

# RUC

## Te Jeju Jarĕn Xà Impejti

### JÕ KÀHHÔC

*Ïhỹ, pĕ rỳ pĕa mǎ Pahpām pjĕ ita wỳr cumǎ ihkra pyxit peaj ata kujate, pĕ cōjkwa pĭn wrỳ, ne ita ri, pjĕ ita kam apu ipa, ne haprỳ pĕ Jeju.*

*Mǎ me hũmre te cwat itajĕ te ahna me ihhōc. Ne cute me ihpỳm xà me, ihkà to mōr na me ahna ihhōc. Ne hanea ne cute me cumǎ ampo to hahkre xà me, cute me hapackre xà me, cute ampo cunea ton atajĕ na, ahna mehhōc. Ne me hīcu xà kam, cute me ihtyc xà me, hacpỹa mǎ ihtĩr xà me, hacpỹa mǎ cōjkwa wỳr hàpir xà na me ahna ihhōc par.*

*Ne cute me cwat te me ahna ihhōc itajĕ japrỳ te, Matew me, Macô me, Ruc me Jowāw. Ne caku crĕ kam Matew me Jowāw Jeju kōat ame ipa. Ne cute mento jĩa to me Jeju te ampo ton atajĕ cunea na me hōmpun. Ne cute me hapackre xà atajĕ cunea na me kam hapac par, ne ahpỳanre na, me hō kàhhōc kam, me Jeju te amji kam hapac xà pejti na mehhōc par.*

*Ne Macô pĕ Petrô pĕ Jeju kōt ipa catĕjĕ nō ata jō ikwỳ nō. Ne cormǎ intuwre ita kam, nee cupĕ Jeju kōt ipa catĕ nare cakrô, ihtỳj ampỳa mǎ cumǎ hahkre pej. Mǎ Petrô te hōtpĕ catyt kam ihcunea na cumǎ Jeju jarĕn par, mǎ cute harĕn par xà atajĕa kōt, cute hō kàhhōc kam ahna ihhōc par.*

*Pĕ mehkĩnte Ruc nee into jĩa to me cuxà Jeju pupun nare cakrô, pĕ ihtỳj ajco Jeju jahkre pej pejtu catĕjĕ atajĕ cukij, ne cute me cumǎ Jeju jarĕn xà kōt, hō kàhhōc kam ahna ihhōc.*

*Ne Ruc me Jowāw te hō kàhhōc kam me Jeju na ihhōc itajĕ cunea, wa ramǎ me ite mehĩ jarkwa wỳr ihcunea to me ipintuw partu, cwỳrjapĕ ca ha gapacta ne atỳj me cahyt pa.*

*Ne Matew me Macô jō kàhhōc, wa nee me ite ihcunea to me ipintuw nare. Ampo na? He Matew me Marco te me Jeju jarĕn xà itajĕ jàhtōa me, Ruc me Jowāw te harĕn xà itajĕ pipĕn pit, na wa ite nee hipĕr to ipintuw nare. Ne quĕt ajteare mǎ cute me harĕn xà atajĕ, wa ite catyt kam ihkàhhōc ita kam me to ipintuw par. Ne catyt kam Ruc jō kàhhōc kam me to ipicawỳr. Ne ihkàhhōc japrỳpĕ **Ruc Te Jeju Jarĕn Xà Pejti JÕ Kàhhōc (Ruc).***

### Ruc te amji jarĕn xà

**1** <sup>1</sup>Taamã Tejopir, ipê Ruc, pa wa Jeju na amã ihhòc. Pê ampeajkam me hàhtô ne hãn ne Jeju na, ame ampopupu atajêa na mehhòc to me ipa. <sup>2</sup>Pê mam cumã kat kam jũmjê itajê ampo cunea pupu, ne ajco mehcunea mã ampo itajê jarĕn to me ipa. Ne cute me imã ampo itajê cunea jarĕn. Na wa ite ampo itajê cunea na amã ihhòc.

<sup>3</sup>Ïhÿ, pahhi Tejopir, wa ite amji mã iprĩa ne ampo itajê to hahkre. Ne ampo itajê ri, cute mam, cumã kat kam, mam me hõmpunxà. Ita cwÿrjapê ri ahna imãa impejti, na wa catyt kam ite ihcunea naamã ihhòc to impejti. <sup>4</sup>Ihhêj ne ramã jũm te amã ampo itajê to hahkre. Na wa ite ita kam ahna amã ihhòc, ca ampo itajêcunea pupu ne hahkre pej pëa ne, nãmri ampeaj kam ri.

### Me cumrãr catê pê Jowãw pÿm xà to hũjahkre xà

<sup>5</sup>Ïhÿ, pê cormã Heroti pê pjê jõ pahhi, Juta jõpjê kam, pê curi Pahpãm mã mehcajrĕn catêjê nõita japyrÿ pê Xacarij. Pê cupê Apij xwÿ kwÿ kwÿ nõ. Ne hĩxi japyrÿ pê Ixapewkwÿj, ne cupê Arãw xwÿ tãmxwÿ tãmxwÿ nõ. <sup>6</sup>Ne pê ajwar catyt kam me ipa, ne mempejti to me amjikampa, Pahpãm cuna mã. Ne ajco me Pahpãm jarkwa cunea kampa. <sup>7</sup>Ne pê Ixapewkwÿj ita ihkra nare. Ampo na? Pê hahũm ita na ipa, ne ramã ajwar mehwejtu.

<sup>8</sup>Mã hamre, Apij xwÿ kwÿ jãpĕn xà jõ amcroa kam hàhhuc, mã Xacarij Pahpãm cunamã apu hàpĕn to mõ, Pahpãm to amji kam hapac xà jũrkwakam. <sup>9</sup>Mã jũm ita te Xacarij capi, hàr ne cute Pahpãm cuna mã ampo kũmcuxwati ita mã haxàr, mã cute caxàr prãmte. Atato pê Pahpãm mã mehcajrĕn catêjê kwÿ hãn ne ame. Mã hamre, ma hàr, Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwacaxwãm pê. <sup>10</sup>Mã jũmjê atajê jãhtõa ne cute me cuprõn, ne põ pê mexa, ne Pahpãm mã mehcakòc. Mã Xacarij xàr ne xa, ne apu ampo kũmcuxwati ata to capa.

<sup>11</sup>Mã ihprõt pê, Pahpãm jarkwa to memprar catêjê nõcõjkwa pĩn cator, ne ampo kũm cuxwati tecaxàr xà ata cuna mã awpòc rũm xa. <sup>12</sup>Mã Xacarij te hõmpun, ne ampeaj kam cumã hũpa, ne cupê amji jahkre kêatre, ampo to mõrmõ quê ha ajte. <sup>13</sup>Mã Pahpãm jarkwa to imprar catê cumã:

— Xacarij, nee ca apu icupa nare, ca ate Apãm Cati mã acakòc, mãcute apar. Na quê ha gĩxi mã ihkra xũmre nõ, ca ha me cumã haprÿ to Jowãw. <sup>14</sup>Quê ha ihpÿm xà ata kam ca ha gakry, ne amã amjikĩn. Quê ha hanea ne jũmjê hàhtõa ne ame hakry.

<sup>15</sup>— Ampo na? Quê ha Pahpãm cuna mã cupê hũmre catia. Quê ha nee ampo te ame to ipipãn xà ata to apu ihkõm nare. Nequê ha ihpÿm ata caxuw, quê ha Pahpãm Carõ Pejti cumã amji gõ, ne to hipu tu ne, ne to

carôt tỳj. <sup>16</sup>Ne quê ha Pahpãm wỳr, Juta catêjê jàhtôa ne to amji jaxà, quê ha hipêr Pahpãm to me amji japackre.

<sup>17</sup>— Ne quê ha Pahpãm Erij xwỳ cuxà to ihtỳj, quê ha cupê Pahpãm jarkwa to imprar catê, ne ampo to impej pa, Pahpãmkra cator xà jahkà na. Pom pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê Erij xwỳ ata mã mam carôt tỳjti gô ata cuxà, quê ha cumã hĩ cunea kam carôt tỳjti gô. Ne hacpỹa mã ajpên na me cumê, quê ha me hũmjê me, mehkra hacpỹa mã me cumã ajpên kĩn. Ne mehkrã kên atajê, quê ha hacpỹa mã catyt kam me ipa catêjê atajê krã kre te amji jahkre pejti kôt me to impej, quê ha mempej pynã. Ne quê ha hanea ne Pahpãm na mehkwỳ mã, quê meamji to impeaj ne, nãmri quê ha cõjkwapĩn, Pahhiti cato ata ri, hãn ne me hõmpu — hane.

<sup>18</sup>Mã Xacarij te Pahpãm jarkwa to imprar catê cukij, ne cumã:

— Pỳhàpà, jũ mã wa ha ajte, ne ate imã harên xà ita to amji mã hane? Jũ mãwa ha ajte ne hahkre pej, mõrmõ ajkĩ gũjarên xà ita ampeaj kam? Ramã iwej, ne iprô te hajỳar ne ramã ihwej, nõ na mã ca imã ikra pỳm na ijarê — hajỳr.

<sup>19</sup>Mã Pahpãm jarkwa to imprar catê cumã:

— Pỳhàpà, Ipê Caprer. Wa ijõtpê Pahpãm capi na apu ipa, necutea ri ikujahêc, wa xa ne amã icakôc, ne amã ampo pejti te hajỳr xà ita jarê.

<sup>20</sup>Ca ate nee ite amã harên xà ata na ipar nare, nequê ha ihtỳj hane, amcro ata kam. Ca nee ate ipar nare, incwỳrjapê ca ha apêrkêc, ne ahnaa apa, quê ha ahnaa amã akrailhpỳm — hane. Ne ma tẽ.

<sup>21</sup>Mã cormã apu ihkên, mã pô pê me xa atajê cormã me xa ne me Xacarij jikaj, ne me amji mã:

— Pỳhàpà, ampo to mã apu, ne apuihkên? — hane. <sup>22</sup>Mã cator, ne ipêrkêc itakam, jũ wỳr quê ihcakôc. Mã ipêrkêc ita kôtcute me Xacarij te irĩat kamPahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam, cute ampo pupun ata na me hahkre pejpgyrentu, ne jũ wỳr quê amji mã hamã ne ihcakôc, ne cama hũhkra to ame cumã ihhimpej.

<sup>23</sup>Ne Xacarij te hàpên xà jipêj, mã hamre, ne hõ amcro jamre, mã cute amji jaxàr ne ma tẽ. <sup>24</sup>Mã ahna ahtũm nare mã hĩxi mã ihkra ajêc, mãnee pô mã to hapôj nare, ne ahnaa cute amji to putwỳr to xĩc. Mã Ixapewkwỳj amjijarên to hane ne:

<sup>25</sup>— Hamre, ramã ijahũm ita na iwej, ne ityc xàa wỳrajte ikra. Ne Pahpãm te ri itehcajpar ne imã ikra jõr. Ne hamre, ita caxuw, quê ha hipêr nee jũm imãn nare — hane.

### **Pahpãm kra pê Jeju pỳm xà to hũjahkre xà**

<sup>26</sup>Mã cormã Ixapewkwỳj mã ihkra ajêc, ne ramã ahna putwỳr texêj, mã Pahpãm te hipêr cõjkwa pĩn harkwa to imprar catê pê Caprer kujahêc, mã ma Hĩpôjajo jõ pjê kam, krĩ nõ japrỳ te Naxare jõ krĩata wỳr tẽ.

<sup>27</sup>Ýhÿ, pê curia cahâj nõ japry te Marijkwÿj ita ihkrî, ne cormãincrecer, ne ramã Joje meajpên pa, cume hikwa xà caxuw. Pê Joje pê pahhi Tawi xwÿtãmxwÿ tãmxwÿ nõ. Mã Pahpãm jarkwa to imprar catê teMarij mã Pahpãm jarkwa par. <sup>28</sup>Ne cõjkwa pîn hÿrmã to cator ne cumã:

— Hàpà Marij! Gakry! Ampo na? He Pahpãm te apej mã amên. Xãmte ihtÿj Pahhiti acahê na apuipa — hane.

<sup>29</sup>Mã Marij te ita par, ne hamre, ihkrã pictor tu, neamji mã:

— Pÿhàpà, ampo na mã apu imã hane? — hajÿr. <sup>30</sup>Mã cormã Caprer cumã:

— Nee apu pa nare, Marij. Apyrên Pahpãm jakry, na ri cute atoimpejti. <sup>31</sup>Ne quê ha amã akra xÿmre gô, quê ha harij ne amãihpÿm, ca ha cumã hapry to Jeju. <sup>32</sup>Quê ha cupê hÿmre catia, quê ha me cumã haprykrut gô, ne me cumã “Pahpãm Catia Kra” hane. Quê haPahpãm acãmter to pahhi, quê ha cupê mam aquêt xwÿ Tawi pê pahhi ata pyrãac. <sup>33</sup>Ne quê ha hõtpê cupê Juta catêjê jô Pahhiti ita na. Ne cupê Pahhiti rohnÿtti mã, ne nee jÿ caxuw cute ihhimpej xà ita cupê hamrenare — hane.

<sup>34</sup>Mã Marij Caprer mã:

— Mër jÿ mã wa ha ajte? Nãmri wa cormã itÿj apu ipa, ne cormã icunĩ — hane.

<sup>35</sup>Mã cumã:

— Pom Pahpãm me hirôa pê cati itaCarô Pejti quê ha amã axà. Ne carôat kôt, quê ha akra. Ita cwÿrjapê quê haacãmter ita pê Pahpãm kra impeaj, ne ajtea mã, ne impej, ne cupê catyt kam ipa catê.

<sup>36</sup>— Mër hõhõ Marij, pom Ixapewkwÿj pê gÿkjê wej ita, mehcunea me harê, xwahna hahÿm na ipa. Ne ramã ihkra, ne ramã ahna putwry te xêj mã ihkra cumã harij ita. <sup>37</sup>Ampeaj kam Pahpãm mã ampo cunea ton jahkre pej, quêihtÿj me hÿmre nare kam jÿm cunĩ mã ihkra to — hane.

<sup>38</sup>Mã hamre, Marij cumã:

— Ýhÿ, ipê Pahpãm mãijapên catê. Quê ha Pahpãm ito hane, wa ha ahna mã — hane. Mã ma Pahpãm jarkwa to imprar catê tẽ.

*(Pê Ruc Jeju jarên jicu. Pê Matew Jeju pÿm xà na harên to hane he.)*

## Matew 1.18-25

### Pê Joje cute ajpên par xà to ajmãr hamre

<sup>18</sup>Pê Jeju Crixto pÿm xà hane he. Pê Marijkwÿj me Joje ramã ihcunĩ kam, cute me hikwa xà na, me ajpên par pejtu. Ne me hikwa xwÿjrea na, cormã Marij cunĩ kam, ramã Pahpãm Carô Pejti kôt ihkra ne ihtic. <sup>19</sup>Ne Joje pê hÿmre pê catyt kam ipa catê, ne hàhcaprĩ, ne hàhcajrënti, na pê Marij te apu ihpahàm cupate, nee mehcunea kam mare mã, jÿm te ahti

na kam ihkra na ihkôt harên kêanre prãm nare. Cwÿrjapê ri aracri cute Marij me hikwa tuw na me ajpên par xà ata to hamre to prãm.

<sup>20</sup>Ne caxwa ata kam, nôr xà kam nō ne ita to amji kampa, ne hôt. Mã ipimtir kam, cōjkwa pĩn Pahhiti pê Pahpãm jarkwa na imprar catê nō hÿrmã iwrÿc ne cumã:

— Hàpà Joje, apê pahhi xwÿ pê Tawi tàmwxwÿ tàmwxwÿ ita! Nee ca apu amji mã pa nare, ne atÿj Marij pê gĩxi ita na amji capa. He nee jũm te kam ihkra nare, ne Pahhiti Carō Pejti kôt ri ihkra. <sup>21</sup>Quê ha cumã ihkra xũmre nō ihpÿm, ca ha caa cumã haprÿ to Jeju. Ne haprÿ ita kôt harên xà te “Pahpãm te me hÿtâr catê”. Ampo na? He quê ha akra ita ihtÿj mehkwy kên catia ata pê me hÿtã. <sup>22</sup>Ne ampo na ri gĩxi te hajÿr? Pê ramã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê japrÿ te Ixaj xwÿ ata gĩxi to awjarê, na quê ha hane. Na pê to hÿjarên to:

<sup>23</sup>“Quê ha jũm cuprÿ ne ihcunĩ kam ihkra,  
ne cumã ihkra xũmre nō cato,  
quê ha cumã haprÿ to Emanew” hane.  
Ne Emanew ita kôt harên xà te  
“Pahpãm me pahcotea na ipa” — hajÿr.

Hôhō, Pahhiti jarkwa to imprar catê te Joje mã hÿjarên to hajÿr, ne ma hacyã mã cōjkwa wÿr cute amji jaxàr. <sup>24</sup>Mã Joje pimprar, ne cute Pahhiti jarkwa na imprar catê ata jarkwa kam hapac pyrentu. Ne ihtÿj cute Marij pê hĩxi na ahna amji caxàr, ne nee cute me ajpên par xà ata to hamre nare. <sup>25</sup>Cakrô, pê nee cormã hĩxi tic ata na ihcaxun nare, pê ahnaa cumã ihkra xũmre pÿm, pê cumã haprÿ to Jeju.

*(Pê Matew Jeju jarên jicu. Pê Ruc hipêr Jeju jarên kam to incrã to hane he.)*

### Pê Marij Ixapewkwÿj pupu

<sup>39</sup>Ita jirô pê mã amcro nō na, Marij te amji cũmpej, ne mahÿjarêan kam tẽ, Juta jō pjêkam kēnti jō pjê ata wÿr. <sup>40</sup>Ne Xacarij jũrkwa wÿr cator ne hãr, ne cute Ixapewkwÿjcukij ne cumã:

— Hàpà, hàpà — hajÿr. <sup>41</sup>Mã hamre, Ixapewkwÿj te Marij jökre par me ajkaam mã ihtukam ihkra jãhcujrôn. Mã Pahpãm Carō Pejti te Ixapewkwÿj mã amji jör, mãcute kÿj cati pëa mã ihcakôc kam ihtêm. <sup>42</sup>Ne Marij mã:

“ÿhÿ, quê ha pyjê kwÿ cuneajirôa pê Pahpãm quêt ato impejti ne.  
Ne pom akra ita, quê hahanea ne Pahpãm mehkwy jirôa pê quêt to  
impejti ne.

<sup>43</sup>Ne akĩnte icrire. Ampo na?

Quêt apê ijõ Pahhiti menxicakrô,  
ca ahnaa iwÿr tē ne ate ipupun,  
ne ampeaj kam apyrên ijakry.

<sup>44</sup> Ne ca ate icukij, mã ikra ita hakryte itua kambahcujrôn.

<sup>45</sup> Ca ate Pahpãm to amji mã ahimpej, cwÿrjapê quê ha ihtÿj amã to,  
pom cute amã amji jarên xà ita na,  
ca ha hÿrên gakryti ne” hane.

### Marij crer xà

<sup>46</sup> Mã Marij te Pahpãm pejti na harên to:

“ÿhÿ, wa ha ite amji kam ijapacxà cunea to Pahpãm jarê.  
Pahpãm ri quêt cati ne impej.

<sup>47</sup> Ne Pahpãm pê ikên pê ito cator catê,  
na ri hÿrên ampeaj kam ijakry.

<sup>48</sup> Mã cute ito amji japackre,  
ihkĩnte icrire na,  
ne ipê cumãijapên catê wa.  
Ne ita caxuw quê ha mehcunea,  
pjê cuneakam, Pahpãm mã ikîn,  
mã cute ito impej na, me ito awjarê.

<sup>49</sup> Pahpãm carôt tÿjti,  
na ri cute imã ampo catia ne ton.  
Ne Pahpãmquêt ajteare mã,  
ne impej.

<sup>50</sup> Pahpãm hõtpê me pahcunea caprĩ,  
pom cu ampeaj kam me kampa atajê ri, ihtÿj me caprĩ.  
Mam me panquêtjê me,  
hapu na mepajĩ itajê me,  
ne quê ha hapua na me pahtãmxwÿ to hanea  
ne cumã mehcuneate kam me hapac atajê caprĩ.

<sup>51</sup> Pahpãm te hÿhkra to hãpên xà catia ne ton.  
Pahpãm te, cute amji to me cati prãm catêjê atajê cunea incrãn.  
Cute hirôa pê amji to me cati prãm catêjê atajê te  
meamji kam hapac xà mea mã,  
Pahpãm te mencrãn.

<sup>52</sup> Pahpãm te me hõ pahhi carôt catihti atajê jÿrên partu,  
ne meto ihkryjre.  
Ne amji to me cati prãm nare atajê ri, cute me toi hkà.

<sup>53</sup> Pahpãm te me cupê hamreare atajê me,  
me cumã prãm ti atajê mãharte,

ne me cumã harte kam to incrã tu.

Ne me hakràj catêjê atajê,

Pahpãm te hũ kam amencràn.

<sup>54</sup> Ne Pahpãm pê me panquêtjê mã,

mehtehcajpar xà toawjahkre.

Ne hamre, ihtỳj cute me cumã ton,

quê ha ihtỳj Juta catêjêtehcajpa.

<sup>55</sup> Ne cute Aprãw xwỳ me,

ihàmwxwỳ tàmwxwỳ caprì na amji to amji japackre,

por pê ramã ahna amji jarê ata na” hajỳr.

Hõ, Marij te Pahpãm to hũjarèn to hajỳr.

<sup>56</sup> Ne cute Ixapewkwỳj cahê na amji to putwry to incrêjirõ pê ma amji jaxàr, hũrkwa wỳr.

#### Jowãw pê me cumrãr catê pỳm xà

<sup>57</sup> Mã hamre, Ixapewkwỳj mã ihkra pỳm xà jõ amcro kamhàhhuc, mã cumã ihkra pỳm. <sup>58</sup> Mã cahê na amehkrì catêjê me, me hũkjê me, cute Pahpãm te Ixapewkwỳj to amji kam hapac xà impejti na me harèn par. Mã hamre, mehcunea ame hakry, Ixapewkwỳj mea mã.

<sup>59</sup> Mã ihkra xũmre ita na amcro te òjtõ, mã hamre cute me cumã haprỳ jõr xàa kam hàhhuc, ne hanea ne cute mempy kà incire ne me hitep xàakam hàhhuc. Pê me cupê Juta catêjê incaca xà ita ajteare mã me cumã. Pê ajco me cumã ihkra xũmre ajhu, pê ajco me cumã impy kà jakep, mehcunea te me cupê Juta catêjê na me hahkre pej prãmte, nãmriajteare mã me. Mã hamre, me cumã hũm japrỳ pê Xacarij xãm prãm. <sup>60</sup> Mã inxi me cumã:

— Hamreare, hamreare, quê ha haprỳ Jowãw — hane.

<sup>61</sup> Mã me cumã:

— Hamreare, gũkjê nõ japrỳ te Jowãw nare — hane.

<sup>62</sup> Mã cute hũhkra to hũm cukij, haprỳ jũ ri cumã hõr prãm. <sup>63</sup> Mã Xacarij te ihhõc xà na hàhwỳr, necute kam ihhõc to hajỳr he: “Ỗhỹ, haprỳ te Jowãw” hane. Mã hamre, mehcunea krã pictor. <sup>64</sup> Me ajkaam mã hacpỹa mã Xacarij teihcakõc kam ihtêm, ne Pahpãm mã ihcakõc, ne cute Pahpãm peajna cumã harèn. <sup>65</sup> Mã cahê na mehkrì catêjê cunea mã ampeaj kampa cati. Mã hamre, apu harèn xà ita cahkũm, Juta jõ pjê kam, kënti jõ pjê ata cunea kõt. <sup>66</sup> Mã mehcunea te me ita par atajê, ita to pit mã ame amji kampa, ne ahna me amji cukij, ne me amji mã:

— Pỳhàpà, jũ mã mõrmõ quê ha hũmre krare ita ajte? — hajỳr. Ampo na mã ame amji cukij to hane? Pê hirã pê hũmre krare ita kamPahhiti carõt catia na pê.

**Pê Xacarij Pahpām jarkwa kôt harē**

<sup>67</sup>Mã Xacarij pê hūmre krare ata me hūm, hacp̄ya m̄aihcakôc. Ne Pahpām Carō Pejti jarkwa kôt cute hacp̄ya m̄a Pahpām to hūjarēn kam ihtēm, ne harēn to:

<sup>68</sup>“Hacme, ne me pajō Pahhiti to me awjarē,  
por Pahhiti catihti ne impejtipe me papê Juta catêjê Pām Catihti ata  
to me awjarē. Ỹhỹ, Pahpām te mepahtehcajpar prāmte cator,  
ne cute pahte me to ihcupan xapê me pahto cator.

<sup>69</sup>Pê Tawi xwỳ pê Pahpām m̄a hâpên catê,  
m̄a Pahpām teihtâm xwỳ tàm xwỳ nō,  
cute me pahkên pê me pahtohapôj catê na hām,  
m̄a ampeaj kam carôt tỳj.

<sup>70</sup>Ne pê ramā rỳ pēa m̄a Pahpām ita jarē.  
PêPahpām jarkwa to me cumā ihcakôc catêjê impejti atajê  
harkwa na ahna mehhôc pa.

Ne pê Pahpām jarkwa na mehhôc catêjêajco ita to me hane.

<sup>71</sup>Pê Pahpām me pahcurê xwỳn pê me pahto cator xà to hane,  
ne me pahcurê xwỳn carôt pê me pahto hapôj pa.

<sup>72</sup>Pê Pahpām me panquêtjê m̄a  
jũ caxuw cute me caprĩ to cator xà ata to awjahkre.  
Ne me cumā awjarē,  
mār quê meto amji japackrea rŭm me ipa,  
ne nee jũ caxuw me tohapac kêt nare.

<sup>73-74</sup>Pê Pahpām me panquêtĩ Aprāw xwỳ m̄a ita to awjahkre,  
neto awjahkre tu.

Ne ampeaj kam cumā harē,  
quê ha me pahcurê xwỳn têtete pahto pôj pa.

Cu ha me Pahpām m̄a me apê,  
ne nee ame pahcurê xwỳn cupa nare.

<sup>75</sup>Ne cu ha Pahpām m̄a me pajapên catêjê na ame papa.  
Ne catyt kam ame papa,  
ne me pancaca xà impeaj to amji kam mepajapac to me papa,  
ne ahnaa Pahpām krac ri mepajamre.

<sup>76</sup>Ỹhỹ ikra, hamre,  
ca ha jũ caxuw Pahpām me hirôa pêcatia ita jarkwa kôt acakôc catê  
na apa,  
ne ca ha tē ne me pajō Pahhiti cator xwỳjrea na apucarã pa.

<sup>77</sup>Ca ha me Pahpām krac ri me ipa atajê m̄a me awjarē,



quê ha Pahpãm nee mam cute ame to kên xà ton ata to amji japackre nare,

ata kôt quê ha Pahpãm mehkên pê me to pòj pa.

<sup>78-79</sup> Me Pahpãm jàhcaprĩ cati, ne cupê me pamã impej pit toncatê, cwÿrjapê quê ha me pamã hàhcujro gõ.

Cu ha me pahte amji kam me pajapac xà impejti pupu, ne catyt kam mepapa,

ne me pampej pèa mã mepapa.

Ne me pamã pahtyc cupa itajê,

quê ha Pahpãm me pahpupu ne me pamã incaca xà gõ,

cu ha nee ame pahtyc xà ita cupa nare, necama me pahcaxwãm pê me pahcarĩcti na me papa” hane.

<sup>80</sup>Mã hamre, Xacarij kra xũmre ita ihkà to mõi, necarõt tÿj to mõi. Ne pê hanea ne cute amji kam hapac xà cati ne impej to mõi. Ne ramã ihkàa kam pèpõti kam me hamreare ata kam ihkrĩ. Necormã Juta catêjê mã amji to ajpê.

### Jeju pÿm xà

**2** <sup>1</sup>Caku ata kam, putwÿr atajê nõ na, pê pjê cunea jõ pahhiti japÿr te Xexa Aguxõ ita harkwa ta, mehcunea mã, por hõ pjê kam kriatajê cunea kôt, quê mehcunea me amji japÿr nõr pa, ne me amji cahyt, ne me hàhtõ na me amji jahkre pej. <sup>2</sup>Ne pê mam ramã me amji cahyt, pê Xiren pê Xiri jõ pjê to ihhimpej catê ata kam, pê mamme amji cahyt pyxit, ne me hàhtõ na me amji jahkre pej. <sup>3</sup>Mã hamre, mehcunea te me amji japÿr nõr partu, ahpyãre na me hõ krĩa kam, menquêtjê ihpÿpÿm xàa kam.

<sup>4</sup>Ita cwÿrjapê ri Joje pê Hípõjajo jõ pjê kam, Naxare jõ krĩkam, ihkrĩ catê, na ri ma Juta jõ pjê wÿr, Pãw jõ krĩ ata wÿr tẽ. Ampo na? Pê curia inquêt xwÿ pê pahhi Tawi xwÿ ihpÿm, ne cupê ihtãmxwÿa, na ri ma Pãw jõ krĩ wÿrtẽ, hĩxi Marijkwÿj me. <sup>5</sup>Ne cute me amji japÿr xir. Ne pê ramã mehikwa na me ajpèn pa. Mã ramã Pahpãm CarõPejti to Marij tictu. <sup>6</sup>Ne pê cormã Pãw jõ krĩ kam ame mõi reria mã, ramã cumã ihkrapÿm xàa kam hàhhuc. <sup>7</sup>Ne cumã ihcãmter pÿm, mã cute cupèhkà toihcupu, ne pĩ po te crat kam ampo jàpàn xà ata kam hir. Ampo na? Ramã mehàhhuc xà cunea te hipu partu, ita kam, jũ ri quê me ahtwÿ? Cwÿrjapêri ampo jũrkwa kam me hõt.

### Pê carà cahàcre jamãr catêjê Jeju pupu

<sup>8</sup>Mã pjê ata kam, carà cahàcre jamãr catêjêhõtpe ame hamãr to me ipa. Ne amcro mecaxwa kam, hõtpe ame to ipa. Ne caxwa ri, pjê ata kam, põ pê ame hamãr to ame ipa. <sup>9</sup>Mã ihprõt pê Pahpãm jarkwa to imprar catê cator, cõjkwa pĩn. Mã hàhcujro pê Pahhiti jàhcujro impejti ata hàhcujro

pyrentu, ne ipu na hàhcujrohti, ne ihpràti. Mā cute me hõmpun ne me cumã hūpaa tohūpa. <sup>10</sup>Mā Pahpām jarkwa to imprar catê me cumã:

— Nee ame icupa nare.

Wa ite me amãijūjarēn pejti to prām to, wa me awÿr icator.

Ne wa ha me amã awjarē, ca ha me ijūjarēn xà ita kôt, caha me gakry, quê ha ampeaj kam mehcunea mā amji kīan to amji kīn, me cati me, mehkryjre me, quê ha mehcunea mā amji kīan to amji kīn.

<sup>11</sup>Yhÿ, ita kam, caxwa ita kam, me gō Pahhiti pê me akên pême ato hapôj catê pÿm, Tawi xwÿ jō krī kam.

Ne cupê, por pê Pahpām meamã to awjahkre ata.

<sup>12</sup>Ne ampeaj kam ca ha ita kam me hõmpu.

Quê ha ahkrare xūmre nō cupêhkà ihcupu, ne ampo jàpàn xà kam nō, ca ha hÿrmãme acato ne me hõmpu, ne me hahkre pej — hane.

<sup>13</sup>Mā hamre, ihprôt pê cōjkwa rūm Pahpām jarkwa to memprar catêjê jàhtôa nehipēr me iwryc, ne me hÿrmã me cator. Ne cōjkwa kam mehkri catêjê pê me pajō Pahhiti jarkwa to memprar catêjê itajê te me Pahpām na menckerkam mehtēm, ne increar kam me harēn to:

<sup>14</sup>“Quê ha cōjkwa kam mehcunea jirôa pê Pahpām pejti ne cati na me harē.

Ne pjê kam, quê ha Pahpām me to impejatajê, quê ha me caxwãm pê mehcariçti ne” hajÿr.

<sup>15</sup>Mā hamre, Pahpām jarkwa to memprar catêjê hacpÿa mā cute me amji jaxàr, ne me hàpir, cōjkwa wÿr. Mā carà cahàcre jamãr catêjê, hakàn pê ame amji mā harē, ne me amji mā:

— Hacme, Pãw jō krī wÿr, ne Pahpãm te me pamã ampo jarēn xà ita pupu — hane.

<sup>16</sup>Ne ma me hūjarēan kam me pra, ne ame hapê, neJoje me Marij wÿr me cator, ne cute mehkrrare pupun, mãampo jàpàn xà kam nō. <sup>17</sup>Mā cute me hõmpun, ne ma me pra ne mehcunea mã, Pahpãmjarkwa to memprar catêjê te me cumã ahkrare jarēn xà ata jarēn to me mō. <sup>18</sup>Mā hamre, mehcunea te mempar atajê te amji mã me ipikrar, ne me amji mã:

— Pÿhàpà? — hajÿr. <sup>19</sup>Mā Marij apu carà cahàcre jamãr catêjê atajê tecumã ampo jarēn xà atajê cunea to apu amji japackre, neto amji japackre ita na. <sup>20</sup>Mā ma carà cahàcre jamãr catêjê te amjijaxàr, ne ma me Pahpãm pejti, ne catihti na me harēn to me mō. PomPahpãm jarkwa to imprar catê te me cumã hūjarēn xàatajêa na, cute me hõmpun, mã ahnaa. Na ri ame hakry nema Pahpãm pejti na me harēn to me mō.

### Pê Jeju mã me haprÿ gõ

<sup>21</sup>Mã ramã ihkrare ata na amcro te ôjtô, mã cute mempy kà incirre ne me hitep xàa kam hàhhuc, mã cute me cumã haprÿ jôr, ne me cumã Jeju. Ne haprÿ ita pê Pahpãm jarkwa to imprar catê cormã jêt nare kam, Marij mã harê.

### Pê Pahpãm mã me Jeju gõ

<sup>22</sup>Ne ita jirô pê mã ri ahna putwrÿ pyxit, mã cute me ipijacri xà to hamre xà jô amcro kam hàhhuc. Mã caxuaw ma Krîpinkrên wÿrme ihkrare ata to me mô, Pahpãm to cute me amji kam hapac xà jûrkwa wÿr. Ne me to cator, ne cute Pahpãm mã me ihkrare xûmre ata pêr ne me cumã:

— Atea ri me imã me ikra ita jôr, ne cupê atekjêa — hajÿr. <sup>23</sup>Ampo na ri cute me to hajÿr? Pê rÿ pêa mã PahpãmMojxe xwÿ kôt Juta catêjê mã harkwa ta, ne me cumã:

“Mam me akra xûmre me hapôjatajê cunea pê itekjê” hane.

Pê Pahpãm jarkwa na mehhôccatêjê me ita pa, ne ahna mehhôc pa. <sup>24</sup>Mã cute me Pahpãm mã me ihkra pêr, ne harkwa kôt me ipijacri xà tome hamre xà caxuw, cute me Pahpãm mã tutti into to me ipijakrut ne me hôr.

<sup>25</sup>Ûhÿ, pê Krîpinkrên kam hûmre japrÿ te Ximãw ita ihkrî. Ne ampeaj kam impej, ne ihtÿj ajco Pahpãm kampa, ne to amji mã ihhimpej. Ne ajco Pahpãm te Juta catêjê kêntête me to pøj xà jô amcro ata jikaj. <sup>26</sup>Mã Pahpãm Carô Pejti apu Ximãw cahê na mô, ne pê ramãXimãw mã ihtyc xà nare to awjahkre ne cumã:

— Ca ha xaa, por pê Pahpãm Jutacatêjê mã mehkên pê me to hapôj catê toawjahkre ata pupu, jirô pê ca ha cormã ty — hane. <sup>27</sup>Ne Pahpãm Carô Pejti te Ximãw japrôr ne ma to mô, Pahpãm to me amji kam hapac xà jûrkwa wÿr. Mã Joje me Marijhanea ne ma curi me ihkra pê Jeju to me mô, cute me Pahpãm jarkwakôt me ipijacri xà to me hamre xà wÿr, ata wÿr. <sup>28</sup>Mã Ximãw te me hõmpun, neiha kam ihkrare ita pÿn, ne Pahpãm mã harên pejti, ne cumã:

<sup>29-30</sup> “Hamre, ijô Pahhiti,  
pê ca ito gÿjahkre xà ataramã kaam hàhhuc.  
Ne pê ca ito gÿjahkre xà ata naate ton, wa ite hõmpun.  
Ne atea ca me iwÿr me ikên pê meito hapôj catê ita kujahêc,  
wa ite ito jãa to hõmpun.  
Ûhÿ, ipê amã ijàpên catê,

ne hamre, ramã iwej, neicaxwãm pê icarĩcti,  
ne gapacta ne ityc na ito tojnõ, wa ty.

<sup>31-33</sup> Ne ca ate mehcunea kam mare mã  
me ikên catia pê me ipytâr catê ita me iwÿr ihkujahêc.  
Na quê ha pjê kam mehcunea mehkrĩ atajê mã hàhcujro catê na ipa.  
Ne quê ha me cumãmemepejti to hahkre,  
quê ha mehcahkrit atajê,  
por me cupê Ixaher catêjê nareatajê mã hanea ne ato ajpê,  
mãr quê me hanea ne me gahkre pej.  
Ne quê ha hanea ne me akwÿ pê Juta catêjê pêIxaher catêjê mã  
impejti ne.  
Quê ha mehcunea me akwÿ jarênpejti to me harê” hajÿr.

Mã inxi me hũm te Ximãw te ihkra toihcakôc xà ata na mempar, ne to  
amji mã me ipikrar. <sup>34</sup>Mã Ximãw te mehcajrên, ne Marij pê Jeju menxi  
mã:

— Pãhpãm te akrare increire ita capi.

Ne quê ha akra ita Jutacatêjê jõ pjê kam me hàhtôa to hõkre nõ, ne  
me to hamre, ne hanea ne me hàhtôa kwÿ to ihkã, ne me to impejti  
ne, ne mamehkên pê me to hapôj.

Ne Pãhpãm te ri akra ita kujahêc, mãr quê me cumãPãhpãm cawpa.  
Ne quê ha me hàhtôa ne ahna amehcakôc kên, ne ame curê.

<sup>35</sup> Ita kôt quê ha me hàhtôa mã cute amji kam hapac xà pê.

Pom amji caxwãm pê cute me amji kam hapac xà to me ipimxur to  
ipa prãmti atajê to, quê ha mehkwy mã ajpê.

Ne ca, quêha amã apec xà catia to cati, ne ajkam gapac xà hyre nare.  
Quê haamã hà pê ihhêj rũm wapo xwahhihti te ana cuhkõnre jitep,  
ne hà.

Hõhõ, ita na quê ha ana cuhkõnre kam amã hà — hajÿr.

<sup>36-37</sup> Ỹhÿ, pê hanea ne curi cahãj wejti japrÿ te Anakwÿj ita apuipa. Ne  
Pãhpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam apuipa. Ne cupê Paner  
xwÿ kra, ne cupê menquêtti Axer xwÿtãmwxwÿ tãmwxwÿ nõ. Pê hikwa  
tuw ne ahna caku xet, pêcupê impjên ihhi. Hamre, pê apu increcer ipa,  
necormã ahnaa apu ipa, pê ramã ahna caku ôjtênta ne ihkôt cute cwat,  
ne ramã ihwejtu. Ne pêcupê Pãhpãm jarkwa to me cumã ihcakôc catê,  
ne rÿ jũ caxuw Pãhpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa pê cator nare.  
Ne amcrome, caxwa me, pyt cunea kam ipijacri to ipa. Ne ajco ipijacri  
kam, Pãhpãm to amjikampa ne cumã ihcakôc to ipa. <sup>38</sup>Mã Ximãw cormã  
apu Marij mã ihcakôac kam, mã me hÿrmã Anakwÿj ata cator, ne cute  
mehkra ata pupun, ne Pãhpãmmã hũrên hakryti na amji jarên pyrentu.

Ne ihtỳj cute, por Krĩpinkrên kam mehkřĩne me Pahpãm te mehkên tête me to pøjcatê to me cumã hũjahkre, mã me hikaj atajê mã, harên kam ihtêm.

*(Ita ri pê Ruc Jeju pỳm na harên jicu. Pê Matew hõ kàhhôc kamhanea ne Jeju pỳm jarên to hane he.)*

## Matew 2.1-23

### Pê mehkřã kreti kwỳ Jeju pupun prãmte me cato

<sup>1</sup>Pê Juta jõ pjê kam, Pãw jõ krĩ kam Jeju ihpỳm. Pê caxuawHeroti pê Juta jõ pjê to ihhimpej catê. Ne amcro ata kam me hũmre krã kreti te amji jahkre pejti kwỳ ajco me caxêre cunea te amji kamhapac xà to me hahkre to me ipa. Ne cute me pyt japôj xà rũm, Juta jõ pjê kam, Krĩpinkrên wỳrme caxêti pupun, ne maihkôat pyt cjêj xà wỳr me pra. Ne krĩ mã me cator. <sup>2</sup>Ne curia amehkrĩ catêjê cukij ne me cumã:

— Jõ ri mormõ jũm krare pê Juta catêjê jõ pahhi ata pỳm? He waite ihmat ri pyt japôj xà rũm, me ijõ pjê pĩn, ite me hõ caxêti pupun, na wa ajpên ite amehkĩn, ne amji mã hũpahti to prãmte hỹrmã me pra — hane.

<sup>3</sup>Mã Heroti pê Juta jõ pjê jõ pahhi ata te me hũjarên xà ita par, ne ampeaj kam, jũm te hũhhyr ne haxà kam pahhi na hãr na, cumã hũpa. Mã curia mehkřĩ catêjê cunea mã, pahhi ata te me kam incryc cumã hũpa. <sup>4</sup>Mã cute Pahpãm mã mehcajrên catêjê jõ pahhi me, me cumã Mojxe xwỳ te me hapackre xà to hahkre catêjê te me cuprôn, ne pahhi pỳm xà na mehãhcukjêr to:

— Jõ ri quê ha Crixto pê pahhi na Pahpãm te capi ne ihkujahêc itaihpỳm? — hajỳr. <sup>5</sup>Mã cute me cumã harên to:

— Ita ri Juta jõ pjê kam, Pãw jõ krĩ kam ri ihpỳm xà. Ampo na? Hepê ramã Pahpãm jarkwa to mehcajêc catêjê Pahpãm jõ kàhhôc kamita na mehhôc to me hane he:

<sup>6</sup>“Pãw jõ krĩ, acrire cakrô,  
krĩ cuneaajirôa pê acati.  
Ampo na?  
He akaam ri me ijõ Pahhiti cator xà.  
Ne quê ha cato,  
ne me ikwỳ pê Ixaher catêjê cunea to ihhimpej,  
ne me hamã” hane — hajỳr.

<sup>7</sup>Mã aracri Heroti te pyt japôj xà rũm me hũmre krã kreti me mõ atajê na hàhwỳr, ne cute me ajpên par, mã cute caxêti na mehcuikij to:

— Jũ caxuw mã caxêti ata cator? — hajÿr. Mã me cumã:

— Caku pyxit jirôa pê ri ramã cator — hane. <sup>8</sup> Jirô pê mã ri cute Pãw jõ krĩ wÿrmehkujahêc, ne me cumã harkwa hêj xia hyr to:

— Ca ha me pra ne jũm krare ita na me acato, ne me imã harên par peaj ne. Mãr wa hanea ne me acuxà hõmpu, ne itÿj amji mãhũpa, ne imã ihkĩnti ne — hajÿr.

<sup>9-10</sup> Mã cute me pjê jõ pahhi ata jarkwa par jirô pê mã ma me pra, ne pry kôt hipêr cute me pyt japôj xà rũm caxêti ata pupun. Necute me caxêti pupun xà ata pyrênampeaj kam me hakry, ne me cumã amji kĩn. Mã caxêti ata me cumam tê, ne Marij ikre kam ihkra to hÿr xà atacwÿrpê hàhhuc. <sup>11</sup> Mã ikre mã me hàr, ne cute me Marij me ihkra ata pupun, ne cute amji mã me hũpahti na amji to me ipipêprãmte, cuna mã mehkôn krã na me hÿr. Ne me cumã mehkĩnti na me amjijarên jirô pê, cute me cumãampo cjên xà jihê mên, ne me cumã me ampo pejti jôr xà atajê jôr. Atajê pê wakÿre prã tepti pê ôr me, ampo jacrô cuxwati ata me, ampo pêpĩnhôc pê rãm jin pyrãc, ne cuxwati ata me. Ne ampo atajê cunea na hijãhwÿar to hàhwÿr.

<sup>12</sup> Mã caxwa ata kam Pahpãm te me hôt kam me cumã hũjarên, ne me cumã:

— Me apê pyt japôj xà pĩn me acator catêjê, ca ha nee hacpÿ mãHeroti pê pjê jõ pahhi ata wÿr me amji jaxàr, ne me cumã ahkrare nõ atajarên nare — hajÿr. Cwÿrjapê ri me hõpjê wÿr, ma pry nõa kôt, cute me amji jaxàr.

### Pê Ejit jõ pjê wÿr me cuto

<sup>13</sup> Mã me hõmpun catêjê, ma ramã memprar jirô pê, cõjkwa pĩnPahpãm mã memprar catê nõ te Joje jõt kam cumã ihkra to hũjarên to:

— To jÿ ne gĩxi me ihcãmter to atêm pyrentu, ma Ejit jõ pjê wÿr, ne curiame ahtwÿ ne me akrĩ. Wa ha pa jũ caxuw ate me amji jaxàr xà to meamã awjarê! Ampo na? Nee mã ampo na nare. Pjê jõ pahhi pê Herotiihtÿj apu ahkrare ita japê, cute ihcuran prãmte — hajÿr.

<sup>14</sup> Mã Joje jũjarêan kam hÿr ne cute ihkra impÿn, ne ma caxwaa riinxi me, Ejit jõ pjê wÿr me to tê, ne amcro nõa na curi me cator. <sup>15</sup> Ne curia me hàhhuc ne mehkrĩ, ne curi mehkrĩ ita na mã me ahnaaHeroti tyc, mã cormã hacpÿ mã, cute me amji jaxàr. Ne pê rÿ pêa mã ramã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê Jeju na, me hõ kãhhôc kam, mehhôc ata harên to hane he:

“Ite, por Ejit jõ pjê kam apu ikra mõ ata na, ijãhwÿr” hane.

Pê ihkãhhôc kam ahna mehhôc xà ata na pê hane.

### Pê Heroti me ahkrare jipej

<sup>16</sup> Mã Heroti te pyt japôj xà rũm cute amji jahkre pejti te caxêti pupun catêjê te mempar nare na, me hahkre pej, ne ame kam incryac to me kam incryc. Ne cute hõ krãhtaremã ahkrare xũmre curan na harkwa hyr to:

— Ca ha Pãw jô krĩ me, krĩ ajpẽn cahi naihcuhhê atajê cunea kôt me ahkrare xũmre na caku pijakrutnare atajê cunea curan to me mō — hajÿr. Mã harkwa kôt cute me hipej. <sup>17</sup>Ne pê Jeremij pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê ata ramã rÿ peamã ita jarẽn to hane he:

<sup>18</sup> “Quê ha krĩ ata kam ame amrãhti.

Quê ha pyjê cunea amehkra japê xà toamencwÿr to me ipa kam me to incrà tu.

Ne tee ame hõhtÿj to prãm.

Ampo na?

Nee mã ampo na nare.

Quê ha me cupê mehkra xũmre cunea me ty, cwÿrjapê quê ha cama amencwÿr to ame ipa” hane.

Mã hũjarẽn xà ata na cute hajÿr.

#### **Pê Ejit pĩn me amji jaxà**

<sup>19</sup>Mã Heroti tyc jirô pê mã, cõjkwa pĩn Pahpãm mã memprar catê nõte Joje jõt kam hÿrmã cator, Ejit jô pjê kam, ne cute cumã hũjarẽn to:

<sup>20</sup>— To jÿ ne gĩxi me ihcãmter to ma hacpÿ mã me gô pjê wÿr amji jaxà. Ampo na? He nee mã ampo na nare, ramã, por cuteme akra curan prãm atajê tyc par — hajÿr.

<sup>21</sup>Mã Joje jÿr, ne cute ihkra impÿn, ne ma inxi me, hacpÿ mã me to amjijaxàr, ne me to mō, Juta jô pjê wÿr. <sup>22</sup>Ne cute me Arquirãw pê Heroti xwÿ kra pê hũm jaxà kam pahhi na me harẽn par. Na ri curi me mehkrĩ na me cumã hũpaa to hũpa. Cwÿrjapê ri hipêr Pahpãm te Joje jõt kam Hĩpôjajo jôpjê wÿr me hator. <sup>23</sup>Mã ma harkwa kôt hacpÿ mã Hĩpôjajo jô pjê wÿr cute me amji jaxàr. Ne curia hipêr Naxare jô krĩ kam mehkrĩ. Ne pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê nõ ramã rÿ pêa mã Pahpãm kra pê ahkrare ata jarẽn to hane he:

“Naxare jô krĩ pĩn pê cato” hane.

*(Pê Matew Jeju jarẽn to hane. Pê Ruc hanea ne hõ kàhhôc kam harẽn kam to incrà to hane he.)*

#### **Pê Naxare jô krĩ wÿr me amji jaxà**

<sup>39</sup>Mã hamre, Joje me Marij te me Pahpãm te amji kam hapac xà cunea tonpartu, ne ma ihkra me, cute me hũrkwa wÿr meamji jaxàr, Hĩpôjajo jô pjê wÿr, Naxare jô krĩ kam. <sup>40</sup>Mã ihkra ita ihkà to mō, ne carôt tÿj to mō. Ne ampeaj kamcute amji jahkre pej cati. Mã Pahpãm te to impejti.

### Pê Hũm Cati jũrkwa kam Jeju ahtwỳ

<sup>41</sup>Ỡhỹ, pê caku cunea kam Jeju hũm me inxi ajcoKrĩpinkrên wỳr me ipa, me Hakren xà jõ amjikĩn wỳr. Ne me hõ amji kĩn ita pê, por pê Paphãm Ejit jõ pjê pêmam menquêtjê to cato ata.

<sup>42</sup>Mã hamre, ramã Jeju na caku te tõi, mã hanea nemehkõt amji kĩn ata wỳr mõi, ne cator. <sup>43</sup>Ne ramã amji kĩn jamre jirõ pê, cute meamji jaxàr, me hũrkwa wỳr. Mã xãmte aracri Krĩpinkrênkam Jeju jàhhuc. Mã nee hũm me inxi te hàhhuc xà ita na me hahkre pej nare. <sup>44</sup>Ne ihtỳj me hàhtõtĩ atajê kõt cute amji jaxàr naamehcãmji. Ne ihtỳj cute me mõi to pyt, ne cormã ne, nee mehapên nare, ne ma me hũkjê me, mehõ ihkwỳ nõ catêjê kõt ame hapê. <sup>45</sup>Ne nee cute me cumã cator nare, na ri ma cute me amjijaxàr, Krĩpinkrên wỳr, cute curi me hapên prãmte.

<sup>46</sup>Ne me ahna amcro incrê jirõ pê mã ri cute me Jeju cajpar, Paphãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam. Mã Jejuihtỳj me cumã ampo to hahkre catêjê jipõc ri jỹ, neame kampa, ne amehcukij. <sup>47</sup>Mã mehcunea te Jeju te amji jahkre pejtĩ to me cumã ihcakõc atajê to amji mã me ipikrar. <sup>48</sup>Mã inxi me hũm te me hõmpun, mã inxi cumã:

— Ikra, ampo na mã ate me itohajỹr? Ate me ijigêc hyr, na wa apãm me apu gapên tomõ — hajỹr.

<sup>49</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ampo na mã ca ame ijapê? Pomwa ita ri Inxũ Cati to me amji kam hapac xà jũrkwa kam jỹ, ne hãpên xà to apu cumã apê ita? — hane. <sup>50</sup>Mã nee hũm me inxi te me hũjarên xà ita kam hapac, ne kam me amji jahkre pej nare, ne mecupê hahkre kêatre.

<sup>51</sup>Mã ma Jeju te mehkõt amji jaxàr, Naxare jõ krĩ wỳr. Ne pê ihtỳj ajco hũm me inxi kampa. Na pê inxihtỳj ampo itajê cunea to amji japackre to ipa.

<sup>52</sup>Pê Jeju hĩ to ipicamên to mõi, ne ajco ihkà to mõi, ne hanea ne ihkrã kre te amji jahkre pej to amji kà to mõi. Ne pê mehcunea mã ihkĩn, ne hanea ne cõjkwa kam Paphãm jỹ ita mã ihkĩn.

### Pê Jowãw pê mehcumrãr catê awjarẽ

**3** <sup>1</sup>Ỡhỹ, caku jãhtõa jirõ pê, pê Tiperij ata pê Roman catêjê jõ pahhiti, ne pê ramã ahna caku quĩxi, pê hanea neJuta jõ pjê kam Pirat pê pahhi. Pê hanea neHĩpõjajo jõ pjê kam Heroti pê pahhi. Pê hanea neHeroti tõi pê Pirip pê Iturij jõ pjê me Taconiti jõ pjê kam pahhi, ne Rixin pê Apirên jõ pjê jõ pahhi. <sup>2</sup>Pê hanea ne Anati me Cajpa pê me Paphãm mã cutemehcajrên catêjê kwỳ jõ pahhi.

<sup>3</sup>Ỡhỹ, pê cormã Jowãw pê Xacarij kra ata, ahkêt kam ihkrĩ, põtĩ kam me hamreare ata ri. Pê amcro atana, Paphãm Jowãw mã harkwa ta, quê Cõpijapjêr jõ cõ kõt cute me ihcajpar atajêmã harkwa jarẽ. Pê Paphãm jarkwa kõt harên to hane he, ne me cumã:



— Me akên mã hikra, ne amji tète me ate amji kam me gapac xà kên jūrê, wa ha ahna cute me gahkre pej xà na cô kam me acumrã, quê ha Pahpãm me akêto hapac kêt, ne to tojnõ ne me amã to impej — hane.

<sup>4-5</sup>Ne pê hanea ne Jowãw me cumã Ixaj xwỳ pê Pahpãm jarkwa na ihcakôc catê ata jõ kàhhôc cahyt. Ne me cumã cahyt to hane he:

“Ỡhỹ, põtì kam me hamreare ata ri jũm apu caràr to mỗ, ne apu hũjarẽn to hane he:

‘Pom ca me pry kên to impej prãm  
ne atỳj me hituw cunea to me hipu pa,  
ne me hakôtçunea pên pa,  
ne pry jikôtì atajê,  
ca ha hanea ne me to ihcuhtac pa,  
ne pry kên kam kre atajê,  
ca ha me to impej ne me to increcer pa.

Ita jìkjê na,

ca ha me ate amji kam me gapac xà kên to mempej,  
ne intète me ampo kên cunea to pỏj pa.

<sup>6</sup>Quê ha mehcunea Pahpãm te me akên pême ato hapỏj xà ita na,  
me gahkre pej’ ” hane.

<sup>7-8</sup>Mã hamre, me hàhtôa ne cute me Jowãw cajpar, cute cô kam mehcumrãr prãmte. Ne cute mehcunea mãharẽn to hajỹr he:

— Ỡhỹ, me apê cagã kên kra kwỳpyràac! Mã ihhêj ne jũm te me amã ite cô kam meacumrãr xà na ijarẽn. Wa xwahna ite me acumrãr xà ita kôt, ca ha xwahna Pahpãm te ameato kên xà ata pê me acato. Hamreare, cute ahna hajỹr xà nare! Ca ha xa me akên ton jicu, jirỏ pê mã wa ha cormã cô kam meacumrã. Ne me apê pìxỏ pàr kam hô impej nare ata pyràac, ne ca ha xaa me amjikampa, ne me apej wỳr me apkjê, ne me kam mare mã me akên jicu, ne atỳj me akên pê me acato. Hỏhỏ, quêt cute hajỹr. Ne nee ca me amji mã: “Aprãw pê me panquếtì, incwỳrjapê ri hũne mã me papê Pahpãm na mehkwy, ne jũ wỳr quê Pahpãm mehkwyã nỏ to kên” hajỹrnare. Ampeaj kam wa me amã awjarê. Nãmri nee Pahpãm me ana prãm nare, he quê te me apê Aprãw tàmwxỳ tàmwxỳ cacrỏ, quêihtỳj ame ato kêanre ne. Quê Pahpãm Aprãw tàmwxỳtàmwxỳ na prãm na mã, quê ha ramã kên apu krì itajênỏa to Aprãw tàmwxỳ na mehkwy. Cwỳrjapê ca nee me amji mã hajỹr nare.

<sup>9</sup>— Ỡhỹ, he me apê pìxỏ xỳhti atajê pàr pyràac. Co he! He ramã ihhêj ne wakỳte harê jakep xà ata na hàhtêp. Ne pìxỏ pàrkêanre atajê cunea kam hô impej nare atajê, quê hahitep ne cuhy kam me haxwỳ — hane.

<sup>10</sup>Mã cute me Jowãw cukij, ne me cumã:

— Měr hỏhỏ, ampo to wa ha ajte me? — hajỹr.

<sup>11</sup> Mã Jowãw me cumã:

— Me anõ mã hitõ kà pijakrut ata, ca ha jũm pê hamreare ata mã ihnõ. Ne hanea ne me anõmã gã ata, ca ha me cupê hamreare atajê mã toajcokjê — hane.

<sup>12</sup> Mã hanea ne pahhi mã me hũhkra kam me hãmcwÿrcatêjê cator, ne cute me Jowãw cukij, ne me cumã:

— Hàpà, me to ihmipej catê, ne me pa, ampo to wa ha me? — hajÿr.

<sup>13</sup> Mã Jowãw me cumã:

— Ca ha nee gã pahhi jarkwajirõa pê me hũhkra kam me gãmcwÿr nare — hane.

<sup>14</sup> Mã hanea ne krãhtare kwÿ cator, ne cute mehçukij, ne me cumã:

— Ne me pa, ampo to wa ha me? — hajÿr. Mã Jowãw me cumã:

— Hã, ca ha me hane he, ca ha nee megãprêa kam me cupê ihpore to pøj nare. Ne nee ca hamehçukij catê cuna mã jũm to ame ahêj nare. Ne ca hame gãmcwÿr xà ata pyrên me gakry — hane.

### **Pê Jowãw nee cupê Mexij na me cumã amji jarên nare**

<sup>15</sup> Mã mehçunea ramã me Pahpãm te jũm catihti impejti ata kujahêc prãm ata jikaj, na ri ihtÿj ame Jowãw cãmjĩ, ne me amji mã:

— Pÿhàpà, cõt mã pê Jowãw ita to Pahpãm awjahkre? — hane. <sup>16</sup> Mã Jowãw mehçunea mã amji jarê ne me cumã:

— Hamreare, quê ha cormã jũm ita cato, ne jũm ata riijirõa pê cati, ne ihkĩnte icrire. Jũ wÿr wa icrire ita kam cupê hõparkà to pøj. ÿhÿ, wa ha cô cãkrõ to meacumrã, quê ha cormã jũm catihti cato ata, quê ha quêtormã Pahpãm Carõ Pejti me, cuhy kam me acumrã. <sup>17</sup> Co he, nãmri me apê arÿjhy pyrãac. Na quê ha ihtÿj ajpên pê me ato haprã. He ihhêj ne ramã hũhkrakam cumã crat cute kam arÿjhy ata carêr xà caxuw. Quê ha kam ihcarê, ne ihhy caxwÿn to cuprõ, ne huwahi, ne ihkrekà to cuprõ ne cuhy kam haxwÿ, quê ha to capa. Ne cuhy te to caxàr xà ata, quê ha jũcaxuw ihtyc nare. Ne quê ha ihtÿj me ato hane — hane.

<sup>18</sup> Hõhõ, pê Jowãw hane, ne ajco me hapackre ne me cumã awjarê. Ne me cumã hũjarên xà itajê jãhtõa to hàhtõ, pê ajco me cumã harê. Ne ajco me cumãmehkên pê me hapøj xà to hahkre.

### **Pê Heroti Jowãw pro**

<sup>19</sup> ÿhÿ, pê hanea ne Jowãw pjê jõ pahhi pê Heroti ita mãn kêanre. Ampo na? Pê Heroti ihkên ton to hàhtõa, ne ihtõ pê hĩxi capa, ne cume hikwa, cwÿrjapê pê Jowãw cumãn to kêanre. <sup>20</sup> Pê hamre ita cwÿrjapê Heroti mam cute to kên xà ata jirõa pê to kên, ne Jowãw na harkwa ta, pê me Jowãw pro, ne mehacjên xà mã me haxà.

### **Pê Jowãw Jeju cumrã**

<sup>21</sup> ÿhÿ, cormã cute me Jowãw jaxàr nare kam ri mehçunea mã awjarê, ne cô kam me cumrã. Mã hanea ne Jeju hÿrmãcator, mã Jowãw te cô kam

ihcumrâr. Mã cute ihcumrâr xà ata ri xa, ne Pahpãm mã ihcakôc. <sup>22</sup>Mã hamre, cõjkwa te amji jihê mên, mã Pahpãm Carõ Pejti te tuttina amji ton, ne cupê tuttia pyrác, ne ajpên ahpar mã tẽ, ne Jeju na hãm. Mã hamre, cõjkwa rúm Pahpãm Jeju mã ihcakôc, ne cumã cupê Húm Cati na amji jarên to:

— Ỹhỹ, apê ikraa to ikra, ne apê ikra impeaj to impej ata, ne imãakinti, ne apyrên ijakryti — hane.

### Jeju quêtjê japrÿ

<sup>23</sup>Ỹhỹ, pê ramã Jeju na caku trĩnta pê hàpên xà kam to tẽ, ne Joje kôt Jeju mã menquêtjê japrÿ te hajÿr he, ne ahpyãre na mehkra itajê japrÿpartu. Pê mehcunea ihtÿj Jeju pê Joje kra na amehcãmji. Ỹhỹ, pê Joje pê Eri kra, <sup>24</sup>ne Eri pê Matat kra, pê Rewi kra, pê pahhi Merqui kra, pê Jana kra, pê Joje kra, <sup>25</sup>pê Matatij kra, pê Amoti kra, pê Nahúm kra, pê Eti kra, pê Naca kra, <sup>26</sup>pê Mate kra, pê Matatij kra, pê Xemi kra, pê Jojekra, pê Juta kra, <sup>27</sup>pê Jowanakwÿj kra, pê Rexa kra, pê Xoropapew kra, pêXarati kra, pê Neri kra, <sup>28</sup>pê Pahhi Merqui kra, pê Ati kra, pê Coxam kra, pê Ermatãwkra, pê Er kra, <sup>29</sup>pê Jojuw kra, pê Erixê kra, pê Jorim kra, pê Matatkra, pê Rewi kra, <sup>30</sup>pê Ximãw kra, pê Juta kra, pê Joje kra, pê Jonãkra, pê Eriquim kra, <sup>31</sup>pê Merej kra, pê Mena kra, pê Matat kra, pê Natã kra, pê Tawi kra, <sup>32</sup>pê Jexê kra, pê Opet kra, pê Powa kra, pê Xara kra, pê Naxon kra, <sup>33</sup>pê Aminati kra, pê Atmin kra, pê Arni kra, pê Exomkra, pê Pere kra, pê Juta kra, <sup>34</sup>pê Jaco kra, pê Ixac kra, pê Aprãw kra, pê Tera kra, pê Naco kra, <sup>35</sup>pê Xeruque kra, pê Racaw kra, pê Parec kra, pê Epewkra, pê Xara kra, <sup>36</sup>pê Cana kra, pê Arpaxat kra, pê Xêm kra, pê Nowekra, pê Ramec kra, <sup>37</sup>pê Matuxarem kra, pê Enoc kra, pê Jaret kra, pêMarer kra, pê Cana kra, <sup>38</sup>pê Enotti kra, pê Xet kra, pê Atãw kra, pê Pahpãmkra. Hõhõ, Joje quêtjê itajê pê me haprÿ itajê hane.

### Pê me pajõxwÿn pê Xatanaj Jeju cajpê

**4** <sup>1</sup>Mã hamre, Pahpãm Carõ Pejti te Jeju mã amji jõr, neto ihhimpej, mã ma cute Cõpijapjêr jõ cô pĩn amji jaxàr, ne põ kamme hamreare ata wÿr mõ. Ne Pahpãm Carõ Pejti pê põ mã Jejuto mõ, Xatanaj te ihcajpêr prãmte. <sup>2</sup>Ne pom Xatanaj pê me pahcurê xwÿn ita pê Jeju to kên prãm. Mã ramã Jeju te hàpàn nare na amji to amcro to cwarênta, jirõ pêmã ramã cumã prãam to prãm.

<sup>3</sup>Mã hÿrmã me pahcurê xwÿn cator, ne cute capi. Ne cute Jeju kên mã mên prãmte cumã:

— Quê ha ampeaj kam apê cõjkwa kam Apãm Cati ihkrĩ ita kra na, ca ha atÿj kên itajê mã, quê amã pãw na amji to, ca ha krê — hajÿr.

<sup>4</sup>Mã Jeju cumã:

— Jũ wÿr wa akampa ne ita to hane. Ampo na? Inxũ Cati jarkwa na, hõ kàhhôc kamharên te hajÿr he:

“ÿhÿ, ca ha atÿj me apà,  
ne nee megõ to pit mã me amji japackre nare.  
Jũ wÿr quê jũm hõ pit to amji to ajpa” hajÿr.

Hõ, cute harën to hajÿr, cwÿrjapê wa ha neeakõt amji kam ijapac nare — hane.

<sup>5</sup>Mã me pahcurê xwÿn te Jeju japrôr, ne ma kën kàhti ata na to hàpir.  
Ne cute cumã pjê cunea kam, krĩ cunea jahkre, ne cumã:

<sup>6</sup>— Pjê itajê cunea itekjê pit, ne wa itÿj jũmmã cugõ. Na ca ha xa icunamã akõn krã na jÿ ne ipejti na ijarê, wa ha amã ampo pejtaitajê cunea gõ. <sup>7</sup>Ca ha ate ito hajÿr na, wa ha amã pjê ita kam krĩitajê cunea jahkre, ca ha ihcunea to ahimpej to apa, quê ha cupê atekjêa — hajÿr.

<sup>8</sup>Mã Jeju Xatanaj mã:

— Jũ wÿr wa ha ato hane. Ampo na? Inxũ Cati jarkwa jõ kàhhôc kam harën te hajÿr he:

“Ca ha apu Pahpãm pit kĩn,  
ne amji mã taa pit cupa,  
ne impejti na me harê,  
neto pit mã me amji kampa,  
ne cumã me apê” hajÿr.

Hõ, cute harënto hajÿr, cwÿrjapê wa ha nee akõt amji kam ijapac nare — hane.

<sup>9</sup>Jirõ pê mã ri me pahcurê xwÿn te Jeju japrôr ne maKripinkrên wÿr to mõ, ne me kam mare mã, kÿaj pê Pahpãm to meamji kam hapac xà jürkwa cwÿrpê hãm, ne cumã:

— Krãa caxi, quê ha ampeaj kam apê cõjkwa kam Apãm Cati ata krana, ca ha ita ri ahpar mã amũ amji to awcapê, ne neeatyc nare. <sup>10-11</sup>Ampo na? Apãm Cati jarkwa jõ kàhhôc kam, cute ihkra jarën tohajÿr he:

“Quê ha cõjkwa kam ijarkwa to memprar catêjê ikra jamârto mõ,  
ne ma me hũhkra to ihpÿm cupate me to huphê to ipa,  
mãr quênee kën nõ ihpar tõi nare” — hane.

<sup>12</sup>Mã Jeju cumã:

— Jũ wÿr wa ha hane. Ampo na? Inxũ Cati jarkwa jõ kàhhôc kam harën te hajÿr he:

“Ca ha neegõ Pahhiti cajpêr nare,  
ne nee Apãm Cati capi nare” hajÿr.

Hõ, cuteharën to hajÿr, cwÿrjapê wa ha nee akõt amji kam ijapac nare — hane.

<sup>13</sup>Pê me pahcurê xwÿn pê Xatanaj tee apu Jeju to hahkre, ne apu ihcajpêr pajirô pê mã, ma cure ne tẽ, ne quê ha ihtÿj jũ caxuw hipêr capi.

### Pê Jeju hàpên xà kam to tẽ

<sup>14</sup>Pê Pahpãm Carõ Pejti Hipôjajo jõ pjê wÿr hacpÿa mã Jeju toamji jaxà. Pê Jeju jarên pjê ita cunea kôt apu ihcahkũm. <sup>15</sup>Pê Juta catêjê te cuprôn xà jũrkwa kam ajco me cumã ampoto hahkre. Pê mehcunea ajpên mã me Jeju jarên to:

— Ampeaj kam Jeju te amji kam hapac xà ita pej — hane.

### Pê Jeju Naxare jõ krĩ kam apu mõ

<sup>16</sup>Pê Jeju ma Naxare jõ krĩ wÿr mõ, por pê curi ihkà atari. Ne mehkôt xà jõ amcro kam, ma Juta catêjê te cuprôn xà jũrkwa wÿr mõ. Ampo na? Pê ramã ita ton to amji pyrãcna pê mõ, ne axà ne jÿ. Ne cute Pahpãm jarkwa jõ kàhhôcchahyt prãmte hãm. <sup>17</sup>Mã cute me cumã, por Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê atapê Ixaj xwÿ jõ kàhhôc jôr. Mã cute ihkàhhôc ita capô, ne porkam ihhôc te hajÿr ata mã cator ne me cumã cahyt to:

<sup>18</sup> “ÿhÿ, Pahpãm Carõ Pejti icahê na ipa,  
ne cute icapi,  
mãr wa me cupê hamreare atajêcunea mã  
Pahpãm jũjarên xà impejti itajê jarê.  
Ne me hacjên xà kam mehkrĩ atajê japôj,  
quê ha amjiakôt pô pê ame ipa.  
Ne mento tũm atajê mã mento to impej, quê merĩt.  
Ne mehkwyã te ame to kêanre atajê tehcajpa,  
quê cute ame to kên itajê pê me cato.

<sup>19</sup> Wa ha itÿj me cumã ijũjarên xà impejti itajê toawjarê.

Ampo na?

He caku ita kam quê ha mepajõ Pahhiti mehkwyê tehcajpa” hane.

<sup>20</sup>Ne Jeju te cahyt jicu, ne hacpÿa mã ihkàhhôc itakrã ne hacpÿa ne hamãr catê mã hõr, ne hÿr. Mãcuprôn xà kam me jÿ atajê cunea ampeaj kam me Jeju pupu. <sup>21</sup>Mã Jeju te me cumã harên kam ihtêm, ne harên to:

— ÿhÿ, me ikampa. Pom ite ita kam ihkàhhôc cahyt ita, Pahpãm te ita kam amji jarkwa kôt ton — hajÿr.

<sup>22</sup>Mã mehcunea te amji mã me ipikrar ne me amji mã:

— Pÿhàpà, ampeaj kam hũjarên xà ita pej, ne Jeju pê hũmreimpej. He cupê Joje kra cacrô, ahnaa hũjarênxà itajê impej — hajÿr.

<sup>23</sup>Mã Jeju me cumã:

— Mõrmõ ca me imã: “Por hà caprãr catê ata ihtÿj mehcunea caprã, ne quê ha jũ caxuw hà, quê ha ihtÿj hanea ne taa amji caprã. Ata cuxà ca ha

ita ri, gõ pjêa kam me akwỳ mã ampo pihhoti to, quê mehõmpu. Por ate amji jahkre pejti kôt ramã Capernam jõ krĩ kam ampo ton, wa ite ahna me garẽn par, ata cuxà” hane. Hõhõ, mõrmõ ca me imã garkwa to hane.

<sup>24</sup>— Ne ampeaj kam wa ha me acunea mã amji jarẽ. He ihtỳj pjê cunea kam Pahpãmjarkwa to mehcajõc catêjê na me amji to põj, mã ajte mehkĩnte, hõ krĩa kam mehkwyã mã nee ahna me amji caxàr prãm nare. <sup>25-26</sup>Me ikam gapac to impeaj ne he. Ampeaj kam pê Erij jõ amcro ata kam, Juta jõpjê kam me cahãj pijapit wej atajê me hàhtõ. Pê hanea ne nee ta iwryc nare to caku to incrê ne ihkõt hĩkjê jirõ pê mã, pèpjê ata kam prãm catia cato. Pê nee Pahpãm mempijapit wej cunea tehcajpar na Erij mẽn nare. Ne por pê Xarep jõ krĩ me, Teppro jõ krĩ kam ihkriata, pyxit peaj ne ihtehcajpar na Pahpãm cumẽ. <sup>27</sup>Ne pê hanea ne Erixêw xwỳ jõ amcro kam, Juta jõ pjê kam, mehkà xètti atajê jàhtõa ne ame ipa. Pê Erixêw neemehkwỳ cunea caprãr nare. Pê hũmre nõ japyr te Namã xwỳ ata pyxit peaj ne ihkà xètti, ne Xiri jõ pjê catêjê ata rũm cato. Pê Erixêwpyxit peaj ne caprã, pê impej. Ata cuxà wa ha nee ita ri, ijõ krĩa kam ampo pej catia ton nare — hane.

<sup>28</sup>Mã cute me cuprõn xà kam me jy atajê cunea te Jeju cakõc xàna mempar, ne ame kam incryc. <sup>29-30</sup>Ne me hãm, ne cute me Jeju pro, ne põ mã mecupjê. Ne krĩ pê, põ mã me to cator, ne krĩ cahê na hàpkãjti atawỳr me cupjê, cute ahna me mẽn, mã ihpỳm ne ihtyc prãmte. Mã me hàhtõa jipõc ri me hũhkra pècator, ne ma jũ kam tẽ.

### **Pê hũmre nõ kam me pahcurê xwỳn carõ**

<sup>31</sup>Mã ma Jeju Hĩpõjajo jõpjê ata kam, Capernam jõ krĩ ata wỳr mõ, ne cator ne ame cumã ampo to hahkre, mehkõt xà jõ amcro kam. <sup>32</sup>Ne ampo to hahkre xà impejti to me cumã hahkre. Mã mehcunea teJeju catia to cati na me to amji mã me ipikrar. Ne pê Jeju carõt tỳj, nePahhiti jarkwa kõt ipa, ne harkwa kõt ihcakõc.

<sup>33</sup>Mã cute me cuprõn xà ata kam, hũmre nõ ata kam, me pahcurê xwỳn carõ kên nõ hĩ mã axà, ne caxwãm pê ihkrĩ, na pê cupê to ipijapar catê.

<sup>34</sup>Mã caràr, ne Jeju mã:

— Pỳhàpà, Jeju pêNaxare jõ krĩ kra ita, ampo wỳr mã ca ita ri mõ? Ampo to mã ca ha ita riapu? Cõt mãca ita ri me ijipej prãmte mõ? Wa ite ramãapê cõjkwa kam Apãm Cati kra, ne acati, ne apejti, mã Apãm Cati terĩn wỳr akujahêc na, gahkre pej — hane.

<sup>35</sup>Mã Jeju cumã:

— Měr kêt! Ne hũmre ita pèacato! — hane. Mã me kam mare mã me pahcurê xwỳn carõkên ata te hũmre ita mẽn, mã pjê kam ihpỳm. Ne hamre, me pahcurê xwỳn carõ kên nõ ata te hũmre ata jaxõp nare kam cupècator. Mã hũmre ata pej pyrentu.

<sup>36</sup>Hamre, mã mehcunea te amji mã me ipikrar, ne me amji mã:

— Pÿhàpà, Jeju te amji jahkre peaj to amji jahkre pej, cama ihcakôc, mã hũmre ita pej pyrentu. Mõrmõ hũmre ita carôt catia to cati, ne ihtÿj cama hãn neihcakôc, mã me pahcurê xwÿn carô kên itahapôj pyrentu — hajÿr. <sup>37</sup>Ne Jeju jarên ita pjê cunea kam apu ipicràn.

### Pê Jeju me hàhtôa caprà

<sup>38</sup>Mã Jeju ma cute me cuprôn xà pê cator, ne hũmre nõ japrÿ teXimãw ata jürkwa wÿr mō, mã hũpãn cacroa to cacro. Mã cute Jeju mã harên, ne me ahna hàhwÿr quê cahäj ita caprà. <sup>39</sup>Mã Jeju hÿrmã mō, ne hikwa xà ata jìkjê rũm xa, necute cacro ita mã harkwa cator ne cumã:

— Cahäj ita pê acator pyrentu! — hajÿr. Mãcacro ita cupê cator pyrentu, mã cahäj ita xãm, necute me cumã harte kam ihtêm pyrentu.

<sup>40</sup>Ne ramã pyt xàr xàa kam, cute Hũm Cati carôt kôt hapên xà pihho ton. Mã mehcunea Jeju wÿrme hà cunea na me to pra. Mã cute mehcunea na hũ xir, ne mehcuneacaprär. <sup>41</sup>Mã me pahcurê xwÿn carô kên me hàhtôa pínhapôj, ne hãn ne me cupê hapôj xàa kam mã me carär to:

— Apê cõjkwa kam Apãm pejti kra — hane. Pê me pahcurê xwÿn carô mã Jeju pê Pahpãm krana hahkre pej. Ne cumã Jeju pê Crixto, por pê Pahpãm me cumã hũmre to awjahkre ata na hahkre pej. Cwÿrjapê ri Jeju te mehcakôc tète me cumã harkwa hyr, quê nee me to ihcakôc nare.

### Pê Jeju me cumã Hũm Cati jarkwa jarê

<sup>42</sup>Mã apê, mã ma Jeju krī pê cator, nepō kam me hamreare ata wÿr tẽ. Mã cute me huwahi prãmte, me hapên kamihtêm, ne cute me cumã cator. Ne ma ame huwahi, quê nee jũ kam ihtêm nare, ne curia ame cahê na ipa. <sup>43</sup>Mã Jeju me cumã:

— Wa ha hanea ne krī nõ kam, Pahpãm te ampo cunea to ihhimpej xà na harên xà impejti to harên to mō. Ne wa ite mehcunea mã ita jarên to ipa xà caxuw ri cute ikujahêc — hane.

<sup>44</sup>Ne hũjarên xà ita kôt, cute Juta jō pjê kam, cute me cuprôn xà cunea kam, me cumã Pahpãm jarên pejti jarên par.

### Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê capi

**5** <sup>1</sup>ÿhÿ, pê amcro nõ na Jeju Hípôjajo tohkà na xa, ne ampo to amecumã hahkre. Pê me hàhtôa ne ahna me cuprôn tu, ne me hĩ to ajpên wÿr mehkujahêc to me mō, cute me Pahpãm jarkwa par prãmte. <sup>2</sup>Pê Jeju pàr kre pijakrut caprÿ pupu, pê cô tohkà na ajêt. Pê ramã tep pro catêjê cupê me cato ne jũ ita ri ame hō kryhti cuhhôn to mehcuhwÿr. <sup>3</sup>Mã Jeju te Ximãw jō pàr kre pupun ne cumã hàr, ne cute ahna hàhwÿr, quê pàr kre to ipicamên crire ne, cô tohkà pê. Mã to ipicamên. Mã pàr kre kam hÿr, ne cute me hàhtôtijatêjê mã ampo to hahkre kam ihtêm.

<sup>4</sup>Ne cute ampo to me cumã hahkre partu, ne cute ihcakôc to ihhi, ne Ximãw mã:

— Ca ha côhtu wÿr me akwÿ me, meto pàr kre cakrÿ ne cô kam me gõ kryhti mẽ, ate me to tep nõ pro xà caxuw — hajÿr.

<sup>5</sup>Mã Ximãw cumã:

— Pahhi, itakam, caxwa ita kam, ite me ijàpêan to me apê, ne nee ite me to tep ita nõihpro nare. Wa ha pijamã amcroa kam me to tep ita nõ mẽ? Wÿr wa ha me ihnõ mẽ! Cakrô ca ha caa meikujate, wa ha itÿj me mō, ne mûhûràn me ijō kryhtimẽ — hane.

<sup>6</sup>Ne cute harkwa kôt me ampo na mên xà atajê ton to hajÿr, ne me to tep jàhtôa nakryhti to me ipixêr, ne me to pro. Mã ampeaj kam hütî, ne ajmãrcute ame cupê hō kryhti cokjêr. <sup>7</sup>Mã cute mehkwy mã hū to hàpêr, quê me hÿrmãpàr kre nõ to me tẽ, ne tep na me to ihtehcajpa. Mãma hÿrmã me to tẽ. Mã tep jàhtôa to hàhtô, ne hütî te ajmãr cô mã pàr kre ajwar to mrôr. <sup>8</sup>Mã Ximãw te ita pupun, ne Jeju cuna mã ihkôn krã na hÿr, ne cumã:

— Me ijō Pahhi, imã acupa hyre nare. Ampo na? Acatia to acati neakĩnte icrire, ne ikêanre — hajÿr.

<sup>9</sup>Ampo na ri cute cumã harkwa ton to hajÿr? Cute me tepjàhtôa ne me to pro na ri, ne cute to amji mã ame ipikrarcrire nare. Mã mehkwy teme hajÿar, ne me to tep jàhtôa ne me to pro, na ri cute amji mã ame to ipikrar. <sup>10</sup>Mã Jeju Ximãw mã:

— Apu pa nare. Ita caxuw ca ha quêt mehî to pit mã cuprôn kam tẽ — hane. Mã cute mempar.

<sup>11</sup>Ne ma pàr kre atajê to me hàpir amcrà wÿr, neampo cunea to me tojnō, ne ma Jeju kôt me pra.

### Pê Jeju ihkà xêtti nõ caprã

<sup>12</sup>Mã ma Jeju krî nõ wÿr mō, ne curia apuipa. Mã curi me hÿmre kà xêtti nõ ita ihkrî. Ne cute Jeju pupun, ne pjê kam ihpȳm, ne cute pjê na ihkuc xir neamji na cumã awjahkre, ne cumã:

— Pahhi, ca ha icaprãr prãm, ne atÿj icaprã — hajÿr.

<sup>13</sup>Mã Jeju te hÿhkra curor ne ahna hir ne cumã:

— Ýhÿ, imã acaprãr prãm, cwÿrjapê wa ite ramãacaprãr — hajÿr. Mã hamre, ihkà xêt ita hÿmre ita pêcator pyrentu.

<sup>14</sup>Mã Jeju cumã:

— Ca ha nee mō neapu jÿm mã ite acaprãr ita na ijarên to amôr nare, ne ma Pahpãm mã mehcajrên catê wÿr tẽ, ne cumã amji jarê, ne cumã amji to ajpê, quê apupu ne akôpîr to impej. Jirô pê mã ca ha Pahpãm mã ampogō. Por pê Mojxe xwÿ ramã me panquêtjê mã Pahpãmmã ampo jôr xà na ihkàhhôc juwahi ata na, ca ha cumã ampo gō. Jirô pê quê ha mehcunea ramã acaprãr ita na me gahkre pej — hane.



<sup>15</sup>Pê pjê ata cunea kôt Jeju te Hũm carôt kôt hàpên xà pihho ton xà jarên apu ihcakũm. Pê me hàhtôa ne mehkrĩ atajê ajco Jeju wỳr me pra, cute mempar prãmte. Ne hanea ne me hà hỹrmã me pra, cute me caprãr prãmte. <sup>16</sup>Pê Jeju ma ajco pō mã hapôj, me hamreare ata wỳr, ne ahte ajco Hũm Cati mã ihcakôc.

### Pê Jeju cukrã xà peacre nō caprã

<sup>17</sup>Pê amcro nō na Jeju ikre kam jỹ, ne ame cumã ampo to hahkre. Pê Parixêw catêjê me, me cumã Mojxe xwỳ jō kàhhôc tohahkre catêjê hanea curi me jỹ. Pê Hĩpôjajo jō pjê me, Juta jō pjê pĩn, krĩ cunea me hỹrmã cuto tu. Pê Pãhpãm Jeju mã carôt to ihtỳj, ne cumãcute amji jahkre pejti gō, cwỳrjapê ri ihtỳj me hà caprã. <sup>18</sup>Mã me hũmre cukrã xà peacre nō pãrkwỳc kam nō. Mã hũmre kwỳ pê me hō kwỳ nō atajê te me to cator, ne tee ame to hàr to hahkre, Jeju cuna mã cute mehĩr prãmte. Ne jũ wỳr quê harkwa na me to axà, cute me hipu tu, ne me hahêr tu ita kam. <sup>19</sup>Cwỳrjapê ri tee Jeju wỳr ame to hàr to hahkre. Ne ma me to hàpir, ikre jimoc na. Ne cute me kên po teikre ton ata nōr par, ne me to ihkre, ne pãrcuxê to me hũmre nōrxà ata na hê, ne ma me to iwrỳc, me hàhtôti atajêjipôc ri, ne Jeju cuna mã me hir.

<sup>20</sup>Mã Jeju te ampeaj kam, cute amji mã me Pãhpãmto ihhimpej na me hõmpun, na ri cute hũmre cukrã xà peacre nō ata mã:

— Ikwỳ nō, wa ha ita kam ate Pãhpãm to kên xà ita to tojnō, ne nee hipêr to amji japackre nare — hajỹr.

<sup>21</sup>Mã hamre, Parixêw catêjê me, me cumã Mojxe xwỳ jō kàhhôc to hahkre catêjê me, me amji mã:

— Pỳhàpà, Jeju ita apu ihcakôc to kêanre. Ne ihtỳj Pãhpãm to ihcakôc kêanre. Xà ajkĩ cupê Pãhpãm, quê hũmre te ihkên ton xà ita to tojnō? Pãhpãm quê ha quêt ihtỳj jũm te ihkên ton xà nō to tojnō, ne me paxũmre nō te ita ton xà nare — hane.

<sup>22</sup>Mã Jeju te me hahkre pej pyrentu, cute amji kam mehapac xà ata na, ne me cumã:

— Pỳhàpà, ampo na mã caame amji cajpêr xà ita to me acaxwãm pê ame amji cajpê? <sup>23-24</sup>Ikam me gapacpeaj ne he. Ipê me Ahàkà, wa itỳj jũm te Pãhpãm to kên xà ata to tojnō. He me ikampa, ne me ipupu, ne me ijahkre pej to impeaj ne. Harên xà jũ ri amji jirôa pê ihtỳj? Xà wa ha ajkĩ hà ita mã: “Ate Pãhpãm to kên xà ita, wa ha to tojnō?” nare, wa ha ajkĩ cumã: “To xa ne anōr xà py neatêm pyrentu?” hane. Harên xà itajê nō ri amji jirôa pê ihtỳj? He pom harên xà te: “To xa ne tẽ” ata ri, ite harên xà nōata jirôa pê ihtỳj ita? Ne hamre, ita caxuw ca ha me ijahkre pej to impej, wa itỳj jũm tePãhpãm to kên xà ata to tojnō — hane. Ne cute cukrã xàpeacre ata mã harkwa to:

— To xa ne anōr xà py, ne atẽmpyrentu, gũrkwa wỳr — hajỹr.

<sup>25</sup>Mã hà ita me kam mare mã hãm pyrentu, ne cute nõr xà pyr, ne ma hũrkwa wỳr tẽ. Ne ampeaj kamPahpãm te cumã ampej pyrên hakryti na cumãamji jarên to tẽ. <sup>26</sup>Mã mehcunea te ita to amji mã me ipikrar, ne mehcunea mã hũpaa to hũpa. Mã cute me Pahpãm to amji kam hapac pyrentu, ne me amji mã:

— Pỳhàpà, rỳ jũ caxuw me pahnõte ampo pejti itajê nõ pupun nare, ne ita kam mã rỳ pahte me hõmpun — hajỳr.

### Pê Jeju Rewi to ihkõt ipa catê

<sup>27</sup>Ita jirô pê mã ri ma Jeju cator, ne cute, por Rewi pê pjê jõ pahhi jarkwa na me hũhkra kam hãmchwỳr catêjê nõ ata pupun. Mã me hũhkra kam hãmchwỳr xà kam jỹ, mã Jeju te hõmpun ne cumã:

— Ajpên ikõt mō — hajỳr. <sup>28</sup>Mã Rewi xãm ne cute ihcunea jicu, ne ma ihkõt mō.

<sup>29</sup>Ne cute hũrkwa kam, Jeju mã amji kїн catia ton. Mã pahhi mã me hũhkra kam me hãmchwỳr catêjê jàhtôa ne me cahê na me jỹ. Pê mehkwy hanea ne mehkrĩ. <sup>30</sup>Mã me cumã Mojxe caca xà to hahkre catêjê me, Parixêw catêjê te me amji kїн ita pupun. Ne ameJeju kõt me ipa catêjê kam mencryc, ne ame hũn, ne me cumã:

— Pỳhàpà, ampo na mã ca ame cahê na ame apà, ne ame ikõ? Pom me hãmchwỳr catêjê pê mehkrã kên catêjê ita? Pom hõtpê pahhi jarkwa jirôa pê ame hãmchwỳr to me ipa ita? Pomme cupê mehkên ton catêjê ita? Ampo na mã ca me cahê na ame hane? — hane.

<sup>31</sup>Mã Jeju Parixêw catêjê kwỳ mã:

— Ýhỹ, me ikampa! Me capên catêjê me, mempej catêjê, nee mehcahhê catê na prãm nare. Ne me hà catêjê ri quêt ihtỳj mehcahhê catê na mehprãm. Na ri ita pê hũràc ne ipêmehcahhê catê pyràac. <sup>32</sup>Na wa ite mehkrã kên catêjê to impej prãam to wa ajpên mō, mār quê mehkên pê amji to me antuw, ne mempej. Wa nee mempej catêjêto impej to icator nare — hane.

### Pê Jeju ipijacri kõt harê

<sup>33</sup>Mã amcro nõ na jũmjê itajê Jeju wỳr pra, ne mecumã:

— Ýhỹ, Jowãw kõt me ipa catêjê ihtỳj me ajcrito ame ipa, ne hõtpê me ipijacri to me ipa xà ata kam, ihtỳj Pahpãm mã mehcahoc to me ipa. Mã hanea neParixêw catêjê kõt me ipa catêjê ihtỳj me ajcric. Ne akõt me ipa catêjê, mã ajte nee mehkĩnte me ipijacri nare. Ne mēr ampo na mã akõt me ipa catêjê nee itajê cuxà ame ipijacri to me ipa nare? — hane.

<sup>34</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ýhỹ, amji kїн catia kam, quêha pijamã jũm ipijacri to ipa? Jũ wỳr quê jũmamji kїн kam hàpàn nare ne apu ipa. Quê ha ihtỳj mehcunea me hàpàn to me ipa. <sup>35</sup>Ne quê ha amji kїн jõ pahhi ma jũ kam tẽ, quê ha amji kїн hamre, jakàn pê quê haihtỳj me ipijacri to ame ipa — hane.

<sup>36</sup>Ne hanea ne Jeju te me cumã, cute amji kam me hapac xà capô to impej partu, mār quê me hahkre pej pej, ne me cumã:

— Ýhỹ, jũ wýr quê jũm cupêhkà wej to impej prãnte, cupêhkà tuw kwý Jakep, ne ihwej ita na cuxô ne to ajpý. Quê ha to hane, quê ha intuw ita ihwejita to kên nare ne hipô, jũ wýr quê ha cupêhkà wej ita intuw ita mã awcanã. <sup>37</sup>Ne jũ wýr quê ha jũm pryti kà te ampo cacôcên xà wej ita kam ampo cacô tuw ru. Quê ha jũm te incjêj xà wej kam irun na, quê ha incjên xà wej ita ajahte, quê ha ampo cacô ita acto. <sup>38-39</sup>Ne jũ wýr quê jũm ampo itajê nõ to hane, ramã me pahcunea te me hahkre pej. Cu ha ampo cacô incjên xà intuw pit kam ame ampocacô tuw ru. Pê mã nãm ampo cacô wej ata, ampo cacô tuw jirôa pê impej. Na ri jũ wýr quê jũm ampo cacô tuw ita na prãm, cormã intuw na ri, nequêt ampo cacô wej ata ri ramã impejtu — hajýr. Ita jĩkjê na mã, ramã cute me amji kam hapac xà tũm wej to me amji pyrãc xà ata pit kĩn, nare, nee cumã to ipintuw prãm nare.

### Pê Jeju mehkôt xà jô amcro kôt harê

**6** <sup>1</sup>Ne amcro nõ na, mehkôt xà jô amcroa kam, Jeju na mehkwy te pur nõ ita cajpuw me arýjhy cahac ata jakren to me mō. Mã ihkôt me ipa catêjê temehkêhkên ne me caxwýn kur kam me to ihtêm. <sup>2</sup>Mã Parixêw catêjê kwý te me hõmpun, ne me cumã:

— Ampo na mã ca ajte ame gápên to me apa to hane? Ca ihhêj ne ate mepancaca xà kaj na, hirô pê me apým, nema ame pahkôt xà jô amcro caca. Pom pê me panquétti pê Mojxe xwý me pamã Pahpãm jarkwa jô kàhhôc gô ne hõ amcro ata juwahi ata kam, me gápên xà ita na ihkaj na, me pahkôt xà jôamcro kam — hajýr.

<sup>3</sup>Mã Jeju me cumã:

— Nee ite Pahpãm jarkwa jirô pê me to ipým nare. Atea ca me hirô pê me to apým. Xà ate me panquétti pê Tawi xwý jô kàhhôc cahyt nare? Pê Tawi xwý me, mehkwy itajê mã prãm. <sup>4</sup>Pê me Pahpãm to me amji kam me hapac xà jũrkwa mã me axà. Pê curi Pahpãm mã hõ pyxwýr xà na pãw pejti itajê hikwa. Ne por pãw hikwa atajê quê nee jũm pê Pahpãm mã mehcajrên catêjê nare ihnõ krêr xà nare. Cakrô pê ihtýjTawi cucwa ne mehkwy atajê mã cugô, pê me cukrê.

<sup>5</sup>— Ýhỹ, ipê me Ahàkà, na pê wa ixũmre na amji to. Na wa Pahhiti jarkwa kôt ipa, ne taa mã pê ite me pahkôt xà jô amcro to ihimpejcatê na ixãm — hane.

### Pê Jeju hũmre jũhkra te xwý caprã

<sup>6</sup>Mã mehkôt xà jô amcro nõ na, ma Jeju Jutacatêjê te cuprôn xà mã hàr, ne cute me cumã ampo to hahkre kam ihtêm. Pê hanea ne curi hũmre nõ awpôc rũm hũhkra kên ita jỹ. <sup>7</sup>Mã hanea ne Parixêw catêjê kwý me,

me cumã Mojxexwỳ caca xà to hahkre catêjê kwỳ curi amehkrĩ, ne ame Jeju pupu, ne ihtỳj amehkôpĩr to me ipa, cute ihkên mã me mên prãmte. Quêihhêaj to Jeju mehkôt xà jô amcro kam jũm caprã, quê ha hàhcaprãr xà ata kôt me to ihtỳj tu ne, cute mencaca xà jirô pê ihpỳm cwỳrjapê.

<sup>8</sup>Pê Jeju ramã amji na cute me amji kam hapac xà ita na me hahkre pejpartu cacrô, cute hũmre jũhkra kên ata mã:

— To xa, ne me hipôc ri ca xa — hajỳr. Mãhũmre ata xãm, ne me hipôc ri xa.

<sup>9</sup>Mã Jeju te, por ame hõmpu atajê cukij, ne me cumã:

— Ỡhỳ, me pahkôt xà jô amcro kam, por ihkàhhôc kam me pancaca xà jô amcro ata, ampo pê Mojxe xwỳ Pahpãm jarkwa kôt me pamã to hahkre? Xà cu ha pahtỳj amcro ita kam ame ampo pej to? Nare, xà cu ha me pahtỳj amcro ita kam ame ampo kên to? Xà cu ha pahtỳj amcro ita kam me jũm tehcajpa ne me to ihtyc xà jahpa? Nare, xà cu ha pahtỳj amcro ita kam me jũm cura? — hajỳr.

<sup>10</sup>Ne Jeju mehcunea kôt into to amji jacjê, ne cute hũmre jũhkra kên ita mã:

— Gũhkra curor — hajỳr. Mã hamre, hũmre ita te hũhkra curor, ne hũhkra impej pyrentu. <sup>11</sup>Mã Parixêw catêjê kwỳ atajê ameJeju kam mencryc, ne cute Jeju to amehkên na me ajpên par.

*(Pê Ruc Jeju jarên jicu. Pê Matew hipêr Jeju jarê to hane he.)*

---

## Matew 12.15-21

### Pê Jeju mã amji to cati prãm nare

<sup>15-16</sup>Mã Jeju te amji na Parixêw catêjê te amehcuran prãm na me hahkre pej, ne ma tẽ. Mã me hàhtôa ne ma ihkôt me mō. Mã cute me hàcatêjê cunea caprãr, ne me to impej, ne me cumã:

— Ca ha nee me cumã ite me acaprãr ita na me ijarên nare — hajỳr.

<sup>17</sup>Ne ampo na ri cute me to hajỳr? He pê rỳ pêa mã ramã Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê pê Ixaj xwỳ ata, ita na ihhôac na ri cute hajỳr. <sup>18</sup>Ne pê ihhôc to hane he. Pahpãm hũjarên to:

“Ihnãm hã, ite amji mã imã hàpên catê capiita he.

Ne taa mã ri imã ihkĩnti.

Ne taa mã ri imã amji kĩnti to

ne amji to icajpuaw.

Ne wa ite cumã Icarô Pejti kujahêc,

mã cute cumã amji jôr,

mãr quê ha Icarô Pejti ata kôatmehcukij,

ne me to ajcokjê.

Ne quê ha me cupê mehcahkrit atajê pê Juta catêjê nare  
pê me ijahkre pej nareatajê mã,  
ite catyt kam me to ipicokjêr xà jarê.

<sup>19</sup> Ne nee cute amji to cati prãmte jũm me ajpẽn krac ri ihcakôc nare,  
ne nee apu hàkjêr nare,  
ne nee quê ha cà pêcute mempar prãmte ihcakôc to iryti nare.

<sup>20</sup> Ne quê ha jũm pê ihhêj rũm cajcaj hô nõ ata pyràc,  
ne cajôc ne ihcapa na xa, quê ha nee ihkwĩn pej nare,  
ne quêt hacpỹa mã hãm to impej,  
ne ihcuhtac.

Jĩkjê na, quê ha jũm,  
cute amjikam hapac xà ramã ihpeacre,  
quê ha nee jũm ata mã hikran nare,  
ne quêt hacpỹa mã to impej.

Ne quê ha jũm pê ihpôc xà nõ pyràac,  
ne ramãkyre pê pôr ne ihpôc crire ne,  
quê ha nee ipĩr quê ha ihtyc nare,  
ne quêt to ihpôc cati,  
quê ha pôr.

Jĩkjê na, quê ha jũm,  
cute amji kam hapac xà kêanre to apu ipa,  
quê ha taa ihtehcajpa,  
quê ha catyt kam apu ipa.

Ne quê ha catyt kam me to hajỹrto hãm ita kam,  
ahnaa me curê xwỳn tohjê. <sup>21</sup>Ne quê ha pjê cunea kam,  
krĩxàre pê mehcahkrit atajê cunea  
jũm ata jikaj, ne to pit mã amji mã mehhimpej to me ipa” hane.

Hõhõ, pê Ixaj xwỳ Jeju na ihhõc to hane.

*(Pê Matew Jeju jarẽn jicu. Pê Macô hanea ne Jeju kôt harê to hane he.)*

---

### Macô 3.7-12

#### Pê Jeju me, ihkôt me ipa catêjê Hĩpôjajo jõ pjê kam me ipa

<sup>7</sup>Mã Jeju me, ihkôt me ipa catêjê ma Hĩpôjajo jõ pjê wỳr me pra ne me cator, ne hĩpô tohkà na ame ipa. Mã krĩ kwỳ kôt cute me Jeju te curi apu mõi na me harẽn par, ne cute ahna me cuprõn tu. <sup>8</sup>Mã Hĩpôjajo catêjê jãhtõa te me cuprõn. Ne hanea Juta jõ pjê me, Krĩpinkrên me, Cõpijapjêr jõ cõ jĩkjê pĩn hanea ne cute me cuprõn, Pjêhcaprêcti me, Kẽn jõ krĩ me,

Teppro jõ krī me. Ne pê mehcunea, cute meJeju cajpar prāmte, hỹrmã me mō. Ampo na? Pê ajco me Jeju te ampo ton xà atajê cunea na me harēn pa na pê. <sup>9</sup>Mã Jeju ma ame hàhtôti te me ahna ihtỹj ita na ihcaca, na ri cute ihkôt me ipa catêjê nõ mã harkwa, quê pâr kre nõ na ahwỳ, quê kam jỹ ne me cupê to ajcamē crire ne. Mã harkwa kôt cute me ton.

<sup>10</sup>Ne pê Jeju ajco me hà jãhtôa ne me caprã. Na pê me hà catêjê jãhtôa ne cute Jeju tàt ne me amji caprãr prāmte, mehĩ to intête hỹrmã me amji pê amtà. <sup>11</sup>Ne me kam me pahcurê xwỳn carō kên atajê pê ajco me Jeju pupu, neajco cuna mã me ajhu, ne me caràr to:

— Apêa ri Pahpãm kra — hane. <sup>12</sup>Pê Jeju ita tète incryac kam me cumã:  
— Nee hipêr ipê Pahpãm kra na me ijarēn nare — hane. Ne pê mehcaphêrta.

*(Pê Macô Jeju jarēn to hane. Pê Ruc hõ kãhhôc kam Jeju jarēn kam to incrã to hane he.)*

### **Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê te tōxi capi**

<sup>12</sup>Ne pê amcro atajê nõa kam Jeju kên na api, Pahpãm mã ihcakôc prāmte. Ne curia Pahpãm mã ihcakôc to apê. <sup>13</sup>Ne cute ihkôt me ipa catêjê mã hàkjêr, ne me to tōxi ne me to caprãr. Ne cute me tōxi atajê to ri cute amji mã harkwa na memprar catêjê. <sup>14-16</sup>Ne Jeju mã memprar catêjê japrỹ itajê pê Ximãw, por pê Jeju cumã haprỹ krut pê Petrô gō ata me, Ximãw tō pê Antre ata me, Tijac me, Jowãw me, Pirip me, Partômew me, Matew me, Tome me, Tijac pê Arpew kra me, Ximãw, por cumã hõ pjê kinti ata me, Juta Carijot pê Jeju curê xwỳn ata me.

### **Pê Jeju me hà caprã**

<sup>17</sup>Ne Jeju te kên pĩn mehcunea to iwrỹc, ne meto mō, ne pjê impejti pipēnti ata kam me tohãhhuc. Mã curi pjê cunea rũm cute me cuprõn, ne me hàhtôa ne ame ipa. Juta jõ pjê pĩn mecator, ne Krĩpinkrên pĩn me cator. Ne cõxwa cahê na krĩ pijakrut pê Kên jõ krĩ me, Teppro jõ krĩ ata pĩnme cator. Ne krĩ jãhtôa pĩn cute me cuprõn. <sup>18</sup>Ampo na? Cute Jeju kam me hapac ne meamji caprãr prāmte me cuprõn. Mã Jeju ihtỹj ame caprãr to mō. Ne ihtỹj cute me pahcurê xwỳn carō kên atajê mã, me hĩ tète harkwa japôj to mō. Mã mentête hapôj, mã amempej pyrentu. <sup>19</sup>Cwỳrjapê ri mehcunea ame Jeju tàt to prãm. Ampo na? He ihtỹj Jejujĩ pê Pahpãm carôt hapôj, ne mehcunea caprã.

### **Pê Jeju amji kĩn me amji kĩn nare kôt harê**

<sup>20</sup>Mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê pupun, ne me cumã harkwa to:

— Ỹhỹ, me akwỳ pê ampo hamreare atajê,

ame gakry!

Ampo na?

He me caa, ca ha quêt Pahhiti pê Pahpãm himpej xà ata kam ame akrĩ, na ca ha ame gakrya ne!

21 — Me akwỳ mã prãm atajê,

ame gakry!

Ampo na?

He me caa, ca ha quêt me garte tu ne,  
na ca ha ame gakrya ne.

Ne ca me akwỳ ame amrãatajê, me gakry!

Ampo na?

He me caa, ca hame hirôa pê ame acxa,  
na ca ha ame gakrya ne.

22 — Ne ca me akwỳ ampo kêanre kam me amji pupuatajê,

ame gakry!

Ampo na?

He ma ame acurê, ne ma ame acaca, ne ame axũn,  
neakên na ame garên cakrô,

Inxũ mãnee me akên nare.

Ca ipê me Ahâkà kôt ame apa incwỳrjapê ri ame ato hane,  
ne ame ato kêanre.

23 Ne cute ame ato kên jõ amcro itajêa kam,

ca ha ame gakry!

Gapacta ne megakryte ame atoj.

Ampo na?

He quê ha jũ caxuw Pahpãm hahpan xà na,  
côjkwa kam me amãhãmjôr catia,

ne me amã impejti gô.

Na ca ame gakrya ne!

Ampo na?

He me cupê menquêtjê pyrãac,  
ne ihtỳj me ato kên to me ipa,

pom pê mam menquêtjê ajco me Pahpãm to mehkên to me ipa  
ata na ri me ato he.

24 — Pỳj me hêj xi,

me akwỳ pê me gakràj atajê,

ca ha atỳj ame amrã!

Ampo na?

He amcro ita pyxit peaj kam ri me gakryti ita.

Na ca ha atỳj ame amrã!

25 — Pỳj me hêj xi,  
me akwỳ mã ampo cunea atajê,  
ca ha atỳj ame amrã!  
Ampo na?  
Quê ha cormã jũ caxuw me amã prãm catia me awỳr cato,  
na ca ha atỳj ame amrã!

— Pỳj me hêj xi,  
me akwỳ ame acxa atajê,  
ca ha atỳj me apicxar jicu ne cama ame amrã!

26 — Pỳj me hêj xi,  
me akwỳ pê, pom mehcunea me apejti na ame garên catêjê atajê,  
ca ha me amrã!  
Ampo na?  
He me cupê menquêtjê pyrãac.  
Pom pê mam menquêtjê ajco mehhêj xi catêjê pejti na ame harê,  
ata cuxà ri ihtỳj me apejti na me garên to me ipa.  
Na ca ha atỳj ame amrã!

#### **Pê Jeju me curê xwỳn kїн na me cumã harkwa**

27 — Ỳhỹ, ampeaj kam wa ha me amã Pahpãm jarkwa jarê. Ca ha me amã me acurê xwỳn kїн. Ne ame acaca atajê, ca ha me to impeaj ne.

28 — Ca ha cute me acrôn atajê jahpan xà na, me to impejti to prãm, ne Pahpãm mã mehcajrên. Ne cute me ato kên atajê, ca ha Pahpãm mãmehcajrên, quê me to impeaj ne.

29 — Quê jũm apahãm prãmte akuc kam acakwĩ, ca hahĩkjê to cumã apkjê, quê hanea ne kam cakwĩ. Nequê jũm apê gitô kà capa, ca ha hanea ne akat kà caxàr na to tojnõ, quê amji mã capa ne to tẽ.

30 — Ne atỳj me cumã, por ampo na me awỳ atajê gõ. Ne quê jũm apê ampo capa, ca nee hacpỹ ne ahna gàhwỳr nare.

31 — Ne quê ha amã cute me ato amji kam hapac to impejti to prãm na, ca ha atỳj me to amji kam gapac to impejti to apa.

32 — Quê ha amã cute me acurê atajê kїн na, quê ha Pahpãm ihtỳj ate mehkїн jahpan xà na amã amgõ. Nee quê ate amji mã mehkїnti atajê pit kїн jahpan xà na, quê Pahpãm me amã hàmjõr nare. Quê ha amã cute me akїн catêjê atajê pit kїн na, ca ha me apê mehkên catêjê jõ ikwỳ nõ pyrãac, ne me cuxà akêanre ne.

33 — Ca ha cute me ato kên atajê to impejti na, quê haPahpãm ihtỳj hahpan xà na me amã amgõ. Ne jũ wỳr quê ha Pahpãm ate, cute me ato



impej catêjê pit to impejti jahpan xà na, me amã amgõ. Ca ha cute me ato impej catêjê pit to impejti na, ca ha me apê mehkêncatêjê jõ ikwý nõ pyràac, ne me cuxà akêanre ne.

<sup>34</sup>— Ca ha atýj mehcunea mã ampo gõ, por ampo na me ahwý atajê, ca ha me cumã agõ. Ne nee hacpýa ne cute me amã ampo jõr catêjê mã pitmã ame ampo jõr nare. Ca ha jũmjê te jũ caxuw hacpýa ne amã ampo jõr nare atajê mã ampo jõr na, quê ha Pahpãm ihtýj hahpan xà na me amã amgõ. Ne jũ wýr quê ha Pahpãm hõtpê hacpýane cute me amã ampo jõr atajê jahpan xà na me amã amgõ. Ca ha ate hajýr na, ca ha me apê mehkên catêjê jõ ikwý nõ pyràac, ne me cuxà akêanre ne.

<sup>35</sup>— Ne ca ha atýj amã me acurê xwýn catêjê kîn, ca ha me to impej. Ne ampo cunea na me ahwý atajê, ca ha atýj agõ, ne neehacpýa ne cute amã ampo jõr na amji mã to hajýr nare. Ca ha me ate ite me amã ampo jarënitajê cunea to hajýr na, quê ha Pahpãm hũrkwa kam, me acunea mã hãmjõr xà impejti tohãmjõr to catia, ca ha me to amcwa, ne ca ha apê Pahpãm me hirõa pê cati ata kra impeaj. Pahpãm mã mehcunea kîn, ne hãhcajrën cati, ne ihtýjcute me to kên catêjê caprĩ, ne ihtýj cumã cute me ampo cwýr atajê jahpan xà na me hakryti na me amji jarën nare atajê caprĩ.

<sup>36</sup>— Na ca ha Pahpãm cuxà me gãhcajrënti ne, ne mehcunea caprĩ to me apa. Hõhõ, ita to ca ha me hajýr to me apa.

### **Pê Jeju me ajpën to impej na harkwa**

<sup>37</sup>— Ca ha ate nee ampo na amehpro rën nare na, quê ha Pahpãm me acuxà nee ame apro rën prãm nare. Ca ha nee ame curê mã me irën nare na, quê haPahpãm me acuxà nee me acurê mã me arën nare. Ca ha ate cute ame ato kên ita to tojnõ ne hicu na, quê ha ihtýj Pahpãm me acuxà, ateme to kên ita to tojnõ ne hicu.

<sup>38</sup>— Ca ha gõtpê me cumã ampo jõr to apa na, quê haihtýj Pahpãm hõtpê me acuxà me amã ampo jõr to ipa. Ne ampeaj kam ca ha atýjme amcwa. Quê ha Pahpãm me amã me acrat to hipu, ne tohipu tu ne, ne ampeaj kam quê ha me acrat kam me amã cucjê, ne kam me amã curua to curu. Ne pom ca ampo kam me akwý mã ampo to ajpën ata kam, quêha Pahpãm hanea ne me amã ampo to ajpën ne cunõ. Ca ha jũm mã ampo crire ne agõ, quê ha Pahpãm ate ton xà ita na, acuxà hanea ne amã ampo crire ne cugõ. Nãmri ca ha ate jũm mã ampo catia ne hõr na, quê ha Pahpãm hanea ne acuxà amã ampo catia ne cugõ.

<sup>39</sup>— Ýhý, jũ wýr quê jũm to tũm, amji kõt into tũam nõ to mõ. Quê ha mento tũam me ajpën to mõ, ne ajwar ihtýj kre nõ mã mehpým.

<sup>40</sup>— Ne por me cumã ampo to hahkre atajê ri cute ampo tohahkre catêjê japyre mã me. Na quê haxa ampo to hahkre ne hahkre pej jirõ pê, quê ha cormã cute cumã to hahkre catê ata me ajpëan.

<sup>41</sup>— Ca me akwỳ jirôa pê akên ton to me apa cacrô, ca atỳj me akwỳ te ampo kên kryjre ton atajê to me cumã acakôc to me apa. Ne ca ihhêj ne me akjêjê into kam me ahhi kryjre pupu, nenee mehkînte amji toa kam pĩ kwỳcti ata pupun nare. <sup>42</sup>Ne jũ mã ca me akjêjê mã harên to, ne ajte ne me cumã: “Ikjê, cama amji na ijamã, wa ato kam amã ahhi kryjre ita to pôj” hane. Ne mēr ampo na ca caa, atoa kam amji mã pĩ kwỳcti ita caxàr nare? Ne ihcaprỳ naamji pej na ame amji jarên to me apa, ne mehkînte me akêanre. Ca ha mam me ato kam amji mã pĩ kwỳcti itajê to pôj, ne me arit pej, ne cormã me akjêjê into kam ahhi kryjre ita pupu, ne me cumã to pôj.

**Pahte amji kam me pajapac xà ihtỳj me pahcakôc xà to ihhimpej**

<sup>43</sup>— Ỡhỹ, jũ wỳr ca ha pĩxô impejti pàr nō intête, pĩxô kên nō capa, ne jũ wỳr ca ha pĩxô kên pàr tête, pĩxô impejti nō capa. <sup>44</sup>Ca ha ampo pĩxô pàr cahkrit nō pupu, ne ramã hahkre pej pyrentu, xà pĩxô pàr ita ajkĩ impej, nare, mōrmō ihkêanre. Ne jũ wỳr ca ha hōmjĩ pàr kam ahkrỳt nōta, ne jũ wỳr ca ha ahkrô kam crowkwỳj xô nō ta. <sup>45</sup>Jĩkjê na, jũm xũmre impejti ata hōtpê amji caxwãm pécute amji kam hapac xà pĩn ampo pejti to hapôj, mã ihkînte jũm xũmre kên ata hōtpê amji caxwãm pê cute amji kam hapac xà pĩn ampo kên tohapôj. Ỡhỹ, ampeaj kam pahte amji kam me pajapacxà me, me pahcakôc xà te hipu, cu ihkôat me pahcakôc — hane

*(Pê Ruc Jeju jũjarên xà jarên jicu. Pê Matew hanea ne Jeju jũjarên xà jarên to hane he.)*

---

**Matew 5.17-30**

**Parixêw catêjê jirôa pê me pampej na me pamã ihprãm**

<sup>17</sup>Ne Jeju hanea ne me cumã:

— Nee ca, ite Mojxe xwỳ me, Pahpãm jarkwa tomehcakôc catêjê te me hapackre xà ata to hamreprãmte icator na, ame icãmjĩ nare. Wa quêt catyt kam, cute me hapackre xà ita kôt ipa, ne me amãihkôt harên to impej to ihcuhtacti, ca ate kam me gapac, ne icuxà catyt kam me apa prãmte, wa icator.

<sup>18</sup>— He wa nee ame amã ihêj xi jarên nare, ne ampeaj kam wa me amã awjarê. Quê ha nee cōjkwa me, pjê kam ampo cunea jamre xà wỳr Mojxe xwỳ me Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê te me amji kam hapac xà na ihkàhhôcata hóc pyxitre nō ipictor nare. Quê ha hajỳr to ihcuhhê rohnỳtti mã, ne ihkàhhôc kam cute mehhôc catêjê te ampo te jũ mãn xà atajêquê ha ihtỳj hane. <sup>19</sup>Na quê ha jũm te Pahpãm te me pamã harkwa

jirên xà ata par nare, ne amjia kôt, amji kôat jũm jũpar nare to cumã hahkre na, quê ha ihtÿj cõjkwa kam Pahpãm himpejxà kam incire ne, ne Pahpãm cuna mã ihkêanre. Jĩkê na, quê ha jũm te Pahpãm te mepamã harkwa jirên atajê kam hapac, ne amji kôat catyt kam, jũm jũpar to cumã hahkre ata, quê ha cõjkwa kam Pahpãm himpej xà kam catia to cati.

<sup>20</sup>— He ampeaj kam wa me amã harê. Parixêw catêjê me, Mojxe xwÿ te me hapackre xà to hahkre catêjê me, me cumãa ihhêj ne catyt kam meipa. Ne Pahpãm mã nee catyt kam me ipanare. Na ca ha Pahpãm himpej xà mã me acjêj prãm na, ca ha itajê jirõa pê catyt kam me apa to prãm.

### **Cu ha nee jũm kam me pancryc nare**

<sup>21</sup>— Xà pê ca nee Pahpãm te me aquêtjê mã harkwa hyr to:

“Nee ca amehcuran nare.

Quê ha jũm ahcura,

ca ha ma cute mehcukij catê wÿr me to pra,

mãr quê mehkên na me hahkre pej,

ne mehkên jahpan xàna mehkên mã me cumê”

hajÿr kam me gapac nare? <sup>22</sup>Ne wa ha me amã ihkwÿ jirõ pê tÿj ita jarê he: “Quê ha jũm te apu mehkwy nõ kam incryc na, quê haihtÿj cute apu kam incryc ita na hanea ne mehcukij. Ne quê ha jũm mehkwy nõ mã harkwa to: ‘Ampo cunea na gamreare’ hajÿr na, quê ha ihtÿj cute cumãn xà ita jahpan xà na cute mehcukij catê wÿr me to mõ. Ne por jũm apu mehkwy nõ mã haprÿ kêanre pyxwÿ ata, quê ha ramã me pahcurê xwÿn pê Xatanaj jõ cuhy wÿr mõi xàna kam ipa”.

### **Cu pahte me to ihcupan xà to impej pyrentu to prãm**

<sup>23-24</sup>— Na ri cute hajÿr. Nãmri ca ha ate Pahpãm mã hũrkwa kam ampo jõi to amõi na, ne curia ate me akwÿ nõ te ampo na akam incryc na to amji japackre na, ca hacuria ate Pahpãm mã ampo jõi xà ata jicu, ne ma tẽ ne mam me akwÿ nõ me ajpên mã acaprĩ, jirõ pê ca ha amji jaxà, ne cormã ate Pahpãm mã ampo jõi xà ata gõ.

<sup>25</sup>— Ne quê jũm akam incryc na, ato xwahna prãmte, ma mehkên cukij xà wÿr me ato mõi kwÿa kam, ca ha me amji to impej. Ampo na? Ca ha ate me amji to impej nare kam ahnaa mehkên cukij catêacato, ne cumã me agõ, quê ha makrãhtare mã me agõ, quê ha me gaxà. <sup>26</sup>He ampeaj kam wa ha me amã awjarê. Quênee gãmjõi par nare kam, jũm amã hikran nare.

<sup>27</sup>— He xà cute me amã Pahpãm jarkwa jarên to: “Nee ca ahti na ame pyjê to me axy nare” hajÿr na gũpar nare? <sup>28</sup>He wa ha me amã ihkwÿ

jirôa pê ihpa tỳj ita jarê he: “Quê ha jũm cama pyjê nõ pupu, ne kam cumã amji caprêp ata, pêihhêj ne ramã cute ahna hũhkra” hane.

<sup>29</sup>— Cwỳrjapê quê ihhêaj to awpôc rũm ato akên na aton prãmte ampo kên pupu, ca capa neto awcapê. Nãmri ca ha ate caxàr nare na, quê ha gícunea ihkên mã axà. <sup>30</sup>Ne quê ihhêaj to awpôc rũm gũhkra akên na aton prãmte ampo kên to, ca hanea nehakep ne to awcapê. Nãmri ca ha ate hakep nare na, quê ha gĩ cunea ihkên mã axà. He me pamã me pahcukrã xà te amji jĩkjê ita na, cute jũ mãn nare, ne Xatanaj jô cuhy kam me pajĩ cunea pỳpỳm xà ata ri ampo kên itajê cunea jirôa pê ihkêanre.

### Matew 5.33-37

**Cu ha nee ihcaprỳ na Pahpãm japrỳ na to amji mã me pahcakôc nare**

<sup>33</sup>— Pê Mojxe xwỳ me panquêtjê mã: “Ca ha ate Pahpãm japrỳ na ampo na cumã amji ton na, ca ha atỳj to” hane. <sup>34</sup>Ne pa, wa ha quêt cama amã to hahkre to hane he: “Ca ha ate ampo na amji ton xà ata kam, ca ha nee ihkaj na Pahpãm japrỳ to acakôc to, ‘Ỡhỹ, wa ha Pahpãm japrỳa na itỳj to’ hajỳr nare. Ne nee ca hanea ne ihcaprỳ na cõjkwa pê Pahpãm krĩ xà to amji mãacakôc nare. Ampo na? He curũam ri me pahto ihhimpej. <sup>35</sup>Ne nee hanea ne pjê to amji mã acakôc nare. Ampo na? He pjê ita pê ri ihhêj rũm ihpar pyxwỳr xà. Ne nee ca Krĩpinkrên to amji mã acakôc nare. Ampo na? Hecupê Pahpãm pê Pahhiti jô krĩ. <sup>36</sup>Ne hanea ne nee ampo kôt akrãa to amji mã acakôc nare. Ampo na? Jũ wỳr ca me anõ amjia kôt me pahkĩ nõ pyxit peaj to haka, nare, to ihtycti ne. <sup>37</sup>Ne quêt ca ha cama harên to, ‘Ỡhỹ, wa ha to’, nare, ‘Quê, wa ha nee ton nare’, hane. Ne nee hirô pê mã garkwa nõ to acakôc nare. Ampo na? Pom ca me acakôc to impejti jirô pê, hipêr me ampo na me amji to itajê, Xatanaj pê me pahcurê xwỳn pĩn ri hapôj” hane.

### Matew 6.1-8

**Cu ha nee jũm te me pampejti na me pajarên na, mehprãm nare**

<sup>1</sup>— Ne wa ha hanea ne me amã ihnõ ita cawpa he. Co he! Nee ca cute ahna me apupun prãmte me kam mare mã Pahpãm mã hàpên xà impejti atajêton to apa nare. Nãmri ca ha ate me ita tohajỳr na, ca ha nee me cõjkwa kam Apãm Cati te me amã ampo pejti jôr xà ata cwỳr nare.

<sup>2</sup>— Ne ca ha ate jũm pê hamreare ata mã cute ampo na ihprãm ata jôr na, ca ha aracri cumã agõ. Ne nee ca ha apê jũm pê caxwãm pê cute amji kam hapac xà kên, ne põ rũm ihhêj ne impej atajê nõ pyrác nare. Ne nee

ca me cuxà Pahpām mā mehçakôc xà jûrkwa me, krĩcape na apu amji pejti jarên to amôr nare. He jûm te impejti na amji mā me harên prãmte ri, ame hajÿr to mō. Ne cute amji mā me harên pejti ata pê riikhêj rûm hãmçwÿr xà. Na quê ha nee Pahpām hipêr cumā ampo jôr nare na, ca me to amji japackrea ne.

<sup>3</sup>— Ne ca ha cute ampo na me prãm catêjê mā ampo gō, ne ate cumā ampo jôr xà ata na amji to amxu, quê nee gōikwÿ nō peaj ahna gahkre pej nare. <sup>4</sup>Ca ha ampo pejti to, ne atÿj to amxu, ne ahna amji to apimxur peaj ne, quê nee jûm ahna gahkre pej nare, quê ha Apām Cati pit ate apimxuar pêampo ton xà ata na apupu, ne hahpan xà na amā amgō.

<sup>5</sup>— Ca ha Apām Cati mā acakôc prãm, ne nee apê me caxwām pê mehkeanre, ne pō rûm mempejti atajê pyrâc nare. He mehkeanre itajê me kam maremā Pahpām mā mehçakôc xà jûrkwa kam mehcuhhê, ne krĩ cape kam mehcuhhê, ne me kam mare mā me cumā Pahpām mā mehçakôc, ahna mehçunea te me hōmpun prãmte. Ne cute amji mā me harên pejti ata pê riikhêj rûm me hãmçwÿr xà na, ca me to amji japackrea ne. <sup>6</sup>Na ca ha, jûm te Apām Cati pupun xà nare ata mā, me acakôc to prãm, ne gûrkwa caxwÿn mā me acjêj ne amji na me to hihê. Ne curia ca ha aracrijûm te, me ate me Apām Cati mā me acakôc na, me apupun nare xà ata mā me acakôc. Quê ha me Apām Cati ata aracri cumā me acakôc na me apupu, ne hahpan xà na cute me amā hãmjôr xà ata to me amā amgō.

<sup>7</sup>— Ne ate Pahpām mā me acakôc xà atajê kam, ca ha nee me apê mehçakrit pê Pahpām jahkre kêatre atajê pyrâc, ne amji cuxà cumā me acakôc xà atajê pit jarên nare. He ihtÿj amji mā cute me Pahpām mā mehçakôc to iryti ata kôt, cute me kam hapac na amji mā me to hane.

<sup>8</sup>Ne me apê me hûrâc nare. Ampo na? He ate me Apām Cati wÿr xà atajê xwÿjrea na, ramā ahna cumā me gahkre pej.

---

## Matew 6.16-18

### Pê Jeju Hûm Cati mā mehçakôc to hahkre

<sup>16</sup>— Ca ha gâpàn nare kam apijacria kam, Pahpām mā amji cajrên kam pra, ne nee apê jûm pê pō rûm ihhêj ne impej ata ne aracri caxwām pê cuteamji kam hapac xà kên ata pyrâc nare. Ampo na? He cute me hajÿr catêjê quê ha Pahpām mā mehçakôc tÿaj kam pra, ne ihtÿj pro to ame amji kuc jipro, mâr quê mehçunea ahna me hōmpu, necute me ipijacri tÿaj kam Pahpām mā mehçakôc na mehçãmji. Ne cute ampo na amji mame harên pejti ata pê ri ihhêj rûm me hãmçwÿr xà. Na ca me to amji japackrea ne. <sup>17-18</sup>Ca ha Pahpām mā acakôc prãm, ne quêt akuc cuhhō, ne akĩ pê, ne amji cûmpej, mâr quê nee jûm apijacria kam Pahpām mā me acakôc xà ata na

me gahkre pej nare. Quê ha Apãm Cati pupun xà nare ata pit, atecumã me acakôc xà ata na me gahkre pej. Ne quê ha ate apimxuar pê ampo pejti ton atajê jahpan xà na, cute amã ampo pejti jôr xà ata gõ.

---

### Matew 7.13-14

#### Pahpãm wÿr pry me harkwa hatàtre

<sup>13-14</sup>— Me ate ito amji mã me ahimpej xà ata pê ihhêj rûm Pahpãm wÿr pry me harkwa jatàtre, ne ipimxurare ata. Mã nee ahna me hàhtôa ne mencjêjnare, ne me pyxitre ne ahna me acjêj. Ne amjia kôt me ipa xà ata pê ihhêj rûm me pahcurê xwÿn jô cuhy wÿr pry, me harkwa pohti ne catihtti ne hirãa pê hikwa ata. Mã me hàhtôa ne ahna me acjêj. Na ca ha me pry hire pimxurare me harkwa hire ata japê — hane.

*(Pê Matew Jeju jũjarên xà jarên jicu. Pê Ruc Jeju jũjarên xà jarên kam to încrà to hane he.)*

#### Ikre mã ihcuhhê xà pijakrut

<sup>46</sup>Ne Jeju me cumã:

— Ampo na mã ca ame imã: “Me ijô Pahhiti” hane, ne neejarkwa kôt ame apa nare? <sup>47</sup>Wa ha me amã ijũjarên xà ita jarê, mâr ca me amã ahna icaca xà jahkre pej. <sup>48</sup>ÿhÿ, quê ha jûm te ijarkwa kam hapac ne ijarkwa kôt ipa na, quê ha cupê ihhêj rûm hûmre te pjêtyjti kam ikre xãm ata pyrãac. Mã côte hipu, ne ma ikre wÿr cô tê, ne cute ikre ata cakwîn, mã nee hàhcujrôn nare, ne hãm peaj na ihtÿj xa. <sup>49</sup>Mã ihkînte jûm te cama ijarkwa kam hapac, ne nee toamji japackre, ne ihkôt ipa nare, ata pê ihhêj rûm hûmre nô te pjênxôm cràre kam ikre xãm pyrãac. Mã cô te hipu ne ma ikre wÿr tê, ne cute ikre ata cakwîn, mã ihpÿm pyrentu, ne ikre ata jamre — hane. Hô, pê Jeju hũjarên to hane.

*(Pê Ruc Jeju jũjarên xà jarên jicu. Pê Matew hõ kàhhôc kam Jeju jũjarên xà kôt harên to hane he.)*

---

### Matew 7.28-29

#### Pê me hàhtôti me amji mã me ajkra

<sup>28-29</sup>Ne cute me cumã ampo to hahkre jicu, mã me hàhtôti atajê te, cute mempar xà ata to amji mã me ipikrar, ne me ajpên mã:

— Pÿhàpà, mã ajte hûmre ita te me pamã ampo to hahkre xà ita, pê nee cute me pamã Mojxe xwÿ te me pajapackrexà to hahkre catêjê atajê

pyràcnare, ne quêt amjia kôt, harkwa kôt, me pamã ampo to hahkre to ipa — hajÿr.

*(Pê Matew Jeju jÿjarÿn xà jicu. Pê Ruc hõ kàhhôc kam Jeju jarÿn kam to incrà to hane he.)*

### Pê Jeju pahhi mã hàpên catê nõ caprã

**7** <sup>1</sup>Mã Jeju te me cumã ampo itajê jarÿn jicu, ne maCapernam jõ krĩ wÿr mō. <sup>2</sup>Ne pê curi Roman catêjê nõ ihkrĩ, ne cupê krãhtare te xěj jõ pahhi. Pê pahhi mã hàpên catêhà, ne ramã ihtyc xàa kam nõ. <sup>3</sup>Mã pahhi ata te Jeju jarÿn par, ne ihwÿrJuta catêjê pê pahhi kwÿ kujahêc, cute me Jeju japrôr, mã cute hà ata caprãr prãmte. <sup>4</sup>Mã cute me Jeju cajpar, ne me ahna hàhwÿr crire nare, ne me cumã:

— ÿhÿ, Roman catêjê nõ ita peaj to impej, cwÿrjapê ca ha ihtecajpa.

<sup>5</sup>Nãmri cumã me papê Juta catêjê kían to ihkín, ne cutea ri me imã ite me cuprôn xà jÿrkwa ton. Cwÿrjapê ca ihtecajpa, ne me ikôt mō, ne hà ata caprã — hajÿr.

<sup>6</sup>Mã ma Jeju mehkôt mō. Ne ramã cute ikre têp, mã krãhtare jõ pahhi te hõ ikwÿ nõ catêjê kujahêc, cute me Jeju mã hÿjarÿn prãmte. Mã cute mehcajpar ne me cumã:

— Me ikwÿ nõ te amã harkwa kujahêc to hajÿr he: “Pahhi, akĩnte icirire ne ikêanre ita kam, wa nee acahpêrkâr prãm nare. Cwÿrjapê ca ha nee ijÿrkwa mã axàr nare. <sup>7</sup>Ne jÿ wÿr wa ijãa kam amã icakôc, nãmri apê Pahhiti ne akĩnte jÿ na xà na ijamreare, ne ipahàm crire nare. Ca ha cama hà ata mã garkwa ta, quê ha imã hàpên catê ita impej pyrentu, ne capên. <sup>8</sup>Ne wa hanea ne me ijõ pahhi jarkwa kôt ipa, ne wa ha ijõ krãhtare catêjê mã ijarkwa ta, quê ha ihtÿj meikampa ne ijarkwa kôt me ipa. Ne wa ha jÿm mã, ‘Tê!’ hane, quê ha ihtÿj tê. Ne wa ha mehnōa mã, ‘Ajpêntê!’ hane, quê ha ihtÿj ajpên iwÿr tê. Ne hanea ne wa ha imã hàpên catê mã, ‘Ca ha to hane!’ hane, quê ha ihtÿj to. Ne ijirôa pê acati ita kam, caha cama hà ata mã garkwa ta, quê ha imã hàpên catê ita impej, ne capên pyrentu” — hajÿr.

<sup>9</sup>Mã Jeju xa, ne cute hÿpar xà ita to hÿpar, ne to amji mã ipikrar. Ampo na? Cumã hÿpar xà ita peaj to impej. Na ri cute amji mã ipikrar, ne me hàhtôa neihekôt me mō atajê wÿr ipipkjêr, ne me cumã:

— ÿhÿ, ampeaj kam wa me amã awjarê, Roman jõ krĩ kra ita ihtÿj ikampa, ne ihtÿj amji mã ito ihhimpej. Wa rÿ Juta jõ pjê kam jÿ caxuw, ampeaj kam jÿm te amji mã ito ihhimpej to hajÿr nõ na, impar nare — hane.

<sup>10</sup>Mã Roman jõ krĩ kra ita jõ ikwÿ nõ itajê, hacpÿa mã me hÿrkwa wÿr cute me amji jacjên, mã hamre ramã cumã hàpên catê ata pej, ne capên pyrentu.

### Pê Jeju impijapit kra tyc to ihtîr

<sup>11</sup>Ýhÿ, pê nee curi Jeju na amcro hàhtô nare, pê maPöre jô krî wÿr mō. Pê ihkôt me ipa catêjê me, me hàhtôa ne ihkôt me mō. <sup>12</sup>Pê Jeju ramā krî jô harkwa têp, pê cute me harêt catêjê krî jarkwa na, jûm tyc jarêt to me cato. Por pê cahāj pê ihkra ty ata pê ihcāmter cumā pyxítpeaj. Ne iràn xà na cumā mehkjêjê nō hamreare. Ne pê rÿ pēa mǎ ramā impjên cupê ty. Pê cute me ihkra jarêt catêjê kôt incwÿr to mō. Pê hanea ne me hàhtôa ne krî pîn, mehkôt me mō. <sup>13</sup>Mǎ Jeju te cahāj ita cwÿr na hōmpun, ne ampeaj kam cumā caprî xà, mǎ cumā:

— Apu acwÿr nare — hajÿr.

<sup>14</sup>Ne ihkra jarij xà ata na hàhtêp, ne cute me to hàhhuc prāmte ahna hÿ xir, mǎ me to hàhhuc, mǎ Jeju ihtyc ata mǎ:

— Hÿmre, wa ha amǎ ijarkwa ta. To xa! — hajÿr.

<sup>15</sup>Mǎ hÿmre ita jÿr pyrentu, ne cute ihcakôc kam toihtēm. Mǎ Jeju te inxi mǎ hōr. <sup>16</sup>Mǎ mehcunea mǎ hūpaa to hūpa. Ne ame hakry pyrên ajpên mǎ Pahpām to me hàmnān to me mō, ne me ajpên mǎ:

— Me pamǎ Pahpām jarkwa to ihcakôc catê catia nōita cator! Me Pahpām mōrmō cator, cute mepahtehcajpar xà caxuw — hane.

<sup>17</sup>Pê Jeju jarên pejti ita pjê ata cunea kam apu ajcrà. Pê hanea ne cahê na pjê atajê kôt harên apu ajcrà.

### Jowāw te me cumrār catê jarkwa jarên catêjê

<sup>18</sup>Ýhÿ, por Xacarij me Ixapewkwÿj kra pê Jowāw ata, cormā apu ipa, ne ihtÿj mehcunea mǎ Pahpām cator xà caxuw ame amji cūmpej to hÿjarên to ipa. Ne por Jowāw kôt me ipa catêjê na cute me amji ton to prām atajê ri, Jowāw te amji caxuw cō kammehcumrār. Cwÿrjapê ri cute me cumā haprÿ krut jōr, ne me cumā: “Jowāw te me cumrār catê” hajÿr. Mǎ hamre, Jowāw kôt me ipa catêjê nō te Jeju pupun, ne ma amji jaxàr ne cumā Jeju jarên. <sup>19</sup>Mǎ Jowāw te ihkôt me ipa catêjê to ipijakrut ne me cumā hàkjêr, ne me cumā harkwa hydr to:

— Jeju wÿr me tē ne mehcukij, ne me cumā: “Xà apê hÿmre cator xà ata mǎ ca? Xà Jowāw te me imǎ garên ata mǎ ca ramā acator? Nare xà wa ha pijamǎ ajkî cormā me jûm xÿmre nō ata jikaj?” hane — hajÿr.

<sup>20</sup>Mǎ hamre, ma Jeju wÿr me pra, ne me cumā:

— Ýhÿ, Jowāw te me cumrār catê te me imǎ harkwa hydr, wa me acukij: “Xà apê hÿmre cator xà ata mǎ ca? Xà Jowāw te me imǎ garên ata mǎ ca ramā acator? Nare xà wa ha pijamǎ ajkî cormā me jûm xÿmrenō ata jikaj?” — hane.

<sup>21</sup>Mǎ amcro ata kam Jeju te me kam mare mǎ me hàcatêjê jàhtôa ne me caprār. Ne hanea ne cute me pahcurê xwÿn carō kên jàhtôa mǎ me hîtête hapôj na harkwa hydr, mǎ me cupê hapôj. Ne hanea ne cute mento tûm



jãhtôa ne me caprãr, mã ihtỳj me irít. <sup>22</sup>Ne Jeju te ame to hajỳr jirô pê mã ri, cute Jowãw kôt me ipa catêjê mã:

— Ỡhỹ, me amji jaxà, ne ate mempar atajê me, ate me hõmpun atajê to Jowãw mã me awjarê. Pommento tũm catêjê ihtỳj me irít he, ne mehkjê te xwỳcatêjê ihtỳj me capẽn, ne me hapac tu catêjê ihtỳj me awpa, ne mehtyc catêjê hacpỹa mã mehtĩr, ne me cupêhamreare atajê ihtỳj me Pahpãm himpej xà jarẽn xà impejti kampa. <sup>23</sup>Quê ha jũmjê ikampa, ne cute ikam hapac mã hũcanãr, ne nee ito amji pê hapac kêt nare na, quê hahakrya to hakry — hajỳr.

### Pê Jeju Jowãw te me cumrãr catê jarê

<sup>24</sup>Mã ma Jowãw kôt me ipa catêjê te me amji jaxàr ne me pra. Mã Jeju te me hàhtôtĩ atajê mã Jowãw jarẽn kam ihtêm, ne me cumã:

— Ỡhỹ, pê ca me Jowãw cajpar prãmte ma põ kam mehamreare ata wỳr me pra. Ne ampo pupun prãm to mã, pê ca ame pra? He pê ca nee me hũmre nõ pê kóc te apu pĩhõ to tertet pyrãcti ata pupun nare. <sup>25</sup>Ne mêr ampo pê ca me hõmpu? Pê ca nee me hũmre ata na cupêhkà impejti nõ pupun nare. Ne por mehkà impejti kam ame ipaatajê, ihtỳj quêt ampo pejti cunea jipóc ri, pahhijũrkwa pejti ne catilhti ata kam mehkri. <sup>26</sup>Ne me imã amji jarê, ampo pupun prãm to mã pê ca me pra ne me hõmpu? Xà Pahpãm jarkwa to mehçakôccatê nõ pupun prãmte pê ca ajkĩ me pra? Ỡhỹ, ampeaj kam ri Jowãw pê Pahpãm jarkwa to ihçakôc catêjê nõa, ne mehkwy jirôa pê cati. <sup>27</sup>He pê rỳ pêa mã ramã Pahpãm jõ kãhhôc Jowãwjarẽn to hane he:

“Ỡhỹ, pê Pahpãm ihkra mã:

“Wa haacumam ijarkwa na ipa catê kujate, quê ha amã gõ pry toimpej’ ” hane.

Hõhõ, pê Pahpãm ramã Jowãw jarẽn to hanea, na ri cator.

<sup>28</sup>— Ne ampeaj kam wa ha me amã awjarê. Jowãw ri catia to cati, ne taa mã ri quêt me aquêtjê jirôa pê cati çakrô, quê ha jũm crire ramã Pahpãm himpej xà krac ri ipa ata, quê ha Jowãw jirôa pê cati — hane.

<sup>29</sup>Ne pê mehcunea me ampo ita kampa. Pê ihtỳj hanea nepahhi jarkwa na me hàmcwỳr catêjê atajê me Pahpãm jarkwa kampa ne hỹrmã meapkjê. Cwỳrjapê pê ramã Jowãw caxuw, cô kam mehcumrã. <sup>30</sup>Pê mehkĩnte Parixêw catêjê me, cute me Mojxe xwỳ jõ kãhhôc to me cumã hahkre catêjê me, ma ame Pahpãm te me to ihhimpej xà ita caca, na pê nee amji na me Jowãw to tojnõ, pê cô kam mecumrãr nare. Na pê Jeju me cumã:

<sup>31</sup>— Ỡhỹ, me atoa wa ha me amã icakôc. Pom ca amcro ita kam, pjê kam ame apa itajê, me apê ahkrare te xuwçacati atajê pyrãac. <sup>32</sup>Ne me

apê me ahkrare te ame hàkrun pyràac. Neme akwỳ amji mã me acaràr to: “Wa ite me amji kīnjõ increr to me icrer, ca ajte nee me icuxà me acrer nare. Ne ite me harêt japête mencwỳr to me icwỳr, ca ajte nee me icuxà me acwỳr nare, ne cama ame xuwca to ame apa”. <sup>33</sup> Ỡhỹ, me apê ahkrare kwỳ te xuwcacati atajêpyràac. Ampo na? Pê Jowāw cato ne ihtỳj ajcoipijacri to ipa, ne nee ampo cacô to ihkôm nare. Cakrô, ca nee ajte ate mempar ne me hūnār nare, ne cama meto gūjarēn to: “Cupê me pahcurê xwỳn carôkên to ipijapar catê” hane. <sup>34</sup> Wa quêt ipê me Ahàkà, itỳj ampo cunea ku, ne ampo cunea to ikôm to ipa cakrô, ca ajte nee hanea ne ate me ipar ne me ipynār nare, ne cama me ito gūjarēn to: “Hômpu he, hūmre ita jàpàn cati, ne ihkôm cati, ne me cupê pahhi jarkwa na me hàmcwỳr catêjê me, jūmjê kêanre itajê jô ikwỳ nō nō” hajỳr. <sup>35</sup> Ỡhỹ, he Pahpām te amji kam hapac xà cunea impej pit, quê ha jūm Pahpām te amji kam hapac xàa kôt ipa na, quê ha cumā amji jahkre pej pejti ne — hane. Hô, pê Jeju me cumā hūjarēn to hane.

#### Pê Jeju Parixêw catêjê nō jūrkwā kam apā

<sup>36</sup> Mã Parixêw catêjê nō japyrê te Ximāw te, Jeju te hūrkwā kam cahê na ampo krêr prāmte, hator. Mã ma Jeju hūrkwā wỳr ihkôt mō. <sup>37</sup> Pê krī ata kam cahājre inxyre nō ihkrī, ne cumā Jeju te Parixêw catêjê nō jūrkwā kam apu mōr na hahkre pej. Ne cute ampo cacô incjên xà kam, ampo cacô cuxwati ata to hipu tu, ne ipyr ne ma hỳrmā to tê. <sup>38</sup> Ne cute Jeju na hàhtêp, ne ihkôn krā na hỳr, ne cute ihkên ton xà atajê jū na ihpahàmte incwỳr kam to ihtēm, ne into cacôa to Jeju par co, ne ihkīa to cumā incrà. Ne ma hōtpêihpar pā, ne cute kam ampo cacô cuxwa pejti ata jaxwỳr.

<sup>39</sup> Mã Ximāw te ita pupun, ne amji caxwām pê amji mã:

— Pỳhàpà, xà mōrmō ajkī hūmre ita pê ampeaj kam Pahpām jarkwa to ihcakôc catê? Quê cupê Pahpām jarkwa to ihcakôc catê na mã, quê ha ihtỳj cahāj ita kêanre na hahkre pej. Wỳr quê cupê Pahpām jarkwa to ihcakôc catê quê amji na cahāj kêanre inxyre ita jamā, quê ihtêp ne ihcupê — hajỳr.

<sup>40</sup> Mã Jeju te Ximāw caca xàita na hahkre pej pyrentu, ne cumā:

— Ỡhỹ, Ximāw, wa ha amā ampo jarê — hajỳr. Mã cumā:

— Hā, gapacta ne imā harê, pahhi — hane.

<sup>41</sup> Mã Jeju cumā:

— Ỡhỹ, pê hūmre ajkrut neihpore to jūm jakràjti ata to new. Pê ita to new cati to quījēnta, ne ita hapyre mã to new to xīncwēnta. <sup>42</sup> Ne pê ajwar me cupê ihpore hamreare, me cumā hàmjōr xà caxuw. Ne ampo to quê me hūhkra kam hàmcwỳrcatê ita mã amgō? Mã me hūhkra kam hàmcwỳr catê mã me caprī, mã cute ajwar me to tojnō. Měr hōhō, wa hame ahna acukij, měr jūm quê ha amji jirôa pê hakry, ne cumā to new catê ata kīn? — hane.

<sup>43</sup>Mã Ximãw cumã:

— Imãa, pom cute to new catihti ata ri hakry — hane. Mã cumã:

— Ỹhỹ, ate to hamãar ne harën — hane.

<sup>44</sup>Ne Jeju cahãj ita wÿr ipipkjêr ne Ximãw mã:

— Cahãj ita pupu he. Wa ixàr, ca ate ihkĩnte nee imã cô kwÿ nare, ite to ipar tũm cuhhõn xà caxuw, mã quêt cahãj ita te intocacõa to imã ipar cuhhõn, ne ihkĩa to imã incrà. <sup>45</sup>Wa icator, ca nee ate ihkĩnte ijũhkra na ipyr nare, ne nee ate ipãr nare. Mã quêt cahãj ita te nee ipar pãr jicu nare. <sup>46</sup>Ne nee ate ihkĩnte imã ikrã caxuw ampo cacõ cuxwati nõ jõr nare. Ne cutea ri quêt ipar kam ampo cacõ cuxwati jaxwÿr. <sup>47</sup>Ỹhỹ, he ampeaj kam wa me amã awjarẽ, Pahpãm te cahãj ita to impej ne cute to kên catihti ita to tojnõ, ne hicu, cwÿrjapê ri ampeaj kam cumãPahpãm kĩn. Ne jũm te Pahpãm to kên crire ata, quê ha cute cumã to tojnõ na, quê ha kyre pê cumã Pahpãm kĩn — hane.

<sup>48</sup>Ne Jeju cahãj ita mã:

— Ite ramã ate ampo to Pahpãm to kên ita to tojnõ ne hicu — hane.

<sup>49</sup>Mã me hàpàn xà na mehkri atajê te me amji mãharën kam mehtẽm, ne me amji mã:

— Pÿhàpà, jũm xũmre mã ajte, mã ihtÿj cute jũm te Pahpãm to kên ita to tojnõ nehicu? Cõt mã cupê Pahpãm? — hajÿr.

<sup>50</sup>Mã Jeju cahãj ita mã:

— Ampeaj kam ate ito amji mã ahimpej, cwÿrjapê ri Pahpãm te apytãr. Na ca ha apej pẽa mã mõ — hane.

### Pê pyjê kwÿ Jeju kõt ipa

**8** <sup>1</sup>Pê amcro nõ na, ma Jeju krĩ jãhtõa kõt mõ, ne ma krĩ wên kõt me hapõj to me mõ, ne Pahpãm pê Pahhiti na harën xà impejti atajê jarën to mõ. Pê ajco ihkõt me ipa catêjê te tõi atajê ihkõt me mõ. <sup>2</sup>Pê hanea ne pyjê kwÿ cahãj tẽte Jejume pahcurê xwÿn carõ kên kwÿ japõj atajê me, hà kwÿ na me caprã atajê me, ihkõt me mõ. Atajê japrÿ pê hane he: Marij Matarkwÿj, pom pê Jeju cupê me pahcurê xwÿn carõ kên te xet japõj ata me, <sup>3</sup>Jowanakwÿj pê Cuxa pê pahhi Heroti mã hàpencatê ata me híxi me, Xuxankwÿj me. Mehkwÿ jãhtõa itajê pê ihtÿj ajco me Jeju tehcajpa, ne pyjê atajê pê ihtÿj Jeju kõt me ipa catêjê ajco me hamãr to me ipa, ne me hàhcukrêj to mehtehcajpar to me ipa.

### Amo hy kre catê jarën xà

<sup>4</sup>Ỹhỹ, pê krĩ jãhtõa pĩn, cute me Jeju pupunprãmte, me cuprõ. Mã Jeju ame cumã ampo to hahkre, neme cumã hũjarën xà jarẽ, quê mempar to impeaj ne, ne me cumã:

<sup>5</sup>— Ỹhỹ, amo hy kre catê ma hõ pur wÿr tẽ. Ne hÿrmã cator, ne ampo hy kre to mõ. Ne pê ihkre xà ata hane he, pê cama ihcahkũm to mõ. Mã

hamre, ampo hy itajê kwỳ prya kam ipijaxwỳr, mã incwỳar pê me pra, mã hanea ne pryjara te ihkwỳ krēr, mã hamre. <sup>6</sup>Mã ampo hy ita kwỳ pjê kam kēnti ata kam ipijaxwỳr, ne huprāj pê incrà pyrentu. Ampo na? Kēnti kam pjê ita pururure, ne incràre, ne nee inco nare, na ri incrà ne hamre. <sup>7</sup>Ne ampo hy ita kwỳ hōmjĩ me hipe kam ipijaxwỳr itajê, hipe me ajkaam huprāj. Mã hipe te hipej, mã hamre. <sup>8</sup>Mã hōtpê ampo hy ita kwỳ pjê impejti kam ipijaxwỳr, ne huprāj, ne cati to mō, ne ipicamēn to mō, ne apu ihkà, ne hàhtōa to hàhtō. Ỡhỹ, ca ha me ikam gapac to impejti na, ca ha atỳj me hahkre pej — hane.

### Ampo hy kre catê jarēn kôt harēn xà

<sup>9</sup>Mã me cumã hũjarēn jirô pê, ihkôt me ipa catêjê te mehçukij, ne me cumã:

— Ỡhỹ, ampo to mã ca ame imã hahkre? Gũjarēn xà jũjê to mã ca ame imã awjarê? — hajỹr. <sup>10</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ỡhỹ, quê ha catyt kam Pahpãm me amã ampo cunea to hahkre, ne me amã to capô to impej partu ne. Ne pom Pahpãm me apê ampo cunea jarēn to amxu atajê, quê ha me amã harēn to capô partu ne. Na wa ha nee jũmjê atajê mã hirã pê ampo itajê to hahkre nare, wa ha cama me cumã hũjarēn xà itajê incwỳrpê harēn to ipa, mār quê ha cama me ikampa, ne nee me hahkre pej pej nare, ne me rít, ne nee me ampo pupun pej nare.

<sup>11</sup>— Ỡhỹ, wa ha me amã cōjkwa kam Inxũ Cati himpej xà jũjarēn xà pê ampo hy kre catê jarēn xà itajê capô pa. Ne pom ampo hy itajê pê ihhêj rũm Pahpãm jarkwa pyrãac, ne pom pjê kam ipijaxwỳr itajê pê ihhêj rũm, mehĩ pyrãac.

<sup>12</sup>— Ne pom pry kam ampo hy pijaxwỳr itajê pê ihhêj rũm jũmjêa pyrãac, ne cute me Pahpãm jarkwa par pyrentu. Ne me ahna ahtũm nare mã me pahcurê xwỳn te mentête Pahpãm jarkwa to pōj. Ne ampo na ri cute me to hajỹr? Quê nee hipêr me Pahpãm jarkwa kôt ame ipa nare to prãm to ri, cute me to hajỹr.

<sup>13</sup>— Ne pom pjê kam kēnti atajê pê jũmjê pyrãac, necute me Pahpãm jarkwa par, ne kam me hapac to impejti, ne hũrēn ame hakry, ne me hũpar kam mehtēm. Ne me ahna ahtũm nare mã me pahcurê xwỳn te me capi, ne ame to kēn, mã cute ahna ame amji jicu, ne me hamre.

<sup>14</sup>— Hanea ne, pom hipe kam hōmjĩ kam ipijaxwỳr atajê pê jũmjê pyrãac, ne cute me Pahpãm jarkwa par pyrentu, ne me hũpar kam mehtēm. Ne hanea ne me ahna ahtũm nare, mã me caxwãm pê mehkrihkrit te me kamihtēm, mã ihtỳj amji to me hakrāj cati prãm, ne me hakrāj atajêa to hãn ne amji mã me amji kĩn ton to me ipa to prãm. Ne cute me hajỹr itajê te me to hamre. Cwỳrjapê, quê nee jũm ata ihkà ne ampo pejti ton nare.

<sup>15</sup>— Ne pom pjê impejti kam ipijaxwÿr itajê pê jÿmjê pyrâac, ne cute me Pahpãm jarkwa par, ne me hÿpar pyrentu, ne Pahpãm jarkwa kôt me mō. Ne ihtÿj harkwa kôt me hÿcanâr to me mō, ita kam cute me ampo pej jãhtôa ne me ton — hane. Hō, Jeju te hÿjarênto hajÿr.

*(Pê Ruc Jeju jÿjarêñ xà jarêñ jicu. Pê Matew hō kàhhôc kam hanea ne Jeju jÿjarêñ xà jarêñ to hane he.)*

---

### Matew 13.24-30

#### Arÿjhy cahàc kên jarêñ xà

<sup>24</sup>Ne Jeju te hipêr me cumã hÿjarêñ xà nō jarêñ, mâr quê ampeaj kam hÿjarêñ xà ita to me amji kampa, ne me cumã:

— ÿhÿ, cōjkwa kam Pahpãm himpej xà ata pê ihhêj rÿm me hÿmre te ame pjê impejti kam ame arÿjhy impejti kre pyrâac. Ne me hō pur kam arÿjhy pit, ne nee kam ampo hy cahàc nō te ihho nare. <sup>25</sup>Mã caxwa ata kam ihtÿj nō ne gōr. Mã ihwÿr curê xwÿn cator, ne aracri cute arÿjhy cahê na ampo hy kên ata kre, ne ma tē. <sup>26</sup>Ne ahna putwrÿ pyxit, mã pea arÿjhy cahkō ata kà, ne cute amji to ihhy, mã hanea ne ampo hy kêanre pê ahkêr ita cator ne kam ihhy.

<sup>27</sup>— Mã hamre pur kam me hãpên catêjê atajê te me hōmpun, ne ma hō pahhi wÿr me cator, ne me cumã: “Me ijō pahhi, mâr ca ate gō pur kam arÿjhy impejti kre ita? Nō na mã ajte jÿ rÿm ampo hy kên ita cator?” hajÿr.

<sup>28</sup>— Mã me hō pahhi me cumã: “Me pahcurê xwÿn nō te mōrmō ita ton” hajÿr. Mã cute mehçukij to: “Xà wa itÿj me ampo hy kêanre ita to pōj pyrentu?” hajÿr.

<sup>29</sup>— Mã me cumã: “Quê. Ampo na? Ca ha me to pōj pyrentu ne aracri ihkôt mempej nō capa. <sup>30</sup>Quêr taa ampo hy kên ita ihçuhhê, quê ha ahnaa ampo tep xà kam ahtwÿ, wa hacormã me amã harê, ca ha mam me ampo hy kên ata jarê ne mehpre ne çuhy kam me haxwÿ. Jirô pê ca ha cormã me arÿjhy impejti ata jirê ne mehpre, ne nōrxà kam me haxwÿ” — hajÿr.

---

### Matew 13.36-52

#### Arÿjhy cahàc kên jarêñ kôt harêñ xà

<sup>36</sup>Mã Jeju te me hàhtôti atajê jicu, ne ma ikre nō ma hàr. Mã ihkôt me ipa catêjê te ahna me hàhtêp, ne mehçukij to:

— Me ijō pahhi, ampo jarêñ mã ca ame imã harê? Ampo kôt harêñ xà mã ampo hy kêanre ita? — hajÿr.

<sup>37</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ipê me Ahàkà pê ampo hy impejti kre catê ata pyrâac. <sup>38</sup>Ne pur ata pê pjê pyrâac. Ne ampo hy impejti itajê pê me hũmre pê Pahpãm tekjê atajê pyrâac. Ne ampo hy cahàc kêanre ita pê me hũmre kêanre atajê pyrâac. Ne me cupê mepahcurê xwÿn pê Xatanaj tekjê, na ri taa me to ihhimpej. <sup>39</sup>Ne arÿjhy kêhkên xà ita pê ri ampo cunea jamre xà kam Pahpãm te ajpên pê me atoipicokjêr xà pyrâac. Ne me hàpên catêjê itajê pê cõjkwa pĩn Pahpãm mã memprar catêjê.

<sup>40</sup>— Ahnaa mã ampo hy kên ata te caxàr xà na cuhy kam me haxwÿr xà he, jĩkjê na quê ha ampo cunea jamre xà ata kam, ihtÿj me hũmre kêanre itajê to hane. <sup>41</sup>Quê ha ipê me Ahàkà pjê ita wÿr cumã memprar catêjê kujate, quê ha Pahpãm pêPahhiti himpej xà ata pê, cute mehkwyê kên na me ton catêjê atajê me, cute me ampo kên ton to me amji pyrâc catêjê atajê mea mã, me to põj partu. <sup>42</sup>Ne jũ caxuw Xatanaj jõ cuhy prà tyc xà nare ata kam me haxwÿ, quê ha ame amrà, ne me wa gyj, mehkàj xàhte. <sup>43</sup>Ne Pahpãm na mehkwyê, quê ha quêt Pahpãm pê Pahhiti himpej xà ata kam mehtetetti ne, ne curia ihhimpej xà ata krac ri, cahê na mehkri. Ne quê me gũpar xà caxuw me akam me gapac na, ca ha atÿj me awpa.

#### Ampo pejti pimxur jarên xà

<sup>44</sup>— He cõjkwa kam Pahpãm himpej xà pê ihhêj rũm jũm xũmre nõ te jũm jõ pjê kam wakÿre prà tepti pê ôr na hĩ jàhwÿr catiamã cator, ne hacpÿa mã curia to ipimxur pyrâac. Ne cumã amji kĩan kam cumã hàhcukrêjatajê cunea to ihpore na hàhpan, ne hàhcukrêj jõ pore ata to, cute pjê kam ôr jĩ jàhwÿr catia to pimxur ata japrôr. Ne cute pjê ata to hõ tekjêjirô pê mã ri cormã cute ôr jĩ jàhwÿr catia caxàr.

#### Kên jaka pràti jarên xà

<sup>45</sup>— He hanea ne Pahpãm himpej xà pê ihhêj rũm jũm te kên jaka pràti japrôr catê nõ pyrâac. <sup>46</sup>Quê ha jũ ri ihnõ impejti na, hĩ jàhwÿrti ata nõ pupu, ne ma tẽ ne caxuw cumã hàhcukrêj atajê cunea to ihpore na apha, ne ma to tẽ, neto kên jaka pràti ata japrô.

<sup>47</sup>— Ne hanea ne Pahpãm himpej xà pê ihhêj rũm cõ kam kryhti to tep pro xà ata pyrâac, ne ajpên caxuw tep cunea na ihpro. <sup>48</sup>Ne quê ha tep to hipu, quê ha cumã ipêr catêjê amcrà wÿr me cupjê, ne me to api, ne me to ihkri, ne tep to ame ajcokjê pyrâac. Ne impejcatêjê quê ha kàhà kam me cucjê, ne ihkêanre catêjê quê ha ma põ mã me to awcapê.

<sup>49</sup>— Ita jĩkjê na quê ha ampo cunea jamre xà wÿr, quê ha Pahpãm mã memprar catêjê, cõjkwa pĩn me hapõj, ne mempej pê Pahpãm na mehkwyê tète mehũmre kên to haprãr partu. <sup>50</sup>Ne Xatanaj jõ cuhy tyc xà nare ata kam mehkên catêjê cunea to me awcapê, quê ha curia mehkàj xàhte ame amrà, ne ame wa gyj — hane.

### Ampo wej me intuw jarĕn xà

<sup>51</sup> Mă Jeju te ihkôt me ipa catêjê cukij to:

— Xà ca ate me ampo ita par? — hajÿr. Mă me cumă:

— Ỹhÿ — hane.

<sup>52</sup> Mă me cumă:

— Ca ha me ate, ite amji kam ijapac xà kam me gapac, ne hanea ne ate me Mojxe xwÿ te me hapackre ne me cumă to hahkre na, ca ha me apê ihhêj rŭm jŭm pĕ mehkra mă hŭrkwa pĭn cute ampo wej me ampo tuw to hapôj pyrăac. Neihtÿj me cumă mam cute amji kam me hapac xà wej me hapu na, curmă cute amji kam me hapac xà intuw itato hahkre — hane.

*(Pĕ Matew hŭjarĕn to hane. Pĕ Ruc hacpÿa mă hŏ kàhhôc kam harĕn kam tĕ.)*

### Hàhcujiro xà jarĕn xà

<sup>16</sup> Pĕ cormă Jeju me cumă:

— Ỹhÿ, jŭ wÿr quĕ ha jŭm ihpôc xà nŏ jàhcujiro xà caxuw ihpôc, ne paraj krac ri hăm, nare pàrkwÿc krac ri hăm. Quĕ nee jŭm ihpôc xà nŏ to hajÿr nare. Quĕ ha quĕt hàhcujiro xà ata pôc ne hăm xàa kam hăm, cute mehcujiro mă mencjĕj, ne me hàhcujiro pupun prămte. <sup>17</sup> Ne por jŭ ri ampo pimxur atajĕ, quĕ ha ihtÿj mehpro mĕ, ne me hŏmpu. Ne hanea ne awcapàtkô kam ampo pimxur atajĕ, quĕ ha ihtÿj me hŏmpu, ne me hahkre pej. Ampo na? Ramă hàhcujiro xà ata teihcujiro na ri, cute me hŏmpun.

<sup>18</sup> — Cwÿrjapĕ ca ha me ikampa, ne ikam me gapac peaj ne. Pom ramă jŭm mă ampo ata, quĕ ha Pahpăm cumă ata jirôa pĕ, hipĕr cumă cugô, ne por ramă jŭm pĕ ampo kryjre, ne cupĕ hamreare ata, quĕ ha ihtÿj hacpÿa mă Pahpăm cupĕ to pôj pa — hane.

*(Pĕ Ruc hŭjarĕn to hane. Pĕ Macô hanea ne hŏ kàhhôc kam Jeju jŭjarĕn xà kôt harĕn to hane he.)*

---

## Macô 4.26-29

### Hŭmre te pjĕ kam ampo hy kre jarĕn xà

<sup>26</sup> Pĕ Jeju me cumă harkwa to:

— He Pahpăm himpej xà pĕ ihhêj rŭm me hŭmre te pjĕ kam ampo hy kre. <sup>27</sup> Ne ma tĕ ne ihtÿj apu ipa. Mă pjĕ krac ri ampo hy ata aracri huprăj to mŏ, cute huprăj to mŏr xà ata na hahkre pej nare kam. <sup>28</sup> He pjĕ ita ri cumă hŏ gŏ, quĕ ha mam hiprăj cato, jirô pĕ mă, quĕ ha kam

ihhy krekà cato, ne ahna ahtùm nare quê ha kam ihhy, <sup>29</sup>ne intep, quê ha caxuw wapo py ne to hakep. Ampo na? Ramã intep ne hakep xàa kam na ri — hane.

*(Pê Macô hũjarên to hane. Pê Ruc hacpỹ mã mã hõ kàhhôc kam Jeju jarên kam tẽ.)*

### **Pê Jeju menxi me, mehkjêjê ahna me ahcukij**

<sup>19</sup>Mã hamre, Jeju menxi me, mehkjêjê me, hỹrmã me mō. Ne jũ wỳr quê cute ahna me hipu tu ita kam hỹrmã me axà. <sup>20</sup>Mã jũm te Jeju mã me harên to:

— Ỡhỹ, ihmat xà pō pê anã me, me akjêjê me, mehcuhhê ne me gikaj, cute me amã mehcakôc prãnte — hajỹr.

<sup>21</sup>Mã Jeju mehcunea mã:

— He quêt Pahpãm jarkwa kam me hapac catêjê me, me hũpar to me ipa atajê pê ri ijô inxê me, me ikjêjê — hane.

### **Pê Jeju kôcti to ankrê**

<sup>22</sup>Ne amcro nō na Jeju pàr kre mã hàr, ihkôt me ipacatêjê me, mã me cumã:

— Hacme, ne hĩpôjĩkjê mã me rê — hane. Ne ma me mō. <sup>23</sup>Ne cormã me irêr to me mō, mã Jeju jôt, mākôc pahtỳjti te hãpêr kam ihtêm, mã ramã cô harô topra, ne ihtu to pra, ne ihtỳj pàr kre mã incjêj to mō. Ne tãkam ry cute pàr kre to hipu to mō, ne ramã mehkên mã me hàr xàa kam me mō.

<sup>24</sup>Mã Jeju kôt me ipa catêjê ma hỹrmã me tẽ, ne cute mehcujrôn, ne me cumã:

— Me ijô Pahhi, cu ramã me papictor xàa kam me mō — hajỹr. Mã Jeju jỹr, ne cutekôc me cô mã harkwa to:

— Me ankrê! — hajỹr. Mã pea kôc me cô pinkrên pyrentu, ne ihcunea pinkrên. <sup>25</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê mã:

— Ampo na mã ca nee amji mã me ito ahimpej nare — hane. Mã cute amji mã me ipikrar crire nare, ne ame hũpa, ne me amji mã:

— Pỳhàpà, jũm xũmre mã ajte? Mã ihtỳj ajte kôc me cô te impar — hajỹr.

### **Pê Jeju hũmre nō kam me pahcurê xwỳn carō kên kwỳ caprã**

<sup>26</sup>Ne ma, Querat catêjê jô pjê kam, Hĩpôjajo jô pjê jĩkjê kam me cator. <sup>27-29</sup>Mã Jeju pàr kre pê cator pêê mã hũmre nōhỹrmã cator, ne cute ihcaypar. Ne pê kam me pahcurê xwỳn kwỳ carō kên jãhtôa ne cumã acjêj ne kam ihkrĩ. Cwỳrjapê pê ihcakrô apu ipa, ne nee ihkà kam apu ipanare, ne nee ikre nō kam ihkrĩ nare, ne ma me harêt xà, pê kên kre kam pê



ihkrĩ. Ne pê ramã me pahcurê xwÿn carõ kên itajê, hũmre ita mã incjêj to hàhtôa to hàhtô, ne ihtÿj ajco cute amji to kên na cumã hũjahkre to ipa. Pê amji caprÿ to mehũkjê atajê ajco mehpro, ne wakÿre teme huwapre xà to me hũhkra me, mehpar juwapre. Pêajco ampo carõ kên atajêa me cumã hirên pa, ne ma põ mãhaprô ne ajco to ipa. Mã Jeju te hũmre nõ ata kam me pahcurê xwÿn carõ kên pupun, ne cupê cator na cumã harkwa hydr. Mã hamre, hũmre ita te Jeju pupun, ne cute caràr kamihtêm, ne cuna mã ihpÿm, ne kÿj cati pêa mã cumã:

— Pahhiti me hirôa pê cati kra pê Jeju, ampo to ca ha me imã? Wa ha me awÿ, ca nee ame ito kên nare — hajÿr.

<sup>30</sup>Mã Jeju te ihcukij, ne cumã:

— Jũ mã mã gaprÿ te? — hajÿr. Mã Jeju mã:

— Ijaprÿ te Me Hàhtôti — hane. Ne ampo na pê amji jarên to hane? Pê ramã me pahcurê xwÿn carõ hàhtôa ne hũmre ita mã acjêj, na pê amji jarên to hane. <sup>31</sup>Mã me pahcurê xwÿn carõ kên itajê kwÿ Jeju naahwÿa to ahwÿ, mãr quê nee pjê ata têtê ihkãkãnti kam cuhyhti ata wÿr mehkujahêc nare.

<sup>32</sup>Ne pê curia hàhkà jakôt na crô hàhtôa ne apu hàpàn to ipa. Mã ampo carõ kên atajê te cumã incjêj prãmte ahna Jeju wÿr, quême to tojnô, quê crô atajê mã ame acjêj. Mã Jeju te ahna me cumã harkwa, ne me to tojnô.

<sup>33</sup>Mã me pahcurê xwÿn carõ kên hàhtôti atajê cuneame hũmre nõ ata pê cator, ne ma crô mã incjêj. Mã ma cô mã ihprôt, ne hàpkãjti pìn hĩpô kam ihpÿpÿm, mã cô te hipej tu.

<sup>34</sup>Mã crô jamãr catêjê te ita pupun, ne ampeaj kam me cumã hũpa. Mã ma hũpate me pra, ne pryne, pur me, krĩ kôt ame harên to me ipa. <sup>35</sup>Mã cute mempar catêjê ma Jeju pupun prãmte, ma hÿrmã mehprôt. Ne me cator, ne ahna mehàhtêp, ne cute me Jeju te hũmre intête me pahcurê xwÿn carõ kên to pøj ata pupun, ne hõmpun xà ata to amji mã me ipikrar crire nare, ne me cumã hũpa. Ampo na? He hũmre ita aracriihkãa kam ihcarĩcti jÿ, Jeju cahê na. <sup>36</sup>Mã cute me ampo ata pupun atajê te mehcunea mã Jeju te hũmre caprãr ata na harên. <sup>37</sup>Mã Querat catêjê jô pjê kam mehcunea mehkrĩ atajê mã Jeju jũpaa to hũpa, mã cute me hõ pjê pê cator na hàhwÿr. Mã Jeju pàr kre mã hàr.

<sup>38</sup>Mã hũmre pê ampo carõ kên japôj ata te Jeju nahàhwÿr, ne cumã:

— Ito tojnô, wa akôt mō — hajÿr.

<sup>39</sup>Mã Jeju cumã:

— Hãpà, ca ha amji jaxà, ne ma gũrkwawÿr tẽ, ne me akwÿ wÿr acato, ne me cumã Pahpãm te ato impej na amji jarê — hane. Ne ma ihkôt me ipa catêjê me, me mō. Mã ma hũmre ita krĩ cunea kôt Jeju te cumã ampo pejti ton xà ata na me cumã amji jarên to mō.

### Pê Jajrô ihkra caxuw Jeju mã akij

<sup>40</sup>Mã ma Jeju te hĩpô jĩkjê wÿr amji jaxàr. Mã curi mehcunea jàhhuc. Ne por curi ame Jeju jikaj to me ipa atajê, cute amji jaxàr xà pyrên ame

hakry. <sup>41</sup>Mã hũmre nõ japrỹ te Jajrô hỹrmã cator, ne cupê Juta catêjê te me cuprõn xà kam me to ihhimpej catê, krĩ ata kam. Ne Jeju w̃yr cator, ne cuna mã ihp̃ym ne cute ahna hàhw̃yr, mãr quê hũrkwa w̃yr mō.

<sup>42</sup>Ampo na ri cute to haj̃yr? Nee mã ampo na nare, cumã ihkra cuprỹre pyxit peaj na caku te tōxi ata caxuw ri, cute tohaj̃yr. Pê cupê hà ne ramã ihtyc xàa kam nõ na pê. Mã ma Jeju ihkôt mō. Mã me hàhtôa ne ihkôt me mō, ne me hĩ to amji w̃yr me Jeju kujahêc to me mō.

<sup>43</sup>Mã me hàhtôti ata catàtkre na cahãj nõ ata cator, nepê cahãj ata ramã hà ita na ahna caku tōxi, mã hà ita na ipa. Pê ajco caprô ajxw̃y, pê ramã amji na caj jàhtôa ne cumê, pê tee ame caprã, pê nee impej nare. Pê cama amji na ramã hō pore cunearên pa, ne nee impej nare. <sup>44</sup>Ne Jeju kôt mō, ne cute ahna hàhtêp tu, ne hōkôt ahna hitô kà cyt. Mã caprô crã pyrentu.

<sup>45</sup>Mã Jeju te mehcukij to:

— Jũm te mã ikà cyt? — haj̃yr. Mã mehcunea amji na me hàprãr pit, mã Petrô cumã:

— P̃yhàpà me ijō pahhi, pom mehcunea apu ajpênw̃yr me hĩ to me akujahêc to me ipa ita? — hane.

<sup>46</sup>Mã Jeju me cumã:

— Jũm te icyt, mã ipê icarôt cator, wa ite amji cajpêr — hane.

<sup>47</sup>Mã cahãj ata te cupê amji to ipimxur nare na amji jahkre pej, ne ma Jeju w̃yr ihtertet to mō, ne mehcunea jipôc ri, cuna mã ihp̃ym, ne cute ihcyt na cumã amji jarên. <sup>48</sup>Mã Jeju cumã:

— Ikra, ca ate ito amji mã ahimpej to haj̃yr, cw̃yrjapê ri ramã apej. Na ca ha apej pêa mã mō — hane.

<sup>49</sup>Ne cormã Jeju apu cumã ihcakôac kam, mã Jajrô w̃yr cumã hàpên catê ata cator, ne cumã:

— Ijō pahhi, hamre, ramã akra cuprỹre ata tyc, na ca ha nee hipêr apu Jeju cahpêrkàr to amôr nare — hane.

<sup>50</sup>Mã Jeju te kam hapac, ne Jajrô mã:

— Apu pa nare, ne cama ito pit mã amji mã ahimpej, quê ha iht̃ỹ amã akra impej — haj̃yr.

<sup>51</sup>Ne ma curi Jeju cator, ne amji kôt Petrô me Jowãw me Tijac me, me to hàr, mã nee mehkôt hũm me inxi me, jũmjê xàr nare. <sup>52</sup>Pê mehcunea ikre kam ame amrã, ne me hàhkrihkrit catia to cati, pê ramã cuprỹre ata ty na pê ame amrãhti. Mã Jeju te me cumã:

— Hamre, me acw̃yr jicu, he nee cuprỹ ita tyc nare, ne cama nõ ne gôr — haj̃yr.

<sup>53</sup>Mã mehcunea, cute me cuprỹ ita tyc na mehahkre peaj xà na ame cumã.

<sup>54</sup>Mã Jeju hỹrmã mō, ne cute hũhkra na ipyr, ne k̃ỹjcati pêa mã cumã:

— Cuprỹ ita, to xa! — haj̃yr.

<sup>55</sup>Mã cuprỹ ita hacp̃ya mã iht̃ir, ne hãm pyrentu. Mã Jeju te cumã harte na me cumã harkwa. <sup>56</sup>Mã hũm me inxi te amji mã ipikrar, ne me

cumãpaa to pa, mã Jeju te me cumãn, quê nee jũm mãhacpãa mã cuprÿ ita tĩr na me harẽn nare.

*(Pê Ruc Jeju jarẽn jicu, mã Matew te hõ kàhhôc kam hanea ne Jeju jarẽn to hajÿr he.)*

### Matew 9.27-38

#### Pê Jeju mento tũm to ajkrut ne me caprã

<sup>27</sup>Pê pjê nõ kam Jejuapu mõ. Mã mento tũm pijakrut ne ihkõt me cumãhãkjêr to mõ, ne me cumã carår to:

— Pahhi Tawi xwÿ tãm xwÿ ita, me icaprãa ne — hane.

<sup>28</sup>Mã ma Jeju mõ ne ikre nõ mã me to hår, mã mento tũm atajê hũ na pire mã me xa. Mã cute mehcukij to:

— Xà ca ampeaj kam ajkĩ amji mã me ito ahimpej? Xà ampeaj kam ite me acaprår na ate amji mã me ito hajÿr? — hajÿr. Mã me cumã:

— Ỹhÿ pahhi, ca ha atÿj me icaprã — hane.

<sup>29</sup>Mã Jeju te hũhkrahhi to mento huc, ne me cumã harkwa to:

— Pom ca ampeaj kam ito amji mã me ahimpej xà ita te ri me acaprår — hajÿr. <sup>30</sup>Mã hamre, mento itajê caprår pyrentu, mã ihtÿj me rĩt. Mã Jeju te me cumã harkwa to:

— Ca ha nee jũm mã ite me ato hajÿr xà ita na me ijarẽn nare — hajÿr.

<sup>31</sup>Mã ma me pra, ne cute me to ihhimpej xà ata kaj na, ihtÿj pjê ata kam mehcunea mã Jeju jarẽn to me mõ.

#### Pê Jeju ihpêrkêt caprã

<sup>32-33</sup>Ne memprar jirõ pê mã ri ajpên Jeju wÿr me jũm xũmre kam ampo carõ kên, mã ipêrkêrne nee ihcakôc nare to me mõ. Mã Jeju te intête ampo carõ kên ata cator. Mã cute ihcakôc kam ihtêm. Mã cute me hõmpun catêjê atajê te amji mã me to ipikrar, ne me ajpên mã:

— Wa rÿ jũ caxuw ite me pajõ pjê ita kam, iteme ampo pejti te hajÿrjê nõ pupun nare — hajÿr.

<sup>34</sup>Cakrõ mã Parixêw catêjê te ajteare mã me harẽn to:

— Ampo carõ kên jõ pahhi te ri cumã cute mehkwy japôjxà caxuw carôt jôr, ne nee mã Pahpãm te cumã hõrnare — hajÿr.

#### Pê Jeju mã me caprĩ cati

<sup>35</sup>Mã Jeju krĩ cati me krĩ kryjre cunea pupun toihkõt hapôj to ipa. Ne ihtÿj Juta catêjê te me cuprõnxà atajê kôt, me cumã Pahpãm te me to ihhimpej xà jarẽn xà impejti na harẽn to ipa. Ne ihtÿj Hũm carôt kôt hãpên xà pihho ton, ne me hà catêjê cuneacaprår to ipa. <sup>36</sup>Mã Jeju te me

hàhtôti atajê pupun, ne ampeaj kamcumã me caprĩ xà. Ampo na? Por atajê mã amji kìn nare, ne me caxwãm pê mehpeace, mã cama mehkrĩ ne ameajkampa. Ne me cupê ihhêj rûm carà cahàcre pê hamãrcatê nare ata pyrãac, ne ihtÿj ame ipa, na ri ampeaj kamcumã me caprĩ xà. <sup>37</sup>Ne cute ihkôt me ipa catêjê mã harkwa to:

— Ampeaj kam me pajàpên xà pê Pahpãm wÿr me to mepapipkjêr xà ita cati. He me pajàpên xà ita pê ihhêj rûm pur kam ampo hy to cuprôn xà pyrãac. Ne me to hàpên catêjê ri cormã mencre. <sup>38</sup>Na ca ha cõjkwa kam Pahhiti na me ahwÿ, mãr quê hipêr ajpên me pamã me hàpênecatêjê kwÿ kujate, quê me cumã hàpên xà ita to apê — hajÿr.

*(Pê Matew Jeju jÿjarên xà jarên jicu. Pê hacpÿ mãa mã Ruc hõ kàhhôc kam harên kam tẽ.)*

### Jeju kôt me ipa catêjê te tôxi jàpên xà

**9** <sup>1</sup>Amcro nō na Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã hàkjêr, ne cute me cumã harkwa hyr to:

— Ca ha ma krĩ kôt me ajcrà, ne me kamme pahcurê xwÿn carō kên atajê, ca ha mentête mehcunea japôj, ne me hà catêjê cunea caprã — hajÿr. Ne cute ampo na me cumã hÿjahkre atacaxuw carôt tÿj catia ne hōr. <sup>2</sup>Ne cute me cumã harkwa, quê mehcunea mã Pahpãmpê Pahhiti na me harên to me mō, ne hanea ne me hà catêjê caprãr to me mō.

<sup>3</sup>Ne cute me cumã harên to hajÿr he:

— Ýhÿ, ca ha nee amji mã ampo catia tur nare. Ne nee pĩ cajrer to ame aprar nare, ate ahna me amji cajpar xà caxuw. Ne nee akàhà me, me gō me, ihpore to me aprar nare. Caha me akatkà pyxit peaj to me pra, ne nee amehkwÿ incwÿr nare. <sup>4</sup>Ne ca ha jamã ne krĩ mã me gapôj, ne jÿ ri ikre kam, cute me guwahĩ xà ata ri ame apa, ne ahnaa krĩ ata pê me gapôj. <sup>5</sup>Quê ma krĩ nō kam ame acurê, ca ha cupê me gapôjpyrentu. Ne me gapôj xà wÿr hãn ne me apar tète me pro jacrô capĩ, ne me hÿrê. Ne me hÿrêan kam me cumã gÿjarên to hane he: “Ýhÿ, ca nee me gÿpar nare, ne nee me ipar nare ijÿjarên xà ita na, cwÿrjapê wa ha nee hipêr ita ri ame imōr nare!” hane — hajÿr.

<sup>6</sup>Mã ma ihkôt me ipa catêjê cahkÿm, ne ame pra, krĩ kryjre cunea kôt, ne me Pahpãm jarkwa pejti jarên to ame ipa. Ne pjê cunea kam me hà caprãr to me ipa.

### Pahhi pê Heroti pê amji jahkre kêatre

<sup>7</sup>Pê Heroti pê Hĩpôjajo jō pjê jō pahhi, ne ajcoJeju te Pahpãm carôt kôt ampo pihho jàhtōa ne ton atajê na harên pa. Nehÿpar xà atajê na, cupê amji jahkre kêatre. Pêajco ame cumã hÿjarên to hane he:

— Ýhÿ, Jowãw xwÿ te mecumrãr catê ri hacpÿa mã ihtĩr — hane.

<sup>8</sup>Pê ajco mehkwȳ me hūjarēn to, quē Erij xw̄y te riamji pēr, nare, mam Pahpām jarkwa to ihcakôc catê nōata mōrmō hacp̄ya mā iht̄ir. <sup>9</sup>Pê pahhi Heroti ajco taa amji mā:

— P̄yp̄yn, pê wa pa Jowāw xw̄y krā jakep na ijarkwa ta, pê me hakep ta? Ne mēr jūmxūmre mā ajte? Pom wa ampo itajê na harēn pa ita? — hane. Ne tee pahhi Heroti apu Jeju pupun prām.

*(Pê Ruc hūjarēn jicu. Pê Macô hō kàhhôc kam harēn to hane he.)*

## Macô 6.17-29

### Jowāw pê me cumrār catê tyc xà

<sup>17</sup>Pê ramā putwrȳ nō na pahhi Heroti ita Jowāw pê me cumrār catê ata pro na to awjahkre. Pê me hūhkra cajpre ne hacjên xà mā me haxà. Ne ampo na mā pê me to hane? Nee mā ampo na nare. Pê pahhi Heroti tō japȳ pê Pirip ata prō japȳ Herotijkw̄ȳj. Pê Heroti mā iht̄o prō ata k̄inti, mā cute cupê caxàr ne cume hikwa. Mā iht̄o pê Pirip ata ahte apu ipa. <sup>18</sup>Mā Jowāw pê me cumrār catê ata te me hōmpun, ne ma pahhi pê Heroti ata w̄yr tē ne cumā:

— Ampo na mā ate atō pê ihprō caxàr? He ate Mojxe xw̄y te me pajapackre xà kaj na ton — haj̄yr.

<sup>19</sup>Mā pahhi prō pê Herotijkw̄ȳj te harēn xà ita par, ne ahna cupê ihkaj na. Na ri ma apu Jowāw curê ne iht̄y cumā ihcuran prām. <sup>20</sup>Mā jū w̄yr quē ihcura. Ampo na? He Jowāw pê hūmre impeaj ne ajco catyt kam ipa, na pê Heroti mā hūpa, ne iht̄y ihkên pê hūtār to prām. Pê ajco Jowāw pahhi japackre, pê kampa ne cupê amji jahkre kêatre cakrô, iht̄y kam hapac to prām.

<sup>21</sup>Ne pê amcro nō na pê pahhi ata p̄ym xà jō amcro cator, cw̄yrjapê ri cute amji k̄in catia ton, ne cute me cupê pahhi cati catêjê cunea na me hàhw̄yr. Ne hanea ne krāhtare jō pahhi kw̄y me, Hīpôjajo jō pjê catêjê jō pahhi kw̄y na me hàhw̄yr, cahê na cute ame amji k̄in prāmte. Mā mehcunea te amji k̄in ata w̄yr mehcuprôn, ne iht̄y cute ame ampo kur catia ne ame ikôm catiato prām to, cute mehcuprôn.

<sup>22</sup>Ne ihprōtpê Herotijkw̄ȳj kra cahāj cuprȳ japȳ te Xarômkw̄ȳj ata me amji k̄in ata w̄yr hār, ne me cuna mā hàkrun to mō. Mā pahhi Heroti me pahhi cati kw̄y atajê cunea mā Xarômkw̄ȳj jàkrun xà ita k̄in, ne ahna me hakry. Ne pea pahhi te cuprȳ ata mā harkwa to:

— Wa ite me gàkrun xà ata k̄inti jahpan xà na, gapacta ne ampo na ihprām xà ata na iw̄y, wa ha it̄y me akampa ne amā cugō — haj̄yr. <sup>23</sup>Mā cuprȳ ata xa ne kampa. Mā pahhi te hipêr cumā amji ton ne amji ton tu ne cumā:

— He ampeaj kam! Ca ha ijàhcukrêj jîkjê na ahwỳ, wa ha itỳj amã cugõ! — hajỳr.

<sup>24</sup>Mã cute impar ne ma inxi pê Herotijkwỳj ata wỳr tẽ ne cumã:

— Ampo na mã wa ha ahwỳ? — hajỳr. Mã inxi cumã:

— Ca ha cumã: “Ajpên ca ha imã Jowãw pê me cumrãr catê krã to tẽ, crat kam” hane — hajỳr. <sup>25</sup>Mã hacpỳ ma mã hũjarêan kam, cute amji jaxàr ne pahhi mã:

— Ajpên ca ha imã Jowãw pê me cumrãr catê krã to tẽ, crat kam — hajỳr. <sup>26</sup>Mã Heroti te impar ne cumã amji kìn nare, ne nee cumã Jowãw curan to prãm nare. Ne cute me kam mare mã amji ton ita kam, ihpahàm cupate, cute ihcuran na harkwa hydr. <sup>27-28</sup>Mã pyt jỳr xà ata kam, cute krãhtare pê hamãr catê ata kujahêc ne cumã:

— Hacjên xà wỳr tẽ ne ajpên cumã Jowãw krã jakep, ne crat kam to tẽ — hajỳr. Mã krãhtare ata wrỳc ne ma hacjên xà wỳr tẽ, ne cute Jowãw krã jakep, ne crat kam to tẽ ne cahãjre mã hõr. Mã cute inxi mã hõr. <sup>29</sup>Mã Jowãw kõt me ipa catêjê atajê te ihtyc xà ata jarên par, ne ma me hacjên xà wỳr me pra, ne cute me hĩ pỳn ne cute me harêt. Hõhõ, pê Jowãw pê me cumrãr catê tyc xà ita hane. Cwỳrjapê pê Heroti Jeju to amji mã Jowãw xwỳ te hacpỳ mã ihtir na ihcãmji.

*(Pê Macô harên to hane. Pê Ruc hipêr hõ kàhhôc kam harên to hane he.)*

### **Pê Jeju me hàhtôa mã harte**

<sup>10</sup>Mã ma Jeju kõt me ipa catêjê te me amji jaxàr, neJeju mã cute me ampo cunea ton atajê name amji jarên partu. Mã ma Jeju te me haprôr, krĩ jacot japrỳ te Tep jõ krĩ ita wỳr, ne ahte curi ame ipa xà. <sup>11</sup>Mã me hàhtõtĩ atajê te mempar, ne ma mehũnãr. Mã Jeju te ihtỳj me ahna amji caxàr, ne mecumã Pahpãm pê pjê cunea jõ Pahhiti na harên, ne cuteme amji caprãr prãm catêjê atajê caprãr.

<sup>12</sup>Mã ramã caxwa xàa kam, mã ihkõt me ipacatêjê te tõi atajê ma hỹrmã me pra, ne me cumã:

— Ýhỹ, ca ha me cumã quê ame ajcrà ne ihtỳj ame pra, me pahcahê na krĩ kryjre apu ihcuhhê itajê kõt, ne curia quê ha ame apà, ne curia ame ahtwỳ, nãmri ita ri põ pê ampo hamreare — hane.

<sup>13</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ca ha me caa me cumã harte — hane. Mã me cumã:

— Pỳhàpà, ampeaj kam me hàhtôa to mehàhtô, ne me pamã kwỳr te pro te xíc peaj ne tep pijakrut peaj ita kam, jũ wỳr quê me catwỳ. Ca ha pijamã me hàhtõtĩitajê mã ite ihpore to me hõ japrôr na me ito? — hane.

<sup>14</sup>Pê curi me hũmre me hàhtô na me mir to xíc, mã Jeju te ihkõt me ipa catêjê mã harkwa hydr, ne me cumã:

— Ame cumã, quê ame amji jakrã ne amehkrĩ. Quê ahpỳanre na ame xĩncwënta partu ne amehkrĩ — hajỳr.

<sup>15</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê te mempar, ne cute mecumãn, mã cute ahpÿanre na me amji jakrã ne amehkrî. <sup>16</sup>Mã Jeju te kwÿr te pro te xïc itajê, me teppijakrut atajê incwÿr, ne kàj mã cõjkwa wÿr to irit, ne Hÿm Cati mã to ihcakôc. Jirô pê mã ri cute kwÿr te pro kryj, ne tep pijakrut ita kryj, ne ihkôt me ipa catêjê mã hõr, mãr quê ame cumã me cugõ. Mã cute ame cumã me hõr. <sup>17</sup>Mã amehcunea jàpàn, ne ame harte partu. Mãihkôt me ipa catêjê te me hõ cahhur to me kàhà to tôxi ne me to hipu.

*(Pê Ruc hÿjarên jicu. Pê Macô hõ kàhhôc kam Jeju jarên to hane he.)*

---

### Macô 6.53-56

#### Pê me hà me Jeju kà jahkà cyt atajê cunea impej pyrentu

<sup>53</sup>Mã cute Hÿm carôt kôt hàpên xà pihho ata ton, ne ame harte jirô pê Jeju me, ihkôt me ipa catêjê me, ma Hipôjajo jikjê rÿm, pjêjapry te Pîrã jô pjê ata wÿr me irêr, ne curia cute me pàr kre mã hê, cô tohkà na. <sup>54</sup>Mã pàr kre pê Jeju cator, mã me hàhtôti atajê te me Jeju pupun pyrentu.

<sup>55</sup>Mã pea curia pjê ata kam cute me amji rêc, ne ihtÿj krî cunea kôt me hà catêjê kôt ame pra. Ne ma me hà jikwa xà kam me cunõ, neme ahna ahwÿ ne ma curi, por cute me Jeju jàhhuc xà na, jÿ ri me hahkre pej xà ata wÿr me to pra. <sup>56</sup>Pê krî jacot me krî cunea kôt ipa xà ata ri pê ajco hãn ne prya kam, cumã me hà nõ, ne me cumã Jeju na ahwÿ, ne ajco me cumã:

— Cama amji na me ijamã, wa akà jahkà cyt — hane. Ne por mehcunea te me Jeju kà jahkà cyt atajê cunea mempej pyrentu.

---

### Macô 7.1-37

#### Pê Jeju curê xwÿn catêjê ihkên mã me mên prãmte, mehcurikj

<sup>1-4</sup>Pê Parixêw catêjê kwÿ me, cute me cumã Mojxe xwÿ jô kàhhôc to me hahkre catêjê atajê me, Krîpinkrên pîn me cato. Pê Parixêw catêjê ajco Juta catêjê cunea mã mam cute ampo to me hahkre xà atajêa to ihhimpej. Na quê ha menquêtjê te me to amji pyrác xà te me amji ton xàa kôt, me hàpàn curê, ne mam me amji mãampi ne hÿhkra cuhhõ, ne cormã me apà. Ne por me hõ japrôr xà pîn cute me ampo xõ japrôr atajê, quê ha cute mehkur xwÿjrea na cuhhõ. Ne cormã, rÿ pêa mã cute ampo to me amji pyrác xà atajê ton tome ipa, ne mehkom xà cuhhõn xà ata na mehcuhhõ, ne me pjê te pot cuhhõ, ne wakÿre te me hàwmrõ xà atajê cuhhõ. Parixêw catêjê atajê kwÿ te me Jeju kôt me ipacatêjê nõ ata te menquêtjê te me amji pyrác xà ata kôat nee hÿhkra cuhhõnpej nare kam,

ahnaa hàpàn na me hõmpun. Por pê Parixêw catêjê ajco ahna me cumã awjahkre ata kaj na, cute ton. Mã cute Jeju na me cuprõn ne mehkrã.

<sup>5</sup>Mã pea Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to me cumã hahkre catêjê nõ te Jeju mã harkwa to:

— Ampo na mã ajte akõt meipa catêjê nee me panquêtjê te ampo to me amjipyrac xà atajê kam me hapac, ne ihkôat me hũhkra cuhhõn nare, ne ahnaa me apà? Jũ wỳr quê ha cute me hajỹr xà ita kam me Pahpãm cajpuaw me — hajỹr.

<sup>6</sup>Mã Jeju te me cumã harkwa to:

— Põ rũm ri ihhêj ne ate amji kam me gapac xà impej, ne me acaxwãm pê me akêanre! Xãmte ampeajkam pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê japyrỳ te Ixaj xwỳ me ate amji kam me gapac xà ita na me garê, ne me ana ihhõc to hane he:

“Mehkwỳ Pahpãm mã me harkwa to:

‘Pahpãm, apeaj to apej, ne imã akĩn’ hane,  
ne ajte cute amji kam me hapac xà to,  
ampỳa mã cupê me ipa.

<sup>7</sup>Ne cute me Pahpãm to mehcakôc xà impejti ita kõt hamreare.

Ampo na?

He me cumãme hũmre te amji kam hapac xà to pit mã hahkre to hãn  
ne me ipa,

ne cute me cumã to hahkre xà ata kam,  
quê ha ihtỳj mehkwỳ mã mehhêj xia jarẽn to:

‘Pom wa me amãampo to hahkre itajê pê Pahpãm te amji kam hapac  
xà’ hane”.

Hõ, pê Ixaj xwỳ me ato hũjarẽn to hane.

<sup>8</sup>— Ca ma ame ihmpej xà caca, ne ajte me aquêtjê te amji kam me hapac xà to pit mã, cute me hahkre xà ata na ca me prãm. <sup>9</sup>Ca gõtpe jũ mã me, ne amji tète me Pahpãm jarkwa himpej xà to ne me hũrê, ne amji tète me hajo, me ate me aquêtjê te amji kam hapac xaa kõt me apa prãmte.

<sup>10-11</sup>— Pê Mojxe harkwa hyr to:

“Amji mã me apãmjê cupa,  
ne amji mã me axyrxwỳ cupa,  
quê ha ihtỳj cute me hũmxwỳ mãn catêjê curan partu”

hajỹr cacrô, ca ate me amji kam me gapac xà to me amji pyrác xà ata kõt, ajte ajteare mã me cumã to hahkre, ne me cumã: “Quê ha jũm mã ampeaj kam hàhcukrêj, quê ha ihtỳj to hũm me inxi tehcajpa. Nãmri quê



ha cutePahpãm jürkwa jamār catêjê mã, cute hũm me inxi mã ampo jõr xà atajê jõr na, amji to hũjahkre na, quê ha xwahna nee hũm me inxi mã ampo jõr xà atajê nõ nare. Ne cama me cumã harkwa to: ‘Wa ramã me Pahpãm mã ite ijãhcukrêj ita to ijũjahkre, nawa ha nee amã ampo ata jõr nare’ ” hajÿr. <sup>12</sup>Ne me ate amji kam me gapac xà ita kam quê ha nee hipêr me hũmjê me, menxyrxwÿ tehcajpar to prãm nare.

<sup>13</sup>— Ca ha ate me hajÿr na, ca ha ma amji tète ame Pahpãm te amji kam hapac xà curê, ate me aquêtjê te amji kam hapac xàa to ate me amji kam me gapac, ne me cumã to hahkreprãmte. Ne ramã ate amji to me hajÿr to me amji pyrãc tu, na ca atÿj me ampo itajê cunea ton to me apa — hane.

### Pê Jeju ampo te me pahto kên xà cawpa

<sup>14</sup>Na pê hipêr Jeju me hàhtõa na ahwÿ, ne me cumã harkwa to:

— Ampo to icakõc xà ita na me ipar mã hamãa ne, mãr ca me kampa. <sup>15-16</sup>He xà cu me pajõ ku itajê, ihtÿj pahte me pahkên ton na me pahto? Hãpà! Pom hãn ne põ rũm me pajarkwa wÿr me pajõ pra ne acjêj itajê, nee me pahto kên nare. Ne pom me pahte amji kam me pajapac xà pãn hapõjitajê ri ihtÿj me pahto kên. Xà me gũpar xà caxuw me amã me gapackre nare? Me ikampa ne ite me amã ampo to icakõc xà atajê kõt hakop to mempeaj ne — hane.

<sup>17</sup>Mã Jeju te me hàhtõti atajê mã ihcakõc jicu, ne me huwahi, ne ma ikre mã hàr. Mã ihkõt me ipa catêjê te hũjarên xà ata na mehckuj.

<sup>18-19</sup>Mã cute me cumã harên to:

— Pÿhàpà, me hũmre itajê! Xãmte nee cormã ate me icakõc xà ita na me ipar nare. Me apê me ikwÿ kwÿa cakrõ, ca ajte nee ijũjarên xà atajê na me ipar nare. Pom ampo megarkwa mã acjêj ca me ku itajê, quê nee ame ato kên nare. Ampo na? Quê ha nee ate amji kam me gapac xà mã hàr nare, ne atu mã quêha axà, jirõ pê mã quê ha gĩ pê cato — hajÿr. Por pê Jeju me pajõ to hũjarên to haneata kõt, cu pahtÿj me pajõ itajê cunea ku, ne nee ampo itajê nõ ihkên nare na, ramã me pamã hahkre pej. Ne cormã Jeju me cumã:

<sup>20-21</sup>— Ne por quê ha jũm te amji kam hapac xà pãn ampo cato ata, quê ha jũm ata to kêanre ne. Ampo na? Cute amji kam me hapac xà ata pãn, quê ha cute ampo to amji kam hapac xà kêanre ata cato. Atajê pê ri cute amji kam hapac xà kên me; ampo kam me pahpahàm kêanre ata me; me hàhkij me; me hàhcuran me; amji pê mehprõ caxun me; <sup>22</sup>cute mehpor me, me hàhcukrêj kìn me; mehkwy to kên xà caxuw me hũ na hàhtãtnare me; mehhêj xi me; mehpahàm nare me; hũ na amji mã ampo kìn me; mehkwyãmã mehkwy to mehckõc kên me; amji to me hàmrã me; mehkra nare me. <sup>23</sup>Ne ampo itajê quê ihtÿj ate amji kam me gapac xà cunea pãn hapõj, ne quê ihtÿj me ato kêanre — hane.

**Pê cahāj cahkrit nō amji tehcajpar xà na Jeju na ahwỳ**

<sup>24</sup>Jirô pê, pê ma Jeju krī pê cato ne mō, Kên jō krī pu na pjê ata wỳr. Ne pea ikre nō ita mā hâr, ne tee ame hàhtôti atajê pê amji toipimxur to hahkre, ne jū wỳr quê amji mā hamã ne amxu. <sup>25</sup>Pê cahāj nō pê ihkra cahāj kam, me pahcurê xwỳnti carō kên ata te Jeju jarên par. <sup>26</sup>Cupê krìxàre pê cōxwa cahê na Xiri jō pjê catêjê nō, ne nee cupê Juta catêjê nō nare cacrô, mā mahỳrmã tê, ne cuna mā ihkôn krã na hỳr ne ahna hàhwỳr ne cumã:

— Ikra intête ampo carō kên ita capa — hane.

<sup>27</sup>Mã Jeju te cahāj ata capi prãmtê cumã:

— Ite ato hajỳr xà ita na ihkaj na. Ampo na? Nee apê Juta catêjê nare, ne acahkrit, cwỳrjapê ri apê roap pyrãc. Ne wa ite mam mehkra mã harte xàcaxuw wa ajpên me hỳrmã mō, ne nee rop mã mam ite harte xà caxuw wa ajpên me hỳrmã imôr nare — hajỳr.

<sup>28</sup>Mã cahāj cumã:

— Ýhỳ pahhi, he ampeaj kam ri icahkrit ne Juta catêjê kĩnte ipê roap pyrãac cacrô, wa itỳj hanea ana prãamto prãm. Pom quê hãn ne ahkrare hàpãn xà pê ampo krut cupa mã ajhu, mã rop krare cuku, ita jìkjê na ite hajỳr. Na wa ate itehcajpar xà kênre ita na ahna awỳ — hane. <sup>29</sup>Mã Jeju cumã:

— Ate acakôc xà ita ton, cwỳrjapê gapacta ne amji jaxà gũrkwa wỳr, ne ramã me pahcurê xwỳn carō kên, akra cahāj ita pê cator — hane.

<sup>30</sup>Mã ma pyjê nō ata te amji jaxàr, ikre wỳr, ne cator. Ne cute me hikwa xà kam ihkra pupun, mã ihtỳj nō, mã ma cupê me pahcurê xwỳn carō kên cator.

<sup>31</sup>Jirô pê mã ri ma Jeju krī pê cator ne mō. Ne ma Kên jō krī jō pjêa na mō, krī atajê kôt, ne Teppro jō krī na mō. Ne cute Krítetêj jōpjê jakren, ne ma Hìpôjajo jō pjê na cator. <sup>32</sup>Mã jũmjê itajê te Jeju wỳr me jũm xũmre japac tu, ne nee ihcakôc pej nare ata to me cator. Ne cute Jeju na me hàhwỳr, quê ahna hũhkra xi ne to impej.

<sup>33</sup>Mã Jeju te me hàhtôti ata pê to cator, ne pea cute hũhkrahhi to ajpên cuna mã hapac jũjê. Ne cute hũhhi kam harcô mên, ne cute harcôita to hũmre ata jôhto cupên. <sup>34</sup>Jirô pê mã ri kàj mã, còjkwa wỳr irít ne cute higêc mên, ne Juta catêjê jarkwa to cumã:

— Ezata! — hajỳr. Ita jũjarên xà te: “Amji jihê mê, ne akre!” <sup>35</sup>Me ajkaam mã, hapackre ne hòhto jiroto, mã cute ihcakôc kam ihtêm pyrentu, ne nee hipêr ihcakôc kên nare.

<sup>36</sup>Mã Jeju te amji jarên tête me cumã jarkwa to:

— Nee ame cumã ijarên nare — hajỳr cacrô mã tàkamrỳ cute me harên to cati to mō. <sup>37</sup>Ne por pê ajco me harên pa atajê to pê ajco me amji mã ajkra, ne ajpên mã me harên to:

— He cumã ampo pej cunea ton jahkre pej, na ri ihtỳj to, ne me to impej! Ne ihtỳj hacpỹa mã me hapactu jũpar na me to, mã me awpa, ne jũ mã meipẽrkêt to, mã hacpỹa mã mehçakôc! — hane.

## Macô 8.1-26

### Pê Jeju hipêr me cumã harte

<sup>1</sup>Mã me ahna amcro jàhtô nare, mã ma põ kam, mũhũràn me hàhtôa ne cute Jeju na mecuprôn. Ne me hàpàn xà caxuw ampo hamreare xà ata kam, mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã:

<sup>2</sup>— Ampeaj kam imã me caprĩ xà. Ampo na? Ramã ikôt ame ipa ita to cuteme amcro to incrê, ne põtũta kam me cupê me hàpàn xà caxuw ampo hamreare. <sup>3</sup>Wa me hàpàn nare kam me hũrkwa wỳr ame cucrà, quê ha pry cahti ri prãm ame curê, nãmri mehkwyê hũwrya pĩn me hapôj — hajỹr.

<sup>4</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê te mehçukij ne me cumã:

— Jõ ri wa põ ita kam, me hamreare ita kam me hàhtôtĩ itajê mã harte xà caxuw me hõ nõ mã me icato? — hajỹr. <sup>5</sup>Mã Jeju me cumã:

— Jũ mã ri me amã kwỳr te pro jàhtô na cute? — hane. Mã me cumã:

— Imã kwỳr te pro te xet — hane.

<sup>6</sup>Mã cute pjê kam me hàhtôtĩ atajê jỹr na me cumã hũjahkre, mã me hỹr. Mã cutekwỳr te pro te xet ata cwỳr, ne to Pahpãm mã hũrên hakryti to ihçakôc. Jirô pê mã ri cute me cumã ihkryj par, ne ihkôt me ipa catêjê mã hõr, mã cute me cumã to ipicràn par. <sup>7</sup>Ne hanea ne caxuw tep xêt nõ atajê, mã Jeju te to Pahpãm mã hũrênhakryti to ihçakôc, ne ihkryj ne ihkôt me ipa catêjê mã hõr. Mã hanea ne cute me cumã to ipicràn.

<sup>8</sup>Mã mehçunea jàpàn kênre nare, ne ame harte. Mã cormã ihkôt me ipa catêjê te ihçahhur jàhhuc itajê to me kàhà to xet ne me to hipu partu. <sup>9-10</sup>Ne pê me apà atajê pê me hàhtô na me mir to cwat. Mã ma Jeju te mehkujahêc par, jirô pê mã ri pàr kre mã hàr, ihkôt me ipa catêjê me, ne ma Tarman jõ pjê wỳr cõ ita na me irêr, ne me cator.

<sup>11</sup>Mã Parixêw catêjê kwỳ hỹrmã cator, ne cute me Jeju te ampo pihho catia ton na me ahna hàhwỳr kam ihtêm. Ne nee mã cute amji mã me to ihhimpej xà caxuw amehçukij nare. Ne cama cute mehçên mã mên prãmte ri amehçukij, ne me cumã:

— Mêr me imã cõjkwa pĩn ampo pihho catia to, wa ha me hõmpu, ne cormã me Pahpãm te me iwỳr akujahêc na me gahkre pej — hajỹr. <sup>12</sup>Mã Jeju te caxwãm catia mã incaca mên, ne me cumã harkwa to:

— Ampo na mã ca me akwỳr mea mã, ite ampo pihho catia ton na me ina gàhwỳr to ame apa? Wa ramã ite, me ate amji mã me ito ahimpej nare na me gahkre pej. Cwỳrjapê wa ha nee me amã, ate ampo pihho catihti na megàhwỳr xà itajê nõ ton nare — hajỹr.

### Pê Jeju apu ihkôt me ipa catêjê mã

<sup>13</sup>Ne ihkôt me ipa catêjê me pâr kre mã me hâr, ne ma hacpỹ mã hĩpô jĩkjê wỳr me to tẽ. <sup>14</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê te me kwỳr te pro to me hapac kêt, ne pyxit peaj ne pâr kre mã me to hâr. <sup>15</sup>Mã Jeju te me cumã mehcawpa to:

— Co he, ma amji na me Parixêw catêjê me, pahhi Heroti jô kwỳr te pro to me guphêa ne! — hajỹr.

<sup>16</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê te ita to ajpẽn mã mehcahoc kam ihtẽm, ne me ajpẽn mã:

— Pahte me kwỳr te pro nõ pyr nare, na ri apu hũjarẽn xà ita to hane — hajỹr.

<sup>17</sup>Mã Jeju te mehcahoc xà ita na me hahkre pej, ne mehckukij to:

— Ampo na mã ca me apê kwỳr te pro nare ata na ame ajpẽn cukij to ame apa? He xà ajkĩ me apê ijũjarẽn xà ita par kôt hakop jahkre kêatre? Xà wa ajkĩ amji jarte to pit mã amji japackre to ipa prãm? Ampeaj kam ate me ampo par xà itajê cunea na me akrã tỳj. <sup>18</sup>Xà nee me arĩt xà caxuw me ato nare? Ne nee me gapac nare, me gũpar xà caxuw? <sup>19</sup>He xà ca nee ajte me kwỳr te pro te xĩc to, ite me hàhtôa mã harte xà ata na, me ito amji japackre nare? Jũ mã ca ate mehcahur to me kàhà to me hipu ton? — hajỹr. Mã me cumã:

— Kàhà te tõi — hane.

<sup>20</sup>Mã hipêr cute mehckukij to:

— Ne por wa ite mam me hàhtôti te me mir te cwat mã kwỳr te pro te xet kryj xà ata, jũ mã ri ihcahur na kàhà jàhtô na cute, ca ate me to hipu? — hajỹr. Mã me cumã:

— Kàhà te xet — hane. Mã Jeju me cumã:

<sup>21</sup>— Měr hõhõ, xà ca ajte cormã nee ite me amã Parixêw jô kwỳr te pro jarẽn xà ita jahkre pej nare? — hane. Mã cormã ihkôt me ipa catêjê te Parixêw te amji kam me hapac xà kên pê kwỳr te procawpa xà ata na me hahkre pej.

### Pê Jeju into tũm caprã

<sup>22</sup>Jirô pê mã ri Jeju me, ihkôt me ipa catêjê me, ma krĩ jacot pê Tep jô krĩ mã me cator. Mã curi catêjê te me jũm to tũm japrôr ne hỹrmã me to cator, Jeju te ihcupên prãmte. <sup>23</sup>Mã Jeju te into tũm ata jũhkra na ipyr, ne ma krĩ pê to cator. Ne cute hũmre ata to na harcô to ihtẽm, ne ahna hũ xir ne cumã:

— Xà ca atỳj ita caxuw ampo pupu? — hajỹr. <sup>24</sup>Mã hũmre ita rĩt ne apu rĩt, ne cute cumã harkwa to:

— Wa itỳj me hõmpu, ne cama me hõmpun xà itapê ihhêj rũm me hũmre pê pĩ pâr te ipa pupun — hajỹr.

<sup>25</sup> Mã hipêr Jeju te into na hũ xir. Mã pea hũmre ata rît pej, ne caprãr, ne ihtÿj ihcunea na irît pej. <sup>26</sup> Ne ma cute krĩ pê hũmre ata kujahêc, hũrkwa wÿr, ne cumã:

— Tê ne nee hacpÿ ne Tep jõ krĩ wÿr amji jaxàr nare — hajÿr.

*(Pê Macô Jeju jarên to hane. Pê Ruc hanea ne hõ kàhhôc kam harên to hane he.)*

### Pê Petrô Jeju jarê

<sup>18</sup> Ne amcro nõ na Jeju ahte mehkwy to pit mã cator, ne apu Hũm mã ihcakôc, mã ihkôt me ipa catêjê te me hàhtêp. Mã cute mehcukij, ne me cumã:

— Jũ mã mã me hàhtôti atajê ito amji kam me hapac to? — hajÿr.

<sup>19</sup> Mã me cumã:

— Mehkwy me garên to, apê Jowãw xwÿ te me cumrãr catê ata, ne mehkwy me garên to, apê Erij pê rÿ pêa mã Pahpãm ihtiar to api ata, ne mehkwy me garên to, apê mam Pahpãmjarkwa to mehcakôc catêjê nõ, ca hacpÿa mã atir — hane. Mã Jeju me cumã:

<sup>20</sup> — Ne me ca? Jũ mã mã ca ito amji kam me gapacto? — hane. Mã Petrô cumã:

— Apê Crixto, ne apê, pom pê Pahpãm me panquêtjê mã jũm to awjahkre ata mã ca — hane.

### Pê Jeju ihtyc xà me hacpÿa mã ihtir xà na amji jarê

<sup>21-22</sup> Mã Jeju te me cumã harkwa hyr, ne me cumã, quê nee cormã ne jũm mã ita na me harên nare, ne hanea ne me cumã:

— Ýhÿ, wa ha ipê me Ahàkà cati, cormãjũmjê jũhkra kam amji pupun xà kèanre to amji pupu. Quê ha Juta catêjê pê prohkam atajê ma ame ipê Ahàkà curê. Quê ha hanea ne me cuxà Pahpãm mã mehcajrên catêjê jõ pahhi kwÿ me, me cumã Mojxe xwÿ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, ma ame icurê. Quê ha me Ahàkà ty, ne ahna amcro incrê jirô pê hacpÿa mã ihtir. Na wa me amã awjarê.

<sup>23</sup> — Ýhÿ, quê ha jũm mã ikôt amji ton to prãm na, quê ha amjia kôt apu ipa jicu, ne ikôat amji kampa, ne icuxà amji mã ihtyc cupa nare to ipa. Quê ha jũm ata pê ihhêj rũm cuteamcro cunea kam hõ pĩ na ihtyc xà ata japjêr to ipa.

<sup>24</sup> — Ýhÿ, quê ha jũm te amji to ipijapar prãm to, cama apu amji jamãr to ipa na, quê ha ihtÿj ty. Ne por quê ha quêt jũm icwÿrjapê ty ata, quê ha icahê na ihtir na ipa rohnÿtti mã.

<sup>25</sup> — Xà quê ajkĩ jũm pjê cunea kam amji mã ampo pejtiaatê cunea to hõ tekjê xà caxuw to cuprô, ne nee iràn xà na Pahpãm to amji kamhapac nare, ne ihkaj na apu ipa ne ahnaa ty, quê ha pijamãcute ampo pejti to

cuprõn atajê cunea, ihtyc jirô pê ihtehcajpa? Hãpà, quê ha cama amji to acto, ne nee Pahpãm cahê na amji to ipijapar nare.

<sup>26</sup>— Ne por quê ha jũm ijũ na apu ihpahàm, ne hanea ne ite ampo to hahkre xà ita jũ na apu ihpahàm na, quê ha ipê me Ahàkà hanea ne jũmita jũ na apu ihpahàm. Por cõjkwa pĩn me Ahàkà te Pahpãm pê Pahhiti mã me ipijapu catêjê jàhcujro impejti ata to cute amji jaxàr xà ata kam, quê ha hanea ne apu jũm ita jũ na ihpahàm.

<sup>27</sup>— Ýhỹ, me ikampa, ne me ipar xà ita to amji japackrea ne, he wa nee me amã ihêj xi xàa jarẽn nare. He ca ha me anõ atýj atĩar kamPahpãm te ihhimpej xà ata na hõmpu ne cormã ty — hajỹr.

### Jeju me Mojxe xwý me Erij

<sup>28</sup>Ne amcro te xet jirô pê, Jeju te Petrô me Jowãw meTijac me, me haprôr. Ne ma kẽn nõ ita wýr me to mõ, ne cute Pahpãm mã ihcakõc prãmte, hàhkà jakõtti nõna me to hàpir. Ne curia Hũm Cati mã ihcakõc, mã ihkõt me ipa catêjêjõtswa te me kam ihtẽm, mã ihtýj me hikwa ne ame gôr.

<sup>29</sup>Mã cormã Pahpãm mã ihcakõac kam, Jeju kuc pintuw ne ihkà te amji to hakati, ne ihprãti. <sup>30</sup>Mã cõjkwa pĩn me hũmre pijakrut pê Mojxe xwý meErij te amji to me ipipê, ne me cumã ihcakõc kam ihtẽm. <sup>31</sup>Ne pê ajwar mempeaj to mempej, ne me ipu na cõjkwa pĩn hàhcujrohti ita impejti. Ne ame Jeju mã, por quê ha putwry nõ naKripinkrẽn kam ihtyc xà ata to mehcakõc.

<sup>32</sup>Mã Petrô na mehwý ramã ame hõtswa mã ame hikwa, ne amentohkà to ipijapýn, ne ihprõt pê ame ipimprar, ne cute me Jeju jàhcujrohti ata pupun, ne hanea ne cahê na ajwar me xa atajê pupun. <sup>33</sup>Mã me hũmre pijakrut atajê te me Jeju mã ihcakõc jicu xàa wýr, mã Petrô te Jeju mã:

— Me ijõ Pahhi, ita ri me pahkrĩ na ri imãaimpejti, na wa ha me amã ikrere nõ xãm, neMojxe xwý mã mehnõ xãm, ne Erij mã mehnõ xãm — hajỹr. Ne pê Petrô ihtýj xa ne apu ihcakõc, ne nee ihcakõc xà ata na amji par nare.

<sup>34</sup>Ne cormã Petrô apu ihcakõc kwýa kam, mã ahcakrãcator, mã ihkõt me ipa catêjê mã ampeaj kam ahcakrã temehpro ata cupa. <sup>35</sup>Mã ahcakrã pĩn cute me jũm jõkre ata par, mã mecumã:

— Hũmre ita pê ikra. Pom pê wa amji mã capi ata. Ne quê hãn ne ihcakõc, ca atýj me kampa — hajỹr.

<sup>36</sup>Ne ihkêt, mã mehcarĩcti, mã ihkõt me ipa catêjê te me Jeju pit pupun, ne nee cute me amcro atajê nõ na, jũm mã cute me ampo pupun xà ata jarẽn nare.

### Pê Jeju ahkrare nõ caprã

<sup>37</sup>Ne amcro nõ na, hàhkà jakõt pê me iwryc, mã mehàhtõa ne cute me Jeju cajpar. <sup>38</sup>Mã me hàhtõti atajê jipõc ri me hũmre nõ ata te caràr kam ihtẽm, ne kýj cati pẽa mã Jeju mã:

— Pahhi! Wa ha icãmter caxuw ana ahwỳ! <sup>39</sup>Nãmri ampeaj kam ikra pyxit peaj ata kêan to kên. Pê me pahcurê xwỳn carõ kên nõ ihpro, pê mõi pejti kam, ihprõt pê caràr kam tẽ, ne amji rên kamtẽ, ne ajco ihhàr to ipa, ne apu catàt tỳj, ne harkwa nahàmprõ. Ne ampo carõ kên nõ ita apu to kêanre, mã amji cahhy, ne nee jũ caxuw rỳ cute to tojnõ nare. <sup>40</sup>Ne wa ramã amji caprỳ to ite akõt me ipa catêjê mã harên ne me ahna ijàhwỳr, cute ampo carõ kên ita to pøj prãmte, mã nee cute me to pøj nare. Ne jũ wỳr quê ame amji mã hamã, ne intête me cator — hajỳr.

<sup>41</sup>Mã Jeju me cumã:

— Pỳhàpà, ampeaj kam ri pjê ita kam, meacunea kêanre. Ca nee ajte ito amji mã me ahimpej nare ita kam, xà wa ha itỳj ajkĩ me amã awcanã? Jũ mã wa haajte ne awcanã, ne me acahê na jũ mã amji to amcro to? — hane. Ne cute hũmre ata mã:

— Ajpên acãmter to mõi — hajỳr.

<sup>42</sup>Mã cute Jeju wỳr me haprõr, mã me pahcurê xwỳncarõ kên ita te hipêr pjê kam ihkra ita mên. Mã Jeju te carõ kên ita mã harkwa hydr, quê cupê cato. Mã hamre, cupê cator pyrentu, mã ihkra ita capên pyrentu. Mã Jeju te hũm mã hõr. <sup>43</sup>Mã mehcunea te Pahpãm carõt catia ata to amji mã me ipikrar.

### Pê Jeju hipêr ihtyc xà na amji jarê

Ne ma cormã Jeju te ampo ton xà ata to me amji mã me ajkra, mã Jeju te ihkõt me ipa catêjê mã hũjarên to hajỳr he:

<sup>44</sup>— Ýhỹ, ikam me gapac to impeaj ne. Quê ha jũ caxuw jũmjê ihtỳj Ahàkà cati curê xwỳn jũhkra mã me cugõ — hajỳr.

<sup>45</sup>Mã nee cute me ita par pej nare, ne nee me hahkre pejnare. Cute me hahkre pej xà ita me cupê ipimxur tu ne nõita kam, jũ wỳr quê me hahkre pej. Ne mehpahàm cupate nee cute ampo ata na me Jeju cukij nare.

*(Pê Ruc Jeju jarên jicu. Pê Matew hõ kàhhôc kam hipêr Jeju jarên to hane he.)*

---

## Matew 17.24-27

### Pê Jeju Hũm Cati jũrkwa caxuw ihpore gõ

<sup>24</sup>Mã Jeju me, ihkõt me ipa catêjê me, ma Capernam jõ krĩ wỳr me cator. Mã me hõ pahhiti jarkwa kõt me hũhkra kam me hãmchwỳr catêjê nõ te me Petrõ cukij to:

— Xà quê ha gõ pahhi, Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê jõ pahhiti mã hãmjõr nare? — hajỳr. Mã Petrõ cumã:

<sup>25</sup>— Quê ha ihtỳj me cuxà hàr jahpan xà na amgõ — hane. Ne cormã ikre mã Petrõ xàr, mã Jeju te ihcukij pyrentu, ne cumã:

— Jũ mã mã ca ita to amji kam gapac to? Ne jũmjê quê ha krĩ ita jõ pahhi mã me amgõ? Xà ajkĩ krĩ kam mehkrĩ catêjê nõ, nare, jũm cahkritmã curi ihkrĩ prãm ata quê ha ajkĩ amgõ? — hajÿr.

<sup>26</sup> Mã Petrô cumã:

— Mehcahkrit catêjê quê ha me amgõ — hane. Mã Jeju cumã:

— Ate to hamãrti mã ne harên, ampeaj kam ri ita! Ne ita jarên xà te, quê nee curia mehkrĩ catêjê nõ hãmjõr to prãm nare. Cwÿrjapê ri nee ijãmjõr xà nare. Ampo na? Inxũ Cati jũrkwa ri, ne ipê ihkra.

<sup>27</sup> — Ne nee imã me hũhkra kam me hãmchwÿr catê ita te, pahte amji mã me Pahpãm cupa nare na, cute me pahto amji kam hapac na to prãm nare. Cwÿrjapê caha ma hĩpõ wÿr tẽ ne kam ajore mẽ. Ne mam ate to tep pro ne to gãpir ata jarkwa kam, ca ha ihpore hy pupu ne capa, ne ma hãmchwÿr catê wÿr totẽ, ne paxàr jahpan xà na to amgõ — hane. Pê harkwa ita kôat ita hane.

*(Pê Matew Jeju jarên jicu, mã Ruc te hacpÿa mã Jeju jarên kam to incrã.)*

### **Pê Jeju amji jirõa pê jũm cati kôt harê**

<sup>46</sup> Mã ihkôt me ipa catêjê te ajpên jirõa pê me cati to ajpên mã mehcahoc kam mehtêm. <sup>47</sup> Mã Jeju te ramã, por ampo to ame amjikampa ata na me hahkre pej. Na ri cute ahkrare nõ ita pÿn, ne amji cape na hãm, ne me cumã:

<sup>48</sup> — Ýhÿ, me ahkrare nõ ita pupu he, incrيره ne capõnÿre. Ne imã quêt ahkrare ita cati, ne ihkĩnte me acunea kryjre. Ne quê ha jũm te icwÿrjapê ahkrare nõ ita na amji caxàr na, quê ha hanea ne ina amji capa. Ne quê ha jũm te ina amji caxàrna, quê ha hanea ne cute ajpên ikujahêc catê ata na amji capa. Ne por me akam me gapyre mã mehkryjre atajê ri, imã me catia to me cati — hajÿr.

### **Jeju tehcajpar catê nõ**

<sup>49</sup> Mã Jowãw Jeju mã:

— Ýhÿ, me ijõ Pahhi, wa ite me hũmre nõ ita pupun, mã ihtÿj gaprÿa to ame pahcurê xwÿn carõkên to põj to mõ. Wa ite ahna me hõmpun ne me cupê ihcahpêrhyr. Ampo na? Nee cupê me pahkwÿnare na ri — hane.

<sup>50</sup> Mã Jeju me cumã:

— Nee ca me jũm ita cahpêrhyr nare. Ampo na? Quê ha jũm nee ame ato kên nare na, quê ha ihtÿj me atehcajpar to ipa — hane.

### **Pê jũmjê itajê nee Jeju na me amji caxàr nare**

<sup>51</sup> Mã ramã cõjkwa wÿr Jeju jãpir xà jõ amcro na hàhtêp to mõ. Cwÿrjapê ri Jeju te Krĩpinkrên wÿr amji kràr. <sup>52</sup> Ne cute mam ihkôt me ipa catêjê nõ kujahêc. Ne ma me mõ ne Krĩrĩtpej jõ pjê kam, krĩ jacot ata



na me cator, cute me hàhhuc xà to me hàhcuprõn prãmte. <sup>53</sup>Mã xãmte curi mehkri catêjê atajê ma ame Jeju naamji caxàr caca. Ampo na? He cute me Jeju te Krîpinkrên wÿr ihkràr na me hahkre pej na ri. Pê ajco Krîrîtpej jô pjê kam mehkri catêjê atajê ma ame Juta catêjê curê, na pê ma ame Jeju na me amjicaxàr caca. <sup>54</sup>Mã Tijac me Jowāw te ita na mempar, ne me Jeju cukij to:

— Xà ajkĩ amā ite cõjkwa pĩn cuhy pÿm na ijàhwÿr, mã cute krĩ ita kam mehcunea to caxàr na meito prãm? — hajÿr. <sup>55</sup>Mã Jeju ihkõt me ipa catêjê wÿr ipipkjêr, ne hõtpê me kam incàcàcre, mã me cumã:

— Me apê ite amji kam ijapac xà na ijahkre kéatre. Ampo na? He nee me Ahàkà ita me hipejxà caxuw mehwÿr cator nare, ne me hütàr xà caxuw ri mehwÿr cator — hane. <sup>56</sup>Ne ma krĩ jacot nõ ita wÿr me mō.

### Pê Jeju kõt mehkwy ame ipa prãm

<sup>57</sup>Mã Jeju ihkõt me ipa catêjê me, me mō, mã mam jũm xũmre nõ me hÿrmã cator, ne Jeju mã:

— Ýhÿ, wa ha itÿj ma akõt mō, ca ha jũ ri tē, wa ha ma akõt tē — hane.

<sup>58</sup>Mã Jeju cumã:

— Xà ca ha pijamã awcanã? He hõtpê xore mãihkre, mã kam ihkrĩ, ne hõtpê cuwênre mã hahê, mã kam hikwa, ne ihkĩnte ipê me Ahàkà pê hũrkwa kam hàhhuc xà caxuw hamreare — hane.

<sup>59</sup>Ne ihkõt Jeju te ihnō cator ata pupun ne cumã:

— Mēr ikõt mō — hajÿr. Mã cumã:

— Wa ha itÿj akõt mō, mēr ito tojnō wa ha ma amji jaxà, ne inxũ tyc xà na hõmpune harêt, ne cormã me akõt mō — hane.

<sup>60</sup>Mã Jeju cumã:

— Quêt taa ty, quê ha mehtyc catêjê kwÿa me harêt. Ne ca nare, ca ha quêt ikõt tē, ne me cumã Pahpãm pê pjê cunea jô Pahhiti na harèn to mō — hane.

<sup>61</sup>Mã jũm xũmre nõ mehkõt Jeju wÿr cator ne cumã:

— Ýhÿ, wa ha ma amji jaxà ne tē, ne inxême inxũ mã amji jarê, ne me akõt imōr pyrentu — hane.

<sup>62</sup>Mã Jeju cumã:

— Quê ha jũm hàpên xà kam apupjê to ipipkjêr to ihcuhtacti to mō, ne hacpÿ mãamji jahpan xà rĩt, ne amji pê to hikõt, ne ahna cupê ihkaj na. Jíkê na quê hajũm te Pahpãm pê Pahhiti ata mã hàpên kam ihtêm, ne cumã hàpên cahtiri cute hicu na, quê ha nee jũm xũmreata Pahpãm mã hàpên xà caxuw impej nare — hane.

### Jeju kõt me ipa catêjê kwÿ jàpên xà

**10** <sup>1</sup>Ita jirô pê mã pê Jeju me hũmre to xetēnta ne ihkõt me to ajkrut ne me capi, cuteamencràn xà caxuw. Ne cute me hũmre

to ipijakrut partu neamehkujahêc par, quê mam ame pra ne krī cati me krī jacot cunea kôt, por jū ri Jeju apu ipa prām ata wÿr, cute amji cumam amehkujahêc. <sup>2</sup>Ne me cumã:

— Ýhÿ, pom me gâpên xà pê Pahpãm wÿr ate me to apipkjêr xà ita pê arÿjhy intep to cuprôn xà pyrâac. Ne pur catia to cati, neramã inteptu, ne cute me to cuprôn catêjê ri cormã mencreêre. Cwÿrjapê ca ha me pur catihtu to hõ tekjê ata na ahwÿ, quê hipêr meamã me to cuprôn catêjê kwÿ kujate. <sup>3</sup>Ne wa ha me ato ampo pryre capônÿreatajê kra pyrâac, ne rop cahac jâprêhti atajê cajpuw me akujate. <sup>4</sup>Ca ha nee ame kâhà cwÿr nare, ne nee amehpore incjên xà me, ihpar kà incwÿr nare. Ne me acatyatre na krī wÿr me pra, pom ite me amã krī to ihmpej xà atajêa wÿr. Ne nee prykôt ame gâhhuc, ne cama ame acakôc to me apa nare.

<sup>5</sup>— Ne ca ha krī ata kam ikre nō mã axà, ne mehcajrên, ne me cumã: “Hâpà, quê ha Pahpãm ikre ita kam me ato impejti ne, ne me acaxwãm pê me ato acarīcti ne” hane. Quê ha jūmjê nee cumã amji caxwãm pê amji carīcti na prām nare na, quê ha ate mehcajrên xà ita hacpÿa ne me awÿr amji jacjê. <sup>6</sup>Ne por curi me gâhhuc xà nō ata ri, quê ha jūmjê mã amji caxwãm pê amji carīcti na prām na, quê ha Pahpãm ihtÿj jūmjê itajê to mehcarīcti ne. <sup>7</sup>Ca ha ikre ata kam me ahtwÿ, ne kaam me apà, ne kaam me ikô, ne por cute me amã me hõ jôr atajê, ca ha atÿj me ku. Me apê me gâpên catêjê, ne me hâpêncatêjê cunea hõtpê ihtÿj me hâpên jahpan xà na me apà, ne me ikô. Ne ikre kam me gâhhuc xà ata ca ha kam me gâhhuc tu, ne neeatÿj ihkwÿ kôt ame gapôj to me apa nare.

<sup>8</sup>— Ne hân ne krī atajê mã me gapôj, quê meana me amji to pôj, ne me amã ampo gô atajê, ca ha atÿj me ku. <sup>9</sup>Ne curia krī kam me hà atajê, ca ha atÿj me caprã, ne krī kam atajê cunea mã atÿj gūjarên to hane he: “Ýhÿ, por Pahpãm pê Pahhiti te pjê to ihhimpej xà ata ri, ramã hàhtêp” hane. <sup>10</sup>Ne ca ha jū ri krī nō kam me acato, quê jūmjê mehkinde curi mehkrī catêjê ma ame acaca, ne nee me ana amji caxâr nare na, ca ha krīcape wÿr me gapôj, ne me cumã gūjarên to hane he: <sup>11</sup>“Me amã me ipar prām nare ita kam, wa ha itÿj me ipar tète pro jacrô jūrê, ne me acunaa mã me gô krī ita jacrô capī. Quê ha te meamã me ipar prām nare cacrô, ca ha atÿj Pahhiti tepjê to ihhimpej xà ata te me awÿr cator xà ata to me amji japackrea ne” hane.

<sup>12</sup>— Ýhÿ, ampeaj kam wa ha me amã awjarê, quê ha cute me acukij ne me ato ipicokjêr xâa jôamcro kam ahtwÿ, quê ha Pahpãm nee krī ata caprī nare. Ne quê ha krī ata jirôa pê cumã Krīhpôc jô krī wej ata caprī — hane.

### Pê Jeju krī krã nare atajê kên mã hàr na harê

<sup>13</sup>— Pÿj me hêj xi Coraxim jô krī, me Tep jô krī ata, ca ha atÿj amji kên mã me amji jaxà. Ne wa ha me amã mam krī wej itajê jarê. Pê krī wej itajê

jaoprÿ pê Kên jô krĩ me Teppro jô krĩ. Pê ajco cama ame Pahpãm to kên, pê Pahpãm cute ame to kên jahpan xà na, me hipej tu. Ýhÿ, ampeaj kam wa ha me amã awjarẽ, quẽ ha mam krĩ wej atajê kam, pom curmã me akam ame hãpên xà pihho impejtito to ipa itajê to me apê na mã, quẽ ha rÿ pẽa mã ihkên jicu, ne quêt catyt kam, impejti na ipa, ne caxuw hihô na ipa, ne hipro na ipa, ne ihkà kên na ipa. <sup>14</sup>Ne mehcukij ne me to ipicokjêr xà jô amcro kam, quẽ ha Pahpãm mã me girôa pê Kên jô krĩ me, Teppro jô krĩ caprĩ. <sup>15</sup>Ne ca Capernam jô krĩ ita, ca atÿj kàj mã, cõjkwa wÿr gápìr na amji cãmji cacrô, quẽ ha Pahpãm ahpar mã akujate, nemehtyc jaxà kam amẽ — hane.

<sup>16</sup>Ne Jeju ihkôt me ipa catêjê mã:

— Ne por jùmjê me akampa atajê, quẽ ha hanea ne me ikampa, ne por jùmjê ame acurêatajê, quẽ ha hanea ne ma ame icurê. Ne por jùmjê me icurê atajê, quẽ ha hanea nema ame Inxũ Catì te ikujahêc ata curê — hane.

#### Pê mehkwy me amji jaxà

<sup>17</sup>Mã ma ihkôt me ipa catêjê te me xetênta ne ihkôt me ipijakrut itajê me cutor, ne ma pjê cunea kôt ame ipa. Ne amcro nõa na cute me amji jacjên, ne me hakrya to me hakry, mã cute Jeju mã me amji jarên to:

— Ýhÿ, me ijô Pahhi, wa me gaprÿ to pøj, mã me pahcurê xwÿn carô kên kwÿ ihtÿj me ikampa — hajÿr.

<sup>18</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ýhÿ, wa ite me pahcurê xwÿn jõpahhiti pê Xatanaj ata pupun. Mã cõjkwa pín ihpÿm xà ita pê ihhêj rûm pahhãjê cuxê pyrãac ne ihpÿm.

<sup>19</sup>Me ikam gapac to impeaj ne he. Wa ite me amã icarôt catia me, ite amji jahkre pej catia jôr, na ca atÿj gapacta ne cagã me, pacti kam ame gãhhuc to me apa, ne ate atÿj me pahcurê xwÿn pê me carôt to ihpec. Na quẽ ha nee jũ caxuw ampo itajê nõ me anõ to kên nare. <sup>20</sup>Nee ca me pahcurê xwÿn carô kên te me apar xà pyrên ame gakry nare. Nequêt Pahpãm te mehkwy caxuw me acapi, ne amji mã cõjkwa kam hõ kãhhôc kam me gaprÿ nõr pyrên, ca ame gakry — hane.

#### Ampeaj kam Jeju jakry

<sup>21</sup>Mã pyt jÿr xà ata kam, Pahpãm Carô Pejti kôt Jeju jakrya to hakry, mã cute harên to hajÿr he:

— Inxũ, apê cõjkwa me pjê kam Pahhiti. Ne ate me cupêhahkre kêatre atajê mã ampo pimxur atajê cunea capô, ne me cumã to apipê. Ne mehkĩnte ate me cumãhahkre pej catêjê me, cute me amji jahkre pej catêjêpê ampo itajê to apimxur. Ýhÿ Inxũ, pom ite ampo na garên par itajêa to, pê ca ramã amji toahimpej. Ne imã acaca xà ita cunea impej pit.

<sup>22</sup>— Inxũ, ca ramã ate imã ampo cunea jôr. Ne amã pit mã ijahkre peaj to ijahkre pej, ne nee aràn xà na jũm mã ijahkre pej nare. Ne hanea ne

imãpit mã gahkre peaj to gahkre pej. Na wa ha jũm mãato hahkre, quê ha hanea ne jũm ita mã gahkre pejpejti ne — hajÿr.

<sup>23</sup>Ne cute ihkôt me ipa catêjê mã pit mã harên, neme cumã:

— Me gakry, hamre me apej mã me apÿm. Por ate meampo pupun ata pyrên ca ame gakry. <sup>24</sup>Ampeaj kam wa me amã harê, Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê jãhtô, ne pjê jô pahhi catêjê jãhtô, ne te ame ampo itajêpupun prãm cakrô, quê me hõmpun nare. Ne me ca nare, ca atÿj me hõmpu ne me kampa. Mã me akĩnte te ame ampo ita par prãm cakrô, nee cute mempar nare — hajÿr.

### Hũmre pê me hàhkij na ihtehcajpar catê

<sup>25</sup>Mã amcro nõ na me cumã Mojxe xwÿ jô kàhhôc to hahkre catêjê nõ xãm, cute Jeju capi ne ihkên mã mên prãmte ihcukij, ne cumã:

— Ýhÿ, Pahhi, wa ha acukij, jũ mã wa ha ajte ne Pahpãm cahê na itĩr rohnÿtti mã na ipa? — hajÿr.

<sup>26</sup>Mã Jeju cumã:

— Ýhÿ, pom pê Pahpãm Mojxe xwÿ mã harê, pê harkwa kôt ahna ihhôt ita? Ne mër ampo ca ate hõ kàhhôc kam cahyt ne kam gapac? — hane.

<sup>27</sup>Mã hũmre ita cumã:

— Ýhÿ, wa ite cahyt, mã harên to: “Ca ha ate gĩ cunea me, acarôt cunea me, acaxwÿn cunea me, ate amji kam gapac xà cunea to, amã Pahpãm pê Pahhiti ata ihkĩn. Ne hanea ne amã amji kĩnti ita na, quêamã me akwÿ kĩn” hajÿr — hane.

<sup>28</sup>Mã Jeju cumã:

— Ýhÿ, ca ate to hamãr, ca ha ate ampo itajê cunea ton to apa na, ca ha Pahpãm cahê na atĩr rohnÿtti mã na apa — hane.

<sup>29</sup>Mã me cumã Mojxe xwÿ jô kàhhôc to hahkre catê ita te cute amji mã ihpahàm hi prãmte, hipêr Jeju cukij, ne cumã:

— Mër jũmjê mã me ikwÿ itajê? — hajÿr.

<sup>30</sup>Mã Jeju te cumã jũmjê pê mehkwy atajê to hahkre to impejti prãmte, cumã hũjarên xà ita jarên, mã cumã:

— Ýhÿ, hũmre nõ ma Krĩpinkrên pĩn, Krĩcuxwati wÿriwrÿc. Mã pry cahtiri me hàhkij xi catêjê te me kam ihtêm, ne amehcahhy, ne me cupê ihkà caxàr, ne ma me to mō. Ne curia cute me hicu mã ihtyc cahàc ne nõ.

<sup>31</sup>— Mã ahna ahtũmre mã hũmre nõ ita pry ata kôt mō, ne por me hũmre nõ pry kôt mō ita pê Pahpãm mã mehcajrên catêjê nõ. Ne cute hũmre ata pupun, mã pry kam ihcujpàt neihtyc cahàc ne nõ. Mã ajte nee cute ihtehcajparnare, ne cute pry hyr, ne pry jĩkjêa rũm tẽ ne hakren, ne ma mō.

<sup>32</sup>— Mã ahna ahtũm nare, mã ihkôt me hũmre nõa cator. Ne por hapu na cator ata pê Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê nõ. Mã ma mō necute hũmre ata pupun, mã ihtyc cahàc ne nõ. Mã cupê mam ihnõ ita pyràac, ne ajte

nee cute ihtehcajpar nare, necute pry hyr, ne pry jïkjêa rûm tẽ ne hakren, ne ma mõi.

<sup>33</sup>— Mã ahna ahtûm nare, mã me hûmre nõa pry ata kôt mõi, ne curi cator. Ne cupê nee Juta catêjê nõ nare mehkînte, ne cupê Krîrîtpej jõ pjê catêjê jõ xûmre nõ, ne ihcahkrit. Mã cutehõmpun, ne ampeaj kam cumã caprî. <sup>34</sup>Mã ahna hàhtêp, ne cute ihtehcajpar pyrentu. Necumã inxec ata cuhhõn, ne ampo cacô xÿhti ata to cumãihcahhê. Ne hanea ne ampo twÿm to cumã ihcahhê, ne cupêhkà to cumã ihcupu, ne hõ cawrõ cahàcre kam hÿr, ne ma to mõi. Ne me hàhhuc xà wÿr to cator, ne curia cute hamãr to apê.

<sup>35</sup>— Ne apêa kam, cute ikre jõ pahhi mã ihporehy pijakrut ata to hàmjõr, ne cute cumã: “Hamre, ca ha hamã, neahna gõ pore kwÿ rẽ, wa ha hacpÿ ne amji jaxà, ne itÿj amã amgõ” hajÿr — hajÿr.

<sup>36</sup>Ne Jeju te me cumã Mojxe xwÿ jõ kàhhôc to hahkre catê ita cukij ne cumã:

— Mër hõhõ, imã amji jarẽ, mencre atajênõ te mõrmõ jûm xûmre ihtyc cahàc ne nõ ita to amjikwÿ? — hajÿr.

<sup>37</sup>Mã cumã:

— Por cumã caprî ata te ri hûmre atato amji kwÿ — hane. Mã Jeju cumã:

— Mër hõhõ, ca ha tẽ, ne cuxà ate amji kam gapac xà to hanea, ne amã me akwÿ kîn — hane.

### Pê Jeju Martakwÿj me Marijkwÿj pupu

<sup>38</sup>Ita jirõ pê mã pê ma Jeju ihkôt me ipa catêjê me pry kôt me mõi, ne ma krî jacot ita mã me cator. Mã curi cahãj japrÿ te Martakwÿj ata te hûrkwa kam me ahna amji caxàr, mã me hàhhuc. <sup>39</sup>Mã Marta tõi japrÿ te Marijkwÿj ita Jeju cape na hÿrne jÿ, ne apu cute ampo to hahkre xà na kampa. <sup>40</sup>Mã ihkînte Marta ikre kam hàpên xàjàhtõtî atajê to apu amji to ahtwÿ, ne apu ihkrihkrit, na ri Jeju na hàhtêp ne cumã:

— Xà ca nee ito amji kam gapac nare, pom wa itõi kînte ahte ijàpên xà jàhtõtî to apu apê ita? Na ca ha ijàpên xà ita caxuw imã itõi kujate, quê itehcajpa — hane.

<sup>41</sup>Mã Jeju cumã:

— Marta, Marta, ampeaj kam caapu amji to ahtwÿa to amji to ahtwÿ, ne apu akrihkrit, ne to apu amji cahpêrkà. Ne ca atõi kînte, gápên xà to pit mã amji kam gapac to apa. <sup>42</sup>He quêt atõi te amji mã ampo pyxit peaj catihtiatu capi ata pê ina hÿr, ne cute ikam hapac. Ne jû wÿr quê jûm cupê ihkrã kam, cute ipar xà itajê to põi — hane.

### Pê Jeju Pahpãm mã mehcahôc to me cumã hahkre

**11** <sup>1</sup>Amcro nõ na Jeju apu Hûm mã ihcahôc, ne cutecumã ihcahôc jicu, mã ihkôt me ipa catêjê nõ te Jeju mã:

— Pahhi, Jowāw xwỳ cuxà me imã Apãm Cati mã me icakôc to hahkre. Pê ajco ihtỳj ihkôt me ipa catêjê mã to hahkre — hajỳr.

<sup>2</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ýhỳ, ca ha Inxũ Cati mã me acakôc prãm, ne megũjarẽn to hane he:

“Me ijõ Inxũ, wa me icunea quêt acatihtime apejti na, me gahkre pej to prãm.

Ne wa ate pjê kam mehcunea to ahimpej na me prãm.

<sup>3</sup>Ne ahpỳanre na, amcro cunea kam, me imã me ijõ gõ.

<sup>4</sup>Ne ite me ato kên itajê, ca ha me icuxà to tojnõ ne hicu, ahnaa mã waite ramã cute me ito kên atajê to tojnõ ne me hicu.

Ne me ipytà me pahcurê xwỳn pê, quê nee me imã incaca xà kêanre to hahkre nare.

Hamre” — hane.

<sup>5</sup>Ne Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã hũjarẽn xà ita jarẽn, mãr quê cute Pahpãm mã mehcakôc, mã ihtỳj me kampa na me hahkre pej, ne me cumã:

— Me ita to amji kampa, ne ihkôt me hakop. Quê hame anõ mã gõ ikwỳ nõ nõ, ca ha caxwa cahtiri ahnagàhwỳr xà na hũrkwa wỳr tẽ, ne cumã: “Ikwỳ nõ, imã kwỳr krã toincrê ne agõ, wa ha amcro nõ na hacpỳa mã amã cugõ. <sup>6</sup>Curmã ihmat pĩn, iwỳr ikwỳ nõ cator, ne ipê cumã ampo jõr xà jamreare, na ca ha imã ihnõ, wa cumã cugõ” hane.

<sup>7</sup>— Quê ha akwỳ nõ ita ikre caxwãm pêamã: “Quê, hamreare, nee ca ame icalhpêrkàr nare, wa ramã ite to harkwa jihê, ne ramã me ikra mea mã ame ijikwa, jũ wỳr wa to xa ne amã kwỳr krã itajê nõ gõ” hane.

<sup>8</sup>— Ne ampeaj kam wa me amã awjarê, quê haate cupê hõt cahpêrkàr cupate, ihtỳj to xa ne amã ateampo cunea na prãm atajê gõ. Ne nee mã apê hõ ikwỳ nõ cwỳrjapê quê ha amã hõr nare.

<sup>9</sup>— Cwỳrjapê wa me amã awjarê, ca ha ate me gàhwỳr na, ca ha atỳj me acwa, neate me hapên na, ca ha atỳj me cumã gapõj, ne ate me harkwa cahhyr na, quê ha ihtỳj me amã amji jihê mẽ.

<sup>10</sup>— Ýhỳ, mehcunea ame ampo na ahwỳ atajê, quê ha ihtỳj me cucwa, ne mehcunea amehapê atajê, quê ha ihtỳj me cumã hapõj, ne ame harkwa cahhy atajê mã, quê ha ihtỳj amji jihê mẽ.

<sup>11</sup>— Měr hõhõ, xà quê me anõ kra tep na ahwỳ, ca ha tep kaj na ajkĩ cumã cagã nõ gõ? <sup>12</sup>Nare quê akra hĩ xêt kwỳ na ahwỳ, ca ha ajkĩ ihkaj na cumã pacti nõ to irõ ne agõ? Jũ wỳr ca me anõ akra to hane. <sup>13</sup>He me apê me hũmre pit, ne Pahpãm kĩnte me akêanre cacrõ, ca atỳjhõtpê me akra mã me ampo pej pit gõ. Měr hõhõ, quêha quêt Pahpãm cõjkwakam ihkrĩ ata, ihtỳj me amã, por ca Carõ Pejti name ahwỳ ata gõ — hane.

### Jeju me, me pahcurê xwÿn carô kên jô pahhi

<sup>14</sup>Ne amcro nã na Jeju ame hũmre nã pẽrkêta ita pê me pahcurê xwÿn carô kên to pôj. Pê ampo carô kên nã ata nee ajco hũmre ata cakôc na hamãr nare, na pê nee ihcakôc nare. Pê Jejucupê cator pêê, pê ihcakôc kam ihtêm pyrentu. Mã me hàhtôti atajê te ahna me hõmpun, ne hõmpun xà ata to cute amji mã me ipikrar. <sup>15</sup>Ne mehkwy ajpên mã me harên kên to:

— Ỹhỹ, Jeju ihtÿj ame pahcurê xwÿn carô kên to pôj to ipa. He nee me Pahpãm carôt to amehapôj nare. Ampo carô kên jô pahhiti japryê pê Perxep pêXatanaj te ri Jeju mã me caxuw carôt jôr — hane.

<sup>16</sup>Ne cute Jeju kên mã me mênprãmte mehkwy ihtÿj hipêr mehcukij, cute me kam mare mã ampo pihho catia ton, mã mehcunea te me hõmpun, ne cormã quêt Pahpãm te cumã carôt jôr na me hahkre pej prãmte. <sup>17</sup>Mã ramã Jeju te cute amji kam me hapac xà ata na mehõmpun, ne me cumã ihkôt harên to hajÿr he:

— Ỹhỹ, quê pjê nã kam amehkrĩ catêjê atajê me amji jakrã, ne me taa me ajpu ne ihtÿj me amji jipej. Ne quê ikre ry nã kam mehkjêjê atajê me, me amji jakrã, ne taa me ajpu, ne hanea ne ihtÿj me amji jipej. <sup>18</sup>Ita pyrãc pej ne, quê Perxep pê Xatanaj, pê me pahcurê xwÿn atajê me mehkwy me, me amji jakrã, ne taa ame ajpu, ne ihtÿj me taa me amji jipej. Came pahcurê xwÿn carô kên jô pahhi te imã icarôt jôr, wa carôt kôt ampo carô kên to pôj na, ame ijarê. <sup>19</sup>Ne mër jũm te ri me akôt me ipacatêjê mã me carôt jôr, cute ampo carô kên to pôj xà caxuw? Xà Xatanaj te ri ajkĩ me cumã carôt jôr? He quê ha taa me amã amji jarê, ca ha me caa ate meto ihcupan xà ita na me amji jahkre pej. <sup>20</sup>Ne ampeaj kam, wa quêt Pahpãm carôat to ampo carô kên japôj to ipa, cwÿrjapê ri ihkôat ramã me acunea te me Pahpãm pê Pahhiti himpej xàte me awÿr cator na me hahkre pej.

<sup>21</sup>— Ỹhỹ, quê ha jũm xũmre tÿjti mã hàprê xà cunea, quê ha hàprê xà atajêa to amji jamãr to impeaj to ipa, quê ha nee jũm cupê hõ tehkrêj nã caxàr nare. <sup>22</sup>Nãmri quê ha me hũmre nã te jũm xũmre ata jirôa pê ihtÿjti na, quê ha kam tẽ, neto apkjê, ne cupê hàprê xà itajê cunea pytà, ne amji mã cupê hõ tehkrêj cunea pytà, ne ma to tẽ.

<sup>23</sup>— Ỹhỹ, quê ha jũmjê te itehcajpar to prãm nare na, quê ha me cupê icuna mã hàprê catêjê. Ne quê ha jũmjê imã ampo to cuprôn nare na, quê hame cupê ito me ipicràn catêjê.

### Ampo carô kên te amji jaxàr jarên xà

<sup>24</sup>— Quê ha jũm pê me pahcurê xwÿn carô kên nã te cator na, quê ha carô kên ata ma amcrãti kamapu ipa, ne apu ihkôt xà japên to ipa. Ne nee ihkôt xà nã na cator nare, ne taa amji mã: “Wa ha ma, por hũmre jĩ

pê ijûrkwa pê icator ata wÿr amji jaxà” hane. <sup>25</sup>Ne amji jaxà, ne ihhêj ne ikre caprÿ, ne ihcapõn pejti te hãm na hõmpu. <sup>26</sup>Ne ma tẽ, ne cute hirõa pê me pahcurê xwÿn carõ kên te xet atajê japrõr, ne mehcunea ikre pê hĩ ata mã me acjêj, necuria amehkrĩ. Mã hũmre mã mam ampo carõ kên xàr ata kam, cute amji cajpêr xà ata jirõa pê kam cute amji cajpêr xà, ne ihkêanre — hane.

**Pahpãm jarkwa kôat ipa catêjê ri ampeaj kam me hakryti**

<sup>27</sup>Ne Jeju te itajê jarên jirõ pê mã ri me cahãj nõ te me hàhtõa jipõc ri kÿj cati pêa mã, cumã harkwa to:

— Jeju ampeaj kam apej. Ne mõrmõ pê ca anã kam apÿm ata ihtÿj ajco ato pijahõ, ne ampeaj kam apejti ita kam apyrên hakry — hajÿr.

<sup>28</sup>Mã Jeju cumã:

— He cute me Pahpãm jarkwa par ne me hũpar tu, ne ihkôat me ipa catêjê atajê ri, inxê jirõa pê me hakry — hane.

**Pê Jeju ampo pihho catihtti na me hàhwÿr catêjê mã cawpa**

<sup>29</sup>Mã me hàhtõa te Jeju pu na me cuprõn tu, mã cute me cumã ihcakõc kam ihtêm, ne me cumã:

— Õhÿ, amcro ita kam me apê Juta catêjê, ca pjê kam ame akrĩ atajê cunea kêanre. Na ca ajte me ina gãhwÿr to me hane he: “Me imã ampo pihho catihtti me ampo pejti to, wa ha me hõmpu, necormã Pahpãm te akujahêc na me gahkre pej” hane. Cakrõ wa ha nee me amã ampo pihho catihtti, impejti atajê nõ ton nare. Ne wa ha cama amji to irõ, ne me amã Jona xwÿ jarên xà ita jarê. Ampo na? He ipê hũràac, na wa ha me amã harê.

<sup>30</sup>— Õhÿ, pê me cumã Pahpãm jarkwa to ihcakõc catê na Jona xwÿ ata ipa, nema Ninew jõ krĩ catêjê wÿr tẽ. Ne curi mehkrĩ catêjê mã Pahpãm jarkwa jarê, por pê Pahpãm Jona mã harên xà atajêa na me cumã harên pa. Na quê ha me Ahàkà Jona xwÿ cuxà ita kam amehkrĩ itajê mã Pahpãm jarkwa jarê. <sup>31-32</sup>Ne Pahpãm te mehcukij ne me to ipicokjêr xà jõamcro kam, quê ha Ninew jõ krĩkam mehkrĩ catêjê me acuna mã me hãm pyrentu, ne ame ana mehcakõc kêanre ne, ne ihtÿj me acurê mã me amê. Ampo na? Pê Ninew jõ krĩ catêjê atajê ihtÿj me ampo kên ton jicu, pê Jona xwÿ me cumã Pahpãmjarkwa jarên xà atajê kôt, pê me hicu. Ne wa ampeaj kam me amã amji jarê. He ipê me Ahàkà, wa amcro ita kam, pjê ita kam apu ipa, ne me Ahàkà ita ri Jona xwÿ jirõa pê cati. Ne ihnõ xwÿjê, pê Juta catêjê jõ pahhipê Xarômãw xwÿ ita, me cupê pahhicatêjê kwÿ jirõa pê amji jahkre pej. Mã me cupê pahhi catêjê jãhtõa ne hÿrmã me cator, cute cukwa kam ame ampo jahkre pej prãmte. Ne pécõ cati jĩkjê rũm pjê xa ata jõ pahhikwÿj cahãj, ne ma Xarômãw wÿr tẽ, cute krã kre te amji jakre pejti to hahkre xà atajê na impar prãmte. Ne Pahpãm te



mehcukij ne me to ipicokjêr xà jõ amcro ata kam, quêha pahhikwỳj cahāj ata, ihtỳj me acuna mã ihcakôc kêanre, ne me acurê mã me amê. Ampo na? He amcro ata kam, pjêita kam, ipê me Ahàkà ihtỳj me amã ampo itajê to hahkre to ipa, ne pa wa Xarômãw xwỳj jirôa pê icati cacrô, ca nee me ipar prãm nare.

### Pahte amji kam me pajapac xà pejti pê hàhcujro xà

<sup>33</sup>— Ne ihnô xwỳjê, jũ wỳr quê jũm hàhcujro xà nõ pôc ne hãm xà kam hàhcujro impejti kaj na hãm, ne jũ wỳr quê paraj krac ri hãm. Quê ha quêt hàhcujro xàata xãm xàa kam hãm, quê ha mehcunea me acjêj atajê hàhcujro kam me irit pejti ne.

<sup>34</sup>— He me panto pê me pajĩ mã hàhcujro xàa. Quê ha me panto irit pejti, neampeaj kam me pajĩ kam me pamã me pajàhcujro hipu. Nãmri quê ha me panto te ihkêanre na, quê ha me pajĩ cunea kam awcapàtkô. Jĩkjê na ca ha ite amji kam ijapac xà pejti pupu, ne mehkôpĩ ne ihkôatme apa na, ca ha atỳj kam me gapac to me apa. Nãmri ca ha ate me hajỳr nare na, ca ha atỳj ame apa, ne me apê amji jahkre kêatre ne.

<sup>35</sup>— Cwỳrjapê ca ha ma me amji jamã, ne ma ihhêj rũm me gĩ kam me gàhcujro xà ita jamã, cõt mã ca gàhcujro xà ata to amji pê kam awcapàtkô. <sup>36</sup>Quê ha me gĩ cunea kam hàhcujro xà ita te me ato hipu na, quê ha nee me gĩ kamawcapàtkô nare, ne me gĩ cunea kam hàhcujro ita ihpràti ne. Ne ihhêj ne me acaxwãm pê hàhcujro xà nõ xa ne ahcujro — hane.

### Pê Jeju Parixêw catêjê nõ jũrkwa kam apà

<sup>37</sup>Mã Jeju te ihcakôc jicu, mã Parixêw catêjê nõ te hũrkwa ri hàpàn prãmte hator. Mã ma Jeju ihkôt mō, ne hō pyxwỳr xà na hỳr. <sup>38</sup>Pê nee Jeju Parixêw catêjê te me amji ton xà ata kôt, hũhkra cuhhôn nare. Mã Parixêw catêjê nõ itate, cute nee hàpàn xà wỳrhũhkra cuhhôn nare ita na hõmpun, ne to amji mã ipikrar.

<sup>39</sup>Mã Jeju te me cumã:

— Ýhỳ, me apê Parixêw catêjê, ca nee ampo caxwãm pê me to amji japackre nare, ne pō rũm pit mã me to amji japackre. Ca pō rũm me gō cuhkônme, me gō incrat catut cuhhôn to pit mã meamji japackre. Ne me caa, pō rũm pit mã me ate me gàhcukrêj cuhhôn ata kĩnte, meacaxwãm pê me akên te me ato hipu tu. Cacrô ca ajte nee me acaxwãm pê ate amji kam me gapac xà kên itajê to me amji japackre nare.

<sup>40</sup>— Ne ampeaj kam ca ame ato kam waj, ne pom Pahpãm te pō rũm aton ita te ri hajỳr ne acaxwãm pê aton. <sup>41</sup>Ne gapacta ne me gō incrat caquêc cuhhôn to megapac kêt, me akôm xà me. Ne impejti ita ri quêt me amã impej he, ca ha me gō incratkam ampo itajê me, me akôm xà kam ampo itajê, ca ha me cupê hamreare atajê mã me agô. Ca ha ate

mecupê hamreare atajê caprĩ na, quê ha põ rûm ampo itajê cunea me amã ihtetetti ne.

42— Pÿj me hêj xi Parixêw catêjê kwÿ! Ca ha atÿj me akên mã me axà ne me gamre! He pê ihtÿj Pahpãm me amã ampo cati me ampo kryjre ton na awjahkre. Na ca gõtpePahpãm mã, por ca ihcunea to me ajpa atajê jikjê kryjre ne me agõ. Pom ca pàrhyre me, ampo kwÿ na kyre pê hĩ jàhwÿr atajê pyxit ne hãn ne me cumã agõ, ne icahhur to me gõ tekjê na ri Pahpãm mã impej. Cakrô, ca nee me akwÿto impej nare, ata pê me amã Pahpãm kĩn nare. Na ri Pahpãm mã, me ate amji kam me gapac xà itajê na me akam, cupê ihkaj na. Ampo na? He cumã ampo ita catia to cati, ihkryjre itajê jirõa pê. Na ri cumã me ate ajwar me ton na, me ato prãm.

43— Pÿj me hêj xi Parixêw catêjê kwÿ! He ca gõtpe me hũjamãr catêjê catia krĩ xà ata kam me cahê na me akrĩ prãm, ate me cuprõn xà kam. Ne ca gõtpe krĩ cape na cute me apejti na me garên na me to prãm.

44— Pÿj me hêj xi! He me apê mehtyc kre kam me hikwa, mã nee me hõmpun ne me hahkre pej nare kam, incwÿrpê me pra atajê pyrãac. Ne ihhêj ne põ rûmme apejti, ne me acaxwãam pê ate amji kam me gapac xà kên pit apu hikwa — hajÿr.

45 Mã me cumã Mojxe wÿj jõ kàhhôc to hahkre catêjê nõ hanea ne curijÿ, ne cute Jeju jũjarên xà ita kam hapac, ne cumã:

— Pÿhàpà, Pahhi, ca acakôc xà ita to ate acakôc nehanea ne me ixûn — hajÿr.

46 Mã Jeju cumã:

— Pÿj me hêj xi me apê me cumã Mojxe wÿj jõ kàhhôc to hahkre catêjê! Ca hãn ne mehcunea mã harên to hajÿr to me apa ne me cumã: “ÿhÿ, ca ha atÿj Pahpãm jarkwa cunea kôt me apa. Nãmri ca ha nee ihcunea na, catyt kami hkôt me apa nare, quê ha ihtÿj Pahpãm me ato kêanre ne” hane. Me gũjarên xà itajê ihtÿaj to ihtÿj, ne cupê ihhêj rûm ate me kam me hõ kàhà pytiapyxwÿr. Jũ wÿr quê jũm awcanã, quê jũm hũcanãr nare. Ne por ca ihhêj ne nee me to ipa xà caxuw gũhkrahhi pyxit to mehtehcajpar prãm nare ata pê nee ate Pahpãm jarkwa na mehtehcajpar, mã catyt kami hkôt me ipa xà nare.

47— Pÿj me hêj xi! He ca ha atÿj me akên mã me apÿm! Ne ca gõtpe Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê tyc atajê jarêt xà caxuw me cumã kre pejti to. 48 He ca atÿj me aquêtjê japua na ita to me hajÿr to me apa, ahnaa mã pê me aquêtjê meacumam ajco me Pahpãm jarkwa to mehcakôc catêjê cura he. Pê taa mehcure, pê ca me caa ajco me harêt.

49— Cwÿrjapê pê Pahpãm, cute amji jahkre pejti te hajÿr romã mã, ramã harkwa to: “Wa ha me cumã me ijarkwa to mehcakôc catêjê me, me imã membrar catêjê kujate. Quê ha me jũm cura, ne ame jũm to kên” hane. 50 Hajÿr cwÿrjapê quê ha amcro ita kam, cute harkwa to mehcakôc

catêjê curan jahpan xà na, ame ipa itajê cunea to hanea, ne ame to kêanre ne. <sup>51</sup>Pê mam pjê intuw kam me Aper xwỳ cura, ne caxuaw ajpên me amji curan na me cupy, ne ajpên me amji curan to me mō. Ne Pahpām to amji kam me hapac xàjũrkwa kam, cute me amji curan jicu xà to me Xacarij xwỳ curan. He ampeaj kam wa me amā awjarê. Na quê ha Pahpām, cute mehcuran jahpan xà na, pom ita kam mehtĩar ame ipa itajê to apu ihkêanre ne.

<sup>52</sup>— Pỳj me hêj xi me apê me cumā Mojxe xwỳ jō kàhhôc to hahkre catêjê! Ca ha meakên mã me apỳm! Ampo na? Ca nee me Pahpām jarkwa jahkre pej prām nare, ne nee me amā jũmjê te hahkre pej na me to prām nare. Na ri ihhêj rũm me apê cute me ikre jihê rên xà incwỳr, ne ma amentê, mã nee me to incjêj nare, ne nee jũm mã me hõr, mã cute to hihê mên, ne hàr na me amā to prām nare — hane.

<sup>53</sup>Ne ma Jeju me cupê mō, mã Parixêw catêjê me, me cumā Mojxe xwỳ jō kàhhôc to hahkre catêjê me, cama ame cumān to mehcyt to amencrôn to me ipa. Ne mencryac kam ampo jàhtôa na mehçukij. <sup>54</sup>Ne tee Jeju jarkwa nō to me to ipipkjêr, ne cute mehpro prámte ame to hahkre.

#### Mehkrā kên caca xà

**12** <sup>1</sup>Ne pê me hàhtôa ne me cuprō, ne me hàhtô kam, ihtỳj ajco amji kam mehçuhhê. Mã Jeju te ihkôtme ipa catêjê mã mam harên, ne me cumā:

— Co he, ma amji na me Parixêw catêjê to me guphêa ne, nãmri ihhêj ne ampeaj kam pō rũm mempej, ne me caxwām pê mehkêanre. Ne amehhêj xia jarên to me ipa, neme cupê pàrhrye xỳ pahtỳjti to me hõ cunea to hỳ ita pyràac. <sup>2</sup>Ne hanea ne ihtỳj ampo cunea to me ipimxur to ipa. Quê ha amcro nō na cute ampo to me ipimxur itajê cunea pro mē, ne ampo cunea pupu. <sup>3</sup>Ỡhỳ, ca ate awcapàtkô kam me ampo cunea jarên atajê, quê ha ihtỳj amcroa kam me kampa. Ne ca ate ikre caxwỳn kam ampo cunea to me apimxur, neahna me to hihê ne caxwām pê me harên atajê, quê ha ihtỳj cà pê mehçunea me harê, ne me kampa.

#### Cu ha amji mã me Pahpām pit cupa

<sup>4</sup>— Me ijō ikwỳ nō, ampeaj kam wa ha me amā awjarê, nee ame, por me gĩ pit cura atajê cupa nare. He quê ha nee hipêr me ato kên nare.

<sup>5</sup>Ne Pahpām ca ha quêt amji mã mehũpa. Pahpām quê ha ihtỳj quêt jũm jĩcura, ne cormā hipêr apu to kên, ne ma ihkākānti kam cuhy kam cumê. Cwỳrjapê wa ha hipêr me amā harê, na ca ha quêt amji mã me Pahpām pit cupa.

<sup>6</sup>— Ỡhỳ, por hãn ne cuwênre te xĩc toihpore pijakrut peaj na me hàhpan cakrô, quê ha neePahpām cuwênre ata nō to hapac kêt nare. <sup>7</sup>Ne hanea ne Pahpām te ahpỳanre na me akĩ cunea cahyt par. Ne me caa ri

cuwêntre jàhtôti itajê jirôa pême acati. Cwÿrjapê ca ha nee amji mã ampo cupa nare.

### Cu ha Jeju na amji jarê

<sup>8</sup>— Ỹhỹ, he ampeaj kam wa me amã awjarê, quê ha jũm me akam mare mã cute ijahkre pej na amjijarên na, quê ha me Ahàkà hanea ne cõjkwa kam Pahpãmjarkwa to imprar catêjê kam mare mã, cute jũm ata jahkre pej na amji jarê. <sup>9</sup>Ne por quê ha me kam mare mã, ma ame icaca atajê, quê ha me Ahàkà hanea ne cõjkwa kam Pahpãm jarkwa to imprar catêjê kam mare mã, ma apu jũm ata caca.

<sup>10</sup>— Ỹhỹ, he quê ha jũmjê ipê me Ahàkà na ihcakõc kên na, quê ha Pahpãm ihtÿj ihkên ata to tojnõ ne hìcu. Nãmri quê ha jũmjête Pahpãm Carõ Pejti na ihcakõc kên na, quê ha nee Pahpãm ihkên ata to tojnõ ne hìcu nare.

<sup>11</sup>— Ne quê ha amcro nõ na me acukij xà caxuw, cute mecuprõn xà jũrkwa wÿr me gaprõ. Ne cuteme akên mã me amên prãmte, pahhi catêjê me, mecupê pahhiti catêjê cuna mã me apyxwÿ, ne me acukij. Ne amcro ata na, ca ha nee ame akrihkrit nare, ne nee amji caxwãm pê me amji mã: “Jũ mã wa ha ajte amji jarên to, ne pahhi catêjê itajê pê amji pytà?” hajÿr nare. <sup>12</sup>He Pahpãm Carõ Pejti quê ha amcro ata kam, me amã me ate me amji jarên xà to hahkre, cwÿrjapê ca ha nee ame akrihkrit nare — hane.

### Hakràjti krã cunĩ jarên xà

<sup>13</sup>Mã me hàhtõa jipõc ri hũmre nõ xãm, ne Jejumã ihcakõc ne cumã: — Ỹhỹ, Pahhi! Ca ha itõ mã garkwa ta, quê imã hũmxwÿ jàhcukrêj to ajcapõ — hane.

<sup>14</sup>Mã Jeju cumã:

— Pÿhàpà, xà ajkĩ jũm te me amã ampo to ipicràn catê na ixãm? Hãpà. Nee ipê ampo to ipicràn xà caxuw me acukij catê nare — hane.

<sup>15</sup>Ne me hàhtõti atajê japackre, ne me cumã:

— Krãa, me ikampa! Ca ha nee ame hàhcukrêj to me acukrêj to prãm to me apa nare. Gapacta ne ampo to amji mã me cuprõ, ne nee me acukrêj itajê to pit mã ame amji japackre nare. He ampeaj kam ri me pahcukrêj itajê pê nee pahte amjikam me pajapac xà to ihhimpej catê nare.

<sup>16</sup>— Ỹhỹ, wa ha me amã jũm jakràjti nõ jarê, ca ha me hahkre pej, ite me amã harên xà ita kõt.

— Ỹhỹ, hakràj cati ita mã hõ pur catia, ne hõ pur ita kam cumã ampo jàhtõa to hàhtõ. <sup>17</sup>Mã cute pur kam ampo itajê cunea pupun, ne to amji kam hapac pyrentu, ne amji mã: “Pÿhàpà, ampeaj kam ipurkam ampo jàhtõ, ne ipêcaxuw nõr xà cati nare ita kam, jũ mã wa ha ajte to?”

<sup>18</sup>“Ỹhỹ, wa ha to hane he. Wa ha nõr xà incirre ita hu, ne amji mã nõrxà catia nõ xãm, ne curia wa ha ijõ cunea jaxwÿ. <sup>19</sup>Ne wa ha amji mã,

‘Hamre, ramã imãijõa to ijõ, ne ijakràj catia, na wa ha nee hipêr pur nõ xir, ne kam ijâpennare. Ita caxuw wa ha caku jãhtõa kam cama ikrĩ ne cuku, ne apu to ikõm to ipa, ne ijakry ita na apu ipa’ ” hane.

<sup>20</sup>— Mã cõjkwa kam Pahpãm jỹ, ne cute amji kam hapac xà ita na hõmpu, ne cutehakràj cati ita mã: “Ate amji jahkre kêatre. Pê wa amã acaca xà gõ, ne ita kam ca ha caxwari ty, ne hacpỹa mã imã agõ. Quê ha jũmjê amji mã gõ jãhtõti ita to me ahtwỹ” hajỹr. Hõhõ, Inxũ te hakràj cati ata mã harkwa to hajỹr.

<sup>21</sup>— He Pahpãm to ate amji kam me gapac to me apa xà ata pê ihhêj rũm cõjkwakam ate amji mã me gãhcukrêj pejti to me cuprõn. Kĩn pej ne, ca ajte pjê ita kam megãhcukrêj me, me gõ to pit mã me amji kam me gapac to meapa, ne nee hĩkjê na, hõtpê Pahpãm to me amji kam me gapac nare na, ca ha me apê hakràj cati atapyràac, ne me amji to acto — hane.

### **Cu ha pahtỹj Pahpãm to amji mã me pahhimpej to prãm**

<sup>22</sup>Ne Jeju te ihkõt me ipa catêjê mã, cute ampo kên na ame amji to hàptõ to me ipa nare xà jarên, ne me cumã:

— Cwỹrjapê wa ijõtpê me amã harê, ca ha nee me gõ me, me gãpàn me, me akà to pit mã me amjito gãptõ to me apa nare. <sup>23</sup>He me pajĩ ri me pahkà jirõa pê cati, ne pahte amji kam me pajapac xà ri me pajõ jirõa pêcati, na ca ha itajê to pit mã me amji kam me gapac to me apa jicu.

<sup>24</sup>— Ca me wakê pupu, mã nee amji mã pur ton nare, nenee kam hàhkre nare, ne nee amji mã to cuprõn nare, ne nee caxuw amji mã hõ nõr xà pyxwýrnare. Cakrõ mã Pahpãm hõtpê me cumã harte. Ne mër hõhõ, Pahpãm mã wakê itajê jirõa pê me acati. Cwỹrjapê quê ha ate ampo itajê cunea na, amji to me gãhhuc xà nare kam, quê ha me gamã.

<sup>25</sup>Xà ca ha me atyc nare na, amji to me gãhhucxà ata to, ajkĩ atỹj amji mã me atĩr jõ caku to ajcamê? Hamreare, ca ha nee amji mã me to apicamên nare. <sup>26</sup>Mër hõhõ, he ca ramã nee ampo to ate amji kam me gapac xà atajê to, amji mã me apicamên nare ita kam, ampo caxuw mã ca cormã ampo kryjre na me amji to me gãhhuc to me apa?

<sup>27</sup>— He pĩrã te hajỹar he. Nee hàpên nare, ne nee amji mã ihkà ton nare cakrõ, mã ihtỹj ajcamê ne impejti. Ýhỹ, ampeaj kam wa me amã awjarê, por pê pahhi xwỹ pê Xarõmãw jakràj jãmkrã catia ata, pê te ihkà impejticakrõ, pê pĩrã kà ata Xarõmãw kà jirõa pê impej. <sup>28</sup>Ne Pahpãm ri, pom ahkêt amcro kam ihcuhhê neajcamê atajê mã ihkà to. Mã hãn ne ahna apê mã cuhy to capa. Mër hõhõ, quê ha Pahpãmihhtỹj me amã me akà to. He ca ihhêj ne cormã kyre pê Pahpãm to amji mã me ahimpej, mã Pahpãm ihtỹj me gamãr to prãm.

<sup>29</sup>— Cwỹrjapê ca nee ame akrihkrit nare, ne nee ate me ampo kur xà me, me akõm xà to pit mã na, ame amji to hàptõ nare. <sup>30</sup>Por pjê kam

krĩxàre mehkrĩ, Pahpãm to amji kam hapac nare atajê ri me hõ me, mehka to pit mã ame amji kam hapac to me ipa. Ne me Apãm Cati mã, ate ampo na me prãm atajê na me gahkre pej. <sup>31</sup>Ca ha mam cati mã Pahpãm pê pjê cunea jõ Pahhiti to amji kam gapac to me apa, ne harkwa kôt ame apa, jahpan xà na, quê ha Pahpãm cormãhipêr me amã ampo cunea na, ate me prãm atajê gõ.

### **Cu ha cõjkwa kam me papê pahhi catêjê**

<sup>32</sup>— Ýhỹ, te me acrêre cakrô, ca nee ame hũa nare. He Pahpãm te amji cahê na, me apê pahhi na me apyxwÿr to amji kam hapac. <sup>33</sup>Gapacta ne me acukrêj to ihpore na meahpa, ne ihpore ata, ca ha gapacta neme cupê hamreare atajê mã me agõ. Ca ha ate me ita to hajÿr na, ca ha cõjkwa kamamji mã ampo jãhtõa ne me to acukrêj. Ne ihporeincjên xà itajê, quê ha cõjkwa kam me gõ pore me amã to hipu tu rohnÿtti mã. Wÿr quê curi me hàhkĩj xi nõ apê ihnõ to ahkĩ, ne nee quê ha krir nõ curi apêampo pejti ikrêr nare. <sup>34</sup>Ne cõjkwa kam ca quêt me acukrêj pejtiitajê to me amji kam gapac to me apa.

### **Me hàpên catêjê me hàpên xà to mento juphê jarên xà**

<sup>35-36</sup>— He me apê ihhêj rûm me gõ pahhi jikwa tuw mã me gápên catêjê pyrãac. Ne ate hahkà na hõ amji kĩn ata to me gãhcuprôn, ne me amji cümpej, ne me hikaj na cute me amên. Cwÿrjapê ca ha me amji cümpeaj ne. Ne me atuna hê xà to me akat kã juwahi, ne megãhcujro xà nõ mã me haxà, ne mehpc. Quê ha cato ne ikre jarkwa cahhy, ca ha me cumã hihê mên pyrentu. <sup>37</sup>Ca ha me apê cumã me gápên catêjê me hikaj, ne nee ame gõt pej nare, ne quêt me arĩat ame apa, ne ampo cunea caxuw ame apa, cwÿrjapê ca ha quêt me apej mãme apÿm. Na quê ha me gõ pahhia, amji tu na, ihtu na hê xà to ihtÿj, ne me apê me cumã hàpên catêjê atajê mã hàpàn xà na me akrĩ na awjahkre, ca ha me akrĩ, quê ha taa me amã me garte. <sup>38</sup>Quê ha te awcahti xà wÿr awcapãtkô picapôn kam, me gõ pahhi me awÿr cator cakrô, me arĩat wÿr cato, ca ha me apej mã me apÿm. Ca ha to hane, ne me apê me gõ pahhi jikwa tuw ata mã me gápên catêjê impejti pyrãac.

<sup>39</sup>— Ýhỹ, quê ha ikre jõ pahhi nõ, me hàhkĩj xi catêjê cator xà na me hahkre pej na, quê ha neekre mã jũm xàr, ne jũm te cupê ampo pyr na hamãr nare. <sup>40</sup>Ne me ca xwÿjê, ca ha me arĩat ame apa. Co he, quê ha me Ahàkã cati ate me hikaj xãjahkre pej nare ata kam, ihprõt pê me awÿrcato. Hõhõ, ata to ca ma me amji japackrea ne — hajÿr.

### **Hàpên catê impej me ihkên jarên xà**

<sup>41</sup>Mã Petrô Jeju cukij, ne cumã:

— Ijõ pahhi, pom ca ame imã ampo jarê ita, xà me imã pit mã, nare, xà ajkĩ mehcunea mã? — hane.

<sup>42</sup>Mã nee Jeju te cumã jũ mãn nare, ne cama cumã:

— Ỹhỹ, wa ha amã ikre jamãr catê nõ jarẽ. Por quẽ ha hõ pahhi ikre jamãr na cumẽ ata, quẽ hacatyt kam, ahpyãre na mehkwy mã me hõ jõr to ipa. <sup>43</sup>Quẽ ha cute hõ pahhi cator xàakam, catyt kam cumã hàpên tohajyr na, quẽ ha impej mã ihpým. <sup>44</sup>Ỹhỹ, quẽ ha hõ pahhi ihtýt cumã hàpên catê ita te ikre me, pjê me, ampo cunea jamãr catê na hãm. Quẽ ha ihtýt hũpar pyrentu, ne me hàpên catêjê to kênre nare.

<sup>45</sup>— Nãmri quẽ ha cute hũpar nare, ne me hàpên catêjê to impejti nare na, quẽ ha ihkên mã axà. Quẽ ha ikre jamãr catê ata amji mã: “Pỳhàpà, ijõ pahhi cator xà ita jũwryato hũwry, ne ramã cator xà jirõ pẽ ihpým, cwyrjapê wa ha ipyxit peaj ne amji to pit mãamji kampa” hane. Ne cute hàpân ne ihkôm kam ihtêm, ne ipipân kam ihtêm, ne hõ pahhi mã hàpên catêjêkwý xũmre me, me cahã cahhyr kam ihtêm na, quẽ ha ihkên mã axà. <sup>46</sup>Ampo na? Quẽ ha nee jũ caxuw hõ pahhi te hỹrmã cator xà jõ amcro jahkre pej, ne nee hikaj nareata kam, quẽ ha amji jaxà ne cato, quẽ ha mehpro mẽ. Quẽ ha ihkên ton jahpan xà na ihcura, ne cute me Pahpãm par nare atajê cuhhê xà kam cumẽ.

<sup>47-48</sup>— Ỹhỹ, quẽ ha me hàpên catêjê nõ mã hõ pahhi jarkwa jahkre pej nare, ne cupê hahkre kêt kamnee cute amji cùmpej nare, ne apu hàpên to kêanre ata jahpan xà na, quẽ hahõ pahhi nee ihcahhyr to ihtýt nare, ne kyre pẽ ihcahhy. Nãmri quẽ ha me hàpên catêjê nõ te hõpahhi jarkwa jahkre pej cacrõ, nee amji cùmpej nare, ne nee hàpên xà to impej nare, quẽ ha hõ pahhi hahpan xà na, ihcahhyr to catia. Ne quẽ ha jũm, jũm jũhkra kam, ampo catia ne cupy, quẽ ha hahpan xà na hacpỹ ne ampo catia ne ahna ahwỹ. Ne quẽ ha jũm ampo crire ne cupy ne hahpan xà na hacpỹ mã incirre ne cugõ. Jìkjê na mã Pahpãm me ato hanea.

### Quẽ ha Jeju cwyrjapê ame amji to ajcokjê

<sup>49</sup>— Ỹhỹ, ite pjê ita to cuhôn prãmte wa hỹrmã icator. Ne ramã ihpôc to mõi na ri imã to prãm. <sup>50</sup>Wa ha cormã amji pupun xà kêanre to amji pupun to hanea, pom quẽ, cõ kam cute me amji cumrãr xà ita na, wa ha ite amji pupun xà kêanre ita kam amji cumrã. Ne imã amji kìn nõi ita kam ahnaa ikên na amji pupun to ihhi.

<sup>51</sup>— Mõrmõ ca atýt amji mã me ito, ite me amã meacarĩcti jõr, ca nee ame apijapu nare prãmte, mõrmõ wa me awyr icator na, ca me ito amji kampa. Hamreare, wa nee ita caxuw me awyr icator nare. He wa ita kaj na, ite me atoipicokjêr xà caxuw wa quêt icator. <sup>52</sup>Ỹhỹ, ita caxuw quẽ ha icwyrjapê ikre kam cute me xĩc atajê ame ajcokjê, quẽ ha menchrê itajê me ipijakrut atajê kam mencryc kam ame ipa. <sup>53</sup>Ne quẽ ha me hũmjê xwýjê mehkra xũmre kam incryac kam ame ipa. Quẽ ha mehkra xwýjê mehũmjê kam mencryac kam ame ipa, ne mehkra cahã atajê, quẽ ha menxyrxwý kam mencryac kam hanea ne ame ipa. Quẽ ha me hũprequẽj

hanea ne me wỳjxwỳ kam mencryac kam ame ipa. Quê ha me wỳjxwỳ hanea ne me hũprequêj kam mencryac kam ame ipa.

### Amcro cajpêr jarên xà

<sup>54</sup>— Ỡhỹ, ca ha ita ri Juta catêjê jõ pjê kam pytcjêj xà rũm me ahcakrã nõ pupu, quê ha hàpir to mõi, ca ha me amji mã harên to hane he: “Quê ha tawrỳ” hane. Quê ha ihtỳj wrỳ. <sup>55</sup>Ne ca ha hanea ne me crõtze jõ kõi cajpê, ne amji mã me harên to: “Quê ha ita kam ampeaj kam me pahcacro” hane. Quê ha ihtỳj me pahcacro. <sup>56</sup>Mêr hõhõ, pom ihtỳj me amã ampo itajê cunea jahkre pej, ne me amã pjê me, cõjkwã jarên jahkre pej ita. Ne mêr ampo na mã me apê amcro ita kam, ite ampo to ijãpên xàitajê jahkre kêatre? He ca cama ame ahêaj to ame ahêj!

### Cu ha me pahcurê xwỳn to impejti ne

<sup>57</sup>— Ne mêr ampo na mã ca catyt kam me apa na me apê amji jahkre kêatre? <sup>58</sup>Ỡhỹ, quê ha jũ caxuw acurê xwỳn nõ apro mên prãmte mehckuj xà wỳr gaprõr prãm, ne gaprõ. Ne pry kõi cormã ato mõi kwỳa kam, ca ha cume ajpênpar peaj ne, ne me acator xàa kam me amji to impej. Nãmri ca ha ate me ita to hajỳrnare, ne nee me amji to impej nare na, quê ha acurê xwỳnnõ ita, mehckuj catê mã agõ, quê ha mehckuj catê mã krãhtare mã agõ, quê ha makrãhtare me hacjên xà mã gaxã. <sup>59</sup>He wa ampeaj kam me amã awjarê, ca ha me hacjên xà kam akrĩ ita kam ahnaa, por ate acurê xwỳn to new ata to gãmjõr par nare kam, quê nee me acator nare — hane.

### Cu ha me pahkên ton jicu nare, ne me ty

**13** <sup>1</sup>Ne amcro ata na jũmjê atajê te Jeju mã Hĩpõjajo catêjê curan xà jarên, ne me cumã:

— He mã Hĩpõjajo catêjê kwỳ Krĩpinkrênwỳr me mõi, cute me ampocuran, ne Pahpãm mã me hõr prãmte. Ne cormã Pahpãm mã me ampo jõr prãam kam, mã pahhi Pirat te me hipej na harkwa hydr. Mã cute me hipej — hajỳr. <sup>2</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ỡhỹ, Hĩpõjajo catêjê itajê tyc xà kêanre, ne mõi mõi ca me amji mã me to: “Cute mehkwỳ jirõa pêmehkên ton, cwỳrjapê ri cute me amji pupun xà kêanreita to ame amji pupun, ne amehtyc” hane. <sup>3</sup>Hamreare, he nee mehkwỳ jirõa pêmehkrã kên nare. Ampeaj kam wa me amã awjarê, ca ha me caa me acunea te me akên ton jicu nare na, ca ha atỳj me cuxã ame ty.

<sup>4</sup>— Ne por Krĩpinkrên cahê na cute me tejõjtõne mehkrĩ atajê kam kênze ikre kãhti ata pỳm, ne cute me hipej atajê, mõi mõi ca amji mã me to: “Krĩpinkrên kam mehkwỳ mehkrĩ atajê jirõa pêmehkên ton, cwỳrjapê ri cute me amji pupun xà kêanre ita to ame amji pupun



neamehtyc” hane. <sup>5</sup>Hamreare, he nee mehkwy jirôa pê mehkra kên nare. Ampeaj kam wa me amã awjarẽ, ca ha me caa me acunea te me akên ton jicu nare na, ca haatyj me cuxã amehtyc xã ita to ame ty — hane.

### Pîxô pâr na hô nare jarên xã

<sup>6</sup>Ne hipêr cute me cumã me hujarên xã nõ jarên, cute ame hahkre pej prãnte, ne me cumã:

— Ýhÿ, pê jũm xũmre nõ mã hõ pur kam pîxô parramã hô xãa kam, ne nee cormã hô nare. Pê ajco hô japê, tee hõmpu, ne nee ihnõ na hõmpun nare. <sup>7</sup>Ne cute pur jamãr catê mã: “Hõmpu he, ramã pîxô pâr ita na cakucrê, wa tee apu hô japê, ne nee rÿ ite hô nõ pupunnare. Ne hamre, gapacta ne pîxô pâr ita jakep pyrentu. Cama ihcuhhê ne pjê pytã, ne nee hô nare” hane.

<sup>8</sup>— Mã hamãr catê cumã: “Ijõ pahhi, ca nee ite hakepna imã gũjahkre nare caku ita kam, wa ha xa ipu na hahkwÿ, ne kam ampo jîn to hipu. <sup>9</sup>Quê ha ajpên caku mõ ita kam, cute hô na, quê ha ahna impej, nare, quê ha cute hô nare na, ca ha gapacta ne cormã hakep na imê, wa ha itÿj hakep” hane. Necute to hajÿr. Jîkjê na mã Pahpãm me ato hanea, ne ihtÿj cormã me ato hamre xã to ipinhuc to mõ — hane.

### Pê mehkôt xã jõ amcro kam Jeju cahãj caprã

<sup>10</sup>Ne mehkôt xã jõ amcro nõ na Jeju ame cumãampo to hahkre, Juta catêjê te cuprôn xã jürkwa kam. <sup>11</sup>Mã curi me cahãj nõ kam me pahcurê xwÿn carõ kên, ne cute apu to kêanre, mã ihkô cajõc ne cumã hà, ne jũ wÿr quê capô. Ne pêramã ihkô ita capô nare na ahna caku te tejõjtõ.

<sup>12</sup>Mã Jeju te hõmpun ne cumã hàkjêr, ne cumã:

— Ýhÿ, cahãj ita, ramã acaprãr — hajÿr.

<sup>13</sup>Ne cute ahna hũ xir, mã ihkô capô pyrentu, mã cahãj ita te amji jahpan xã na, cõjkwa kam Pahpãm mã impejti jarên to mõ, ne cumã:

— Ýhÿ, me ijõ Inxũ Cati, ampeaj kam apej ne acati, ne ate icaprãr pyrên ijakry! — hajÿr.

<sup>14</sup>Mã cuprôn xã jõ pahhi apu, Jejute mehkôt xã jõ amcro kam jũm caprãr ata na, apu kam incryac to incryc, cwÿrjapê ri mehkwy mã:

— Pÿhãpã, pom me pajãpên xã caxuw amcro te xêj ita? Mêr hõhõ, amcro te xêj itajê kam, ca ajpên me ate me amji caprãr prãm catêjê me apa, ne nee mepahkôt xã jõ amcro kam ajpên me amji caprãr prãnte me apa nare — hane.

<sup>15</sup>Mã Jeju me cumã:

— Me apê me cumã mehhêj xi catêjê, me ahêj xi hyre nare. Pom ca me acunea mepahkôt xã jõ amcro ita kam atÿj me gõ pryti me, cawrõcahãcre mã me hê pô, ne me to apa, mã ikõ ita? Nõ na mã ca ame hane?

<sup>16</sup>Mêr hõhõ, me cahãj ita pupu he, taa xwÿjê pê me panquêtti Aprãw

xwýtàmxwỳ tàmwxwỳ nõ. Pê Xatanaj pê me pahcurê xwỳn carõ kên ihpro ne huwapre, ne ramã huwapre ita na ahna caku te tejôjtô. Xà wa ha ajkĩ mepahkôt xà jõ amcro kam nee cumã hê pôn, ne caprãr nare? — hane.

<sup>17</sup>Mã Jeju jarkwa ata kam Jeju curê xwỳn itajê amehpahàm. Mã me hàhtôti atajê Jeju te ampo pejti ton ata pyrên quêt ame hakry.

### Ampo hy kryjre jarên xà

<sup>18</sup>Mã Jeju me cumã:

— Wa ha me amã Pahpãm pê Pahhiti te pjê to ihhimpejxà ata to hahkre, ca ha me hahkre pej. He ihhimpej xà ita pê ampo hy pyrãac.

<sup>19</sup>ÿhỹ, cupê ampo hy kryjre pyrãac. Mã hũmre nõ te ipyr, ne hõ pur kam ihkre. Mã ampo hy kryjre ita hiprãj ne ihkà, ne ipàr pê pĩcatia pàr. Mã pryre jara ihtỳj ihpa atajê kam amji mã hahê to. Hõhõ, ita naquê ha Pahpãm te pjê to ihhimpej xà ata.

<sup>20-21</sup>— Ne hanea ne cupê cuhy incire ata pyrãac. Quê hacuhy incire ata to me ahkêt mã haxà, quê ha ahna ahtũm nare, quê ha ihtỳj ahkêt apu ihpõc to ipa. Ita na mã Pahpãm himpej xà te hajỹr, ne mam cupê ampo kryjre pyrãc, ne ma ihtỳj cati to ipa — hane.

### Harkwa jatàtre jarên xà

<sup>22</sup>Pê ma Jeju Krĩpinkrên wỳr mõ, ne ajco krĩ atajê cunea kôt me cumã ampo to hahkre to ipa. <sup>23</sup>Pê jũm ata Jeju cukij ne cumã:

— ÿhỹ, Pahhi, xà mehkên catia ata pê cute me amji pytãr xà atajê incrêre? — hane.

<sup>24</sup>Mã Jeju cumã:

— ÿhỹ, cõjkwa kam Pahpãm wỳr harkwa ata jatàtre. Ca ha ate amji mã ame acarõt na, ca ha atỳj harkwa ata na ame acjêj. Wa ampeaj kam me amã awjarê, he me hàhtõane tee ame hàr to prãm, ne jũ wỳr quê me axà.

<sup>25</sup>— Quê ha ikre jõ pahhi ikre jarkwa na ahtwỳ ne xa, ne to harkwa jihê. Ca ha põ pê ame apa, ne tee cumã me harkwa cahhy, ne tee me cumã amji jarên to: “Pahhi, me imã hihê mē, wa me axà” hane. Quê ha me amã: “Jũmjê mã ca me? Ca jũmjê itajê ame apa, ipê me gahkre kêatre” hane.

<sup>26</sup>— Ca ha me cumã: “Por pê wa ramã me acahê na me apà, ne ame ikõ ata? Por pê ca ramã me ijõ krĩa kam ampo to me imã hahkre ata?” hane.

<sup>27</sup>— Quê ha hipêr me amã: “Ipê me gahkre kêatre. Wa ite rỳ jũ caxuw jũmjê itajê me apupun nare. Ne me acuto, ate ame ampo to kêanre atajê!” hane.

<sup>28</sup>— Ca ha me Pahpãm te pjê to ihhimpej xà atakam, me Aprãw xwỳ me, Ixac xwỳ me, Jaco xwỳ me, pê mam Pahpãm jarkwa to mehcaokõc catêjê atajê cunea pê me panquêtjê na me hõmpu. Ne mehkĩnte põ pê ca ha ameacwỳr to ame apa, ne me akàj xàhte me axwa gyj to me apa.

<sup>29</sup>Quê ha me hàhtôa ne me cato, pjê cunea pîn, quê ha pyt japôj xà me, pyt cjêj xà me, ne kÿj rûm me cato, ne harã rûm me cato, ne me hàpàn xà na amehkrî, Pâhpâm te pjê to ihhimpej xà ata ri, ca ha cama ame hõmpun to me apa.

<sup>30</sup>— Ỹhỹ, ita kam, por hapua na me ipa atajê, quê hajũ caxuw mam ihkrãa ri amehcuhhê, ne pjê ita kam mammehcuhhê itajê, quê hahapua na jũ caxuw me ipa — hane.

### Pê Pahhi Heroti mã Jeju curan prãm

<sup>31</sup>Ne Jeju xa ne apu awjarê ata caxuw ri hÿrmã Parixêw catêjê kwÿ cator, ne Jeju wÿr me hàhtêp ne me cumã:

— Atêm pyrentu, nãmri Heroti apu acuran to prãm — hane.

<sup>32</sup>Mã Jeju me cumã:

— Me pra ne me cagã ata mã me ijarkwa jarên to hane he: “Wa ha ita kam ame pahcurê xwÿn carõ kên japôj to mō, ne ame hĩ caprãr to mō. Ne amcro incrê kam wa ha cormã ijâpên xà ita jicu” hane. <sup>33</sup>Ne wa ha itÿj ijâpên xà ita kam to icrà, ne cormã ma Krîpinkrên wÿr ikrâr, ne amcronõ na wa icator to prãm. Nãmri rÿ jũ caxuw Krîpinkrên kaj na Pâhpâm jarkwa to mehçakôc catêjê nõ tyc nare, na wa ha curia me cuxà ty — hane.

### Pê Jeju mã Krîpinkrên kînti

<sup>34</sup>Ne cute Krîpinkrên kôt harên to hajÿr, ne cumã:

— Krîpinkrên, Krîpinkrên, por akam mehkrî catêjê atajê hõtpê Pâhpâm jarkwa to mehçakôccatêjê cura, por me Pâhpâm te me amã ihkujahêc atajê, ca gõtpê ate kên to mehçuran prãmte ame tocapê. He wa tee ame ato cuprôn prãm to hanea, pom quê hõxãhxãc hãn ne intore to hara krac ri cuprõ he. Ne ipê hõxãhxãc ata pyrãac, ca ma ajte ame icaca. <sup>35</sup>Ne ita caxuw quê ha gõ krî caprÿ, ne kam hamreare ne. Ampeaj kam wa me amã awjarê, ca ha hipêr me ipupun nare ita kam, ahnaa jũ caxuw me ijarên to: “Por jũm Pâhpâm jarkwa kôt me iwÿr tẽ ata pê impejti” — hane.

### Pê Jeju mehkàj xà nõ ita caprã

**14** <sup>1</sup>Mã mehkôt xà jõ amcro nõ na Parixêwcatêjê nõ te Jeju jator, hũrkwa kamme cahê na hàpàn prãmte. Mã ma Jeju ihkôt mō, ne cator, ne hàr ne hÿr. Mã me hàhtôa ne mexa atajê ame Jeju kôpĩ. <sup>2</sup>Mã hũmre jara me ihkjê tuhti Jeju na hàhtêp. <sup>3</sup>Mã Jeju te Parixêw catêjê me, Mojxe xwÿ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, mehçukij ne me cumã:

— Xà quê ha ihtÿj ajkĩ Mojxe xwÿ jõ kàhhôcata kôt me pahte amji kam me pajapac xà na, me pahkôt xà jõ amcro kam jũm caprãr na me jũm jamã? — hajÿr. <sup>4</sup>Mã nee jũm te cumã jũ mãn nare. Mã Jeju te hũmre ata cupên ne caprãr, ne ma ihkujahêc, mã ma tẽ.

<sup>5</sup>Jirô pê mã me cumã:

— Xà quê ha me anõ jõ cawrô cahàcre me, pryti nõ, me pahkôt xà jõ amcro ita kam, kwa mã mrõ, ca ha nee ajkĩ me anõ caxàr nare? — hane.

<sup>6</sup>Mã nee jũm te cumã ampo jarẽn nare, ne aracri mehkri.

### **Cu ha me amji to me pahcati prãm to me papa nare**

<sup>7</sup>Jirô pê mã ri Jeju jỹ ne apu cute me hator atajê kôpĩ, mã ihtỳj amji mã me hỹr xàiampeaj japên to me mõ. Mã Jeju te me hàpàn xà na mehkri atajê japackre, ne me cumã:

<sup>8</sup>— Ýhỹ, quê jũm me hikwa tuw jõ amji kĩn wỳr gato, ca nee gỹr xà impeaj kam gỹr nare. Quê ihhêaj to me girôa pê jũm catia ata jato, quê ha curi cato. <sup>9</sup>Quê ha ikre jõ pahhi te gator catê ata amãharkwa to: “Cumã gỹr xà impejti ita jahkre, quê kam jỹ” hane. Hamre, ca ha cama apu apahàm to mõ, ne mõ ne me hõa kam hapua na jỹ. <sup>10</sup>Cupate ca ha nee hajỹr nare, ne quêt hane he. Quê jũm gato, ca ihkôt mõ ne hapua na me hõa kam, gỹr xà ata kam ca jỹ. Quê ha ikre jõ pahhi ataapupu ne amã: “Ikwỳ nõ, ajpên mõ ne ita ri ca gỹr xàiampejti ita kam jỹ” hane. Ita na quê ha quêt mehcunea jipôc ri me kam mare mã acati.

<sup>11</sup>— Ýhỹ, pom me amji to cati prãm itajê, quê ha Pahpãm me to ihkryjre ne. Ne pom amji to mehkryjre prãm atajê, quê ha quêt me to cati — hane.

<sup>12</sup>Jirô pê mã ri Jeju te ikre jõ pahhi japackre ne cumã:

— Ýhỹ, ca ha jũ caxuw me gápàn xà catia ton to prãm, ne nee me akwỳ nõ catêjê jator, ne me akjêjême, me gũkjê jator nare. Ne hanea ne nee me acahê na me hakràj catêjê mehkri atajê jator nare. Ca ha ate me hator na, quê ha ate me hator jahpanxà na, cute me amã hàmjôr xà na ihtỳj amcro nõ na me gato. Na ca ha nee ita to me hajỹr nare, ne quêt me to hane he.

<sup>13</sup>— Ca ha jũ caxuw amji kĩn nõ ton to prãm, ne mecupê hamreare atajê ca ha me hatò, ne cute me xwỳjato, ne mehkjê xà jato, ne mento tũm jato. <sup>14</sup>Ca ha ate ita to hajỹr na, quê ha Pahpãm quêt apej mã amẽ. Ne jũ wỳr quê me cupê hamreare atajê, ate ame to hajỹr ata jahpan xà na, me amã amgõ. Cwỳrjapê quê ha Pahpãm, catyt kam ame ipa catêjê te hacpỹa mã mehtĩr xà jõamcro ata kam, ihtỳj me amã amgõ — hane.

### **Amji kĩn catia jarẽn xà**

<sup>15</sup>Mã por jũmjê me hàpàn xà na me jỹ atajê nõ te ita na Jeju par, ne cumã harẽn to:

— Taamã, por jũ caxuw Pahpãm pê pjê jõ Pahhiti te me hator, mã me hàpàn xà na me jỹ atajêri mempej mã mehpỳm xà — hajỹr.

<sup>16</sup>Mã Jeju me cumã to hũjarẽn to:

— Ýhỹ, por me hũmre nõ te me hàhtôa ne me hator, quê me cuprô, quê me cumã hõ amji kĩn to. <sup>17</sup>Mã ramã amji kĩn jõ amcroa kam hàhhuc, mã

cute cumã hàpên catê kujahêc, cute ame hator atajê jator prãmte. Ne me cumã harkwa kujahêc to: “Ajpêname aprar pyrentu, nãmri ramã ampo cunea te amji jipêj” hane.

<sup>18</sup>— Mã xãmte aracri ahpÿanre na cute me cumã amji jarên xà atajê. Mã mam pyxítita te hàpên catê ita mã: “Wa ite pur jũhkâr, ne wa ita kam hõmpun prãm, cwÿrjapê wa ha nee gõ pahhi jõ amji kîn ita wÿr imõr nare. Na wa ha awÿ, ca nee ikam acryc nare” hane.

<sup>19</sup>— Mã ihnõ ita te hajÿar ne cumã: “Wa ite pjê to ipipkjêr xà caxuw pryti to tej ne hũhkâr, ne waita kam hàpên xà to capí prãm, cwÿrjapê wa ha nee gõ pahhi jõ amji kîn ita wÿr imõr nare. Na wa awÿ, ca nee ikam acryc nare” hane.

<sup>20</sup>— Mã ihnõ ita te hajÿar ne cumã: “Wa curmã ijikwatuw, cwÿrjapê wa ha nee imõr nare” hane.

<sup>21</sup>— Mã cumã hàpên catê ita te amji jaxâr, ne hõ pahhi mã me harên. Mã ame kam incryac to incryc, ne cumã: “Atêm pyrentu, ijõ amji kîn ita caxuw, ne pry me krí cape kôt ajpên me cupê hamreare atajê japrõ, ne cute me xwÿ me, mento tũm me, mehkjê xà me, ca ha ame haprõ” hajÿr.

<sup>22</sup>— Mã ma tẽ, ne ahna ahtũm nare mã cumã hàpên catê ita hacpÿ ne tẽ ne hõ pahhi mã: “Hamre, wa ite, por ate ampo na imên ata ton cakrõ, mã cormã nee cute me ikre to hipu nare” hane.

<sup>23</sup>— Mã hõ pahhi cumã: “Hipêr tẽ ne krí catut na pry atajê kôt ame pra atajê jator to ihtÿaj ne, ne hanea ne pur kam ne ahkêt kam ame ipa atajê jator to ihtÿaj ne, mãr quê ijũrkwa ita to me hipu tu ne. <sup>24</sup>Ne ampeaj kam wa amã awjarê, quê ha nee mam ite amehator atajê nõ ipê ijõ ita kwÿ krêr nare” hane. Jíkjê na mã quê ha Pahpãm me ato hanea — hajÿr. Hõ, Jeju te me cumã hũjarên to hajÿr.

### **Pê Jeju ihkõt me ipa catê na, cute me amji ton kôt harê**

<sup>25</sup>Mã amcro nõ na hipêr me hàhtõa ne ma Jeju kôt me mõ, mã me hÿrmã ipipkjêr ne cute me cumã hũjarên to:

<sup>26</sup>— Ýhÿ, ca ha me anõ te ikõt apa prãm na, quê ha ihtÿj me anõ mã ikîn, ca ha ikõt apa. Ne meapãmjê jirõa pê amãikîn, ne me axyrxwÿ me, me aprõ me, me akra me, meakjêjê me, me akjêjê cahãj jirõa pê me amãikîn. Nãmri ca ha itajê jirõa pê amã ikîn nare, ne amji jirõa pê amã ikîn nare na, ca ha nee apê ikõt ipa catê nare. <sup>27</sup>Ne quê ha jũm mã ikõt amji ton to prãm na, quê ha jũm ata ihtÿj amjia kôt ipa jicu, ne ikõt pit mã ipa, ne amcro cunea kam icuxà, hõ pĩ na ihtyc xà ita japjê. Nãmri quê ha amã ita to hajÿr prãm nare na, ca ha nee jũ caxuw apu ikõt apa nare.

<sup>28</sup>— Ýhÿ, ca ha me anõ ikre kàhti nõ xãm prãm, nemam jÿ ne amji kampa, ne gõ pore cahyt, mãr ca hahkre pej, jũ mã quê ha gápên xà ata hàhwÿr to. Ne jũ mã quê ha apê gõ pore to ne capa. <sup>29</sup>Ca ha nee apu amji mã hahkre pej par nare ne kam to tẽ, ne apu ihhê pit pyxwÿ, ne nee hipêj

nare. Quê hamehcunea me ikre ita pupu, ne me ato hapactu kamtê, ne me ajpên mã, <sup>30</sup>“Me hõmpu he, hũmre ita te ikre ton kam ihtêm, ne nee cute hıcu xà mã to mên nare” hane. Ca ha atÿj apu apahàm to apahàm.

<sup>31</sup>— Ne ihnõ xwÿjê te hajÿar he. Quê ha krı pijakrut jõ pahhiti atajê me ipijapu to prãm, ne ihnõ mã hõ krãhtare jãhtô te mir te tej, ne hirôa pê ihnõ ita mã hõ krãhtare te mir te winti. Quê ha me harên pa, ne jÿ ne toamji kampa, ne amji mã: “Pÿhàpà, meijirôa pê me icatêjê jãhtô, wa ha pijamã me cunamã mençrêre itajê to ahtwÿ? Jũ wÿr wa ha me to amjimã hamã” hane. <sup>32</sup>Ne ihtÿj me catêjê jõ pahhiti nõ ata mã harkwa kujahêc pyrentu, cormã ampÿre mã apu mör reria mã, mår quê nee ame ipijapu nare.

<sup>33</sup>— Mër hõ, ca ha me amji kampa, ne me gãhcukrêjcunea mã me hikra, ne cormã ikôt me apa catêjê na meamji to. Nãmri ca ha ate me to hajÿr nare na, ca ha nee me apê me ikôt me apa catêjê nare — hane.

*(Pê Ruc Jeju jarên jıcu. Pê Matew hõ kàhhôc kam Jeju jarên to hane he.)*

### Matew 10.40-42

#### Cu ha Pahpãm jarkwa to hahkre catêjê na me amji to pøj

<sup>40</sup>Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê te tõi japackre to hane he:

— Ca ha ma Juta catêjê jõ krı atajê wÿr me pra, ne mehcunea mã ijarê. Ne quê ha me ana amji to pøj me ajkaam, ramã hanea ne ina me amji to pøj. Nehãn ne ina me amji to pøj me ajkaam, hanea neramã, por Inxũ Cati te ajpên pjê wÿrikujahêc ata na me amji to pøj.

<sup>41</sup>— Ne por quê ha jũm, jũm pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê cwÿrjapê ahnaamji capa ata, quê ha ihtÿj jũ caxuw cuxà, Pahpãm te cumã hãmjör xà ata cwa. Ne quê ha jũm, jũm xũmre impejti incwÿrjapê ahna amji capa ata, quê ha hanea ne cuxà, Pahpãm te cumã hãmjör xà ata cwa. <sup>42</sup>Ne quê ha jũm te, jũm pê ikôt ipa catê cwÿrjapê, cumã cô pit jör cakrô, quê ha hanea ne, me cuxà, Pahpãm te hahpan xà na jũm ata mã hãmjör xà ata cwa. Ita to ca me amji japackrea ne — hane.

*(Pê Matew harên jıcu. Pê Ruc hacpÿa mã hõ kàhhôc kam Jeju jarên kam to incrà.)*

#### Caaxwa xen nÿre jarên xà

<sup>34</sup>Ne hipêr Jeju me cumã:

— Hõtpê caaxwa pê ampo pejti ata, ne quê ha hãnnõ mã axà, jũ mã cu ha me to, ne hacpÿ mã me to wa? <sup>35</sup>Hamre, quê ha ihkên mã axà, ne ampo cunea caxuw ramã ihkêanre, ne nee ampo xõ mã cute pjê to caxà xà na impej nare.

Na cu ha me pahtỳj caaxwa xen nỳre atato me awcapê. Por ate me ipar xà na, me akam me gapac ihcuhhê ata, mễr me to ikam gapac to impeaj ne — hane.

### Carà cahàcre hôhti pictor jarên xà

**15** <sup>1</sup>Ne amcro nỏ na Jeju wỳr me hàntỏa ne me mỏ, cutemempar pràmte, mã pahhitijarkwa na me hũhkra kam me hàmcwỳr catêjê jàhtỏane ihwỳr me mỏ, ne mehkwỳte amji kam me hapac xà kêanre. <sup>2</sup>Mã Parixêw catêjê me, me cumã Mojxe xwỳ jỏ kàhhỏc to hahkre catêjê me, cute me Jeju te mehkrã kên catêjê mã ampo to hahkre na me hỏmpun, ne me ahna xwỳ kam mehtêm, ne me ajpên mã:

— Me hỏmpu he, hũmre ita ihtỳj mehkên na amji to pỏj, ne me cape na apà — hajỳr.

<sup>3</sup>Mã Jeju te me hapackre kam ihtêm, ne me cumã:

<sup>4</sup>— Ỡhỹ, quê me anỏ mã carà cahàcre hôhti te xễj, ne pyxit ne apê acto, xà ca ha ajkĩ nee hapên nare? Ca ha atỳj cute nowêntinowi atajêmã pỏ kam hikra, ne ma pyxit ata japên to mỏ, ne cumã acato. <sup>5</sup>Ne hũrên gakry, ca ha apỳ ne ma to amji jaxà. <sup>6</sup>Ne ikre mã to acato, ne acahê na gỏ ikwỳ nỏ mehkrĩ atajê to cuprỏ, ne me cumã: “Me gakry, nãmri wa ite carà cahàcre hôhti pictor ata mã icator” hane.

<sup>7</sup>— He me apê carà cahàcre hôhti jàhtỏ na, cute nowêntinowi atajê pyrãac, ne atỳj amji pej na me amji cãmjĩ. Ne por me anỏ pyxit te ihkên jicu, ne hacpỳa mã Pahpãm wỳr amji jaxàr ata pê ri carà cahàcre hôhti pyxit pictor ata pyrãac.

— He wa ampeaj kam me amã awjarê, ita kỏpit na, quê ha cỏjkwa kammehkrĩ atajê ihtỳj me apej catêjê pyrên ame hakry. Ne por quê ha jũm pyxit pej ne ihkên jicu, ne catyt kam ipa kam tễ, ata pyrên quê ha cỏjkwa kam mehkrĩatajê me girỏa pê me hakry.

### Ihpore hy pictor jarên xà

<sup>8</sup>— Ne ihnỏ xwỳjê, quê ha cahãj nỏ mã wakỳre prã jakare te ihpore hy tej, ne cupê pyxit ne acto, quêha ihtỳj hapê. Ne cute cumã cator xà caxuw, quê ha hàhcujro xà nỏ pỏc, ne ikre capỏ ne hapên to impeaj to mỏ, ne ihtỳj cumã cato. <sup>9</sup>Ne me hỏ ikwỳ nỏ catêjê me, me cahê na amehkrĩ atajê to cuprỏ, ne me cumã: “Me gakry, ite ihpore hy pictor ata mã icator” hane.

<sup>10</sup>— He wa ampeaj kam me amã awjarê, ihpore hy pictor ata pê jũm te ihkên ton to ipa ata pyrãac. Ata kỏpit na, quê ha Pahpãm jarkwa to imprar catêjê cỏjkwa kam, por jũm pyxit pej te amji kam hapac xà kên mã hikran, ne hacpỳa mã Pahpãm wỳramji jaxàr ata pyrên, quê ha ame hakry.

### Ihkra xũmti pictor jarên xà

<sup>11-12</sup>— Ne ihnỏ xwỳjê te hajỳar. Ỡhỹ, pê jũm xũmre nỏ mã ihkra xũmre ajkrut. Pê amcro nỏ nahapu na ihkra intuw ita hũm ita mã: “Inxũ, ita

kam imã ate atyc jirô pêimã ampo jôr xà atajê gô. Jũ wÿr wa ha atyc xà itajikaj” hane. Mã hũm te cume amji mã ampo to ipicapôn.

13 — Mã ahna amcro jãhtô nare, mã hapu na ihkra ita te ampo to hõ tekjê ita to cuprôn, ne ma pjê nõ wÿr to mō. Ne curia ihkrĩ, ne cuteihkên to amji to hipu tu, ne por cute hũm pê ampo cwÿratajê to ampo kên cunea na hamre partu.

14 — Ne hamre, cute ampo to hamre jirô pê, ampeaj kam pjê ata kam me cumã prãm cati. Mã prãm te kam ihtêm. 15 Mã cute pjê ata kam jũmjê krĩ atajê na hàhwÿr, cute me cumã hàpên ne amji mã harte prãmte. Mã cute crô to ipijapar xà wÿr mehkujahêc, cute crô mã harte, ne me cumã hamãr xà na. 16 Mã curia apu crô jamãr to ipa, ne ampeaj kam cumãprãm. Mã te crô jôata kwÿ krêr to prãm cakrô, mã nee jũm te cumã crôjô ita kwÿ jôr nare.

17 — Mã cute hÿr, ne amji kam hapac ne amji mã: “Ampeaj kam inxũ mã me hàpên catêjê jãhtô, ne me cumã hõ cati, ne cute mehakren tu. Wa mehkĩnte ajte ita ritee prãm to amji curan prãm. 18 Ne wa ha ma inxũ wÿr amji jaxà, ne cumã amji jarên to hane he: ‘Inxũ, wa ite cõjkwa kam Pahpãm me, acuna mã ikêanre ton. 19 Na wa nee hipêr ate ito amji kra na ana ijãhwÿrnare. Ca ha ito amji mã cama amã ijãpên catê’” hane. 20 Ne ma hacpÿ mã hũm wÿr cute amji xàr.

— Ne hũm wÿr cator to mō, mã hũm te prycãmpun, mã cormã ampÿa mã mō. Ne cumã caprĩ, mã hÿrmã tẽ ne cute impÿn, ne cahôr.

21 — Mã cumã: “Inxũ, wa ite cõjkwa kam Pahpãm me acuna mã ikêanre ton. Na wa nee hipêr ate ito amji kra na ana ijãhwÿr nare. Ca haito amji mã cama amã ijãpên catê” hane.

22 — Mã hũm te cumã me hàpên catêjê nõ mã harkwa hyr, ne me cumã: “Ame kware ne ajpên me cumã ihkã impeaj nõ to tẽ, ne me cumã haxà, quê toiikhã. Ne hũhhi na hê xà nõ to cumã me hũhkrahhi na hê, ne hanea ne ihpar kà nõ mã me haxà. 23 Ne hanea ne ajpên me pryti krahti nõ jicotti to me mō, ne mehcura, cume to amji kĩn to. 24 Nãmri, wa ikra pictor ita tyc na amji mã to hajÿrcakrô, mã ihhêj nehacpÿa mã ihtĩr ne mō ne cator, cwÿrjapê rihÿrên ijakry” hane. Ne cute amji kĩn kam me to ihtêm.

25 — Ne cormã ame amji kĩn ita toan kam, mã ihkra kà ita pur kam apu apê. Ne cute amji jaxàr, ne ramã ikre na hàhtêp to mō, ne cuteme hõkrepôj me, me hàkrun jãhkrihkrit kam hapac. 26 Ne cute me hàpên catêjê nõ na hàhwÿr, ne ihcukij ne cumã: “Ampo na mã ame hane?” hajÿr.

27 — Mã hàpên catê nõ ata cumã: “Gapyre teamji jaxàr ne impej pêa mã cator. Cwÿrjapê ri apãm te amji kĩn ita caxuw pryti kra jicotti curan na me imên, wa ite mehcuran, mã ame to amji kĩn” hane.

28 — Mã ihkra kà te ita kam hapac, ne apu kam incryc. Ne ma apu ikre mã hàr caca, ne ma amehkôt amji kĩn ita na amji ton caca. Mã hũm pō



mãcator, ne tee apu to hàr to hahkre. <sup>29</sup>Mã cute hũm mã: “Rỳ pêa mã wa ipê amãijapên catê pyrãac, ne amã ijapên to ipa. Ne nee wa rỳ jũ caxuw ite garkwa par caca nare cakrô, carỳ jũ caxuw ate imã carà cahàcre nõ jôr, wa ite ijô ikwỳ nõ catêjê me, me to amji kĩn nõ ton nare. <sup>30</sup>Mã akra kêanre ita te, por mecahãj pijapit xyre atajê na, ate cumã ampo jôr atajê rên partu. Ne cute amji jaxàr, ca ate quêt cumã prytijicotti ita curan, ne ame to amji kĩn” hane.

<sup>31</sup>— Mã hũm te cumã: “Ikra, apu hajÿr nare, ca gõtpeìcahê na apu apa. Ne wa ampocunea to itekjê itajê, pê atekjêa ri. <sup>32</sup>Ne ampeaj kam wa ite amji kĩn ita ton na amji mã prãm, me pajakry prãmte. Ampo na? He me pamã amji kĩn nõti ita na ipê ihkaj na. Ne ampo nawa ite ita ton? He gapyre ita ramãihhêj ne ihtyc, ne hacpÿa mã ihtĩr, ne hanea ne ipictor ne hacpÿa ne cator cwÿrjapê wa ite ton” — hajÿr.

### Me hũrkwa jamãr catê hêj xi jarên xà

**16** <sup>1</sup>Ne Jeju te hipêr ihkôt me ipa catêjê mã hũjarên, ne me cumã: — Ýhÿ, por hakràj cati nõ mã hũrkwa jamãr catê. Mã jũmjê atajê te ikre jô pahhi mã, cama cute apu cupê hõ tehkrêj rên to ipa na harênto kêanre. <sup>2</sup>Mã cute ahna hàhwÿr ne cumã: “Pÿhàpà, xà ampeaj kam mã me garê? Krãa caxi, imã amji jarê, ne imã ijô ampo itajê cunea ihhóc. Ne cute me ito new catêjê japryatajê cunea na imã ihhóc, wa gápên xà jahkre pej. Ne ca ha nee hipêr apê imã ijũrkwa jamãr catê nare” hane.

<sup>3</sup>— Mã hũjamãr catê ita mō ne hÿr, ne cute amji kam hapac ne amji mã: “Pea hito, wa itea amji pê ijapên xà ita to ipictor. Ne nee imã icarôt cati nare ite pjê jahkwÿn xà caxuw, ne me ahna ijàhwÿr na ipahãmti ita kam, ampo to mã wa ha ajte? <sup>4</sup>Ýhÿ, wa ite hajÿr itakam, quê ha ijô pahhi ikujate, wa ha nee hipêrcute me to new catêjê jũhkra kam ijãmcwÿr to ipanare. Ne wa ha to hane, wa ha mam cute me ijô pahhi to new catêjê to impeaj ne, mår quê cute ijapên xà pê icator jirô pê, ihtÿjme hũrkwa kam me ijuwahi. Ne me taa me itehcajpa” hane.

<sup>5</sup>— Ne cute me hõ pahhi to new catêjê cunea na hàhwÿr. Mã cute me cuprôn, mã cute ahpÿanre na mehcukij par. Ne cute mam ita cukij ne cumã: “Jũ mã ca ate ijô pahhi to new ton?” hane.

<sup>6</sup>— Mã cumã: “Hànhcujro xà cacô incjên xà te xêjto wa ite to new” hane. Mã cumã: “Ihnãm ate new na gō kàhhóc ita he, to jÿ ne cute xĩncwênta pej na, ca ihhóc” hane.

<sup>7</sup>— Ne cute ihnō ita mã: “Ne ca, jũ mã ca ate newton?” hajÿr. Mã cumã: “Arÿjhy incjên xà temir to wa ite to new” hane. Mã cumã: “Cute ôjtôxênta pej na ca ihhóc” hane. Ne cute me to new catêjê cunea to hajÿr partu.

<sup>8</sup>— Mã hõ pahhi te ita par, ne cumã: “Ahêj xicakrô, ampeaj kam ate amji jahkre pej” — hajÿr.

Ne Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã:

— Ỹhỹ, ihhêj ne catyt kam me ipa nare catêjê atajê te ri, catyt kam me ipa catêjê jirôa pê me amji jahkre pej. <sup>9</sup>Cwỳrjapê wa me amã: “Gapacta ne amji to megakràj, ne gapacta ne catyt kam me ipanare catêjê to me amji kwỳ nõ. Quê ha júcaxuw amã ampo atajê cunea apê hamre, quêha me gõ ikwỳ nõ catêjê ihtỳj me hũrkwa kam me ana amji to pôj” hane.

<sup>10</sup>— Ỹhỹ, quê ha jũm hõtpê ampo kryjre atajê jamār to impejti na, quê ha hanea ne ampo catia jamār to impeaj ne. Quê ha jũm apu ampo kryjre atajêto ihhêj to ipa na, quê ha hanea ne ampo catia to ihhêj to ipa. <sup>11</sup>Ỹhỹ, ca ha pjê ita kam me gâhcukrêj to ame ahêj to me apa, quê ha nee jũm me amã Pahpãm jâhcukrêj nõ jõr nare. <sup>12</sup>Na ca ha jũm jâhcukrêj to ate ame ahêj to me apa na, ca ha nee me gâhcukrêj cwỳr nare.

<sup>13</sup>— Ne jũ wỳr quê jũmjê hõ pahhi pijakrut jarkwa kôt me ipa. Ampo na? Quê ha cumã hõpahhi pyxit nõ ata pit kĩn, quê ha cumãa apê. Ne ma apu ihnõ ita caca, ne hicu ne cumã hikra. Ita jĩkjê na, ca ha Pahpãm mã me apê, ne nee ate mehpoore catia ne ipyr na, me amji cãmji nare. Nãmri ca ha ate ihpore ita topit mã me amji japackre na, quê ha cupê ihhêj rũm me gõ pahhi, ca ha ihkôat me apa ne atỳj Pahpãm mã hikra — hajỳr.

#### **Pê Jeju Parixêw catêjê mã ihpore cawpa**

<sup>14</sup>Mã Parixêw catêjê mã ihpore pit kĩn atajê te me ita par, na ri ame Jeju xũn. <sup>15</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ihhêj ne mehcunea cuna mã me apê me hũmre impejti, ne Pahpãm mã ri quêt me ate amji kam me gapac xà cuneajahkre pej. Ỹhỹ, me hũmre mã pjê kam ampo pej ne cati na prãm atajê ri, Pahpãm mã ihkĩn nare, ne ahna cupê ihkêanre.

<sup>16</sup>— Pê Jowāw te me cumrār catê cator xà wỳr, ihtỳj ajco me Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kampa, ne me Pahpãm jarkwa na ihcakôc catêjê kampa, ne ajco ihkôat ameipa. Ata japu na, wamehcunea mã Pahpãm pê pjê jõ Pahhiti na harên to mō, ne ahpỳanre na Pahpãm himpej xà mã mencjêj prãmte ame amji mã carôt. <sup>17</sup>Xà quê ha pijamã jũ caxuw cõjkwa mepjê hamre? He quê ha ihtỳj jũ caxuw hamre, ne Pahpãm jarkwa nare, quê ha quêt jũ caxuw hamre nare. Quê ha nee Mojxe xwỳ jõ kàhhôc kamhãhhôc kryjre hikwa itajê nõ ipictor nare.

<sup>18</sup>— Ne quê ha me hũmre nõ apu hĩxi caca ne cumã hikra, ne ma tẽ ne ajteare mã cahãjnõ me hikwa na, quê ha cupê hũmre inxyre ata, ne ihkêanre ne. Quê ha cupê hũmrenõa te cahãj mã hikran ata me hikwa ata, ne hanea ne cuxà inxyre ne, ne ihkêanre ne.

#### **Hakràjti me Raxaro pê hamreare nare ata jarên xà**

<sup>19</sup>— Ỹhỹ wa ha me amã me hakràj te amji kam hapac xà kôt harê. Ỹhỹ, pê hũmre nõ jakràj cati, ne ajco ihkà impej to pit mã ihkà, ne ajcoamcro

cunea kam hõ impej pit kur to ipa, ne ajco amji kîn catia ton to ipa. <sup>20</sup>Pê hanea ne hũmre nõ pê hamreare ata japrÿRaxaro. Ne ihkà xêt, ne hĩ cunea kam ahna cuhê. Pê Raxaro jũkjê atajê ajco hũmre jakràj cati ata wÿr me to pra, ne hũrkwa jarkwa mã me cunõ. <sup>21</sup>Pê ajco curia harkwa mã hikwa. Por hakràj catê ata japàn xà pê hõ pihur, mã cute to harte prãmte ajco hikwa. Pê hanea ne rop ajco hÿrmã pra ne cumã cuhê atajê cũmtwÿ.

<sup>22</sup>— Ne ty, pê me hĩ jarêt, pê Pahpãm mã imprar catêjê cõjkwa pĩn, mamempejti tyc atajê krĩ xà wÿr me caxwÿn to tẽ, ne me panquêtiti Aprãw xwÿ kjê kamme hÿr, pê huwahi ne to jÿ. Pê hanea ne hakràj catê ata ty, pê me hĩ jarêt.

<sup>23</sup>— Pê Raxaro kĩnte mehtyc kêanre atajê krĩ xà kam, cute me amji pupun xà kêanre xà ata kamamji pupu. Ne irĩt, ne ihmãt ri cute Aprãw xwÿ pupun, ne cute hĩkjê rũm Raxaro xwÿ pupun. <sup>24</sup>Ne cumã caràr to: “Quêtiti Aprãw, icaprĩa ne! Imã Raxaro kujate, quê cõ to hũhkrahhi inco ne to ijarkwa jakry! Ampo na? He wa cuhy ita kamamji pupun xà kêanre to amji pupu!” hane.

<sup>25</sup>— Mã Aprãw cumã: “Itãmxwÿ, he pê ca cormã atĩr reria mã ajco quêt amji mã ampo pejti cunea incwa ata to ca amji japackrea ne. Pê Raxaro ajcoakĩnte girõa pê amji mã ihkên pit cwa. Ne ita caxuw ri quêt imã caprĩ, mã apu hakry ne ampo ita cunea to amji mã amji kîn. Ca ihkĩnte, ita caxuw amji pupu he. <sup>26</sup>Ne xwÿjê mã, me pahcote na pjê catacti ita kam, cu nee me pahnõ ajpên wÿr parêr nare” hane.

<sup>27</sup>— Mã hakràj cati ita cumã: “Ýhÿ, quêtiti Aprãw, wa ha awÿ, ca kepê inxũ jũrkwa wÿr Raxaro kujate. <sup>28</sup>Quê cormã curi me ikjêjê te xĩc ne me hàhhuc atajê mã mehkên cawpa, mãr quê mehkên ton jicu, ne nee ikrĩ xà kêanre ita wÿrmemprar, ne icuxà me amji pupun xàkêanre to hajÿr nare” hane.

<sup>29</sup>— Mã Aprãw cumã: “Pom ramã me akjêjê mã Mojxejõ kàhhôc me, Pahpãmjarkwa na mehçakôc catêjê jõ kàhhôc itajê. Ne quê ha taa me cumã ita to hahkre, ne me hapackre ne me cumã ihcawpa. He me cumã ihcawpa xà ita caxuw ri ihkàhhôc atajê” hane.

<sup>30</sup>— Mã cumã: “Hamreare quêtiti, jũ wÿr quê ha ihkàhhôc itajê kampa. Quê ha quêt jũm tyc ata hacpÿa mã ihtĩr, ne me hÿrmã cato, quê ha ihtÿj me kampa, ne mehkên itajê jicu” hane.

<sup>31</sup>— Mã Aprãw cumã: “Quê ha cute nee Mojxe jõ kàhhôc par nare, ne hanea ne nee me Pahpãm jarkwa na ihçakôc catêjê jõ kàhhôc par nare na, quê ha nee jũm hacpÿa mã jũm tĩr ata kam hapac nare” — hane. Hõ, Jeju te Parixêw catêjê mã hũjarên to hajÿr.

### Mehkên cunea jicu kôt harên xà

**17** <sup>1-2</sup>Ne Jeju te hipêr ihkôt me ipa catêjê mã:  
— Ýhÿ, ampeaj kam quê ha hõtpe mekwÿ, Pahpãmçuna mã mehkên xà kêanre to. Ne pÿj me xi, por cute me cumã mehkên to hahkre,

ne me cumã to mehhimpej atajê, quê ha ame amrãa to ame amrã. Ampo na? He quê ha Pahpãm, por cute jũmjê kryjremã mehkêanre to hahkre atajê, quê ha Pahpãm mehkên mã me cumẽ. Ne mehkên mã me hàr xà ata ri ihkêanre. Quê rỳ mã mehkên kêanre ata xwỳjrea na memput na kên pytĩa nõ mã hê, ne cõxwa tua kam ahna me cumẽ, quê cô me hipej. <sup>3</sup>Co he, me guphê! Quê ha atõ ampo to ato kên, ca ha intête cumã. Quê ha ihkên ita jicu, ca ha cute ato kên ata to tojnõ, ne nee to amji japackre nare. <sup>4</sup>Quê ha atõ, amcro pyxit kam, ato kên to xet, ne awỳr pra ne amã: “Waha ite ato kên ita jicu. Ne nee hipêr ato hajỳr nare. Ikam acryc nare” hane. Ca ha atỳj cute ato kên ita to tojnõ, ne nee to amji japackre nare — hane.

*(Pê Ruc Jeju jarên jicu. Pê Matew hõ kàhhôc kam Jeju jarên to hane he.)*

### Matew 18.15-35

#### Cute ampo kên têtê jũm japackre xà

<sup>15</sup>Ne Jeju te hanea ne ihkôt me ipa catêjê mã:

— Quê Pahpãm na mehkwy nõ acuna mã ihkên xà nõ to, ca ha ma hỹrmã mō, ne ahte ajpên na me ajkrut peaj ne cumã cute ato kên xà ata jarê. Quê ha cute aparna, ca ha curia hacpỹ mã me ajpên to impej.

<sup>16</sup>— Quê apar nare, ca hacpỹa mã amji jaxà ne amji caxuw jũmjê to ajkrut, nare, mencre ne me haprô, ne ma hỹrmã me to mō. Quê ha cute ato kên xà na me hõmpun xà atajêa na me cumã harê. Nãmri pê mam ramã Pahpãm jõ kàhhôc harên to hane he: “Quê jũm pyxit peaj mehcukij catê wỳr têtê, ne cumã jũm jarên to kên na, quê ha nee impar nare, nãmri quê ha jũmjê incre ne cute hõmpun xàa na ajpêan kôt me harênna, quê ha ihtỳj mekampa” hane. Quê ihhêaj to me akampa ne ihkên ton jicu, ca ha hacpỹa mã me ajpên to impej.

<sup>17</sup>— Quê ihhêaj to me akwỳ nõ ata me apar nare, ca ha Pahpãm na mehkwy mã ihcunea naharên pa, mār quê taa me acuxà cumã mehcakôc. Quê ha nee Pahpãm na mehkwy par nare na, quê ha cupê mehcakrit pyrác, ne cupê Pahpãm jarkwajahkre kêt catêjê nõ, ne cupê Pahhiti jarkwa jirô pê ihpỳpỳm catê. Ne cupê amjia kôt ipa to prãm catê, ne ihtỳj ampo kêanre ton to ipa.

#### Me pahte ampo ton itajê cunea na, Pahpãm me pahto amji japackre

<sup>18</sup>— Ỡhỹ, pom ate pjê kam ampo kên cahpêrhyr ita, haneane cõjkwa kam ate ihcahpêrhyr. Ne hanea ne ate pjê kam ampo pej to tojnõ ita, hanea ne cõjkwa kam ate to tojnõ.

<sup>19</sup>— Ne hanea ne pjê kam cute ito amji mã mehhimpej atajê, quê ha jũmjê ajkrutne ijaprỳa na, ajpêan kôt me hàhwỳr na, quê ha cõjkwa kam

Inxũ Cati ihtÿj ampo na me hàhwÿr xà ata to me cumã. <sup>20</sup>Ne quê jũ ri jũmjê incrêre cakrô, amji mã ijapÿr to pôj xà ata kam, wa ha ramã ame cahê na ipa — hajÿr.

**Cu ha jũm te me pahto kên ata kam me pancryc jicu ita na**

<sup>21</sup>Mã Petrô Jeju na hàhtêp ne ihcukij ne cumã:

— Ijô Pahhi, jũ mã wa ha? Xà wa ha ikjê te ito kên to xet xà ata na kam icryc jicu, ne cute ito kên atajê na to tojnô to xet? — hane.

<sup>22</sup>Mã cumã:

— Jũ wÿr ca cute ato kên xà ata jahpan xà na, kam acryc jicu to xet peaj. Ca ha cute ato kên ata na to tojnô to xetxênta, ne nee cormã kam acryc jicu to tojnô nare — hane.

**Jũm te nee ihkwÿ nõ te to new ata to tojnô nare jarên xà**

<sup>23</sup>Ne Jeju mehcunea mã ihkôt harên to:

— He cõjkwa kam Pahpãm himpej xà te amji kam hapac xà pê ihhêj rũm jũmjê te hõ pahhi mã me hàpên, ne cute ajpên mã me hõ newto mehcaôc, ne ahna me ajpên par ata pyrãac. <sup>24</sup>Ne mam cute ihpore to, cute to new to mirjãw ata, pahhi ata wÿr cator. <sup>25</sup>Mã cumã hàpên catê ata pê cute to new catihti ata caxuw ihporejamreare. Mã hamre, hõ pahhi te jũm te to new atato ampo na hàhpan na me mên, hĩxi me mehkra mea mã. Ne hanea ne hàhcukrêj cunea to hõ new ata caxuw ihpore na me to hàhpan par na, cute me mên.

<sup>26</sup>— Mã cumã hàpên catê ita hõ pahhi cuna mã ihkôn krã na hÿr, ne cute ahna hàhwÿr ne cumã:

— “Ijô pahhi, ito amji mã awjamã, wa ha itÿj amã ijãmjõr to imõr ita kam ijãmjõr pa!” hane. <sup>27</sup>Mã hõ pahhi mã caprĩ xà, mã cute hõ new catihti ata mea mã, ihcunea na to tojnô.

<sup>28</sup>— Mã ma cute hõ pahhi to new ata na tẽ. Ne cute jũm te ihpore hy te xêj peaj to, to new ata cajpar. Mã cute jũm ita jõkre riihcuhtom, ne apu to ahcujrõ ne cumã:

— “Imã amgõ! Ampo to ate ito new ata jahpan xà na imã amgõ!” hajÿr.

<sup>29</sup>— Mã jũm ita cuna mã ihkôn krã na hÿr, ne ahna hàhwÿr, ne cumã harkwa to:

— “Ito amji mã awjamã, wa ha itÿj amã ijãmjõr to imõr ita kam ijãmjõr pa!” hajÿr.

<sup>30</sup>— Cakrô, mã nee ajte cute impar nare, ne ihkên mã mên. Ne cute me hacjên xà kam haxàr, mãr quê curia ihcuhhê, ne ihcuhhê xà ata to cumã amgõ.

<sup>31</sup>— Mã hamre, me hàpên catêjê na mehkwy nõ, cute ihkên ton ita na hõmpun, ne apu kam incryac to incryc, ne ma hõ pahhi te to tojnô ata wÿr tẽ, ne cutecumã harên par.

<sup>32</sup>— Mā pahhi te hipêr cumã hâpên catê ata na hàhwÿr ne cumã harkwa to:

— “Imã hâpên catê kêanre ita! Ca ate iwÿr, wa ite ate ito new catihti ata na ato tojnõ, ca ma tẽ. <sup>33</sup>Ne nee ate amji cuxà akwÿ nõ ata caprĩ, ne to tojnõ nare icuxà, pom wa iteacaprĩ ne amã hikran, ca ma tẽ ita? Ampo na mã ate icuxà to hajÿr nare?” hane. <sup>34</sup>Ne hõ pahhi ita apu kam incryac to incryc, ne ma me hacjên xà wÿr cute cumã hâpêncatê ata kujahêc, mã cute me haxàr. Na quê ha curia ihcuhhê, ne amji pupun to kêanre to ihcuhhê, ne xacute ampo to hõ pahhi to new atajê cunea jahpan xà na hàmjôr pa, necormã amji caprã — hajÿr.

<sup>35</sup>Ne Jeju te me cumã hÿjarên jicu xàa kam me cumã:

— Ca ha cute me ato new catêjê me, cute me ato kên catêjê atajê to tojnõ ne me hicu nare na, quê ha cõjkwa kam Inxũ Cati me acuxà nee ate me to kên atajê to tojnõ ne hicu nare — hajÿr.

---

## Matew 20.1-16

### Pur jõ pahhi me cumã hâpên catêjê jarên xà

<sup>1</sup>Mã Jeju te hipêr me cumã hÿjarên ne me cumã:

— Cõjkwa kam Pahpãm himpej xà te amji kam hapac xà pê ihhêj rûm pĩxõ krõ kre catêjê jõ pahhi pyrâac. Ne ma hân ne irârâtia na, cumã me hâpên catêjê japên to pra, cute mehkwy cajpar, ne hâpên xà na me ajpên par prãmte. <sup>2</sup>Ne pê pjê ata kam, pê amcro pyxit to me hâpên jahpan xà na ihpore hypyxit to ajco me amji mã amgõ. Na ri mehkõat amcro pyxit to me hâpên to pyt jahpan xà na ihpore ihhypyxit to me cumã hàmjôr xà na cute me ajpên par. Ne ma cute me hâpên xàwÿr mehkujahêc, mã me hâpên to mõ.

<sup>3</sup>— Mã ramã ahna pyt jàpir, mã ma krĩ cape na hipêr cumã me hâpên catêjê japênto tẽ. Ne curi cute me hÿmre kwÿ te nee ampo to mehâpên nare, ne cama ame ipa atajê kwÿ pupun. <sup>4</sup>Mã me cumã: “Ca ha me hanea ne me imã ijõ pĩxõ to apê, wa ha ate me gâpên xàatajê jahpan xà na catyt kam me amã amgõ” hane. <sup>5</sup>Mã ma me mõ.

— Mã ramã pyt me pahkrã jimoc kam hÿr xàa kam, cuthipêr itajê to hajÿar, ne cute me haprôr, cumãme hâpên xà caxuw. Ne ramã pyt pec to mõ, mã cute hipêr itajê to hajÿar. <sup>6</sup>Ne ramã pyt xâr xàa wÿr, mã ma hacpÿ mã curi cute me cumã hâpên catêjê japrôr xà wÿr amji jaxàr. Ne cute hipêr me hÿmre kwÿpupun, mã mehkrĩ, mã cute mehcukij to: “Ampo na mã ita kam ampo to me gâpên nare kam, me ana pyt?” hajÿr.

<sup>7</sup>— Mã me cumã: “Ampo na? He nee jÿm te me imã me ijâpên xà nõ jarên nare na ri” hajÿr. Mã pĩxõ na pur jõ pahhi te mempar ne me cumã: “Ca ha hanea ne imã me apê” hajÿr.

<sup>8</sup>— Mã pyt xàr xàa kam, mã pìxô na pur jô pahhi te cumã me hàpên catêjê jô pahhi na hàhwÿr ne cumã: “Me hàpên catêjê mã akij, ne me cumã gàmjôr pa. Ne ca ha hapua na ite me haprôr atajê mã mam gàmjôr kam tẽ, ne hapua na ite mam me haprôr itajê mã amgõ” hajÿr. Mã harkwa kôt cute ton.

<sup>9</sup>— Mã ramã pytre kam, me hàpên kam cute me to ihtêm catêjê atajê teahpÿanre na ihpore ihhy pyxit ne mencwÿr par. <sup>10</sup>Mã iràrâtia na cute me hàpên kam ihtêm catêjê atajê, ihtÿj me hirôa pê me hàmcwÿr na me amji cãmjĩ cakrô, mã cute me cumã ihporeihhy to ihcahkũm atajêa jôr. <sup>11</sup>Mã cute amencwÿr, ne me hõ pahhi na mehcahôc kam mehtêm. <sup>12</sup>Ne me cumã: “Pÿhàpà! Pom hapua na me hũmre jàpên kênre itajê jàmchwÿr xà me, me ijàmchwÿr xà ita pipëan ajte? Wa iràrâtia na ite me ijàpênkam itêm. Ne amcro mã me ijucanãar kam, ite me ijàpên to pyt cakrô, mã ajte me ijàmchwÿr xà itajê pipëan!” hajÿr.

<sup>13</sup>— Mã pìxô na pur jô pahhi te me cumã harkwa to: “Me ikwÿ nõ catêjê me ikampa, wa nee ite to ihnõ cupan nare. Mår cu pahte ihpore hy pyxit peaj na ate me gápên to pyt na, pahte me ajpên par ta? <sup>14</sup>Me gõ pore incwa, ne ma me gũrkwa wÿr me to pra. Wa mam ite hũmre mã ijô pore to ijàmjôr to prãm ata to, wa ite hapua nahũmre itajê mã ijàmjôr, ne me ato ipipên partu. <sup>15</sup>Xà wa ha nee ajkĩ ite ijô pore to ijàmjôr na prãm ata to ijàmjôr nare? Xà ca ite me to impejtixà ita jũ na, ca ame kam acryc?” — hajÿr.

<sup>16</sup>Ne Jeju te harên jicu xà kam me cumã:

— Quê ha jũ caxuw Pahpãm pê pìxô na pur jô pahhi ata pyrãac. Ne mehkryjre me, me cati to ajpëan. Ne hapua na me ipa itajê me, mam me ipacatêjê to ajpëan — hajÿr.

*(Pê Matew harên jicu. Pê Ruc hacpÿa mã hõ kàhhôc kam Jeju jarên kam to incrà.)*

### **Cu ha pahtÿj Jeju to amji mã me pahhimpej to prãm**

<sup>5</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê te ita na me Jeju kam hapac, cwÿrjapê ri cute ahna me hàhwÿr to:

— Ýhÿ, me ijô Pahhi. Wa me hirôa pê amji mã me atoihimpej na me itehcajpa — hajÿr.

<sup>6</sup>Mã me cumã:

— Ca nee cormã ito amji mã me ahimpej nare. Kepê ca ito amji mã me ahimpej kryjre to hanea, pom quê ampo hy kryjre ita he, ne atÿjampo pĩ pàr catia xa ita mã garkwa ta, necumã: “Garê mea mã amji capa, ne ma côxwa kam amji kre” hane. Quê ha pĩ pàr ita ihtÿj me akampa, ne me akam hapac to kênre nare, ne ma côxwa kam amji kre — hane.

### **Cama me cumã hàpên catê jàpên jarên xà**

<sup>7</sup>Ne hipêr me cumã:

— Quê jùm cama me anõ mã hàpên catê na ipa, ne amã pur kam apê, ne amãcarà cahàcre hòhti jamã, ne pyt xàr xàa wỳr pur pĩn amji jaxà, ca ha ajkĩ cumã: “Hamre, ate gápên xà jicu ita kam gapacta ne gápànxa na jỹ ne apà” hane? <sup>8</sup>Jũ wỳr ca ha cumã hane. Ca ha ajteare mã cumã garkwa to: “Hamre, ita caxuw ca ha akà pro xà to amjipro, ne imã ijõ nõ to, ne imã agõ, waha apà ne ikõ, jirõ pê mã ca ha gapacta ne apà” hane. <sup>9</sup>Nare ca ha ajkĩ amã hàpên catê ata mã: “Caate ipar pejti, ne ateitehcajpar to catia, cwỳrjapê ri apyrên ijakry” hane? Jũ wỳr ca ha cumã garkwa to hane.

<sup>10</sup>— Měr hòhõ, he me apê hàpên catê nõ ata pyràac. Na ca ha ate me, pom ite ampo cunea na me amẽn itajêton na, ca ha me amji jarênto hane he: “Me ipê meamã me ijàpên catêjê kêanre, wa me ite, por ampo na ate me imẽn ata to pit mã me ijàpên, ne neegarkwa jirõ pê, amjia kôt hipêr me ijàpên nare” — hane. Hõ, Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã to hahkre to hajỹr.

### Pê Jeju mehka xêt te tej caprã

<sup>11</sup>Pê ma Jeju Krĩpinkrên wỳr mõ, ne Krĩritpejme Hĩpõjajo jõ pjê te ajpên mã ahhyr cajpuw mõ. <sup>12</sup>Ne ramã krĩ jacot mã hàr xàa kam, pêmehkà xêt catêjê me tej nehỹrmã me pra. Ne ampỳa mã me ahtwỳ ne me xa. <sup>13</sup>Ne ame caràr, ne mecaràar kam me Jeju na hàhwỳr to:

— Pahhi pê Jeju! Me icaprĩa ne! — hane.

<sup>14</sup>Mã Jeju te me hòmpun, ne me cumã:

— Amũ me pra, ne Pahpãm mã mehcajrên catêjê wỳr me axà, quê me gaxàjre ata jakàn pê ameapupu, ne ame akõpir to impej, ne ame gakrõ — hajỹr. Mã me hỹrmã memprar kwỳa kam, mã ramã mehcunea impej to mõ.

<sup>15</sup>Mã mehka xêtti atajê nõ te ramã caprãr na amji cajpêr, ne amji kà pupun, ne Jeju wỳr amji jaxàr pyrentu, ne kỳj cati pêa mã caprãr pyrên hakryti na, cõjkwa kam Pahpãm to hàmnãn to mõ. Ne jùm ata pê nee Juta catêjê nõ nare, ne cupê Krĩritpej jõpjê catêjê nõ. <sup>16</sup>Ne Jeju wỳr cator, ne cuna mã hõ pôrpo ne nõ, ne cumã:

— Ýhỹ, ikrã tũm ampeaj kam apej, ne ateicaprãr xà ita pyrên ampeaj kam ijakry — hane.

<sup>17</sup>Mã Jeju te ihcukij ne cumã:

— Pỳhàpà, jõ ri mã me akwỳ cahhur? Xà nee ite me acunea caprãr narena mã apyxit peaj te amji jaxàr? Jõ ri mã me akwỳ kwỳ te me nowi atajê? <sup>18</sup>Ampo na mã apê mehcahkrit pê nee Juta catêjê nõ nare ita te pit mã amji jaxàr, ne Pahpãmmã hũrên gakry na amji jarên to mõ? <sup>19</sup>To xa ne mõ. Ca ito amji mã ahimpej, cwỳrjapêri ramã acaprãr pejtu — hajỹr, mã ma tẽ.

### Pahpãm te pjê to ihhimpej kôt harên xà

<sup>20</sup>Mã amcro nõ na Parixêw catêjê nõ te Jeju cukij, ne cumã:



— Jũ caxuw mōrmō quê ha Pahpãm pjêcunea to ihhimpej kam tẽ? — hajÿr. Mã Jeju cumã:

— Quê ha ihtÿj Pahpãm cato, cute pjê ita to ihhimpej xà caxuw. He jũ wÿr ca ha ampo pupu, ne ihkôt amcro nõ na cator xà atajahkre pej. <sup>21</sup> Quê ha ihprôt pê cato. Cwÿrjapê jũ wÿr quê ha jũm amã harên to: “Hõmpu he, pjê ita to ri Pahpãm himpej xà” hane. Nare, quê ha amã: “Hõmpu he, ihmãt ri pjê ata to quê ha ihhimpej” hane. He ramã Pahpãm te me acaxwãm pê, meanõ mã, cute amji kam hapac xà to ihhimpej — hane.

### Jeju te amji jaxàr xà kôt harên xà

<sup>22</sup> Mã cute mehkôt me ipa catêjê mã:

— Quê ha jũ caxuw ipê me Ahàkà jōamcro kam ahtwÿ, ca ha amcro atajê pupunprãm cakrô, nee hõmpun nare. <sup>23</sup> Quê ha mehkwy me amã: “Ita ri ca Pahpãm pupu he” nare quê ha me amã: “Ihmãt ri ca hõmpu he” hajÿr cakrô, quê ha nee cator xà hajÿr nare. Cwÿrjapê ca ha nee me harkwa kôt apu hapên to apa nare. <sup>24</sup> Quê ha ipê me Ahàkà jō amcro ihprôt pê cato. Quê ha me icator xà pê ihhêj rûm pahhãjê cuxê pyrãac. Pom pahhãjê cuxê ne cõjkwa cunea cujroita na, quê ha icator xà hane. <sup>25</sup> Ne icator xà ita wÿr, quê ha xa me amji pupunxà kêanre to me amji pupu, ne ame icurê.

<sup>26</sup> — Ne por pê me panquêtti Nowe xwÿ jō amcroajco hapôj ata na, quê ha me ijō amcro hane. <sup>27</sup> Ne por ihtÿj ajco mehcunea me apà ne me ikô to me ipa. Ne nee amji na me ampo cãmji nare kam, mehũmre me pyjê ajco me hikwa tuw to mōr ata kam, pê ahnaaNowe xwÿ te pàr kreti mã hàr jō amcro kam ahtwÿ. Ne me hàr jirô pê, pê cô cati cato, ne mehkwy jipej tu.

<sup>28</sup> — Ne menquêtti Ro xwÿ jō amcro ata kam pê me hanea. Ne nee amji na me ampo cãmji nare kam mehcunea ajcome apà, ne ajco me ikô, ne ajco ame ampo jũhkàr to me ipa, ne ajco ihpore to ampo na me hàhpan to me ipa, ne ajco pur kam ame ampo hy kre to me ipa, neajco amji mã me ikre pyxwÿr to me ipa. <sup>29</sup> Ata jō amcro kam, pê Ro xwÿ Krìhpôc jō krì pê cato, pê ihprôt pê kên te cuhy cõjkwa pìn ihpÿm, ne krì me, mehkwy cunea to caxàr tu.

<sup>30</sup> — Hõ, quê ha me Ahàkà cator xà jō amcroa kam ahtwÿ, quê ha hanea. <sup>31</sup> Ne amcro ata kam, ca ha me anõ ikre jō mã ahtyc mãapu mō, ne ma atêm pyrentu, ne nee ampo pyr prãmte gũrkwa mã axàr nare. Ne me anõ pur kam apu apê, ne nee hacpÿ ne gũrkwa wÿr atêm nare. <sup>32</sup> Co he, Ro xwÿ prõ tehacpÿ mã Krìhpôc jō krì wÿr ihtêm prãm, cwÿrjapê ri ihtyc, na ca meto amji japackre. Na ca ha nee me hajÿr nare! <sup>33</sup> Quê ha jũm apu ihtÿr prãm, ne ihtÿj amji to acto. Ne jũm te amji to ipictor prãm ata, quê ha Pahpãm cahê na ihtÿr rohnÿtti mã.

<sup>34</sup> — Ne caxwa ata kam, quê ha me hũmre ajkrut ne menõ, me hikwa xà kam, quê hapyxit ne me haprô, quê ha pyxit ne ahtwÿ. <sup>35</sup> Quê ha me cahãj

me ajkrut ne ame arÿjhy twÿ, quê ha me pyxit ne me haprô, quê ha pyxit ne ahtwÿ. <sup>36</sup>Ne me hÿmre ajkrut ne pur kam ame apê, quê ha me pyxit ne me haprô, quê ha pyxit ne ahtwÿ — hane.

<sup>37</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê te mehçukij, ne me cumã:

— Jeju, jô ri quê ha ita hane? — hajÿr. Mã Jeju me cumã:

— He me apê xônti pyrâc, ne nee cormã ne ate me hahkre pej xà nare cahrô, quê ha jÿ ri cumã ampo ty, quê ha ihtÿj ahna cuprô — hane.

### Mehçukij catê te cahãj tehçajpar prãm nare jarên xà

**18** <sup>1</sup>Quê hãn ne hôtpe Pahpãmmã mehçakôc, ne nee quê jÿ caxuw intête meamji hi kwîn nare, prãmte ri Jeju te me cumã hÿjarên xà ita jarên. Hô, cute harên to hajÿr he:

<sup>2</sup>— Ýhÿ, pê hÿmre nõ ata pêmehçukij catê, ne cupê me hõ pahhi. Ne nee ajco amji mã Pahpãm cupa, ne harkwa kôt ipa nare. Ne hanea ne nee cumã jÿm cupa nare, ne krî nõ ita kam ihkrî. <sup>3</sup>Pê hanea ne krî ata kam jÿm cahãj pêimpjên ty ata ihkrî. Ne ahte ajco apu ipa. Ne ajco mehçukij catê wÿr pra ne cumã: “Itehçajpa, ne icurê xwÿn ata na ahçukij, ne cumã garkwata, quê hacpÿa ne imã ampo pê itekjêa atajê gô” hane.

<sup>4</sup>— Pê amcro jãhtôa kam ma mehçukij catê ita apucahãj ita tehçajpar caca. Pê ajco mãnea mã cahãj ata amji caxuw ihçukij to ipa. Mã jÿ ita caxuw cute amji mã: “He nee imãPahpãm cupa nare, ne nee imã jÿm cupa nare cahrô, wa ha itÿj cahãj ita tehçajpa. <sup>5</sup>Ampo na? Cahãj ita cama apu icahpêrkâr to ipa, cwÿrjapê wa ha ahçukij nehÿtã. Nãmri wa ha ite to hajÿr nare na, quê ha ihtÿj ito hamre” — hajÿr.

<sup>6</sup>Ne Jeju ihkôt me ipa catêjê mã:

— He mehçukij catê kêanre ita jarên kam me gapac to impeaj ne.

<sup>7</sup>He Pahpãm pê nee mehçukij catê kêanre ata pyrâc nare. Ne quêt ihtÿj mehkwÿ, caxwa me, amcro kam amjitehçajpar xà caxuw ame cumã carâr to me ipa atajê tehçajpa ne me hÿtã. Xà quê ha ajkî cute mehçajparxà ita wÿr apu ihkên? Quê nare! <sup>8</sup>Ampeaj kam wa me amã awjarê, Pahpãm quê ha ihtÿj mehkwÿa pytà, ne mehçajpa, mehçukij ne me to ipicokjêr xà jô amcro kam, ne hÿjarêan kam to.

— Ne quê hapijamã pjê kam jÿm ipê me Ahàkã cator xà ata jô amcro kam, amji mã ito ihhimpej? — hane.

### Me hÿmre pijakrut Pahpãm mã mehçakôc jarên xà

<sup>9</sup>Ne pê me hÿmre kwÿ atajê mehkwÿ jirôa pê mempej na me amji to hane. Cwÿrjapê ri Jeju te me cumãhÿjarên xà ita to hÿjarên to hajÿr he:

<sup>10</sup>— Ýhÿ, me hÿmre pijakrut ne ma Pahpãm to me amji kam hapac xà jÿrkwa wÿr me tẽ, cumã mehçakôc prãmte. Ne ihnô ata pê ri Parixêw catêjê nõ, ne ihnô ita pê ri pjê jô pahhi jarkwa kôt mehÿhkra kam hàmcwÿr catê.

<sup>11</sup>— Mă Parixêw catêjê nõ ita xa, ne hirăa pê Pahpăm mă ihcakôc, ne ampo pyrên hakry na cumă amji jarên to: “Ûhÿ, me ijõ Inxũ, nee mă ipê ijăhkij xicatê nare, ne nee ipê me cumă ihêj xi catênare, ne nee wa apu, por me ikwÿ amji pê mehprõ caxun to ipa atajê cuxà me cupê mehprõ caxun to ipa nare, wa nee hajÿr nare. Nee mă ipê pjê jõ pahhi jarkwa na mehũhkra kam hămcwÿr catê xa ata pyrăc nare pyrên ijakry. <sup>12</sup>Wa ijõtpê ipijacri impejti to ipa, ne amcrote xet ita kam, amcro pijakrutita kam, wa nee ampo kur to ipa nare. Ne wa hanea ne ampo cunea to itekjê atajê, quê ha imă ihkră tejwa ha ijõtpê to ajcrà, ne hăn ne pyxit ne gũrkwa măhacjê. Cwÿrjapê ca ha ito impejti ne” hane. Hõ, cute Pahpăm mă ihcakôc xà to hajÿr.

<sup>13</sup>— Mă me hũhkra kam hămcwÿr catê ita ihpahàmte, ihkĩnte ampÿa mă xa, ne nee kàj mă, cõjkwa wÿr, ihkuc to irit nare. Necama apu hitõhkre kam amji cahhy, cumă amji kĩn nõ xàhte, ne ma Pahpăm mă ihcakôc ne cumă: “Ijõ Inxũ, he ipê ikên ton catê, icaprĩa ne” — hane.

<sup>14</sup>Mă Jeju me cumă:

— Ampeaj kam wa me amă awjarê. Pom hũmre te Pahpăm mă ihkêanre na amji jarên ita ri, cuna mă cumă impej, ne nee ihkên nare. Ne ma quêt impej pëa mă, cuteamji jaxàr ikre wÿr. Mă ihkĩnteParixêw catêjê nõ ata ri Pahpăm maa ihkêanre, na ri nee impej nare.

— Ûhÿ, quê ha jũm apu amji to cati prăm to ipa, quê ha ihtÿj Pahpăm toincri. Ne jũm amji to incrire prăm to ipa ata, quê ha ihtÿj Pahpăm to cati — hane.

*(Pê Ruc harên jicu. Pê Macô hõ kàhhôc kam Jeju jarên to hane he.)*

## Macô 10.2-12

### Pê Jeju curê xwÿn catêjê ihkên mă me mën prămte hipêr ihcukij

<sup>2</sup>Mă ma Parixêw catêjê kwÿ Jeju wÿr me mõ, cute ampo na mehçukij prămte. Ne nee mă cute me ampo jahkre pej prămte hÿrmă me mõr nare, ne cute me Jecute ihcakôc xà nõ to ihcupan na me ton to prămte ri, hÿrmă me mõ. Ne hÿrmă me cator, ne me cumă:

— Xà cu ha ajkĩ Mojxe xwÿ teme pajapackre xà ata kõt, pahtÿj me pahprõmă me hikra? — hane.

<sup>3</sup>Mă Jeju te mehçukij to:

— Jũ mă pê Mojxe ita na ihhõc to? — hajÿr.

<sup>4</sup>Mă me cumă:

— Pê Mojxe me pamă to hahkre to hane he: “Ca ha aprõ mă hikran prăm, ne ate cumă hikran xà na cumă ihkàhhõc to, ne cumă agõ, ne atÿj jũkam ihkujate” — hane.

<sup>5</sup>Mã Jeju me cumã:

— He me akrã tỳj, ne me gũpar nare kam pê Mojxe me gapackre xà ita to hane. <sup>6-8</sup>Ne rỳ pëa mã, mam Pahpãm te pjê ton xà ata kam, pê mam hũmre to ne ihkôt cahãj to, ne ajteare mãquêt harën to hane he: “Quê ha ita caxuw me hũmre menxyrxwỳ me, me hũmjê jicu, ne me hikwa tuw, ne ma mehprõ wỳr me rê, ne mehprõme, me ajcaxê, ne ajpẽn kam me pyxit peaj” hane. Cwỳrjapê ri nee ita caxuw Pahpãm mã ajpẽn kam me ipijakrut nare, ne ajpẽn kam me pyxit peaj. <sup>9</sup>Cwỳrjapê quê nee Pahpãm te ajkam me to cuprõn ne me to pyxit peaj ata to, hipêr ajpẽn pê me ipicapõn xà nare — hane.

<sup>10</sup>Ne Jeju te me cumãhũjarën to hajỳr jirõ pê mã, ma hacpỹ mã ikre wỳr, ihkôt me ipa catêjê me, me mõ. Ne ikre mã me hàr, mã ihkôt me ipa catêjê te me hahkre pej prãmte ahna mehckuj. <sup>11</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ýhỹ, quê ha jũm xũmre hĩxi mã hikra, ne ajteare mã cahãj nõ me hikwa na, quê ha ramã hĩxi ata cuna mã ihkên xà ton ata kôt, Pahpãm mã cupê cute amji kam hapac xà kam inxyre kêanre atajê ton catê. <sup>12</sup>Nare quê ha jũm cahãj te impjên mã hikran, ne ajteare mã jũm xũmre me hikwa na, quê ha ramã impjên ata cuna mã ihkên xà ton ata pê Pahpãm mã, cupê cute amji kam hapac xà kam inxyrekêanre atajê ton catê — hane.

---

### Macô 10.35-45

**Pê Tijac me Jowãw me amji to cati prãmte amji mã Jeju na ahwỳ**

<sup>35</sup>Jirõ pê mã ri Tijac me Jowãw pê Xeptew kra atajê mehkwỳ pêampỳa mã, ahte Jeju wỳr me hàhtêp, ne me cumã:

— Me ijõ Pahhi, ate amji kam gapac xà na, ite me ana ijãhwỳr xà kampa, ne nee me ipê jũ mãn nare ajco — hane.

<sup>36</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ampo to wa ha me amã? — hane.

<sup>37</sup>Mã me cumã:

— Ca ha amcro nõ na ate pjê cunea to ahimpej xà caxuw gỹr xà catia carõt tỳjti ata kam jỹ, ne ca ha pijamã amji na me inõ jamã, wa ha me inõ acahê na awpõc rũm jỹ, ne me inõ awke rũm jỹ, ne acahê na meihimpej! — hane.

<sup>38</sup>Mã Jeju me cumã:

— Pom ca ate ampo na me gãhwỳr xà ita, caate nee me hahkre pej nare kam, atỳj ahna me iwỳr. Xà ca ha ajkĩ atỳj icuxà me ikên xà itajê mã me awcanã? Ýhỹ, wa ha ihmpej xwỳjrea na itỳj amji pupun xà kêanre to amji pupu. Ne por ite amji pupun xà kêanre ata pê ihhêj rũm ite ampo kêanre te ito kên xà to ite ikõm, ne kam amji cumrãr xà ata — hane.

<sup>39</sup>Mã me cumã:

— Wa ha itỳj me awcanã — hane. Mã Jeju me cumã:

— Ampeaj kam ca ha atỳj icuxà me amji pupun xà kēandre to me amji pupu. <sup>40</sup>He wa nee pa me amã jũ măn nare, nāmri ramã Pahpãm te amji mã icahê na mehkrĩ ne mehhimpej catêjê atajê capi, ne por cute amji mã jũmjê capiatajê mã quê ha ihkrĩ xà itajê jahkre, quê ha kam mehkrĩ — hane.

<sup>41</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê kwỳ te me ita par, ne ame Tijac me Jowãw kam mencryac to amencryc. <sup>42</sup>Mã Jeju te amji wỳr mehcunea to cuprôn ne me cumã:

— He me amã pjê ita kam krĩxàre jõ pahhi catêjê te kypê mehkwy to ihhimpej nare na, me hahkre pej. <sup>43</sup>Na wa ha intête me amã, mār quê nee jũ caxuw me akam ampo itajê nõ hajỳr nare. Nāmri quê ha me anõ mã amji to acati to prãm na, ca ha me akwỳ cunea mã gápên to apa. <sup>44</sup>Ne por quê ha mam jũmjê mã amji to prãm atajê, quê ha nee pahhiti na me amji to prãm nare, ne quêt amji to cama mehcunea mã hãpên catêjê.

<sup>45</sup>— He nee jũm xũmre te ito impejti xà caxuw wa ajpên pjê ita wỳr, ipê me Ahàkà cati te me hũmre na amji ton, ne iwryc nare. Ne quêt ite me atehcajpar prãmte wa ite amji to me akritxwỳ, ne me gaxà kam ityc xà caxuw, wa icator, mār wa me hàhtôa ne me hũtà ne me to impej — hajỳr.

*(Pê Macô harên jicu. Pê Ruc hacpyã mã hõ kàhhôc kam Jeju jarên kam to incrà.)*

### Jeju me, me ahkrare

<sup>15</sup>Mã krĩ ata kam mehkwy te me ahkrare kwỳjapỳn, ne ma Jeju wỳr me to pra, cute me ahnahũ nõr, ne Hũm mã mehcajrên prãmte. Mã ihkôt me ipacatêjê te ahna me hõmpun, ne ame kam mencryc, ne ma intête ame huwahi. <sup>16</sup>Mã quêt Jeju te amji wỳr me ahkrare nahãhwỳr, ne ihkôt me ipa catêjê mã harkwa to:

— Quêt taa me ahkrare itajê ajpên iwỳr me mō, amehcahpêrkárnare. Quê ha jũmjê itajê pê me ahkrare itajê pyrãac, ne ihtỳj jũmjê itajê Pahpãm himpej xà mã me axà. <sup>17</sup>Ita to me amji japackrea ne, quê ha jũm Pahpãm himpej xà na amji caxàr to hanea, pom quê ahkrare te ahna me amji caxàr he, ita na quêha ihtỳj jũ caxuw Pahpãm krac ri me axà — hane.

### Pê pahhi jakràjti nõ ata Jeju cukij

<sup>18</sup>Mã Juta catêjê nõ pê pahhi cator, necute Jeju cukij, ne cumã:

— Me imã ampo to hahkre catê, pom quêt apejti ita, jũ mã wa ha ne ityc jirô pê me Pahpãm jõ krĩkam apu ipa to? — hajỳr.

<sup>19</sup>Mã Jeju cumã:

— Ampo na mã ca apu ipej na ijarê? Ampo na? Neeme pahnõ impej nare. Me Pahpãm pyxit peaj ri ne impeaj to impej. <sup>20</sup>Pom ramã ate me Pahpãm jarkwa jahkre pej ita, pê me pamã harkwa to hane he: “Nee ame cupê mehprõ caxun nare, ne nee amehcuran nare, ne nee apugàhkij nare, ne nee apu ahêj xi jarên nare, ne atỳj me apãmjê me, meaxyrxwỳ jarkwa to me amji japackre to me apa” — hane.

<sup>21</sup>Mã hũmre ita cumã:

— Ỡhỹ, icrire naa mã, wa Pahpãm jarkwa kôt amji to ihmpej to ipa — hane.

<sup>22</sup>Mã Jeju te ita na impar ne cumã:

— Ỡhỹ, ca ha cormã ampo pyxit peaj ata to. Ca ha amũ tẽ, ne amji pê ampo cuneato ihpore na apha, ne me cupê hamreare atajê mã ihpore cunea jôr pa. Ca ha ate ampo itajê to hajỳr na, wa ha cõjkwa kam ate amji pê ampo jôr atajêjirõa pê amã ampo pej pit gõ. Ỡhỹ, ca ha ate hajỳr ne ampo itajê to amji caprãr na, ca haajpên tẽ, ne atỳj amji to ikôt apa catê na — hajỳr.

<sup>23</sup>Mã hũmre ita te ita na impar, ne cumãamji kĩn nare, ne ihpeacre. Ampo na? Cupê hakrãj cati na pê cumã hàhcukrêj atajê japê. <sup>24</sup>Mã Jeju te cumã amji kĩn nare na hõmpun, ne ihkôt me ipa catêjê mã:

— Hamreare, jũ wỳr quê jũm jakrãj cati ihtỳj Pahpãmte ihhimpej xà ata mã axà. <sup>25</sup>Ampeaj kam, quê ha nee jũm jakrãj cati nõ Pahpãm te ihhimpej xà ata mã hàr nare to hane, pom quê neecawrõ cahàc kô jarõti nõ aguj te kre nacator xà nare he — hajỳr.

<sup>26</sup>Mã cute me ita par catêjê ita na me ahcukij, ne me cumã:

— Mêr, jũ mã quê ha me, ne jũm amji pytà, ne cumã axà? — hane.

<sup>27</sup>— Jũ wỳr quê me hũmre nõ ampo itajê nõto. Ne quêt me Pahpãm mã ri ihtỳj ampoitajê cunea ton jahkre pej — hane.

<sup>28</sup>Mã Petrõ cumã:

— Me ipupu he, wa ite me ijũrkwa jicu, ne me apynãr — hane.

<sup>29-30</sup>Mã Jeju cumã:

— Ỡhỹ, ampeaj kam wa ha me amã awjarê, quê ha jũm tePahpãm himpej xà ata cwỳrjapê hũrkwa jicu, ne ihprõ rer, ne mehkjêjê rer, ne me hũmjê rer, ne menxyrxwỳ rer, ne mehkra rer na, quê ha pjê ita kam ampo itajê jirõa pêcucwa, ne ihtyc jirõ pê mã Pahpãmcahê na ipa, ne ihtĩr rohnỳtti mã — hane.

### **Pê Jeju hipêr ihtyc me hacpỹa mã ihtĩr xà jarê**

<sup>31</sup>Mã ma Jeju te me hàhtõa atajê intête ihkôt me ipa catêjê te tõxi atajê japrõr ne me to mõ, ne me cumã:

— Me ikampa! Cu ha ma Krĩpinkrên wỳr me mõ, por pê rỳ pẽa mã Pahpãm jarkwa to ihcakõc catêjêahna ihhõc ata wỳr, ne curia quê ha ame ipê Ahàkà to kên. <sup>32-33</sup>Quê ha Roman catêjê jũhkra mã me haxà,

quê ha ame cumã, ne ame hũn, ne ame kam harcô rě, ne amehcahhy, jirô pê mã quê ha mehcura. Quêha ahna amcro incrê, quê ha hacpÿa mã ihtĩr — hajÿr.

<sup>34</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê te me ita par pejnare, ne nee cute me Jeju jũjarěn xà ata jahkre pej pejnare. Ne cute me hahkre pej xà ita me cupê ipimxur tu.

### Pê Jeju into tũm nō caprã

<sup>35</sup>Pê Jeju Krĩcuxwati na hàhtêp to mō, pê hũmreinto tũm nō pry jahkà kam jÿ, ne ajco me ahna ahwÿ. <sup>36</sup>Ne cute cahê na amji to me mōr na mempar, ne cute mehckuj, ne me cumã:

— Ampo mã? — hajÿr.

<sup>37</sup>Mã me cumã:

— Pom Naxare jō krĩ pĩn Jeju cator ita ri mō — hane.

<sup>38</sup>Mã into tũm ita jũpar, ne cute caràr kam ihtēm, ne Jeju mã:

— Jeju! Apê pahhi Tawi xwÿ tàmwxwÿ ita, icaprĩa ne! — hajÿr.

<sup>39</sup>Mã mam me mō itajê cama ame kam incryc, ne amecumã:

— Kêt! Ne aracri jÿ! — hane. Mã hipêr cute caràr to:

— Pahhi Tawi xwÿ tàmwxwÿ ita, icaprĩa ne! — hajÿr.

<sup>40</sup>Mã Jeju te impar ne hàhhuc, ne cute cumã hàkjêr na me mên. Mã ajpên into tũm ata to me mō, ne Jeju na me to hàhtêp. Mã cute ihcukij ne cumã:

<sup>41</sup>— Ampo na ca prãm? Ampo to wa amã? — hajÿr. Mã cumã:

— ÿhÿ, Jeju, wa hacpÿa mã irĩt prãm — hane.

<sup>42</sup>Mã Jeju cumã:

— Rĩt! Ramã acaprãr. Ate ito amji mã ahimpej, cwÿrjapê wa ite hacpÿa mã ato to amã impej — hane.

<sup>43</sup>Mã hũmre ita irĩt pyrentu, ne ma cute Jeju pynãr, ne hacpÿa mã cumã into impej ita jahpan xà na cõjkwa kam Pahpãm pejti, necatihti na harên to mō, ne cumã into impej pyrên hakryti na amji jarên to mō. Mã mehcuea te me ita pupun, ne Pahpãm pejti na cute me harên kam mehtēm.

### Jeju me Xaquêw

**19** <sup>1</sup>Pê Jeju Krĩcuxwati mã axà ne ma krĩ japôc to mō. <sup>2</sup>Pê curi hũmre nō japrÿ pê Xaquêw ita ihkrĩ. Ne pê hũmre ata pê hakràj catê. Ne cupê pjê jō pahhi jarkwa kôt me hũhkra kam hàmcwÿr catêjê jō pahhi, ne ajco hō pahhi jarkwa jirôa pê me hũhkra kam amcwa, ne amji mã huwahi. Cwÿrjapê pê mehcuea mã ihkĩn nare ne ma ame curê. <sup>3</sup>Pê tee ajco apu Jeju pupun nehahkre pej prãm, ne jũ wÿr quê hōkre nōre ita kam, ipu na me hàhtôti ita kam hõmpu. <sup>4</sup>Ne ma cute hõmpun prãmte, hipê cumam ipichaur ne pĩxô pàr na hàpir, por pê ihkrac ri mōr xà ata na. <sup>5</sup>Mã Jeju mō ne kàj mã irĩt, ne cute Xaquêw pupun, ne cumã:

— Xaquêw, awrÿc pyrentu, wa ita kam gürkwa kam ijàhhuc to prãm — hajÿr.

<sup>6</sup>Mã Xaquêw jÿjarêan kam iwÿc, ne cute cumã amji kïan kam hürkwa kamahna amji caxàr. <sup>7</sup>Mã mehcunea te me ita pupun, ne ahna me cupêihkaj na, cwÿrjapê ri cute ahna mehcaôc kên kammehtëm, ne me amji mã:

— Pÿhàpà, quê ha Jeju ajte ihkrã kên catê ita jürkwa kam ahtwÿ — hajÿr.

<sup>8</sup>Ne me hàpàn jirô pê mã ri Xaquêw xãm, ne cute Jeju mã amji jarên, ne cumã:

— Ijõ Pahhi, ikampa, wa ha me cupê hamreare atajê mã ijàhcukrêj jìkjê gõ. Ne me cupê ijàhkij atajê, wa ha hacpÿa mã me cupê ijàhkij pyxitjahpan xà na, me cumã ijàmjör to cwat — hajÿr.

<sup>9</sup>Mã Jeju cumã:

— He ampeaj kam ate amji kam gapac xà ton ita na impej. Ne toa ca ate mehcunea mã hanea ne apê Aprãw xwÿ tàmwxwÿ na amji jarên. Cwÿrjapê quê ha ita kam, Pahpãm ikre ita kam mehkrí catêjê itajê kên catia pê me hütà. <sup>10</sup>ÿhÿ, ampo na ri ipê me Ahàkà pjê ita kam cator? He cute me ipictor catêjê japên, ne Pahpãm wÿr me haprör xà caxuw — hane, ne ma ihkôt me ipa catêjê me, me mō.

### Ihpore hô catia te tej jarên xà

<sup>11</sup>Ne ramã Krípinkrên na hàhtëp, cwÿrjapê ri me cumãa ramã Pahpãm te ihhimpej xà ata cator xà kam hàhhuc xàa kam na amehcãmji.

<sup>12</sup>Cwÿrjapê ri Jeju te me cumã Pahpãm himpej xà to hahkre prãmte me cumã hÿjarên xà nõ ita jarên, ne me cumã:

— ÿhÿ, pê hÿmre ita cati, ne cupê pahhi nõ ita kra. Ne ajco amji to pjê jõ pahhi to prãm, cwÿrjapê pê ma pjê nõ jÿwrya kampahhiti cati ihkrí ata wÿr tē, cute amji to pjê jõ pahhi prãmte. Ne hÿrmã ihtêm jirô pê, quê ha cupê pahhi ne amji jaxà. <sup>13</sup>Ne ihtêm xà wÿr, cute cumã me hàpencatêjê te tej atajê capi, ne me hahkre pej prãmte me ahna hàhwÿr, ne cute ahpÿanre na me cumã ihpore hô catia pyxit ne hõr par. Ne cute me cumãharkwa hyr, ne me cumã: “Ihpore hô cati ita py neto tē, ne gapacta ne kam me to apixô to mō. Krãa caxi, jÿ mã ca ha me, ne ihpore hô ita kamme to hàhtë to amõr to? Mår wa amji jaxà, necormã me gahkre pej” hajÿr. Ne ma pjê nõ wÿr tē.

<sup>14</sup>— Pê hõ pjê kam me curê xwÿn kwÿ amehkríatajê ma hÿmre ita pê me hõ pahhi na amehcaca. Ne ma ihkôt me jÿmjê itajê kujate, cute pahhiti mã me hÿjarên prãmte, ne me cumã: “Wa ma ame me ijõ pahhi na me hÿmre ita caca” hajÿr cakrô, mãhÿmre ita ihtÿj amji caxuw hõ pahhiti cukij, mã cute pjê jõ pahhi na ton.

<sup>15</sup>— Mã cupê pahhi, ne hürkwa wÿr cute amji jaxàr. Necute me cumã hàpên catêjê mã ihporehô cati jör atajê na hàhwÿr, cute me hahkre pej prãmte, jÿ mãmõrmõ cute me, ne ihpore ita to me ipicamên.



16 — Mā mam ita hÿrmã cator, ne cute hõ pahhi mã: “ÿhÿ, ijõ pahhi, ate imã ihpore hô pyxit ne hõrata, hamre, wa ite kam to ipixõ, ne hipêr hipy to tej ne kam incwÿr” hajÿr.

17 — Mā cumã: “Ahnaa ri ita! Apê imã gâpên catêimpeaj to impej. Ne apê ampo kryjre jamãr pejti catê, na ca ha ita caxuw ampo catia jamã. Wa ha krî te tej jõ pahhi na axãm” hane.

18 — Mā cumã me hâpên catêjê nõ ita hÿrmã cator, ne cumã: “ÿhÿ, ijõ pahhi, ate imã ihpore hôpyxit ne hõr ata, hamre, wa ite kam to ipixõ, ne kamto xïc ne incwÿr” hane.

19 — Mā pahhi ata cumã: “Taamã, ita caxuw wa ha krîte xïc jõ pahhi na axãm” hane.

20 — Mā hapua na cumã hâpên catê ita hÿrmãcator, ne cute hõ pahhi mã: “ÿhÿ, ijõ pahhi, ate imã ihpore hô pyxit ne hõr ata, wa itecupêhkã kam harîj ne ma apu intê. Na wa ha hacpÿa mã amã cugõ. <sup>21</sup>Ne acupate wa ite nee kam ampo to ipixõ nare. Wa ite ramã gahkre pej pejtu, apê hÿmre jâprêhti na. Ne ca atÿj me cupê ampo toate atekjê nare atajê to põj. Ne ate ampo kre nare atajê, ca gõtpe ame cupê ihkêhkê” hane.

22 — Mā cumã: “Apê imã gâpên catê kêanre, wa ha garkwa ita kõt apu ato kê. Pom ramã ate ijâprêhti ita na ijahkre pej pejtu ita? Pom wa mecupê ampo to itekjê nare atajê incwÿr to ipa, ne pom wa ite ampo krenare itajê, wa hãn ne me cupê ihkêhkên to ipa ita? <sup>23</sup>Mêr ampo na mã ate nee me ihporejamãr catêjê mã ijõ pore itajõr, mã kam cute me to imã ipicamên crire nare? Mêr ampo na mã ate me cumã hõr nare? Ca ha kepê to hane na mã, wa ha ijõtpe hipêr ihkwÿncrire ne kam cupy” hane.

24 — Ne cute cahê na mehcuhhê atajê mã: “Intête me ijõ pore hô ita capa, ne jÿm mã cute tej ata mã, ca me agõ” hajÿr.

25 — Mā me cumã: “Pÿhâpã, me ijõ pahhi, pom ramã cumã ihpore hô te tej ita” hane.

26 — Mā me hõ pahhi me cumã: “Ampeaj kam wa me amã awjarê, por ampeaj kam me cumã hàhtõ atajê, quê ha me cumã hàhtõ atajê jirõa pême cucwa. Ne mehkinde me cupê ihkryjre atajê, quê ha me cupê capa. <sup>27</sup>Ne hamre, ita caxuw, ajpên me icurê xwÿnatajê cunea japrõ ne me to mõ, por ma me hõ pahhina ame icaca atajê, ne icunaamã, ikam mare mã me hipej tu!” — hane.

### Pê Jeju Krîpinkrên mã axã

<sup>28</sup>Ne hamre, Jeju te me cumã hÿjarên xã ita jarênjicu jirõ pê, ma Krîpinkrên wÿr ihkõt meipa catêjê me, me pra. <sup>29</sup>Mã ramã krî jacot japrÿ to ame Pîxõ jõ krî me, Mehkênupunxã jõ krî na mehàhtëp, por Pîxõ jõ kêh cahê na krî atajê na. Ne ma mam cute ihkõt me ipa catêjê to ipijakrut ne mehkujahêc, ne cute me cumã harkwa hyr to:

<sup>30</sup>— Mam me tẽ, me pahcumam krî jacot ata wÿr, ne ca ha ramã me axãr xãa kam, me cawrõ cahàcre kam nee cormã jÿm jÿr nare ata

pupu, ne ramã cumã hêhiahpuro ne xa. Ca ha me cumã hê pô, ne ajpên me to tẽ. <sup>31</sup>Quê ha jũm ate me cumã hê pôn na me apupu, ne ahna me acukij, ca ha me cumã: “Pahhi ri apu ahna prãm, ne cute hỹrmã me ikujahêc” — hane.

<sup>32</sup>Mã ma ajwar me tẽ, ne Jejute hũjarên xà atajêa na cute me hõmpun. <sup>33</sup>Ne cormã ame cawrô cahàcre mã hêpôan kam, mã cute me to hõ tekjê catêjê te ahname hõmpun, ne mehçukij to:

— Ampo na mã ca ame cawrô cahàcre ita mã hê pô? — hajÿr.

<sup>34</sup>Mã me cumã:

— Pahhi ri apu ahna prãm, ne cute hỹrmã me ikujahêc — hane.

<sup>35</sup>Ne ma Jeju wÿr me to mō ne to cator. Ne kam cute me cumã cupêhkà jaxwÿr, ne cute kam hÿr na mehtehcajpar, mã kam hÿr. <sup>36</sup>Ne cormã to mōr prãam kam mã, cumam me cumã me hõ cupêhkà capô, ne pry kôt me cumã nōr to mō.

<sup>37</sup>Ne ma ramã Krĩpinkrên na me hàhtêp to mō, ne ramã Pĩxô jō kên jō ajpô xà mã me iwÿc to mō. Mã ihkôt me ipa catêjêjãhtôa ne ihkôt me mō. Ne cute me Pahpãm carôt kôt Jeju jãpên xà pihho catia pupun atajê pyrên ame hakrya to ame hakry. Cwÿrjapê ri kÿj cati pêa mã cute mePahpãm pejti na me harên kam me to ihtêm. <sup>38</sup>Ne me caràr to me hane he:

“Me pajō Pahhiti me pahwÿr cator!

Ne Pahpãm jarkwa kôt hãn ne ipa!

Mã cõjkwa kam mehkrĩ catêjê atajê cuneapinkrinti.

Ne mehçunea te ramã cupêPahpãm catia na me hahkre pej” hane.

<sup>39</sup>Mã Parixêw catêjê kwÿ me hàhtôa jipôc riamehçuhhê atajê ame Jeju mã, ne me cumã:

— Me cumã ampo to hahkre catê, akôt me ipacatêjê mã garkwa ta, quê me kêt — hane.

<sup>40</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ampeaj kam wa ha me amã awjarê, quê ha me kêt, quê ha ihtÿj kên itajê me haxà kam, caràr kam ihtêm pyrentu — hane.

### **Pê Jeju Krĩpinkrên kam amrã**

<sup>41</sup>Ne Jeju te Krĩpinkrên na hàhtêp, ne cutehõmpun ne apu caprĩ, ne apu kam amrã. <sup>42</sup>Ne incwÿar kam cute hũjarên to:

— Pÿj me hêj xi!

Krĩpinkrên kam me akrĩ catêjê, he me apê amji jahkre kêatre.

Wa tee me amã, me ate amji kam me gapac xà carĩcti to hahkre, ca ajte nee me amji caxwãm pê me amji to me acarĩcti prãm nare.

Me apê amji jahkre kêatre!

<sup>43</sup> Ỡhỹ, quê ha amcro nō na me acurê xwỳn meakrã tu ne, ne me ana ajxê. Quê ha ame ana pjê hakôtne ajpẽn wỳr me gagã, ca ha nee ame gapôj nare.

<sup>44</sup> Quê ha me gũrkwa cunea to amehkêanre ne, ne me to hamre tu. Ne por kẽn te kwỳc caxwãm pê amehkrĩ atajê, quê ha mehkrare me, me hamre tu.

Nee quê hakrĩ ita jaxà kam kẽn nō hàhhuc nare.

Ne nee hakàn pê cumã hãm xà nō hàhhucne hãm nare.

Me apê amji jahkre kêatre to, ca nee ate me ipupun pej nare, cwỳrjapê ca ha me akên mã me axà.

Ne nee me amã Pahpãm jō amcro cator xà ata na hahkre pej nare.

Ne cute me apytàr xà jō amcro ata kam, ca ha ma hỹrmã ame apipkjêr caca — hajỹr.

*(Pê Ruc harẽn jicu. Pê Macô ihkwỳ jarẽ.)*

## Macô 11.12-14

### Pê Jeju pĩxô pàr nō ata crô

<sup>12</sup> Ne jũ mã me ahna amcro te, mã ma hacpỹ mã Mehkênupupunxà jō krĩ pĩn cuteme amji jaxàr ne me mō, mã ramã Jeju mã prãm. <sup>13</sup> Mã ampỹa mã cute pĩxô pàr nō hõncoti pupun, ne ma hỹrmã mō ne cator, cute ahna hō japẽn prãmte, mã ahna hō nare. Pê cormã hō xà kaj na, na pê nee hō nare. <sup>14</sup> Mã Jeju te harkwa to pĩxô pàr ata crôn to:

— Quê ha nee hipêr jũ caxuw jũm apàr xô nō krêr nare — hajỹr. Mã ihkôt me ipa catêjê te incrôn xà ita na mempar.

*(Pê Macô harẽn jicu. Pê Ruc hacpỹa mã ihkwỳ jarẽ.)*

### Pê Jeju me to Húm Cati jũrkwa caprã

<sup>45</sup> Ne Jeju Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwawỳr mō ne cumã hàr, ne cute kam ihpore to ampo na me hàhpan catêjê japôj kam ihtêm.

<sup>46</sup> Ne cute me cumã harkwa to:

— Inxũ Cati jō kàhhôc kam, ihhôc te harẽn xà ata te hajỹr he:

“Ỡhỹ, ijũrkwa pê kam imã mehcakôc xà” hajỹr.

Ca ajte ate harkwa kaj na me tome hàhkĩj xi jũrkwa — hajỹr.

<sup>47</sup> Ne pê Jeju ajco amcro cunea kam me cumã ampo to hahkre. Pê Parixêw catêjê me, me cumã Mojxe jō kàhhôc to hahkre catêjême, me

hõ pahhi me, ajco tee ame Jeju curan prãm. <sup>48</sup>Ne jũ wÿr quê me ita to. Ampo na? Pê mehcunea mã Jeju par prãm na pê.

*(Pê Ruc harên jicu. Pê Macô hipêr ihkwÿ jarê.)*

### Macô 11.20-26

#### Pê Jeju pîxô pàr crôn ata incrà tu ne xa

<sup>20</sup>Mã apê mã iràrà na, ma hacpÿ mã Jeju me ihkôt me ipa catêjê pryata kôt me mõi, pîxô pàr ata na, ne cute me hõmpun, mã harê mea mã incrà tu ne xa. <sup>21</sup>Mã Petrô te pîxô pàr crà ata pupun, ne Jeju te cumã harkwa hyr na to amji japackre ne Jeju mã:

— Ijõ Pahhi, hõmpu he, mâr ca ate pîxô pàr crôn ta, incrà tu ne xa he — hajÿr.

<sup>22-23</sup>Mã Jeju cumã:

— Ita to amji japackrea ne he, ca ha ate ampeaj kam Pahpãm to amji mã ahimpej na, ca ha hàhkà jakôtti ita mã garkwa to: “Amji capa, ne cõxwa kam amji to awcapê” hane, quê ha hàhkà jakôtti ata ihtÿj akampa, ne garkwa kôt amji capa ne amji to awcapê. Ýhÿ, ca ha ate gũjarên xà ata kam ramã amji caxwãm pê amji mã: “Wa ramã itePahpãm te ita to hajÿr to prãm na hahkre pej” hajÿr na, quê ha ihtÿj garkwa kôt amji to awcapê. Nãmri ca ha ate gũjarên xà ata kam, amji mã: “Mõrmõ Pahpãm mã ajkĩ ita na to prãm nare, mõrmõ ajkĩ ahna cumã toprãm” hajÿr na, quê ha nee apar nare.

<sup>24</sup>— Cwÿrjapê wa me amã awjarê, ca ha me Pahpãm mã acakôc ne ampo na me wÿ, ne atÿj cute me amã hõr na amji mã me to hajÿr pyrentu, mâr quêihtÿj me amã cugõ, ca ha me acwa. <sup>25</sup>Ca ha hãn ne Pahpãm mã me acakôc kam pra, ne atÿj jũm te me anõ to kên xà atajê jicu, ne to tojnõ, mâr quê cõjkwa kam Inxũ Cati jÿ ata hanea ne, meacuxà, ate me akên ton atajê cunea jicu, ne to tojnõ. <sup>26</sup>Nãmri ca ha ate me jũm te me anõ to kên ata to tojnõ nare na, quê ha Inxũ Cati, cõjkwa kam ihkrĩ ata, me acuxà, nee ate me to kên atajê totojnõ nare — hane.

*(Pê Macô harên jicu. Pê Ruc hacpÿ mã mã hõ kàhhôc kam harên to incrà.)*

#### Pê Jeju Hũm Cati jarkwa kôt apê

**20** <sup>1</sup>Ne amcro nõ na, Jeju ame cumã ampo to hahkre, ne ame cumã Pahpãm jarênto mõi. Mã mehwÿ cator, Jeju cukij prãmte. Ne mehwÿ atajê pê Pahpãm mã mehcajrên catêjê jõ pahhi kwÿ me, Mojxe xwÿ jõ kàhhôc to hahkreatêjê kwÿ me, me prohti kam kwÿ. <sup>2</sup>Ne hÿrmã me cator, ne cute me Jeju cukij to:

— Ỹhỹ, me imã amji jarẽ, jũm jarkwa kôt mãca apu ampo itajê to? Ne jũm te mã ahna amã harkwa? — hajỹr.

<sup>3</sup>Mã Jeju mã cormã cute mehpro na to prãm nare, na ri me cumã:

— Ỹhỹ, wa ha hanea ne me acukij pyxit, ca ha me imã amjijarẽ, jirô pê wa ha itỳj hanea ne me amã amji jarẽ. <sup>4</sup>Ỹhỹ, jũm te mã Jowãw mã harkwa, mã cutecô kam me cumrãr? Xà cõjkwa kam Pahpãm te mã cumã harkwa? Nare xà ajkĩ pjê kam me hũmre nõ te mã cumã harkwa? — hajỹr.

<sup>5</sup>Mã cute me ajpẽn cukij kam mehtẽm, ne me ajpẽn mã:

— Ampo cu ha ajte me cumã harẽ? Cu me cumã: “Pahpãm te ri Jowãw mãharkwa” hajỹr na, quẽ ha hipêr me pahcukij, neme pamã: “Mêr hõhõ, ampo na mãca nee ate amji mã me Jowãw to hajỹr nare?” hane.

<sup>6</sup>Nare, cu ha me cumã: “Me hũmre nõa te riJowãw mã harkwa” hajỹr na, quẽha me hàhtõtĩ itajê ma ame pahcaca, ne kẽn to amepahcapê. Ampo na? Ampeaj kam ri me cumã Jowãw pê Pahpãm jarkwa na ihcakôc catê — hane.

<sup>7</sup>Cwỳrjapê ri me Jeju mã:

— Wa nee ite me jũm te Jowãw mã harkwa hyr ata na me hahkre pej nare — hane.

<sup>8</sup>Mã Jeju me cumã:

— Ca ma ame imã amji jarẽn caca, cwỳrjapê wa ha hanea ne nee me amã, por wa jũm jarkwa kôt apu ampo itajê ton to ipa ata na amji jarẽn nare — hane.

*(Pê Ruc harẽn jicu. Pê Matew hõ kàhhôc kam Jejujarẽn to hane he.)*

---

## Matew 21.28-32

### Mehkra te hũm kam hapac, ne me kam hapac nare jarẽn xà

<sup>28</sup>Ne Jeju te cute amehcukij catêjê mã ampo to hahkre prãmte me cumã:

— He pê hũmre nõ mã ihkra xũmre ajkrut. Mã cute mam ihkà ita mã harkwa to: “Ikra, ita kam ca ha imã ite pĩxô krô kre xà ata kre” hajỹr.

<sup>29</sup>— Mã ihkra ita te impar ne cumã harkwa to: “Imã imõr prãm nare” hane. Ne hapu na cute amji kam hapac, ne ma tẽ.

<sup>30</sup>— Mã hanea ne ihkra nõ mã cute harkwa to: “Ikra, ita kam ca ha imã ite pĩxô krô kre xà ata kre” hajỹr. Mã ihkra ita te impar ne cumã: “Ỹhỹ inxũ, wa ha itỳj tẽ” hajỹr cakrô, nee mõr nare.

<sup>31</sup>— Mêr hõhõ, wa ha ita na me acukij. Me amã, jũm mã pê hũm te amji mã ampo na to prãmrixà ata to? Xà mam kà ita, nare, hapu na ita? — hane. Mã cute impar ne cumã:

— Por mam ihkra xũmre kà ata — hajÿr. Mã Jeju cumã:

— He me apê hapu na jũm mã ihkra ata pyrãac. Ne atÿj me garkwa to me apê Pahpãm kôt me apa catêjê na me amji jarê, ne nee ihkôt me apa nare. Me amãa me hũhkra kam me hàmcwÿr catêjê atajê me, pyjê inxyre atajême girôa pê mehkêanre cakrô, mãramã me acumam Pahpãm himpej xà mã mencjêj to me mō. <sup>32</sup> Ampo na? Pê Jowãw ajpên me awÿr mō, cute me amã pry ata jarên prãnte, ca ajte nee ate mempar ne amji mã me to me ahimpej nare. Ne mehũhkra kam me hàmcwÿr catêjê me, pyjê inxyre atajê te mempar pyrentu. Ca ate me ita pupun cakrô, ca nee ate me to amji mã me ahimpej ne mempar nare — hane. Mã ma me pra, ne nee hipêr cute mehcyt nare.

*(Pê Matew harên jicu. Pê hacpÿ mã mã Ruc hō kàhhôc kam Jeju jarên kam tẽ.)*

### **Pur to me hàpên catêjê kên jarên xà**

<sup>9</sup>Ita jirô pê mã ri Jeju te me cumã hũjarên xà itajê nōa jarên, ne me cumã:

— Ýhÿ, hũmre nō te hō pur ata cunea kam amji mã pĩxô krô japyr te uwaatajê kre. Ne cute pur jamãr catêjêkwÿ mã hō pur ata jahkre, mãr quê ma me hamã, quê hō ne intep. Ne ma pjê nō wÿr tẽ, ne curi cute amji to putwrÿ jãhtôa.

<sup>10</sup>— Mã cute uwa to cuprôn xà jō amcroa kam ramã hàhhuc, mã cute mehÿrmã cumã me hàpên catêjê nō kujahêc, mãr quê pur jō pahhi mã ihkwÿ ta, ne cute me hamãr catêjê mã cute me to hàpên jahpan xà naihcãhur cunea juwahi prãnte. Mã ajte pur jamãr catêjê atajê amji mã pĩxô atajê cunea juwahi prãnte, cama amehcãhhy, ne ma cute hũre kam mehkujahêc. <sup>11</sup>Mã cute hipêr me cumã hàpên catêjê nō kujahêc, mã cute me to hajÿar ne me cumã ihpahàm catiaton, ne hanea ne amehcãhhy, ne ma hũre kam cute mehkujahêc. <sup>12</sup>Mã hipêr cute cumã me hàpên catêjê nōa kujahêc, mã pur jamãr catêjê te me to hajÿar, ne hanea ne ame to kêanre, ne ma pur pê me to cator.

<sup>13</sup>— Mã pur jō pahhi ita te amji kam hapac, ne amji mã: “Jũ mã wa ha ajte? Ýhÿ, wa ha hane, nema mehwyr imã ikra kinti ata kujate. Quê ha ihhêaj to amji mã me hũpa, ne nee amehcaxunnare” hane. Ne ma cute me hÿrmã ihkra ita kujahêc.

<sup>14</sup>— Mã pur jamãr catêjê itajê te amji wÿr mehkra ata pupun, ne me ajpên mã: “Me hõmpu he, pom ihkra xũmre ajpên mō ita pê pur jō pahhi kra. Hacme ne mehcura, ne me to hamre, quê ha pur ita pê me pahtekjêa” hane.

<sup>15</sup>— Ne cute pur pê mehkra xũmre ata to me cator, ne cute amji mã me mên, ne mehcuran — hajÿr. Hō, Jeju te me cumã hũjarên xà ita to hajÿrjirô pê mã ri cute mehcuran to:

— Jũ mã mōrmō quê ha pur jõ pahhi ita cute amji kam hapac xà ita to?  
 16 ÿhÿ, quê ha me to hane he. Quê ha mehwỹr cato ne me hũjamār catêjê  
 kêanreatajê cunea jipej tu, ne ajteare mã me hũjamār catêjê kwÿ mã pur  
 ita jahkre — hajÿr. Mã cute me ita par ne me cumã:

— An! Ampo na mã cute mehkra ita curan? Quê me pa mã mã, wa ha  
 nee mehcuran nare! — hajÿr.

17 Mã Jeju me hõmpun tÿjti, ne me cumã:

— He ihhêj ne me caa, ca ha ito me jũm kra ata pyràc ne me icura.  
 Ampo na? Paphãm jõkàhhôc kam ramã harên xà ita te hajÿr he:

“Pom ikre to me hàpên catêjê ma ame ikre mã hãm xà caxuw  
 kên pejti caca ita te ihkwÿ jirôa pê amji to cati,  
 ne ihcuhtac tÿjti” hane.

18 Ne ihhêj rũm ipê ikre mã hãm xà caxuw mam kên pejti cuhtacti  
 atapyràc, mã ma ame icaca, necute me ijicu. Co he, por quê ha jũm kên  
 ata kam ihpÿm ata, quê ha apu hirên tu. Nare, quê ha kên ata jũm kam  
 ihpÿm ne to hacrôre ne — hane.

**Pê me curê xwÿn hipêr Jeju cukij, cute ihkên mã me mên prãmte**

19 Mã me cupê Mojxe wÿj jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, me cupêPaphãm  
 mã mehcajrên catêjê atajê te, Jeju te me to hũjarên xà ata na amji na me  
 hahkre pej pyrentu, cwÿrjapê ri ma ame curê, ne cama mehpro ne me  
 haxàr pyrentu to prãm. Mã me hàhtôti te me Jeju par atajê mã ampeaj  
 kamihkîn. Ne Jeju curê xwÿn atajê mãampeaj kam me hàhtôti atajê cupa,  
 cwÿrjapê ri nee cute me Jeju pro nare. 20 Ne ihtÿj cama amehkôpîr to me  
 ipa. Ne cute mehkhôpîr catêjê atajê mã me hàmjôr, mâr quê amehkôpî, ne  
 ihtÿj ampo na mehckujto ipa, ne ampo kênre kôt mehpro, ne krî jõ pahhi  
 jũhkra mã me haxàr to prãm tori ame ipa. ÿhÿ, ihhêj ne pō rũm kam  
 mempejti, ne mecaxwãm pê, kam cute me amji kam hapac xà kêanre.

21 Mã me hũmre atajê ame Jeju cukij, ne me cumã:

— ÿhÿ, ampo to hahkre catê, wa ite ramã me acakôc xà me, ate ampo  
 to me imã hahkre xà atajê pê ampeaj kam na me hahkre pej. Ne nee  
 amãjũm cupa nare, na ca mehccunea to amji kam gapac xà to apipenti to  
 apa. 22 Ne ampeaj kam caxi me imã awjarê. Xàwa ajkî itÿj me pjê cunea  
 jõ pahhiti mã pjê jahpan xà na me ijàmjôr xà ata to meamgô? — hane.  
 Ne pê cute mehckuj xà ata to, ihkên mã me mên prãmte pê amehckuj.  
 Ampo na? Quê ihhêaj to Jeju me cumã: “Ca ha atÿj me amgô” hane, quê  
 ha me hàhtôti atajê ihtÿj ame kam incryc. Ampo na? He me cumã hàmjôr  
 prãm nare, na quêha ame kam incryc. Nare, quê ihhêaj to me cumã  
 harkwa to: “Ca ha nee me gãmjörnare” hajÿr na, quê ha pjê jõ pahhi  
 mãme hàpên catêjê atajê ihtÿj ame kam incryc, na pê amehckuj to hane.

<sup>23</sup>Mã Jeju te me cumã, cute amji kam me hapac xà kēanre ita na hūcapi pyrentu, ne me cumã:

<sup>24</sup>— Ajpên me imã ihpore hy nõ, wa hõmpu — hajÿr. Mã cute me cumã hõr. Mã cute me cumã:

— Měr jũm japyrẽ me, ampo carõ mã ihpore hy ita kam nõ? — hajÿr. Mã me cumã:

— Pjê cunea jõ pahhiti pê Xexa carõ me haprẽ — hane.

<sup>25</sup>Mã Jeju me cumã:

— Měr hõhõ, ca ha me pjê cunea jõ pahhiti pê Xexa mã me hàhcukrêaj gõ, ne hanea ne Pahpãm mã me hàhcukrêaj gõ — hane.

<sup>26</sup>Mã mehcukij catêjê itajê pê ihpro jahkre kēatremã aracri mehcuhhẽ ne me ajpên mã:

— Pÿhàpà, cu amehpro prãm cakrõ, mã cute ihcakõc xà ita to hamãr kēnre nare ita kam, jũ mã cu ha me to, ne mehpro? — hane.

### Hacpÿa mã ihtĩr na ihkõt harẽn xà

<sup>27</sup>Mã Xato xwÿ kõt me ipa catêjẽma apu mehtyc te hacpÿ mã ihtĩr naame ahna aprã atajê kwÿ Jeju na me hàhtêp. Ne cute hanea ne me hàhcukjêr xà ata to, Jeju kên mã me mên prãmte, cute mehcukij to:

<sup>28</sup>— Ýhÿ, ampo to me cumã hahkre catê, pê Mojxe xwÿ me pamã incaca xà ita naihhõc to hane he:

“Quê jũm ihprõ nõ me hikwa, ne nee kam ihkra nare kamty, quê ha hĩxi ahte apu ipa.

Quê ha impjên tyc ita tõa cahãj pijapit ata mehikwa, ne kam ihkra.

Quê ha ihkra ita to amji mãme mam impjên tyc ata kra” hane.

<sup>29</sup>Hõ, pê me pamã ahna ihhõc to hane. Ne pê xwahna jũmjê itajê me xet ne ajpên to mehkjêjê pit. Pê mam ihtõ kà itahĩxi ata me hikwa, ne nee kam ihkra nõ juwahi nare kam ty. <sup>30-31</sup>Mã hanea ne ihtõ te amji to hapu te hajÿar ne cume hikwa, ne hanea ne kaam ihtyc. Ne pê me xet itajê cunea mehprõ pyxit ata me, me hikwa partu, ne mehprõ ita kam jũm te mehkra nõ rer nare kam mehcunea mehhi. <sup>32</sup>Mã hapu na mehkõt mehprõ ita te hajÿar ne ihtyc. <sup>33</sup>Ne mehtyc jirõ pê, hacpÿa mã amehtĩr jõ amcro kam, cute me xet itajê cunea cumehikwa ita kam, jũm quê ha mehprõ ata to ihprõ? — hane.

<sup>34</sup>Mã Jeju me cumã:

— Me amãa, nee hacpÿ mã mehtyc tĩr xà nare, na mã ca ame icukij to hane. Ne ca ihkaj na ame to. He pjê ita kam pyjê me, me hũmre ihtÿj ame hikwa. <sup>35</sup>Ne por me Pahpãm kampa, ne catyt kam me ipa, ne me ty, ne hacpÿa mã mehtyc xà jahpa ne mehtĩr, ne Pahpãm wÿr me api, ne cahê na mehkriatajê ri, nee me hikwa tuw xà nare. <sup>36</sup>Ne me cupê cõjkwa kam Pahpãm jarkwa to memprar catêjê



pyràac. Jũ wỳr quê jũmty, ne jũ wỳr quê hanea ne jũm hikwa tuw. Ne me cupê Pahpãm kra. Ampo na? Hacıpã mã amehťır, cwỳrjapê ri me cupê Pahpãm kra.

<sup>37</sup>— He pê Mojxe xwỳ hirãa pê me amãhacıpã mã mehtyc ne mehtır nato hahkre. Xà ca nee me aprêj póc ne nee cute caxàr nareata jarěn to me amjijapackre nare? Pê aprêj póc te caxàr nare atakam Pahpãm jökre Mojxe mãawjarê, ne cumã:

“Ipê apãm Pãm Cati, ne cormã ipê me aquêtjê Aprãw me, Ixac me, Jaco Pãm Cati wa” hane.

Ne nee pê amji jarěn to:

“Pê ipê Aprãw me, Ixac me, Jaco Pãm Cati” hajỳr nare.

<sup>38</sup>Ne cute amji jarěn xà ita kôt ri me pamã Pahpãm pê mehtır jõ Pahpãm na hahkre pej, ne nee cupê mehtyc jõ Pahpãm nare. Pahpãm mã mehcuneatır pit, ne nee cumã jũm tyc nare. Cwỳrjapê cu me pahte me Aprãw xwỳ me, Ixac xwỳ me Jaco xwỳ tıar na me harěn par — hane.

<sup>39</sup>Mã Mojxe jõ kàhhôc to hahkre catêjê nõ kwỳ hanea ne curi mehcuhhê itajê te me cumã:

— Nee ate gũjarěn xà ita to ihcupan nare. Negũjarěn xà ita peaj to impej — hajỳr.

<sup>40</sup>Hamre, mã hipêr jũm mã ihcukij xà nõ to ihcukij prãm nare.

### **Pê Jeju hacıpã mã mehcukij**

<sup>41</sup>Mã Jeju cormã me cumã:

— Wa ha por pê Pahpãm jũm pê Crixťô to awjahkre ata na me acukij. He ca ajte Crixťô pê Tawi xwỳ tãmwxỳ tãmwxỳ na me harê. <sup>42</sup>Ne pê Tawi xwỳa ajco ihkàhhôc kam increr xà kam ihhôc to hane he:

“Ijõ Pahhiti te ijõ pahhi mã harkwa to hajỳr he:

‘Icahê na, Pahhi jỳr xà kam, awpóc rũm jỳ.

<sup>43</sup>Wa ha apar krac ri me acurê xwỳn atajê cunea nõr na me to, quê ha me nõ, ca ha ate me tohjê na cute me gahkre pej xà na, me hipy apar xãm” hane.

<sup>44</sup>Pom pê Tawi xwỳ Crixťô to hõ pahhi na ihcukij ita kam, jũ mã quê ne cupê ihtãmwxỳ? Ampo na? He cormã Tawi ihtıar na Pahpãmcahê na cõjkwa kam apu ipa — hane.

### **Pê Jeju me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê cawpa**

<sup>45</sup>Mã me hàhtôti atajê ame Jeju kampa, mã Jeju te ihkôt me ipa catêjê mã harkwa to:

<sup>46</sup>— Co he, me cumã Mojxe xwÿ jõ kàhhôc to hahkreatêjê to me guphêa ne, nãmri mehkà impeaj kam hãnne ame ipa to prãm, ne hãn ne cute me hũpa kam mecumã mehcaôc na me to prãm. Ne ma hãn ne cute me cuprôn xà kamapu pjê kam mehkrĩ caca, nemehkrĩ xà impeaj kam hãn ne mehkrĩ to prãm. Nehanea ne me hõ pahhi jõamji kĩn kam, hãn ne me hõ impeaj na mehprãm. <sup>47</sup>Ne hãn ne pyjê pê impjên tyc ne impijapit atajê mã amehhêj, ne hãn ne me cupê ampo to ahkĩ. Ne me cupê me hàhkĩj xi na amji to me ipimxur prãmte, hãn ne mehcunea kam mare mã Pahpãm mã mehcaôc to mehkrÿnre nare. Cwÿrjapê quê ha mehkên xà te mekam ipihur xà atajê me cumã ihkêanre ne — hajÿr.

### Pê impijapit Pahpãm mã hõ pore cunea gõ

**21** <sup>1</sup>Ne amcro nõ na Jeju, Hũm Cati to me amji kam hapac xà jũrkwa kam hãm ne xa, ne ame hakràj catihtu atajê te mehporêjõr na me hõmpu, mã ihpore incjên xà kam me cucjê. <sup>2</sup>Ne hanea ne cute jũm cahãj pê impjên tyc neimpijapit ata pupun, mã cute ihpore incjên xà kam ihporehy to ipijakrut peaj ne hàr. <sup>3</sup>Mã Jeju te ihkõt me ipa catêjê mã harkwa to hajÿr he:

— Ampeaj kam wa ha me amã awjarê. Cahãj pê hamreare atate ri mehcunea jirõa pê ihpore jõr. <sup>4</sup>Ne mehkwy jakràjti catêjê te me hõ porecahur jãhhuc atajê pit jõr. Ne cahãj ita nare, cute to amji to ipijapar xà ita ri, cute amji pê ihcuneajõr — hajÿr.

### Pê Jeju Hũm Cati jũrkwa jamre na harê

<sup>5</sup>Mã mehkwy Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa toamehcaôc to:

— Ampeaj kam ikre ita pej! Ne ahna kên itajêimpejti! Ne kam cute ame Pahpãm mã ampopejti jõr atajê cunea impejti — hane. Mã Jeju te mempar ne me cumã:

<sup>6</sup>— Ýhÿ, pom ampo cunea impejti ca ame hõmpu itajê, quê ha ihtÿj jũ caxuw ihcunea hamre tu, ne nee pom ca ame kên pupu itajê nõ hàhhuc, ne amji jipy nõr nare — hajÿr.

### Amji pupun kên jõ amcro jarên xà

<sup>7</sup>Mã cute me Jeju cukij to:

— Me imã ampo to hahkre catê, jũ caxuw quê ha itahane? Ampo quê ha jũ na me imã, wa ha ihkõt me ita tehajÿr xà ita jahkre pej? — hajÿr.

<sup>8</sup>Mã Jeju me cumã:

— Me guphêa ne, quê nee jũm me anõ mã ihhêj nare. Ampo na? He quê ha me hàhtõa ne ijapry na ame amji to mehhêj to me ipa, ne me amã: “Hamre, ramã amcro hyr xàa kamhãhhuc” hane, nare, quê ha me amã: “Ipê Pahpãm teCrixto to côjkwa pĩn me amã hũjahkreatã mã, wa

he” hane. Cakrô, ca nee me anõ ihkôt amji kamgapac nare. <sup>9</sup>Ca ha jû ri me ipijapu nõ jarên pa, ne nee ame hūpanare. Nare, quê jû ri, krī nõ kam pahhi na ame ajpên jūrê, ca me harênpa, ne nee ame hūpa nare. Quê ha ampo itajê cuneahane cakrô, nee cormã me hamre xà kam hàhhuc nare, ne ihtÿj hōtpê ita hapôj to ipa.

<sup>10</sup>— Quê ha krīxàre kwÿ me, mehkwyà ame ajpu, nekrī kwÿ me, krī kwÿ me ajpên kam pra. <sup>11</sup>Ne pjê jàhtôa kam pjê ahcujrô, ne pjêjàhtôa kam prãam to prãm, ne pjê jàhtôa kam quê haame hà catia to cati. Quê ha ihprôt pê cōjkwa kam ame ampo kêanrepupu, ne pjê kam cute me ampo kêandre pupunxà ata, quê ha mehcunea mã hūpaa to hūpa.

<sup>12</sup>— Ne ita te hajÿr xwÿjrea na, ca ha ame amjipupun xà kêandre to ame amji pupu. Quê ha ame gahê ne meapro, ne hãn ne ame acahhy, ne me hacjên xà mã me gacjê, ca ha kam me acuhhê. Jirô pê mã quê ha, cute me cuprôn xà jūrkwã kam mehcukij catêjê jühkra mã me gacjê, quê ha me acukij pa, jirô pê mã quê ha hipêr me hacjên xà kam hãn ne me ato awcapê. Ne icwÿrjapêa quê ha pjê jô pahhi cuna mã me apyxwÿ. <sup>13</sup>Ca ha cuna mã me acuhhê, ne me ijarên pejti to me cumã ijarê. <sup>14</sup>Ne nee me acakôc xà to ate ame amji pytâr xàatajê to cormã ne ame amji japackre nare. <sup>15</sup>Ampo na? He wa ha cormã me amã acakôc xà gô, ne me amã ate me amji jahkre pejti gô, quê ha nee me acurê xwÿn atajê ame ato hūrãc nare.

<sup>16</sup>— Ne quê ha ajte me apãmjêa me, me akjêjêa me, megükjê catêjêa me, me gô ikwÿ nõ catêjêa me, amjiakôt me hacjên xà kam me ato awcapê, ne ihtÿj me anôcura. <sup>17</sup>Ne icwÿrjapêa quê ha mehcunea ame acurê. <sup>18</sup>Ne me awcanãa ne. Ampo na? Quê ha nee me apêakī nõ pyxitre nõ ipictor nare. <sup>19</sup>Na ca ha ampeaj kam me awcanã, ne atÿj me amji pytã.

### Pê Jeju Krīpinkrên jamre na harê

<sup>20</sup>— Ca ha krãhtare me, me hàprê catêjê me, cute meKrīpinkrên krã na me hōmpu, ne krī ata jamre na me to amji japackre pyrentu. <sup>21</sup>Por ca jümjê Juta jô pjê kam ame apaatajê, kēnti wÿr me aprar pyrentu! Ne Krīpinkrên jōkrīa kam ame apa atajê, krī pê me gapôj, ne me aprar pyrentu! Ne porca pur kam ame apa atajê krī wÿr me aprar nare! <sup>22</sup>Ampo na? He amcro atajê pê quê ha Pahpãm te Jutacatêjê to kên xà jô amcro. Ne pê ramã Pahpãm hōkàhhôc kam, amcro atajê na, ampo cunea kên xà te hajÿr na to awjahkre.

<sup>23</sup>— Pÿj me hêj xi, pyjê mehkra to tic atajê, ne haneane pyjê mã me kra kryjre atajê me, mehkã na kjêcatêjê atajê! Ne pjê ita kam, quê ha me ate amjipupun xà kên crire nare me awÿr cator. Quê ha Pahpãm meawÿr me akên xà kêandre kujate, pjê ita wÿr. <sup>24</sup>Quê ha me hàhtôa ne wapo xwahhi to mehcure, nehanea ne me hàhtôa ne mehprone pjê cunea wÿr ame to ajcrã. Por krīxàre pê mehcakrit te mePahpãm jahkre kêatre atajê, quê

ha ihtÿj Krĩpinkrênkam ame ipa ita na, quê ha ahnaahõ amcro cahhur kam ahtwÿ.

### **Pê Jeju pjê wÿr cute amji jaxàr xà jarê**

<sup>25</sup>— Ne itajê cunea te hajÿr xà wÿr, ate me hahkre pejxà, quê ha pyt kam hapôj, ne putwÿr kam hapôj, ne caxêre kam hapôj, na quê ha pjê kam itajê mehkrã acto tu ne. Cõxwa jàhkrihkritkêanre ata cupate, quê ha nee jũm cute amji kam hapac xànõ na amji jahkre pej nare. <sup>26</sup>Ne mehcunea mã, quê ha pjê wÿr ampo kên cator xà ata hũpaa to hũpa. Na quê ha pjê kam me ajhu ne me hikwa. Ampo na? Hequê ha cõjkwa kam caxêre cunea amji mã ihkrìxà to apha, cwÿrjapê quê ha hũpate amjia kôt pjê kam ame ajhu.

<sup>27</sup>— Ata caxuw quê ha cõjkwa pĩn ahpar mã ipê me Ahàkà carôt tÿjti me, hàhcujrohti ata mea mã, ahparmã iwrÿc to mõ, ahcacrã kam. Quê ha mehcunea me hõmpu ne me Ahàkà pê Pahhiti catia na me hahkre pej. <sup>28</sup>Quê ha ampo itajê hajÿr kam tẽ, ca me awcanãane, ne me amji tÿaj ne, ne cõjkwa wÿr, ca kàj mã merít. Ampo na? He ahtũm nare wa ha me apytà. Ne por ite me apytàr xà ata kôt harên xà te hajÿr he.

### **Pĩxõ kôt harên xà**

<sup>29</sup>— Por pĩxõ pàr nõ ata, nare, ampo pàr ata he. <sup>30</sup>Quê ha ramã ihhõ tetet cato, ca ha me hõmpu, ne me amji jahkre pej pyrentu, ne me amji mã harên to: “Ahtũm nare, quê ha ta iwrÿc pyrentu” hane. <sup>31</sup>Quê ha ampo itajê cunea apu hane, ca ha mehõmpun to hane, ne me to amji japackre pyrentu, nãmriPahpãm te pjê to ihhimpej xà jõ amcro ata ramã catorxàa kam.

<sup>32</sup>— Ne me to amji japackre peaj ne, nãmri quê hamehtĩr itajê tyc xwÿjrea na ampo itajê cuneahajÿr to hane. <sup>33</sup>He me ijarkwa ita to amji japackrea ne, nãmri quê ha pjê me cõjkwa ihtÿj jũ caxuw hamre, ne icakõc xà ita, quê ha quêt hàhhuc rohnÿtti mã, ne nee jũ caxuw hamre nare.

### **Cu ha me amji jamãr prãm to me papa**

<sup>34</sup>— Ne me ca, me amji kôt hakop to impeaj to me apa. Nenee amji kĩn na me gàkrun to pit mã me amji japackre tome apa nare. Ne nee cõxÿhti to amji to me apipãn topit mã ame amji japackre nare. Ne nee me ate amji to ameapijapar xà to pit mã ame amji japackre to me apa nare. Ca ha itajê to pit mã ate ame amji japackre to me apana, quê ha ampo cunea jamre xà jõ amcro awÿr cato, ne amõr pejti kam aproto hane, pom quê ampo pro xà ihpro he. <sup>35</sup>Ne quê ha pjê cunea kam amehkrĩ atajê cunea wÿramcro ata cato. <sup>36</sup>Cwÿrjapê ca ha gõtpe me amji kõpĩr peaj to me apa, ne ma Pahpãm mã me amji cajrên, mãr ca xwÿmã ampo itajê pê me amji pytà, ne cupê me gapôj, neicuna mã me acuhhê tu — hane.

(Pê Ruc harên jicu. Pê Macô hõ kàhhôc kam Jeju jarên to hane he.)

### Macô 13.32-37

#### Pê Pahpâm ampo cunea jamre xà jô amcro jahkre pej

<sup>32</sup>Jeju te pjê jamre na harên jicu xà to:

— Nee jûm mã amcro me, caxwa me, pyt jÿr xà nõ jahkre pej nare, Inxû te amji mã ihhyr xà ata na. Ne nee cõjkwa kam cumã me hâpên catêjê nõ me, ipêikra mã, cute amji mã amcro hyr xà ata jahkre pej nare. Ne Inxû pyxit peaj mãri cute amji mã amcro hyr xà ata jahkre pej. <sup>33</sup>Cwÿrjapê ca ha me guphêa rûm me apa, ne nee ca atÿj ame apa nare, ne ma me amji jamâr to me apa. Ampo na? He nee me anõ mã hõ amcro atacator xà jahkre pej nare.

<sup>34-35</sup>— Quê ha ihhêj rûm me Ahàkà cator xà ata pê jûa kam, hûwrya kam me hûmre nõ tẽ, ihtêm xà ata to ihtêm pyrâac. Ne ihtêm xà ata wÿr, quê ha ahpÿanrena cumã me hâpên catêjê mã, me hâpên xà jôr partu. Ne pea hûrkwa jamâr catê mã harkwa to: “Ma ijûrkwa ita jamã, nãmri me apê hacpÿ ne icator xà na ijahkre kêatre, mormõ wa ha pyt kam icato, nare, wa ha caxwa picapôn kam icato, nare wa ha awcapàtkô cahtiri icato, nare, wa ha iràràtia na ajkî icato” hane.

— He me apê ikre jamâr catêjê atajê pyrâac, ne ipê ikre jô pahhi atapyrâac. Cwÿrjapê ca ha me gûjamâr pejti to me apa, ne ma me ijikaj. <sup>36</sup>Ca ihhêaj to me ijikaj nare kam, wa ha krâa me awÿr icato, ne nee me gõt na icator, ne me gõt na me apupun nare! <sup>37</sup>Ne pom wa amã awjarê ita, wa nee apyxit peaj mã harên nare, wa mehcunea mã harê, ca ha nee atÿj ame apa nare, ne ma me amji jamãa ne! — hane.

### Matew 25.1-13

#### Pyjê te tej jarên xà

<sup>1</sup>Mã Jeju te, cute amji jaxâr xà to me cumã hahkre prãmte me cumã:

— Amcro ata kam, quê ha cõjkwa kam Pahpâm himpej xà ata pê ihhêj rûm mecuprÿ te tej atajê pyrâc. Ne cute ahpÿanre na me hõ pôc xà incwÿr, ne pry cahti ri me to jûm xûmre jikwa tuwxà ata jikaj. Ne caxwa ri ihtÿj mehkrî ne me hikaj, cute me hûnâr ne mehkôt cahãj ata jûrkwa kam amji kîn wÿr me hàr prãmte.

<sup>2</sup>— Ne me cuprÿ te xïc ne mehkrã nare, ne mehkwy te xïc itajê quêt mehkrã kre te amji jahkre pejti. <sup>3</sup>Ne por mehkrã nare atajê te ame hõ pôc xà incwÿr, ne nee caxuw amji mã me cacô incwÿr nare. <sup>4</sup>Mã quêt mehkwy te amji mã me cacô incwÿr. <sup>5</sup>Mã cormã hûmre jikwa tuw xà na

mehkwỳ itajê apu mehkên, mã ame hõt ne pry cahti ri ame hikaj xà ame hikwa ne ame gõr.

<sup>6</sup>— Mã ramã caxwa picapôn kam, cute mehkrahhia kam mençrer na mempar. Mã me cumã carâr to: “Ramã me hikwa tuw xà na mehkwy me amji to mõi! Ajpên cuna mã me pra!” hajÿr.

<sup>7</sup>— Mã me cuprỳ te me tej itajê amehkrĩ, ne ame ipimprar, ne cute ame hõ pôc xà atajê to impej par, mâr quê me cumã ihpôc pej. <sup>8</sup>Mã hamre me cuprỳ krã nare atajê pê ihpôc xà cacô jamre, mã me cupê ihtyc, mã mehkwy mã: “Me imã gõ pôc xà cacô kwỳ incirre ne. Ampo na? Ramã me ipê me ijõ pôc xà cacô jamre, ne ramã ihtyc to mõi” hajÿr.

<sup>9</sup>— Mã me cuprỳ krã kreti atajê me cumã: “Jũ wÿr quê. Hamreare, jũ wÿr quê incirre ita kam me pahcatwỳ. Ca hama me pra ne caxuw amji mã mehkwy japrô” hane.

<sup>10</sup>— Mã ma ihpôc xà cacô kwỳ japrôr to me pra, mã me hakàn pê me hikwa tuw xà na mehkwy cator. Mã cute me cumã me hikwa tuw atajê jürkwa jarkwajihê mên, mã amji kìn wÿr mehkôt me hâr. Mã me ahna cute me to hihê.

<sup>11</sup>— Mã me ahna ahtũmre, mã mehkra nare atajête amji mã me cacô japrôr, ne me cator, ne ame carâr to: “Pahhi, pahhi, cama me ijamã, wa me cuxà me acjêj!” hane.

<sup>12</sup>— Mã me cumã: “Ipê me gahkre kêatre, wa nee ite pry cahti ri me anõ pupun nare. Ne ramã ikre mã mencjêj xà jirô pê ihpÿm, mã hihê” hane.

<sup>13</sup>— Hõhõ, cwÿrjapê ca ha me amji jamã, ne me gâhcuprõn hiahpuro, nãmri me apê ipê me Ahàkà te amji jaxàr xà jõ amcro ata jahkre kêatre, cõt ca ihhêaj to ahtwỳ — hajÿr.

---

## Matew 25.31-46

### Me ajpên pê me pahcunea to ipicokjêr xà

<sup>31</sup>Mã Jeju te me cumã Pahpãm te mehcukij xà to hahkre prãmte me cumã: — Quê ha me Ahàkà amji to Pahhiti, ne ajpên ahpar mã mõi, cu mã memprar catêjê cunea me, ne pahhi krĩ xà catia ata kam me jÿ. <sup>32</sup>Quê ha pjê kam mehkri atajê cunea cuna mã me cuprõ, quê ha me to ajcokjê. Pom ahna mã carà cahàcre hõhti to me ipijapar catêjê, hãn ne ihhõhti ita pê, increcrti to caprã ne to ajcokjê he, ita na quê ha me ato. <sup>33</sup>Ne quê ha awpôc rûm carà cahàcre hõhti to cuprõ, ne awke rûm ihhõ nare itajê to cuprõ.

<sup>34</sup>— Ita na wa ha ipê me gõ Pahhiti awpôc rûm me xa itajê mã ijÿjarên to: “Por Inxũ te me ato impej atajê, ajpên me mõi. Ajpên me mõi ne ihhimpej xà krac ri me axà. Por pê mam pjê teamji ton xwÿjrea na, Inxũ

me amã ihhimpej xà to ata mã, ca me acjêj. <sup>35</sup>Ampo na? Nee mã ampo na nare. He pê imã prãm, pê ca me imã ijarte. Ne imã kôr, pê ca me ikôm. Ne icahkrit cakrô, pê ca me gûrkwa wÿr me ijaprô. <sup>36</sup>Ne pê ipê ikà nare, pê ca me imã ikà gô. Ne pê wa ixà, pê ca me ijamã. Ne pê me hacjên xà kam me ijaxà, pê ca ma me ipupun to me apa” hajÿr.

<sup>37</sup>— Mã mempejti atajê te mehçukij to: “Pahhiti, jû caxuw ri amã prãm, wa ite me amã gô jôr? Ne amã kôr, wa ite me amã cô jôr? <sup>38</sup>Ne jû caxuw ri acahkrit, wa ite me ijûrkwa wÿr me gaprôr? Nare, apêakà nare, wa ite me amã me akà ita jôr? <sup>39</sup>Ne jû caxuw ri axà, nare, cute me gaxàr, wa ite me apupun prãmte awÿr me mō?” hajÿr. <sup>40</sup>Mã Pahhiti te impar ne me cumã: “Ampeaj kam wa ha me amã awjarê, por ikôt me ipa catêjê kryjre nõ mã ate me acaca xà tonata, imãa ca ate me ton” hajÿr.

<sup>41</sup>— Jirô pê mã ri cute awke rûm amehçuhê atajê mã: “Icuna mã me akêanre atajê, ipê me ajcamê. Ne maXatanaj me, cumã memprar catêjê mã, iteme to kên xà na cuhy tyc xà nare ton ata wÿr me pra. <sup>42</sup>Ampo na? Nee mã ampo na nare. He pê imã prãm, pê ca nee me imãijarte nare. Ne imã kôr, pê ca nee me ikôm nare. <sup>43</sup>Ne pê icahkrit, pê ca nee me gûrkwa wÿr, me ijaprôr nare, ne ipêikà nare, pê ca nee me imã ikà jôr nare. Ne pê ixà, pê ca nee me ijamãr nare, ne pê me hacjên xà kam me ijaxà, pê ca neekam me ito amji japackre ne me ipupun nare” hane.

<sup>44</sup>— Mã mehçên catêjê te mehçukij to: “Pahhi, jû caxuw wa ite me amã prãm na me apupun, ne amã kôr me, acahkrit me, apê akà nare me, axà me, me hacjên xà kam ite me apupun, ne nee ite me atehçajpar nare?” hajÿr.

<sup>45</sup>— Mã Pahhiti me cumã: “Ampeaj kam wa ha me amã awjarê, ca hãn ne mehçryjre atajê tehçajparprãm nare, ne me hîcu ita kam, nee ate me itehçajpar nare, ne hanea ne ate me ijicu, ne me icaca” hane.

<sup>46</sup>— Hôhô, pom mehçên te me hajÿrjê, quê hama mehçên mã mencjêj xà ata wÿr me pra, ne curia quê ha amji pupun to kêanre to mehçuhê rohnÿtti mã. Quêha hanea ne, mempejti atajê ma mencaca xà imejti tírhoñÿtti mã xà ata wÿr me pra — hane.

*(Pê Matew harên to hane. Pê Ruc hipêr harên kam to incrà to hane he.)*

<sup>37</sup>Pê Jeju amcro cunea kam ajco me cumã ampo tohahkrea to pyt, Pahpãm to me amji kam hapac xà jûrkwa kam. Ne ahna caxwa, pê ma krî pê hapôj, Pîxô jô kên wÿr, ne curia hãn ne amji to apê. <sup>38</sup>Pê côjkwa caprêc kôt ajco me hàhtôa ne maPahpãm to me amji kam hapac xà jûrkwa wÿr me pra, cute me Jeju kam hapac prãmte.

### Pê Jeju curê xwÿn ahna me ajpên pa

**22** <sup>1</sup>Pê ramã me Hakren xà jô amji kînata wÿr amcro incrêre ne nõ. <sup>2</sup>Pê ajco Pahpãm mã mehçajrên catêjê jô pahhi me, Mojxe xwÿ

jõ kàhhôc to me cumã hahkre catêjê me, ihtÿj ame Jeju curan prãm, ne tee ame to hahkre. Ampo na? Pê ampeaj kam ihkôt me cumã me hàhtôti atajê cupa na pê.

### **Pê Juta ihpore kôt Jeju kên mã mên prãm**

<sup>3</sup>Pê me pahcurê xwÿn pê Xatanaj carõ kên ata Jejukôt me ipa catêjê te tõi atajê nõ, pê Juta Carijotata mã axà. <sup>4</sup>Pê ma Juta tẽ, ne Pahpãm mã mehcajrêncatêjê jõ pahhi me, Pahpãm to me amji kam hapac xà jürkwa jamãr catêjê me, Jeju na cute me ajpên par. Mã Juta te me hũhkra mã Jeju to hahkre ne haxàr na, me cumã amji ton. <sup>5</sup>Mã ame hakry, ne cute me Juta mã ihpore jõrna me amji ton. <sup>6</sup>Mã hamre, Juta te ihpore pyr na ihtÿj cute me cumã Jeju jõr na amji ton. Quê ha nee me hàhtôti atajê nõ Jeju pupun nare kam, cute jũ riahte me cumã hõr na, me ajpên par.

### **Pê Jeju me Hakren xà jõ amji kîn jõ na awjahkre**

<sup>7</sup>Mã ramã me Hakren xà to cute ame amjijapackre xà jõ amcroa kam hàhhuc. Mã amcro ata kam, amji kîn ata caxuw Juta catêjê te ahpÿanre na ame carà cahàcre hòhti kra pê mehkritxwÿ ata curan. <sup>8</sup>Mã Jeju te Petrõ me Jowãw kujahêc, ne me cumã:

— Me mõi ne me pamã pyt caxuw me Hakren xà jõ amji kîn jõ nõ to — hajÿr.

<sup>9</sup>Mã cute me Jeju cukij ne me cumã:

— Jõ ri wa ha mër ame pajõ ita to? — hajÿr.

<sup>10</sup>Mã Jeju me cumã:

— Me ikampa, ca ha ramã krĩ mã meaxàr xàa kam, quê ha me hũmre nõ ata cô jacê ne to ipa, ca ha me ajpên cajpa, ne ma me hũnã, ne ihkôt me mõi. Quê hajÿ ri ikre nõ mã axà, ca ha hanea ne ihkôt me axà. <sup>11</sup>Ne me ikre jõ pahhi ata cukij, ne me cumã: “Me cumã ampo to hahkre catê te me acukij xà na me ikujahêc, wa me acukij, jũ ri mõrmõi ikre caxwÿn nõ ita, pom quê ha ihkôt me ipacatêjê me kam me me Hakren xà jõ to apã ita?” hane. <sup>12</sup>Quê ha kÿaj pê me amã ikre caxwÿn cati nõ atajahkre, ne ramã kam ampo cunea, kam cuhôn xà, ne kam ahna mehkrĩ xà, ne kam ahna me hàpàn xà, quê ha me amã hahkre. Ca ha curia pyt caxuw me me Hakren xà jõ nõ to — hane.

<sup>13</sup>Mã hamre, ma me pra, ne krĩ mã me hàr, ne Jejute me cumã ampo cunea jarên xà atajê cunea na me cator, ne cute pyt caxuw me hõ ita ton.

### **Pê Jeju ihtyc xà na amji jarên**

<sup>14</sup>Mã ramã kaam hàhhuc, mã Jeju me, ihkôt me ipacatêjê me, me hàpàn xà na me hÿr, me hàpàn xà caxuw. <sup>15</sup>Mã Jeju me cumã:

— Wa ijõtpê ikên mã ixàr xwÿjrea na, me acahê na me Hakren xà jõ ita kur na amji to prãm. <sup>16</sup>He ampeaj kam wa ha me amã amji jarê, wa ha



hipêr me Hakren xà jõ ita nõ krêr nare, quê ha ahnaa Pahpãm pjê kam mehcunea to ihhimpej kam tẽ, wa ha cormã ihnõ krê — hane.

<sup>17</sup>Ne cute mehkôm xà pyr, ne cute Pahpãm mã to hūrên hakryti na amji jarên, ne ihkôt me ipacatêjê mã:

— Mĩ, me akôm xà ita py, ne me acunea me to akôm pa. <sup>18</sup>Ampeaj kam wa ha me amã amji jarê, wa ha hipêr jũ caxuw pĩxô cacô ita kwỳ to ikôm nare, quê ha ahnaa Pahpãm mehcunea to ihhimpej kam tẽ, wa ha cormã ihnõ kwỳ to ikô — hajÿr.

<sup>19</sup>Jirô pê mã ri cute pãw pyr, ne Pahpãm mã to hūrên hakryti na cumã amji jarên, ne ihcojêr ne ihkôt me ipa catêjê mã hõr par, ne me cumã:

— Pom pãw ita, ijĩa mã he, wahãn ne me amã cugõ, ca atÿj me ku. Jirô pê mã, ca ha ate me ito amji japackre prãmte, atÿj pĩxô cacô ita to me ikô, ne me pãw ita kur to me acuhhê tu — hane.

<sup>20</sup>Ne me hàpàn jirô pê, cute hajÿr ne pĩxô cacô na me cumã ihkôm xà jõr, ne me cumã:

— Pom pĩxô cacô ita, icaprõa mã he, ne me anaa wa ha haxwỳ. Ata to wa ha me amã ite amji kam ijapac xà intuw to awjahkre.

<sup>21</sup>— He ramã, pom ca me jÿ itajê nõ te icurê xwỳn catêjê jũhkra mã ijaxàr, mã cute me icuran na, imã hahkre pej. <sup>22</sup>ÿhÿ, wa ha itÿj ipê me Ahàkà cati ityc to prãm. Ampo na? Pêramã Pahpãm ityc xà ata na amji mã to ihhimpej hiahpuro. Pÿj me hêj xi, por quê ha me ikên mã ijaxà ata, quê ha ijirõa pê amji pupun xà kêanre to amji pupu — hajÿr.

<sup>23</sup>Mã ahpyãre na, cute me ajpên cukij kam mehtêm, neme ajpên mã:

— Pÿhàpà, jũm mã quê ha ajte me hũhkramã haxà? — hajÿr.

### Jũm ri amji jirõa pê cati

<sup>24</sup>Mã me ahna ahtũmre, Jeju kôt me ipa catêjê te ajpênjirõa pê me cati na me amji jarên kam mehtêm. <sup>25</sup>Mã ahna Jeju pê ihkaj na me kam, mã me cumã:

— ÿhÿ, pjê ita cunea kam krĩxàre jõ pahhi cati catêjê cunea mã amji to me catia prãm. Ne cumã mehcunea te hàpên na to prãm, na ri ihtÿj me to ihhimpej. Ne por mehcunea tehcajpaatajê te ri amji to me cati prãmte amji mã me haprÿ to: “Mehcunea Tehcajpar Catêjê” hajÿr.

<sup>26</sup>— Itajê cunea te hajÿr pit, ne me akwÿa kam, quê neeitajê nõ hajÿr nare. Me akwÿa kam, quê ha jũm catihti ata pê curmã jũm tuw ata pyrãac. Ne por me gõ pahhi ata, quê ha ihhêjrũm cupê me amã hàpên catê pyrãac. <sup>27</sup>Mêr jũm ri, me hũmre mã amji jirô pê cati? Xà ajkĩ hàpàn xà na jÿ ata? Nare, xà ajkĩ me cumã me hõ jõr to praata? ÿhÿ, por hàpàn xà na jÿ ata ri, me hũmre mã mehiorõa pê cati. Ne Pahpãm mã ita na ihkaj na. Ne cumãa, por me cumã hõ jõr to pra ata ri quêt cati. Ne ipêa ri me amã hàpên catê ata pyrãac. <sup>28</sup>Ca gõtpe ikôt me apa, ne icahê na ramã meate me amji pupun xà kêanre kwỳ to ame amji pupun. <sup>29</sup>Cwÿrjapê ri Pahpãm te me acunea to ihhimpej xà na

ixãm. Ne pa, wa ha hanea ne me ate me to ahimpej xà na me apyxwỳ. <sup>30</sup>Ca ha, por curi ite ihmpej xà kam, ijàpàn xà na me akrĩ xà ata kam me apà, ne ahna me ikõ. Neca ha hanea ne me Pahhiti krĩ xàhti catia ata kam me akrĩ, ne Ixaher catêjê kwỳ te tõi atajê mã cute amji kam me hapac xà na awcapi, ne ahna mehckuj, ne me cumã to ahimpej to me akrĩ — hane.

### Pê Jeju Petrô mã awjarê

<sup>31</sup>Ne cute Ximãw Petrô mãn ne cumã:

— Ximãw, Ximãw, nãmri ajco, nãmri ramã me pahcurê xwỳn pê Xatanaj teato arỳjhy, ne acarêr ne acajpêr prãmte acaxuw amji mãPahpãm na hàhwỳr. <sup>32</sup>Wa ramã ite, ca nee ate itoamji mã ahimpej jicu nare na, Pahpãm mã acajrên. Na caha gõtpe ipê ampỳre mã apumõ, ne ana ahtũm nare, ca ha hacpỹa ne iwỳr amji jaxà, ne acato, ne me akwỳ mã hũcanãr xà to ihtỳaj ne ajco — hajỳr.

<sup>33</sup>Mã Petrô Jeju mã:

— Ỳhỹ, wa ita kam ihcuneacaxuw apu mõ. Quê ha hapacta ne akõt me ijaxà, ne jũ na me ito. Wa ha itỳj awcanã ne akõt ty. Ne nee imã ihnõ na hũpa kênre hamreare — hane.

<sup>34</sup>Mã Jeju cumã:

— Petrô, ampeaj kam wa amã awjarê. Ca ha caxwa ita kam, hõxãhxãc kàr xwỳjrea na atejahkre pej nare na, amji to ahêj to incrê — hane.

### Ihpore cjên xà me wapo xwahhi jarên xà

<sup>35</sup>Jirõ pê mã ri Jeju te ihkõt me ipa catêjê cukij, ne me cumã:

— Xà ca gõtpe amcro ata to me amji japackre, mãrpê wa me akujate ta to? Pê wa me apê ihpore cjên xà nare kam me akujate, ne me apê me akà nare kam me akujate, ne me apê ampo hamrearekam me akujate. Xà ca gõtpe ajkĩ ite me apê ampo hamreare kam me akujahêc ata to me amji japackre? Xà pê ajkĩ hõtpe meapê ampo hamreare? — hajỳr. Mã me Jeju mã:

— Quê, me ipê ampo hamreare nare, pê hõtpe me imã ampo cunea — hane.

<sup>36</sup>Mã Jeju me cumã:

— Por me amã ihpore cjên xà atajê me, me gãhcukrêj atajê me, gapacta ne ita caxuw me acwa. Ne por me apê wapo xwahhi nare atajê, atỳj me gitõ kà to ihpore na me ahpa, ne amji mã me to wapo xwahhihti japró.

<sup>37</sup>Pê ramã Pahpãm jarkwa na mehckakõc catêjê nõ hõ kãhhõc kam, ina ihhõc to hane he:

“Quê ha mehkên catêjê me, me to ajpêan” hane.

Ampeaj kam wa me amã awjarê, por pê ramã ihkãhhõc ina ampo to hũjarên xà to awjarê ata, quê ha ihtỳj ito hanea to ito hane — hane.

<sup>38</sup>Mã ihkôt me ipa catêjê me cumã:

— Me ijõ Pahhi, nãmhã, ramã wapo xwahhihti pijakrut he — hane. Mã Jeju me cumã:

— Měr nãmhã, quê ha taa mã — hane.

### Pê Jeju Píxô jõ kên wÿr mō

<sup>39</sup>Mã hamre, ma caxwa ri Jeju Píxô jõ kên wÿr mō. Pê ramã curi ipa to amji pyrãac, na pê mō. Pê ma ihkôt me ipa catêjê ihkôt me mō. <sup>40</sup>Ne curi me cator, mã cute amji mã hÿr xà ata mã cator ne kam hÿr, ne ihkôt me ipa catêjê mã:

— Ma Pahpãm mã me acakôc, ne cumã me amji cajrën, ne ahna me ahwÿ, mār quê ma me atête me pahcurê xwÿn to pên to mō, mār quê nee me acyt, ca ame cumã me apec nare prãnte — hajÿr.

<sup>41</sup>Ne hãm, ne cute cahi rën to trînta ne ihkôn krã nahÿr, ne cute Hũm Cati mã ihcakôc kam ihtēm, ne cumã:

<sup>42</sup>— Inxũ Cati, pom wa ikên xà na amji pupu ita pê ihhêj rũm ikôm xà pyrãac. Wa ma apu ikên ita cunea to ikôm caca. Quê ha amã itête ikên to ikôm xà ita camên prãm na, ca ha gapacta ne atÿj itête camê, nãmri quê ha amã ite to ikôm naito prãm na, wa ha itÿj to ikô. Ampo na? Por ate ampo to amji mã ina prãm xà ata na, wa ha itÿj ahna mã akôt amji kampa — hajÿr.

<sup>43</sup>Mã cõjkwa pîn Pahpãm jarkwa na imprar catê nõhÿrmã iwrÿc, cute cumã hũcanãr xà to ihtÿj prãnte. <sup>44</sup>Mã cumã amji kîn nare ata te ihcãm xêr, ita pëihhêj rũm ampo xà ihtÿaj te ihcãm xêr. Mã hũcanãarkam cormã Hũm Cati mã ihcakôc. Mã ahna cô pehpec ita pê ihhêj rũm caprô te pjê kam apu ihpehpec pyrãac.

<sup>45</sup>Mã cute cumã ihcakôc jirô pê hãm, ne ma ihkôt me ipa catêjê wÿr mō. Ne me hõt wÿr cator, mã ihtÿj me hikwa ne ame gôr, ne pê me cumã amji kîn nare, na pê me hikwa ne ame gôr. <sup>46</sup>Mã cute me cumã harkwa cator, ne me cumã:

— Ampo na mã ca me gikwa ne ame gôr? Ame ampra ne ame to acuhhê, ne Pahpãm na ame ahwÿ, mār quê nee me pahcurê xwÿn me amã ampo kên to hahkre nare — hajÿr.

### Pê Jeju cama amji na me hamã, quê mehpro

<sup>47</sup>Ne Jeju cormã ame cumã ihcakôc kwÿa kam, mã mehãhtôa ne hÿrmã me cator. Ne pê Juta Carijot ita pê Jeju kôt me ipa catêjê te tõi atajê nõa, Jeju wÿr me hàhtôa ne me to mō, ne ma Jeju wÿr tẽ, ne cute cahôr prãnte ahna hàhtêp. <sup>48</sup>Mã Jeju cumã:

— Xà ca ha ajkĩ atÿj ipê me Ahàkà cahôr xà ita to kên mã amê? — hane.

<sup>49</sup>Mã Jeju kôt me ipa catêjê te ita na me hõmpun tohajÿr, ne cute me Jeju mã:

— Me ijõ Pahhi, xà wa haitỳj me ijõ wapo xwahhihti ita to me kam tẽ? — hajỹr.

<sup>50</sup>Mã mehnõa te wapo xwahhihti to Pahpãmmã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi mã hàpẽn catê nõ atakam ihtẽm, ne cupê hapac jakep, awpõc rũm.

<sup>51</sup>Mã Jeju cumã:

— Ame hajỹr nare! — hane. Necute hapac jakep ita na hũ xir, ne cumã ihcupẽn, ne cumãto imej pyrentu.

<sup>52</sup>Jirõ pê mã ri Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, Pahpãm jũrkwa jamãr catêjê me, prohti kam me, cute mehpro. Mã Jeju teme cumã harkwa to:

— Pỳhàpà, xà ajkĩ ipê cute me pahhi jũhhyr na me to ihhimpej catê jõ pahhina mã, ca me gõ kõtãre me, me gõ xwapo xwahhihti itajêto me ipro to me mõi? <sup>53</sup>Pom wa amcro cunea kam Pahpãm to me amji kam hapac xà jũrkwa kam me acape na apu ipa ita? Ca rỳ jũ caxuw ate me ipro prãm nare. Ne hamre ita kam ri me gõ amcro, ne me pahcurê xwỳn jõ amcro, na ca ha atỳj me pahcurê xwỳn jõ awcapãtkõa kam ame apê — hajỹr.

#### **Pê Petrõ Jeju pupun nare na amji to ihhêj**

<sup>54</sup>Ne hamre, cute me Jeju pro, ne macute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi jũrkwawỳr me to mõi, ne me to hàr. Mã Petrõ hapua na Jeju na mehkõt mõi. <sup>55</sup>Mã ikre jarkwa cahê na, carã ata kam cute me cuhõn, ne ipu na amehkrĩ, mã ma Petrõ mehwyr mõi, ne me cahê na cuhy na hỹr.

<sup>56</sup>Mã ikre kam hàpẽn catêjê cahãj nõ atate Petrõ pupun, ne xa ne hõmpun tỳjti, ne cumã:

— Pom jy ita pê Jeju na mekwỳ nõa ri — hajỹr.

<sup>57</sup>Mã Petrõ cumã:

— Pỳhàpà, pyjê nõ ita, wa nee ite jũm ita jahkre pej nare — hane.

<sup>58</sup>Ne ahna ahtũmre mã mekwỳa xũmre nõ ita tẽ necumã:

— Apê mekwỳ nõa mã ca — hane. Mã Petrõ cumã:

— Hũmre nõ ita, nee ipê mekwỳ nare, ipê jũmjê itajê jahkre kêatre — hane.

<sup>59</sup>Ne hamre, ahna ahtũm rya mã mehnõa hỹrmã mõi, necute Petrõ mã:

— Ýhỹ, he ampeaj kam ri cupê mekwỳa nõ mã, pom hanea ne cupê Hĩpõjajo catêjê nõ ita? — hajỹr.

<sup>60</sup>Mã Petrõ amji tẽte apu cumã ihhêj, ne cumã:

— Hãpà, hũmre nõ ita, pom ca apu ampo jarê ita, ipê hahkre kêatre, wa nee ite hahkre pej nare — hane. Ne cormã jy ne apu ihcakõc kwỳa kam mã hõxãhxãc kàr.

<sup>61</sup>Mã ikre kam, hacpỹ ne Jeju Petrõ wỳr ipipkjêr nehõmpun tỳjti. Mã cute Jeju te cumã: “Caxwa ita kam, hõxãhxãc kàr xwỳjrea na, ca ha ate ijahkre pej nare na amji to ahêj to incrẽ” hajỹr na, to amji japackre pyrentu. <sup>62</sup>Ne ma hãm ne cator ne mõi. Mãihpahãm te ihcãmxêr pyrentu, mã amrãa to amrã.

### Pê krāhtare Jeju cahhy

<sup>63</sup>Mã me hũmre ame Jeju jamã atajê ame hũn kêanre, ne amehcahhy.

<sup>64</sup>Ne mento pro ne mehcukij to:

— Měr jũm te mã acakwĩn? Harẽ! — hane. <sup>65</sup>Mã hamre, me hũmre itajê ame hapactua kam ame ahnaxwỳ.

### Pê Jeju prohti kam me cuna mã xa

<sup>66</sup>Mã apê, mã cute me amji to cuprõn. Prohti kam me, cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjêjõ pahhi me, me cumã Mojxe xwỳ jõ kàhhôc to hahkre catêjê me, cute me amji to cuprõn. Ne cute me cuprõn jirõ pê mã ri cuteme Jeju na hàhwỳr, prohti kam me hipôc ri hãm prãnte. Mã cute me hãm.

<sup>67</sup>Mã cute mehcukij, ne me cumã:

— Me imã amji jarê, xà apê, por pê Pahpãm Crixto capi ne to awjahkre ata mãca? — hajỳr. Mã Jeju me cumã:

— Ýhỹ, xà wa me amã amji jarê, ca me ikampa ne gõtpe amji mã me ito ahimpej? Hãpà. <sup>68</sup>Xà wa hanea ne me acukij, ca ajkĩ me imã ampo jarê? Hãpà. <sup>69</sup>Ne hamre, quê ha hãn ne ipê me Ahàkà, Pahpãm carôt catia kam, awpôc rũm, hĩkjê rũm jỹ — hane.

<sup>70</sup>Mã mehcunea me cumã:

— Pỳhàpà, xà ampeaj kam mã apê Pahpãm kra? — hane. Mã Jeju me cumã:

— Ýhỹ, pom ca me caa ipê Pahpãm kra na me ijarê ita? — hane.

<sup>71</sup>Mã cute mempar ne ajpẽn mã me harkwa to:

— Ýhỹ, ita caxuw cu nee jũ rũm me jũm te harẽn xà kên nõ kam me pajapac prãm nare. Ampo na? Ramã harkwa te harẽn xà kêanre to harẽn, cu pahte me pajapac jĩa to mempar — hajỳr.

*(Pê Ruc Jeju jarẽn jicu. Pê Matew hõ kàhhôc kam Jeju jarẽn to hane he.)*

---

## Matew 27.3-10

### Pê Juta amji cura

<sup>3</sup>Pê Juta Carijot xwỳ ata te Jeju curê xwỳncatêjê mã hahkre. Mã cute ihkên mã me mẽn. Mã cute nee me curê xwỳn pê amjipytar nare na hahkre pej, me ajkaam amji mã:

— An! Wa ite to ihcupan crire nare! Ne ite ijõ Pahhiti kên mã mẽn. Ne quê ha ihtỳj xãmte mehcura! Wa ha tẽ ne intête mehcahpêrta — hajỳr. Ne cute ihpore hy te trĩnta atajê pyr, ne ma hacpỹ mã Pahpãm to amji kam me hapac xà jũrkwa wỳr, cute Pahpãm mã mehcajrẽn catêjê jõ pahhi me, prohti kam wỳr to tẽ. <sup>4</sup>Ne curi to cator ne me cumã:

— Pom ite me amã ihpore hy te trînta na ijõ Pahhi kên nare ata jõr ita. Nãmhã he, mî! Hapçyã mã me apy! Imã ihkîn nare. Wa ite to cupan. Ampo na? He neehümre ita kên nare, ne impejti cacrô, wa ite me amã hõr xà ita kôt ca ha xãmte mehcura — hajÿr. Mã me cumã:

— Wa nee ita na me ato amji japackre prãm nare, atea ca amji mã ita ton — hane. Ne nee me cumã hapçy mã me ihpore pyr prãm nare.

<sup>5</sup>Mã Juta te Pahpãm to me amji kam hapac xà jürkwa kam ihpore hy ata to me cumã hücapêr, ne ma tẽ. Ne jũ ita ri cute amji jõkre kwÿr ne ihtyc.

<sup>6</sup>Mã cute mehporre ata to cuprõn ne me ajpên mã:

— Ihpore ita te ri jüm tyc xà ata japrôr, na ri cupê me caprô jõ pore. Na ri Mojxe xwÿ te me pajapackre xà kam, Pahpãm jürkwa kam pahte meihpore ita to me pajàhhuc xà na ihkaj na — hajÿr. <sup>7</sup>Cwÿrjapê ri cute ihpore ata na me ajpên par, ne cute me to carêc te pot ton catê ata pê, hõ pjê atajaprôr, mehcahkrit jarêr xà caxuw. Ne cute mehcahkrit jarêr xà na me ton. <sup>8</sup>Cwÿrjapê ri ita kam cormã cute me pjê ata mã haprÿ to: “Me caprô jõ pjê” hane. <sup>9-10</sup>Ne pê ramã rÿ pêa mã Jeremij xwÿ pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catêjê nõata Pahpãm jarkwa na hõ kàhhôc kam, ita na ihhôc to hane he:

“Mã Juta catêjête me hõ pahhi kên mã me mên jahpan xà na, mehporre hy te trînta jõr na me ajpên par, ata ri hapçyã ne cute me ipyr, ne me to pjê te pot ton catê pê hõ pjê japrôr” hane.

Mã ahnaa cute hajÿr.

*(Pê Matew harên jicu. Pê hapçy mã mã Ruc hõ kàhhôc kam Jeju jarên kam tẽ.)*

### Pê Jeju Pirat cuna mã xa

**23** <sup>1</sup>Mã prohti kam mehcunea xãm, ne ma Jeju to, por Pirat pê Roman jõ pahhiti jarkwa kôt krî to ihhimpej catê ata wÿr me mõ, ne cuna mã cute me hãm. <sup>2</sup>Ne cute me Jeju kôt harên to me hêj xi xà kêanre kam me to ihtêm, ne me cumã:

— Ýhÿ pahhi Pirat, wa ampo na ite me hümre ita pro ne awÿr me to imõr nare. Wa ite me ijapac jãa to mempar, mã apu Roman catêjê jõ pahhiti pê Xexa jühhyr prãm. Ne hanea ne, me ikam mare mã, quê nee pjê jahpan xà na me Roman catêjê jõpahhiti mã me hãmjõr nare na, me to ihcakôc to ipa. Ne hanea ne apu cupê Crixto na amji jarê, ne quê ha xwahna ihtÿj amji to me ijõ pahhiti — hajÿr.

<sup>3</sup>Mã Pirat te Jeju cukij ne cumã:

— Xà ajkĩ apê Juta catêjê jô pahhiti? — hajÿr. Mã Jeju cumã:

— Pom ca caa ijarê ita? — hane.

<sup>4</sup>Mã Pirat te Pahpãm mã mehcajrën catêjê jôpahhi me, me hàhtôa atajê mã:

— Ampo cwÿrjapê wa ihcuran na me cumê? Wa nee ite hũmre ita kam ampo kên pupun nare — hajÿr.

<sup>5</sup>Mã hipêr Pirat cunaa mã, cute me harên kammehtêm ne me harên to:

— Krĩ cunea kôt cute ampo to hahkre xà itajê to ajpêncaxuw me irêc to ipa. Hípôjajo jô pjê kam ricute kam to ihtêm, ne ramã me pajô krĩ pêKripinkrêan kam, cute ton kam ihtêm he — hajÿr.

#### Pê Jeju Heroti cuna mã xa

<sup>6</sup>Mã Pirat te me kam hapac ne me cumã:

— Pÿhàpà, xãmte hũmre ita pê Hípôjajo jô pjê catêjê nō mã? — hajÿr.

Mã me cumã:

— ÿhÿ — hane.

<sup>7</sup>Mã Pirat te Jeju pê Hípôjajo catêjê nō na hahkre pej, ne ma pahhi Heroti pê Hípôjajo jô pjê jô pahhi mã ihkujahêc. Pê ramã Krípinkrên kamHeroti apu mō, na pê hÿrmã ihkujate. <sup>8</sup>Mã curi me to cator, mã Heroti apu hakry. Ampo na? Cumã Jeju pupun prãm, cwÿrjapê ri apu hakry. Ne rÿ pëa mã hãn ne Heroti Jeju te ampo cunea pihho impejti ton xà atajê na harên pa. Ne rÿ jũ caxuw cute hõmpun nare, ne cormã cute hõmpun, cwÿrjapê ri apu hakry. Ne apu Jejucukij, Jeju te kam mare mã cumã ampo pihho pejti ton, mã cute hõmpun prãmte. <sup>9</sup>Ne cute ampo jàhtôa ne ahna ihcukij, mã nee Jeju tecumã jũ mãn nare, ne aracri cupê xa.

<sup>10</sup>Mã hamre, Pahpãm mã mehcajrën catêjê jô pahhime, me cumã Mojxe xwÿ jô kàhhôc to hahkre catêjê me, Heroti wÿr me cator, ne Heroti kam mare mã cute me Jeju to mehhêj xi xà kêanre to mehhêj xi kam mehtêm.

<sup>11</sup>Mã Heroti jô krãhtare atajê cama apu Jeju to hapactu xà kêanre to me hapactu. Ne ame ahna xwÿ, ne pea cute me pahhi kãmã haxàr, ne me hapactua kam ame to pahhi. Ne pahhi kaimpejti ata mã cute me haxàr, jirô pê mã ri hacpÿa mã cute pahhi Pirat mã mehkujahêc.

<sup>12</sup>Mã hamre, amcro ata kam, Heroti me Pirat te amjito me ikwÿ nō. Pê mam nee amji to me hō ikwÿ nō nare. Pê mam nee me amji cajrën nare, ne ajco me ajpên curê.

#### Pê Pirat Jeju curan na harkwa

<sup>13</sup>Mã Pirat te me Pahpãm mã mehcajrën catêjê jôpahhi me, Juta catêjê jô pahhi me, por curi me hàhtôa ne ahna me xa atajê me, cute me to cuprôn, ne me cumã:

<sup>14</sup>— Pom ca iwÿr me hũmre to mō, ne ate me imã cutepahhi jũhÿr na harên ata na, ite ramãihcukij, ne nee ite kam ampo kênmã icator ne hõmpun nare, pom

ca ampo na ame imã to awjarẽ atajê na. <sup>15</sup>Mã hanea ne Heroti te harkwa kên nõ na imparnare, cwÿrjapê ri hacpÿa ne cute imãihkujahêc. Ne nee me anõ kam mare mã hũmre ita te ampo to kên nare. Ne mër ampo cwÿrjapê wa ha ajte ahna me cumê, quê mehcura? <sup>16</sup>Wa ha cama pryti kà kam wakÿre to ihcahhyr na me cumê, quê ha amehcahhy, jirô pê mã wa ha ma ihkujate, quê ha tẽ — hajÿr.

<sup>17</sup>Ne me Hakren xà jõ amcroa kam ri cute ampo to me amji pyrác xà ata pê hane he. Pê Pirat hãn ne hõtpê me harkwa kôt me cumã me hacjên catêjê pyxit ne hapôj. <sup>18</sup>Mã me hàhtôti atajê te me caràr kam mehtêm, ne ame caràr to:

— Me imã hũmre ita tyc na toprãm, ne Parapa mã ca ha me imã hikra — hajÿr. <sup>19</sup>Ne pê Parapa ata pê apu pahhi jũhhyr prãm, pê hanea neramã jũm ita cura, cwÿrjapê pê me haxà, pê ajco hikwa.

<sup>20</sup>Mã hacpÿ ma mã Pirat te me hàhtôa atajê cukij, cute Jeju mã hikran prãmte. <sup>21</sup>Mã hipêr mehcunea te me caràr to:

— Pĩ kam me axô, quê ty! Pĩ kam me axô, quê ty! — hajÿr.

<sup>22</sup>Mã hamre, Pirat te mehcukij to incrê ita caxuw ri mecumã:

— Nee cute ampo to kên nare, wa ha ajte ihcuran na mecumê. Wa ha cama pryti kà to apu ihcahhyr na pit mã me cumê, quê ha amehcahhy, wa ha ma cumã hikra, quê ha tẽ — hajÿr.

<sup>23</sup>Hamre, mã kÿj cati pëa mã ame caràr, ne pĩ kam menxôr na awjahkre, me caràar kam. Necute me caràr ita to me Pirat hi kwĩn. <sup>24</sup>Mã Pirat te Jeju curan na me mën. Pom pê ahnaa ajco me to prãm ata na ri cute ahna me mën. <sup>25</sup>Ne cute Parapa te apu pahhi jũhhyr prãm, ne ramã jũm curan ata mã hikran. Ne me hũhkra mã Jeju jaxàr, quêt taa jũ na me to, por jũ mã cute ame ton prãm xà ata na.

*(Pê Ruc harên jicu. Pê Matew Jeju tyc xà jarê.)*

---

## Matew 27.19

### Pê Pirat mã hĩxi cupê Jeju cawpa

<sup>19</sup>Ne cormã Pirat pahhi krĩ xà kam jÿ ne apu Jeju cukij, me ajkaam mã hĩxi te harkwa kujahêc ne cumã:

— Ca ha nee hũmre pejti te jũ caxuw ampo kên ton nare ata to kên nare. Ampo na? He caxwa ri ite hũtir kêanre — hajÿr.

---

## Matew 27.24-31

### Pê pĩ na me Jeju xôr na harkwa

<sup>24</sup>Mã Pirat te nee me cupê Jeju mã hikran nare na amji jahkre pej. Mã ame hàhkrihkrit catia kam, me hàhtôti atajê ihtÿj me pahhi jũhhyr prãm.



Mã pahhi ata te nee Jeju curan na me cumã hũjahkre nare na amji jarën xà caxuw, cõ na hàhwÿr, ne kam hũhkra cuhhõn, mehcunea kam mare mã. Ne hũhkra cuhhõn kwÿa kam cute me cumã:

— Wa nee ite hũmre ita curan na me amën nare, ne me atea ri mehcuran xà — hajÿr. <sup>25</sup>Ne mehcunea te caràr to:

— Me imã, ite mehcuran jahpan xà na, ihtÿj me ikam me ikên pÿm, ne hanea ne me itàmwxwÿ kam ihpÿm na to prãm — hajÿr.

<sup>26</sup>Mã Pirat pê pahhi ata te me cumã Parapa mã hikran. Ne cute pryti kà to Jeju cahhyr na me mën, ne pea cute krãhtare mã me hõr, mâr quë mehcahhy catia, ne pĩ na me cuxõ ne mehcura.

<sup>27</sup>Mã ma krãhtare atajê me to ihhimpej catê pê Pirat ata jũrkwa wÿr Jeju to me mõ, ne curia cute krãhtare cunea to cuprõn, mã cute mehkrã tu ne to xa. <sup>28</sup>Ne cute me cupê ihkà to pøj, ne me ahna pahhi kà tepti japjêhti ata mën, ne me cumã to ihkà. <sup>29</sup>Ne hõmjĩ to me pahhi krãhkà ne ihkrã mã me haxàr. Ne awpõc rùm hũhkra mã pĩ nõ to pahhi jõ kô ne me haxàr. Mã curia me cuna mã to xa. Ne me to hapactu xà kèanre ata kam me to incrã, ne cuna mã mehkõn krã na mehkrĩ ne me cumã:

— Apê Juta catêjê jõ pahhi catia ne apej! — hane. <sup>30</sup>Ne kam me harcõ rẽ, ne hũhkra kam me cupê pĩ ata to pøj, ne ihkrã kam me to ihcahhy.

<sup>31</sup>Ne cute me to hapactu xà kèanre ata jirõ pê intête me cupê pahhi kà tepti ata caxàr, ne hacpÿa mã ihkàa to me cumã ihkà. Ne ma pĩ na cute menxõr ne mehcuran xà ata wÿr me to mõ.

*(Pê Matew harën jicu. Pê Ruc hacpÿ mãa mã harën kam to incrã.)*

### **Pê Jeju ma ihcuran xà wÿr mõ**

<sup>26</sup>Mã hamre, ma Jeju to me mõ. Ne me to mõr kwÿa kam cute pry kõt me Xiren jõ krĩ catêjê nõ cajpar, pê haprÿ Ximãw. Pê pur pĩn mõ, pê mehcajpa ne mehpro ne pĩhti ata krac ri me haxà, ne ahna me cumã quët to mõ, pê ma Jeju kõt to kwÿ.

<sup>27</sup>Mã me hàhtõa ne hapu na Jeju na me hõmpun to memõ. Mã pyjê kwÿ Jeju kõt me mõ atajê ahna amehõmpu, ne cama ame caprĩ ne ame kam amrã. <sup>28</sup>Mã hacpÿ mã me hÿrmã pipkjêr, ne cute me cumãharkwa to:

— Krĩpinkrên jõ pyjê itajê, nee ca ikamame acwÿr nare, ne me akra kam ca quët ame amrã. <sup>29</sup>Ampo na? He quë ha cormã krĩ itajõ amcro kèanre kam ahtwÿ, quë ame garën to:

“Por jũ caxuw pyjê itajê nõ mã ihkra nare,  
mã nee cute to pijahõr nare,  
ne nee to ipijapar nare atajê,  
quë ha ame hakrya to ame hakry” hane.

<sup>30</sup>Quê ha jũ caxuw amcro ata kam ahtwỳ, quê ha me hũmre kwỳ me kēnti nō mã:

“Hã, kēnti ita me ijipyapỳm” hane.

— Quê ha hanea ne me hũmrekwỳ kēn jawênre atajê mã:

“Me ito amxu” hane.

<sup>31</sup>Ûhỹ, me papê cuhy caxuw pĩ pyràac, ne pa ri cormã icoti na wa apu amji pupun xà kēanre to amji pupu. Ne me ca nare, ca ha jũ caxuw me acrà, ne ijirôa pê ame amji pupun xà kēanre nō to ame amji pupu — hane.

### Pê pĩ na me Jeju xô ne me ahna xwỳ

<sup>32</sup>Ne Jeju kôt me hàhkĩj xi pijakrut ne me to mō, cute mehcuran prãmte.

<sup>33</sup>Ne kēn japyrỳ te Corcota ata kôt harên xà te “Mehkrãhhi jô kēn” ata wỳr me tocató. Ne pĩ na cute wakỳti to me Jeju jũhkra me ihparcuhhêc, ne ahna me hãm. Ne hanea ne me hàhkĩj xi atajê to cute me hajỳar ne pĩ na me haxôr, ne awpôc rúm me ita xôr, ne awke rúm me ita xôr.

<sup>34</sup>Mã Jeju te Hũm Cati mã mehcajrên to:

— Inxũ Cati, pom ame ito kēnitajê pê ijahkre kēatre, cwỳrjapê ri ame ito hane, na ca ha nee ame kam acryc nare, ne cute me ito kēn ita to tojnô — hajỳr. Mã krãhtare atajête Jeju kà to ame ipicràn, ne kēn te amji pêhũhkàr xà to ihkôt ame amji pê hũhkà, jũm mōrmō quê ha amji pê to ihkà itajê jũhkà.

<sup>35</sup>Mã me hàhtôa ne ahna me xa, ne ame hõmpu. Mã me kam mare mã, Juta catêjê jô pahhi kwỳ apu Jeju na xwỳ, ne me cumã:

— Pỳhàpà, pom ca atỳj mehwỳ pytâr to apa ita? Pom apê Pahpãm kra ita, ca mēr pĩ ita pê amji capa ne wrỳ ne amji pytâ. Me imã nee apê Pahpãm kra nare. Quê ha apê Pahpãm kra na mã, ca haatỳj pĩ ita pê wrỳ — hane.

<sup>36</sup>Mã hamre, krãhtare catêjê ame ahna xwỳ ne amecumã. Mã mehwỳ xwỳjê ame cumãn kēanre, ne me hapactua kam ame ahnaxwỳ. Mã krãhtare nōa Jeju wỳr pĩxô cacô xỳre ata totê, ne cute to kam hapac, ne cumã:

<sup>37</sup>— Krãa, pom apê Juta catêjê jôpahhi ita, mēr ampo na mã ca pĩ ita pê ate amji caxàr ne awrỳc nare? — hajỳr.

<sup>38</sup>Ne Jeju krã incwỳrpê pĩ na ihkãhhôc ajêt ata pê hũjarên to hane he: “Cupê Juta Catêjê JôPahhiti” hane.

<sup>39</sup>Mã me hàhkĩj xi pijakrut ne pĩ na Jeju cahê na meajêt atajê nō apu Jeju mã, ne cumãn to:

— Pÿhàpà, pom apê Crixto ita? Xà ca ha amji pytàr ne amji kôt me ipytàr nare? — hane.

<sup>40</sup>Mã me hàhkij xi catê nõ Jeju jikjê rûm ajétata apu Jeju cwÿrjapê ihnõ ita kam incryc, ne cumã:

— Pÿhàpà, xà nee amã Pahpãm cupa nare? Ampo na mã ca apu cumã? Pom cu me pancrê itajê cunea me amji pupun xà kèanre to me amji pupu ita? <sup>41</sup>Pahte ri ampo kèanre ton, ne hũmre ita te nee ampo kên ton nare cakrô, ihtÿj me pahcunea kên xà ita mã hàr. Ne pahkên xà ita pê cu ajco amji to hapê, ne hũmre impejti ita pê neeajco amji to kên xà ita japên nare — hane.

<sup>42</sup>Ne cute Jeju mã amji jarên, ne cumã:

— Jeju, ca ha jü caxuw Juta catêjê jô pahhi na amji to, ne hacpÿ ne ate amji jaxàr xà ata kam, ito amji japackrea ne — hajÿr.

<sup>43</sup>Mã Jeju cumã:

— Ÿhÿ, wa ha ampeaj kam amã awjarê, ca ha itakam icahê na, por curi mempejti tyccaxwÿn tíar ame ipa ata ri, cu ha ajwar apu mô — hane.

*(Pê Matew hanea ne harê.)*

---

## Matew 27.45-46

### Jeju tyc xà wÿr awcapàtkô

<sup>45</sup>Mã ramã pyt me pahkrã jimoac kam hÿr xàa kam, cute hàhcujro to hicu, ne ampeaj kam awcapàtkô, neawcapàtkô ita na pyt pipkjêr. <sup>46</sup>Ne pyt pec pejti kam Jeju kÿjti pèa mã caràr ne:

— Inxü Cati, Inxü Cati! Ampo na mã ahte ate irer to hajÿr? — hane.

*(Pê Ruc hipêr harê.)*

### Jeju tyc xà

<sup>44-45</sup>Mã Pahpãm to me amji kam hapac xà jürkwa kamPahpãm jürkwa caxwÿn me, mehũmre tekjê ata te amji mã ahhyr xà na, cupêhkà pohti ajêt ata te awryc mãamji jipôn, ne ajpên wÿr ihkre. <sup>46</sup>Mã hamre, Jeju hipêr kÿj cati pèa mã caràr, ne caràarkam cute Hũm Cati mã harkwa to:

— Inxü Cati, hamre, wa ha ty, neicarô quê ha ma awÿr api — hajÿr. Ne cute amji jarên jirô pê mã ihtyc.

<sup>47</sup>Mã Roman catêjê nõ pê krãhtare jô pahhi cati ata te Pahpãm pej na amji mã harên, ne taa amji mã:

— Xãmte ampeaj kam mã hũmre ita peaj to impej — hajÿr.

<sup>48</sup>Ne por cute mehtyc xà na me hõmpun xà caxuw me cuprõn atajê te me ita pupun, ne ma ame amji jacjên, ne me cumã amji kîn nõ xàhte,

amji jõ kôt kam ame amji cahhyr to me ipa. <sup>49</sup>Mã Jeju jõ ikwỳ nõ catêjê me, pyjê me, porpê Hîpôjajo jõ pjêa rûm ajpên ihkôt me mō atajê, ampỳa mã mehcuhhê ne ahna ame hõmpu.

### Pê me Jeju jarêt

<sup>50-51</sup>Pê me hũmre ihnõ japyr pê Joje, ata pê Krîhkàhti catêjê nõ, ne ajco catyt kam ipa. Ne cupê hũmre impejti, cute amji kam hapac xà cunea to, ne ajco Pahpãm himpej xàkujahêc xà ata japên to hikaj to ipa. Ne nee cupêmehkwỳ, ne Jeju cuna mã harkwa kên nõ to ihcakôc nare, ne catyt kam ahna ihcakôc, ne mehkwy te amji kam hapac xàkaj na ajco amji kampa. <sup>52</sup>Ne ma Pirat jũrkwa wỳr tẽ, cute Jeju na ihwỳr, nepĩ pê ihtyc caxàr prãnte. <sup>53</sup>Mã Pirat te cumã hahkre, mã ma tẽ necute pĩ pê caxàr. Ne cute cupêhkà jakati impejti ata to Jeju jĩ cunea cupu, ne ma rỳ jũ caxuw jũm te kên kre ita kam amji jarêtnare, ne cormã intuwti ata wỳr to kwỳ, ne cutekam hir, ne ahna to hihê. <sup>54</sup>Ne mehkôt xà jõ amcro xwỳjrea na pê ita hane.

<sup>55</sup>Ne por Hîpôjajo jõ pjê rûm, pyjê Jeju kôt me mō atajê teJoje te kên kre ata kam Jeju jarêt na me hõmpun. <sup>56</sup>Ne ma ikre wỳr cute me amji jacjên ne me mō. Necute me to amji pyrãc xà ata kôt, cute me Jeju jĩ cuxwa prãnte ame ampo cacô cuxwati, incoti ita cwỳr, ne ame to ipicacwỳr. Ne nee amcro ata kamhacpỳ mã cute me to amji jacjên nare, necuria amehkôt to ame ipa, mehkôt xà jõ amcro atajê kam.

*(Pê Ruc Jeju jarên jicu. Pê Matew hõ kàhhôc kam Jeju jarên to hane he.)*

---

## Matew 27.62-66

### Pê krĩ jamãr catêjê Jeju kre jamã

<sup>62</sup>Ne ramã Juta catêjê kôt xà jõ amcro ata cator. Ne Pahpãm mã mehcajrên catêjê jõ pahhi kwỳ me, Parixêw catêjê me, Pirat pê pahhi me, cute me ajpên par. <sup>63</sup>Ne me cumã harkwa to:

— Me ijõ pahhiti, wa ite cormã me Jeju xwỳ hêj xi xà ata to me amji japackre, nãmri cute amji jarên to: “Quê ha ina amcro incrê, wa ha hacpỳa mã itĩr” hajỳr. <sup>64</sup>Ne cu ha pahtỳj me harêt xà ata jamãr to impeaj ne, quê ha xa ahna amcro incrê, cu ha cormã me hamãr jicu. Nãmri cu ha me ita ton nare, quê ihhêaj to ihkôt me ipa catêjê me hĩ to ahkĩ, ne me harên to: “Hacpỳa mã ihtĩr!” hane. Quê ha mehhêj xi xà ita, mam ita jirôa pê ihkêanre ne — hajỳr. <sup>65</sup>Mã Pirat te me cumã harkwa to:

— Nãmhã ijõ krãhtare catêjê amehcuhhê he. Ca ha me haprô, ne me to mō, ne cute me harêt xà ata jamãr na me amẽ, quê me hamãr to mempeaj ne — hajỳr. <sup>66</sup>Mã ma cute me haprô, ne me to pra. Ne cute me kên kre

kam me harêť xà ata jarkwa na, me ihtô xà to me ihtô, jùm te aracri ihcaxun cupate. Ne curia ame aħname ipa, ne ame hamār to ame ipa, ne ma mehcuħhê ne me hõmpu, ne me hamã.

*(Pê Matew harêñ jicu. Pê hacpỹ mã mã Ruc hõ kàħhõc kam Jeju jarêñ kam tẽ.)*

### Pê Jeju hacpỹa mã ihtír

**24** <sup>1</sup>Ne mehkôt xà jõ amcro atajê jirô pê mã ri, iràrà na, ma Jeju kre wýr pyjêatajê ampo cacô atajê to me pra. <sup>2</sup>Ne ramã kre na me hàhtêp to pra, neampýa mã cute me kre pupun. Mã kre jihê xà pê kên te kujtipyràcti ata jùm te ramã hihê mên, mã hihê mên xa. <sup>3</sup>Mã kên kre mã me hãr, ne nee cute me Jeju jĩ pupunnare, ne meħkrã pictor tu.

<sup>4</sup>Mã krãa, me hũmre pijakrut nemehkà jakati pràti kam me cuna mã me xa. <sup>5</sup>Mã hamre, me hũpate pjê kam ame ipihur. Mã me hũmre itajê te pyjê itajê mã me harkwa to:

— Ampo caxuw mã ca amehtyc cote na ramã hacpỹa mã jùm tĩr ata japê? <sup>6</sup>He ramã hacpỹa mã ihtír, ne nee ita ri apu mõr nare, ne por Hĩpõjajo jõ pjê kam cute me amã amji jarêñ ata na ca me to amji japackre. <sup>7</sup>Pê me amã amji jarêñ to hane he: “Quê ha ihtýj jùm mehkên catêjê jũhkra mã, ipê me Ahàkà jaxà, quê ha mehkên catêjê pĩna me cuxô. Quê ha ty ne ahna amcro incrê, quê ha hacpỹa mã ihtír” — hajýr.

<sup>8</sup>Mã pyjê itajê te harkwa to me amji japackrepyrentu. <sup>9</sup>Ne ma ikre wýr me pra ne me cator, ne Jejukôt me ipa catêjê te õxi atajê me, meħkwý mã, ame awjarê. <sup>10</sup>Ne pyjê itajê pê ame awjarê he: Marij Matarkwýj me, Jowanakwýj me, Tijac menxi pê Marij me, por pê meħkwýa kwý mehkôt me mõ atajê mã, pê ihtýj hanea ne ame harê. <sup>11</sup>Mã Jeju kôt me ipa catêjê te nee me pyjêatajê te me cumã hũjarêñ xà itajê na me kam hapac nare, ne ihtýjcute ame hũjarêñ to ame ipa na, amji mã me to hajýr.

<sup>12</sup>Ne Petrô nare, pê hãm pyrentu ne ma kên kre wýrajcahu. Ne kên kre ri cator, ne cumã nõr, ne nee Jeju jĩpupun nare, ne cupêhkà te hĩ cupu, mã cupê cator ata na, ahnaa hakàn pê nõ. Mã ma hacpỹ mã ikre wýr cute amji jaxàr ne tẽ, ne ita to cama apu amji kam hapac to amji mã ipikrar to mõ.

*(Pê Ruc Jeju jarêñ jicu. Pê Matew hõ kàħhõc kam Jeju jarêñ to hane he.)*

---

## Matew 28.11-15

### Kràhtare ame cumã hêj xi jarêñ na ajpên pa

<sup>11</sup>Ne cormã pyjê krĩ wýr pry kôt me mõr kwýa kam, mã kràhtare te Jeju kre jamār atajê kwý te Juta catêjê jõ pahhi kwý atajê mã Jejukre te

jũ mǎn xà atajê cunea na harĕn par. <sup>12</sup>Jirô pê mã ri cute jũ mã me ton xà ata na ahna me ajpĕn par, ne me krãhtare kwÿ mã ihpore catia ne hõr, ne me cumã:

<sup>13</sup>— Ca ha me gũjarĕn to ame apa to me hane he: “Wa me ijikwa ne me gõr, mã Jeju kôt me ipa catêjê cator, ne ma cute me hĩ to hàhkĭj ne me to tĕ” hane.

<sup>14</sup>— Quê ha me pajõ pjê jõ pahhiti ita kampa, ne ajteare mã ampo to kam amji kampa, wa ha me cumã ate me harĕn xà itajêa na harĕ. Hamrequê ha cute, me ite me to amji kam me ijapac xà ita na to amji kampa, quê ha nee me amã ihkĕn xà nõ cator nare — hajÿr. <sup>15</sup>Mã pea Jeju kre jamãr catêjê atajê te me ihpore ita pyr, ne ihtÿj ame cumã mehhêj xi xà na cute me ajpĕn par atajê jarĕn to meipa. Mã mehhêj xi xà atajê Juta jõ pjê cunea kôt ihcahkũm. Ne cormã ita kam mehhêj xi xà ita ipa.

*(Pê Matew harĕn jicu. Pê hacÿÿ mã mã Ruc hõ kàhhôc Jeju jarĕn kam ihtĕm.)*

### **Pê Mewÿrcacro jõ krĩ jõ pry kôt me mõ**

<sup>13</sup>Mã amcro ata na ma krĩ wĕn japyrÿ te Mewÿrcacro ata wÿr Jeju kôt me ipa catêjê pijakrut ne me mõ. Pê krĩ wĕn ita hõtpê Krĩpinkrĕn pê ampÿre mã xa, mõrmõ pê hÿrmãrec pyxit ne ihkôt hĩkjê kam pê xa. <sup>14</sup>Ne pry kôt ihtÿj Jeju pupun xà kĕanre atajê to, ajco amji mã me hũjarĕn to me mõ. <sup>15</sup>Ne cormã amji mã me hũjarĕn to me hàhpan to me mõar kam, mã krãa, Jeju me ahna cator ne ma mehkôt mõ. <sup>16</sup>Mã cute me hõmpun, mã jũa mã cute amji tĕte mehkãrã ton, mã nee cute me cupê Jeju na me hahkre pej nare.

<sup>17</sup>Mã me cumã:

— Ampo ca pry kôt amji mã meharĕn to me mõ ata? — hane. Mã me hàhhuc ne me cumãamji kĩn nare. <sup>18</sup>Mã ihnõ japyrÿ te Cripa ita cumã:

— Pÿhàpà, xà ca apyxit peaj ne ajte Krĩpinkrĕn kamakrĩ, ne nee ate cormã amcro incrê cahhur ita kam ampo te hajÿr xà ata na hahkre pej nare? — hane.

<sup>19</sup>Mã Jeju cumã:

— Ampo? — hane. Mã cumã:

— Por Naxare jõ krĩ pĩn Jeju cator ata pê me pamã hũmre pê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê. Ne ampeaj kam Pahpãm jarkwa to ihcakôc, nehàpĕn xà to into hihtÿj, ne me pamã cupê Pahpãm to Pahpãm. <sup>20</sup>Mã ajte Pahpãm mã mehcajrĕn catêjê jõ pahhime, me pajõ pahhi me, cute me hũhkra mã me haxàr, mã cute ame to kĕanre. Ne cute pĩkam me inxôr, ne hũhkra me ihpar kam me wakÿre cuhhêc, ne toa mehcuran. <sup>21</sup>Ne pê wa ajco cute Juta catêjê to amjipytãr na mehcãmjĩ, ne ahna me hikaj. Ne

cormã ampo te hajÿr xà ita na amcro incrê peaj. <sup>22</sup>Ne me ikwÿa kam pyjê nõ ma kên kre kam cute me harêt ata wÿr me pra. Ne nee cute hipêr me Jeju jÿ pupun nare. Cwÿrjapê wa me icunea amji mã me to ijapôj to me ipa. <sup>23</sup>Ne pyjê atajê te me amji jaxàr ne ame imã awjarê, xwahna cute me còjkwa pÿn Pahpãm jarkwa to memprar catêjê pit pupun. Mã xwahna ramã hacpÿa mã ihtÿr na ame cumã harê. <sup>24</sup>Mã me ikwÿa kwÿ te me hahpan, ne pyjê te me harênxà atajêa na cute me hõmpun, ne nee cute me Jeju jÿ pupun nare — hajÿr.

<sup>25</sup>Mã Jeju te me cumã hÿjarên to:

— Pÿhàpà, mã ajte ca nee uu ne ame pamã Pahpãm jarkwa to mehcaôc catêjê jarkwa kam me gapac nare. <sup>26</sup>Pê ihtÿj Crixto ata kên na amji pupun to prãm. Ne quê ha cute amji pupun xà kèanre na amji pupun ata jahpan xà na, quê ha mehcuea jirôa pê hàmtàr cati na, hân ne mehcuea me hahkre pej — hajÿr.

<sup>27</sup>Ne cute ihkrãa kam me cumã Mojxe xwÿ jô kàhhôc rûm cahyt kam ihtêm, ne ihkôt harên, ne ihkôt Pahpãm jarkwa to mehcaôc catêjê cunea jô kàhhôc kwÿ cahyt par. Ne me cumã, por ampo te ihkàhhôc kam jûmã ton xà atajêa na amji kôt harên partu.

<sup>28</sup>Ne krÿ wên ata na ramã me hàhtêp, ne ramã me cator xàa kam, mã Jeju ma mehhyr ne ihtêm prãm. <sup>29</sup>Mã ma amji na ame huwahi, ne me cumã:

— Atêm nare, ne ita ri me ina ahtwÿ, nãmri ramã pyttu — hane. Mã Jeju me ipijakrut atajê cahê na hàhhuc.

<sup>30</sup>Ne me cahê na hÿr, ne cute pãw pyrne to Pahpãm mã hÿrên hakryti na amji jarên jirô pê, cute ihcokjêr ne me cumã hõr. <sup>31</sup>Ne cute me cumã hõr me ajkaam mã cormã mehkrã kre, mã cute cupê Jeju na me hahkre pej, me ajkaam, mã hãm xà ata kam hamre, ne ma tẽ. <sup>32</sup>Mã ajwar ajpên mã me harê, ne me ajpên mã:

— Pÿhàpà, pry kôt pamã ihkàhhôc krã krutre jarên to mõr ata kam, cu ramã pahna cuhkõnrea kam amji mã tohajÿr pyrentu — hane.

<sup>33</sup>Ne me hãm pyrentu, ne ma hacpÿ mã Krÿpinkrên wÿr me pra, ne ihkôt me ipa catêjê kwÿ wÿr me cator, ne ame cumã harê. <sup>34</sup>Mã mehkwy me ipijakrut atajê mã:

— Ampeaj kam ri me pajô Pahhiti hacpÿa mã ihtÿr! He hanea Petrô te hõmpun! — hane.

<sup>35</sup>Mã me ipijakrut itajê te hajÿr ne, por pry kôt cute me hõmpun, ne hanea ne ikre kam me cumãpãw cokjêr na cute me hõmpun ata na, cute me cumãharên.

### Pê Jeju ihkôt me ipa catêjê mã amji pê

<sup>36</sup>Ne cormã me amji mã harên kwaa kam, mãkrãa, mehcode na Jeju cator, ne cute me cumã harkwa to:

— Hàpà, mār me apeaj? Nee ca icupate ame akrihkrit nare — hajÿr.

<sup>37</sup>Mā mehcunea pikrar ne mehcunea mā paa to pa. Ampo na? He ihtÿj cute me jūm carō pupun na ame amji cāmji, na ri ame paa to ame pa.

<sup>38</sup>Mā Jeju me cumā:

— Ampo na mā ca ito ame amji mā ajkra, ne ame ahkrihkrit? Ampo na mā ca cormā nee me akrākam amji mā me ito hajÿr nare? <sup>39</sup>Me ijūhkra pupu, ne me ipar pupu. He ipê Jeju, pa wa. Me icupê ne me ijahkre pej, pom wa ijia xa ita. He me carō jī nare, ne nee mehhi nare — hane.

<sup>40</sup>Ne cute ita jarēn jirō pê cute me cumāhūhkra me ipar jahkre, mā cute ihtÿj me wakÿrete caxwÿr xà xwa kre pupun. <sup>41</sup>Ne me hakryte ma ajmār cupê Jeju na ame ahna aprā. Ne ihtÿj cormā amji mā me ajkra. Cwÿrjapê ri Jeju te mehcukij ne me cumā:

— Xà ajkī ita ri me apê ampo krēr xàhamreare? Wa ihkwÿ krē, ca ihkur na me ipupu — hajÿr.

<sup>42</sup>Mā cute me cumā tep xēt nō ita kwÿ. <sup>43</sup>Mā me kam mare mā xa ne cuku. <sup>44</sup>Ne me cumā:

— Ne por wa ame acahê naimōr kwÿa kam, amji na ite me amā ampo jarēn atajê teito hajÿr to prām, ata na ri cute ito hajÿr. Por pê Mojxe xwÿ jō kàhhôc me, Tawi xwÿ jō kàhhôc me, mehkwy jō kàhhôc ito hūjarēn xà to awjarē atajêa na mā, cute ito hajÿr — hane.

<sup>45</sup>Ne jūa mā cute mehkra ton, mā ihtÿj me Pahpāmjarkwa par pejti.

*(Pê Ruc Jeju jarēn jicu. Pê Matew hō kàhhôc kam Jeju jarēn to hane he.)*

## Matew 28.16-20

### Pê Jeju pjê cunea kôt ihkôt me ipa catêjê kujate

<sup>16</sup>Mā Jeju kôt me ipa catêjê te me ōxi atajê, ma, por pê Jeju Hīpójajo jō kēn to me cumā ihcakôc ata wÿr me mō. Mā curia Jeju te me cumā amji to ipipê. <sup>17</sup>Mā cute me hōmpun ne cuna mā mehcunea pÿpÿm, ne Jeju to cute me cati prāmte me to ihcakôc pejti. Mā cormā mehkwy me amji mā: “XàJeju mōrmō ajkī?” hane.

<sup>18</sup>Mā ma Jeju me hÿrmā mō, ne me cumā:

— Inxū te imā pjê me cōjkwa kam ampo cunea to ite ihmpej xà caxuw imā carôt jōr, ne ahna imā harkwa. <sup>19</sup>Cwÿrjapê ca ha pjê cunea kam mehkri atajê wÿr me pra, ne catyt kam ijarkwa kôt me ipa catêjê na me to, quē catyt kam ikôt me ipa. Caha Inxū me, Carō Pejti me, ipê ihkra japyr na cô kam mehcumrā. <sup>20</sup>Ne ite me amā ampo cunea to ihmpej atajê to me cumā hahkre, mār quē catyt kam ihcunea kam me hapac to me ipa. Ne wa ha itÿj amcro cuneakam me acahê na ipa, quē ha ahna ampo cunea jamre xà kam hàhhuc na, ca me to amji japackrea ne — hane.



*(Pê Matew harên jicu. Pê Ruc hacpỹ mã mã hõ kàhhôc kam harên kam to incrà.)*

**Pê Hùm Cati Carõ Pejti jikaj na, Jeju me cumã harkwa ta**

<sup>46</sup>Mã hacpỹ mã Krĩpinkrên wÿr cute me amji jaxàr ne me cator. Mähipêr Jeju te curi me cumã amji to ipipê, ne me cumã:  
— Por pê Inxũ Cati jõ kàhhôc kamito hũjarên to:

“Quê ha, pê Pahpãm Crixto cator na me amã to awjahkre ata, ihtÿj amji pupun xà kêanre to amji pupu ne ty. Ne amcro incrê kam hacpỹa mã ihtír” hane.

— Ne hanea ne ihkàhhôc ata ito hũjarên to hane he:

<sup>47</sup>“Hamre, quê ha cute harkwa jarên xà itajê cunea, krĩxàre cunea kôt ajcrà. Ne Krĩpinkrên kam quê ha ipicràn kam tẽ, quê ha me harkwa itajê cunea jarên pa, ne me hahkre pej, ne mehkên ton jicu, ne amji mã me Pahpãm na ahwÿ, quê hamehkên to tojnõ ne me to impej” hane.

<sup>48</sup>— Ne me ca, ate me ijarên pej xà caxuw ca ate me ato jĩa to me ipupun, ampo atajê cunea na. <sup>49</sup>Ne me ca, por Inxũ Cati te ate me ijarên xà caxuw me amã carôt tÿjti to hũjahkreata, quê ha ihtÿj me amã cugõ. Nepa wa ha itÿj hanea ne me amã cugõ, ne ahna me ato ihmpej. Na ca ha ita ri, Krĩpinkrên kam, me hikaj. Quê ha ita ri cõjkwa pĩn, me amã me acarôt tÿjti ata wrÿ, ca ha me acwa — hane.

**Pê Jeju cõjkwa wÿr hàpir**

<sup>50</sup>Ne Jeju te krĩ pê me to cator, ne ma amji kôt Mehkênupupunxà jõ krĩ wÿr me tomõ, ne curia ri cute mencwÿrpê hũhkra curor, ne cute mehcajrên. <sup>51</sup>Ne cute mencwÿrpê hũhkra curor me ajkaam, macõjkwa wÿr hàpir to mõ. <sup>52</sup>Mã ame Jeju pejti na harê, ne maKrĩpinkrên wÿr cute me amji jaxàr. <sup>53</sup>Ne amcro cunea kam, ma Pahpãm to me amji kam hapacxà jũrkwa wÿr me ipa, Pahpãm mã mempejti to mehcaôcprãmte. Hamre.